

Kommitté 5: Landsbygd och jordbruk, Miljö, Klimat och energi

Centerpartiets partistämma 23-26 september 2021

Centerpartiet

1 **Kommitté 5: Landsbygd och Jordbruk, Miljö, Klimat och** 2 **Energi**

3 ***Landsbygd och jordbruk***

5 [5.1](#), [5.2](#): Regional utveckling

7 5.1.1 att Landsbygdsprogrammets resurser för landsbygdsutveckling överförs till de regionalt
8 tillväxtansvariga myndigheterna.

9 5.2.1 att staten ser över transportstöden så att de är applicerbara på småskalig verksamhet och
10 transporter.

11 5.2.2 att ett transportstöd för småskalig verksamhet ska minska priset för frakten direkt för att
12 undvika onödig administration som skapar kostnader för de små företagen.

14 **Partistyrelsens yttrande:**

15 Motionerna handlar om hur den nationella regionala utvecklingspolitiken kan utvecklas. En
16 motionär föreslår att delar av landsbygdsprogrammets resurser ska föras över till regionalt
17 tillväxtansvariga myndigheter. Den andra motionären föreslår förändringar i utformningen av
18 transportbidraget, som är ett stöd som riktar sig till företag i norra Sverige.

19 Förslaget att landsbygdsprogrammets resurser för landsbygdsutveckling ska överföras till de
20 regionalt tillväxtansvariga myndigheterna behandlades vid partistämman i Karlstad 2019.
21 Stämman beslutade den gången att instämma i intentionerna i förslaget och partistyrelsen
22 menade bl.a. att den dubbling av uppdrag och roller som görs idag genom att verktyg och
23 uppdrag inom landsbygdsutveckling finns hos länsstyrelserna bör upphöra och att regionerna
24 bör få fullt ansvar för landsbygdsutveckling, så att politikområdet genomförs utifrån regionala
25 och lokala förutsättningar, i enlighet med de regionala utvecklingsstrategierna. Partistyrelsen
26 konstaterade även att allt i landsbygdsprogrammet inte behövde ligga på regionnivå, eftersom
27 det kan finnas annat än geografisk hänsyn som ska tas.

28 Partistyrelsen har i grunden samma uppfattning som 2019 i denna fråga och instämmer av den
29 anledningen i intentionerna i förslaget. Däremot ser förutsättningarna lite annorlunda ut
30 genom att den del av landsbygdsprogrammets budget som går till landsbygdsändamål
31 sannolikt kommer att minska i kommande programperiod. Det beror bl.a. på att EU-delen av
32 budgeten minskar och att kommande landsbygdsprogram (den strategiska planen) förväntas få
33 en ökad fokusering på stöd till jordbrukets konkurrenskraft och miljö. Kommande
34 landsbygdsprogramms landsbygdsmedel kommer dessutom fr.o.m. 2023 sannolikt i huvudsak
35 att kanaliseras genom LLU/leader, som beviljar sina projekt baserat på prioriteringar i egna
36 lokala utvecklingsstrategier. Det är en inriktning på kommande strategisk plan, som
37 partistyrelsen välkomnar. Det förutsätter att mängden landsbygdsutvecklingsmedel i och
38 utanför den strategiska planen inte väsentligt minskar.

40 Givet att landsbygdsutvecklingsåtgärder får en minskande roll i kommande strategisk plan
41 bedömer partistyrelsen det inte som praktiskt önskvärt att lägga till regionerna som
42 handläggande myndigheter i genomförandet av den strategiska planen. Dagens 25
43 handläggande myndigheter (exklusive leader-kontoren) är tillräckligt anser partistyrelsen,
44 särskilt med hänsyn till de omfattande regelverk som följer med att handlägga stöd ur
45 landsbygdsutvecklingsfonden. Hade regionalfonden och landsbygdsutvecklingsfonden
46 reglerats av samma EU-förordningar hade bedömningen kanske varit en annan, men så är inte
47 fallet nu. Däremot välkomnar partistyrelsen att de regionalt tillväxtansvariga regionerna får en
48 större strategisk påverkan på inriktningen av den strategiska planens insatser för
49 landsbygdsutveckling under kommande år. Det bedömer partistyrelsen även kan öka
50 regionernas drivkrafter att tydligare inkludera landsbygdsdimensionen i sina regionala
51 utvecklingsstrategier.

52 Inom ramen för den nationella regionala utvecklingspolitiken finns i dag ett regionalt
53 transportbidrag som ska kompensera företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar
54 till följd av långa transportavstånd samt stimulera till höjd förädlingsgrad i områdets
55 näringsliv. Varje år betalas cirka 400 miljoner kronor i bidrag i de berörda länen.
56 Trävaruindustrin är den sektor som tar emot störst bidrag (ca 40 procent av totala
57 utbetalningar). Riksrevisionen konstaterade nyligen i en rapport att branschfördelningen har
58 sett likadan ut över lång tid och att bidraget präglas av stor koncentration av bidrag till ett
59 fåtal företag. Antalet nya sökande företag är litet, och har, liksom det totala antalet företag
60 som ansöker om transportbidrag, minskat över tid. En förklaring till den utvecklingen kan
61 vara det merarbete det innebär att söka den här typen av bidrag, som baseras på godkänd
62 transportkostnad och på i vilken kommun företaget har sin produktionsverksamhet. Att
63 åstadkomma ett system som minskar priset för frakten direkt, som motionären föreslår, anser
64 partistyrelsen låter som ett eftersträvänsvärt förslag, men frågan behöver utredas närmare
65 innan partistyrelsen anser sig kunna ta tydligare ställning till förslaget.

66 Partistyrelsen välkomnar en översyn av transportbidraget och vill att det även tillsätts en
67 utredning som ser över ändamålsenligheten i övriga regionala företagsstöd som beslutas av de
68 nordliga regionerna och som hanteras inom den regionala utvecklingspolitiken. Förutom
69 utmaningarna mindre företag tenderar att bli underrepresenterade så anser partistyrelsen att
70 det är ett problem att transportbidraget liksom flera av de övriga stöden uppvisar en så skev
71 könsmässig bild, t.ex. vad gäller andelen kvinnor respektive män i företagsledning och
72 styrelse i de stödmottagande företagen. Mot bakgrund av det anser partistyrelsen att den kan
73 instämma i intentionerna i motionärens förslag om att förändra transportstöden, men att
74 översynen även behöver omfatta resterande regionala företagsstöd som riktar sig framför allt
75 till de nordligaste länen, samt att utredningens direktiv ska lägga stor vikt vid hållbarhet och
76 jämställdhet.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att utreda hur de regionala företagsstöden och transportbidraget inom den regionala utvecklingspolitiken tydligare kan rikta sig till mindre företag samt tydligare bidra till ökad hållbarhet och jämställdhet.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.1.1

5.2.1

5.2.2

78

79

80 [5.3: Strandskydd](#)

81

82 5.3.1 att Centerpartiet verkar för att begränsa länsstyrelsernas uppdrag avseende strandskydd
83 till naturskyddsområden och liknande särskilt skyddsvärda områden.

84

85 **Partistyrelsens yttrande:**

86

87 Motionären föreslår en förändring av strandskyddsreglerna för att begränsa länsstyrelsernas
88 möjligheter att ompröva kommunala beslut samt att upphäva dispenser från strandskyddet
89 som en kommun har delat ut till en markägare eller en näringsverksamhet.

90 Centerpartiet har länge drivit på för att strandskyddet ska göras om i grunden. Inom ramen för
91 Januariavtalet tillsattes en utredning våren 2019 som presenterade sitt betänkande i december
92 2020 och som enligt överenskommelse med regeringen ska genomföras trots att Januariavtalet
93 inte längre gäller. Det grundläggande syftet med utredningen är att det ska bli lättare att bygga
94 strandnära i områden där exploateringen varit låg och där det inte finns ett högt tryck på att
95 utveckla marken. Tidigare gånger lagstiftningen har setts över och utvecklats så har den
96 snarare lett till ytterligare begränsningar och en mer stelbent tillämpning. Partistyrelsen menar
97 att det arbete som genomförts av utredaren sammantaget skulle innebära mycket stora
98 förbättringar. De förslag som lades fram i betänkandet innebär i sin helhet de mest
99 långtgående lättnaderna i regelverket sedan strandskyddet infördes på 1950-talet.

100 Centerpartiet beslutade under stämman 2019 i Karlstad att det generella strandskyddet ska
101 upphävas i hela landet förutom i områden med stora naturvärden, vilket är i linje med vad
102 motionären efterfrågar. Även om vi inte når hela vägen dit i nuvarande översyn av
103 strandskyddslagstiftningen så står denna långsiktiga riktning kvar. Partistyrelsen instämmer
104 därför i motionärens intentioner.

105

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.3.1

106

107

108 [5.4](#), [5.5](#), [5.6](#), [5.7](#): Jordbrukets konkurrenskraft

109

110 5.4.1 att Centerpartiet ska verka för en översyn som stärker de gröna näringarnas möjligheter
111 att tillgodose sina arbetskraftsbehov.

112 5.4.2 att Centerpartiet ska verka för en översyn av lagstiftningen av bärplockning i Sverige.

113 5.5.1 att Arbeta för hållbara ekonomiska förutsättningar att producera växtbaserade livsmedel
114 med solenergi i hela landet.

115 5.6.1 att glyfosat skall vara fortsatt tillåtet för användning i jordbruket.

116 5.6.2 att behov av striktare villkor för att minimera läckage till vattendragen skall utredas.

117 5.6.3 att glyfosat inte skall få användas för avdödning i livsmedelsgrödor.

118 5.6.4 att man skall vara beredd att ändra reglerna om risker med användningen konstateras i
119 framtiden.

120 5.6.5 att om EU väljer att förbjuda glyfosat för en bred användning, att glyfosat ändå skall bli
121 tillåtet för bekämpning av problemogräs som är svårbekämpade med andra metoder.

122 5.7.1 att initiera nationella offentliga åtgärder för att bidra till att återskapa eller nyskapa
123 jordbruksmark, exempelvis genom att införa ekonomiskt stöd för att vidta åtgärder för
124 nyodling.

125

126 **Partistyrelsens yttrande:**

127 Motionerna berör på olika sätt jordbrukets och de gröna näringarnas konkurrenskraft.
128 Förslagen tar upp ämnen som rör de gröna näringarnas kompetensförsörjning, lagstiftningen
129 för bärplockning, användningen av glyfosat inom jordbruket samt att det bör tas ett nationellt
130 initiativ kopplat till nyodling av jordbruksmark i Sverige.

131 Att verka för en stärkt konkurrenskraft är en central utgångspunkt i Centerpartiets
132 jordbrukspolitik. För att svenska lantbruksföretag ska kunna hävda sig på en internationell
133 marknad så måste produktionen ha sådana förutsättningar att den inte missgynnas genom
134 onödiga pålagor och det behöver finnas förutsättningar att utveckla sin verksamhet genom nya
135 investeringar, kunskap och innovationer.

136 Kompetensförsörjningen inom de gröna näringarna har kommit att bli en av näringens främsta
137 utmaningar. Det påverkar inte bara de enskilda företagen utan drabbar i förlängningen

138 Sveriges klimatarbete, livsmedelsförsörjning m.m. Som exempel kan nämnas att vartannat
139 trädgårdsföretag avstått från att rekrytera på grund av att de inte hittar rätt typ av kompetens
140 och att det inom svensk djurhållning råder stor brist på individer med praktisk erfarenhet inom
141 djurhållning. För att möta utmaningen krävs kraftfulla åtgärder från politiskt håll och även
142 näringen behöver bidra med sin del. Bl.a. behöver yrkena inom de gröna näringarna uppfattas
143 som mer attraktiva för att locka viss kompetens och i förlängningen påverka söktrycket till
144 olika utbildningar m.m.

145 Precis som motionären är inne på så finns det särskilda utmaningar inom de gröna näringarna
146 i och med att den är så säsongsbetonad. T.ex. sker skörd under korta men intensiva perioder
147 och många livsmedelsrelaterade företag är därför beroende av tillfälligt anställd kompetent
148 arbetskraft. Att det finns flexibla arbetsformer som möjliggör visstidsanställning och
149 säsongsanställning är därför viktigt för att säkerställa att företag får tillgång till den arbetskraft
150 som behövs. Inom vissa delar av de gröna näringarna, så som skogsplantering och
151 trädgårdsnäring, är det inte heller ovanligt att utländsk arbetskraft från både andra EU-länder
152 och tredje land används. För att underlätta möjligheterna att ta in utländsk arbetskraft vill
153 Centerpartiet att ansökningsprocesserna ska bli bättre anpassade till de gröna näringarnas
154 behov.

155 Vad gäller förslaget att Centerpartiet ska verka för en översyn som stärker de gröna
156 näringarnas möjligheter att tillgodose sina arbetskraftsbehov så anser partistyrelsen att
157 förslaget delvis tillgodosetts inom jordbruksområdet i och med att Tillväxtverket nyligen
158 presenterat ett regeringsuppdrag om kompetensförsörjningsbehoven inom livsmedelssektorn.
159 I redovisningen ger Tillväxtverket en bild av en livsmedelssektor med stora behov av att
160 arbeta mer systematiskt och strategiskt med kompetensförsörjning. Bl.a. efterlyser
161 myndigheten kompetensförsörjningsstrategier, på nationell nivå såväl som branschspecifika,
162 där det ingår aktiviteter för att åstadkomma viktiga positionsförflyttningar. Partistyrelsen
163 instämmer därför i intentionerna i motionärens förslag och föreslår att partistämman beslutar
164 att Centerpartiet ska verka för ett mer systematiskt och strategiskt arbete med
165 kompetensförsörjningen inom livsmedelskedjan. Skogsnäringen har också utmaningar med
166 sin kompetensförsörjning men partistyrelsen bedömer på kort sikt det som mer angeläget att
167 fokusera på kompetensförsörjningen inom livsmedelskedjan och specifikt
168 primärproduktionen.

169 Partistyrelsen instämmer i intentionerna i förslaget att Centerpartiet ska arbeta för hållbara
170 ekonomiska förutsättningar att producera växtbaserade livsmedel med solenergi i hela landet.
171 De begränsningar som motionären ser med att bedriva en avancerad och hållbar
172 växthusodling verkar främst vara de höga etableringskostnaderna. Centerpartiet vill se
173 styrmedel som uppmuntrar klimatsmarta investeringar och partistyrelsen bedömer att det
174 redan i dag finns möjligheter att söka investeringsstöd för den här typen av investeringar, bl.a.
175 inom landsbygdsprogrammet. Ett annat styrmedel för investeringar i tekniker som syftar till
176 utsläppsminskning finns idag i klimatklivet där kommuner, företag och organisationer kan
177 söka investeringsstöd för åtgärder som minskar klimatpåverkan.

178 Glyfosat är ett verksamt ämne som förekommer i växtskyddsmedel. Det används i Sverige i
179 huvudsak för att bekämpa ogräs innan grödorna kommit upp samt efter skörd. Det är det
180 vanligaste verksamma ämnet i växtskyddsmedel i Sverige och spelar en viktig roll för svenskt
181 jordbruk i och med att det bidrar till ett mer effektivt brukande och ökade skördar. I andra

182 EU-länder och utanför EU kan det vara vanligare att tillåta växtskyddsmedel med glyfosat i
183 växande grödor på åkern, vilket enligt Livsmedelsverket förklarar varför det är vanligare med
184 rester av glyfosat i livsmedel som inte odlats i Sverige.

185 På senare år har det höjts allt fler röster på europeisk nivå för att glyfosat ska förbjudas
186 eftersom ämnet anses ha cancerframkallande effekter.

187 Centerpartiets generella utgångspunkt när det gäller växtskyddsmedel är att beslut om vilka
188 verksamma ämnen som ska få användas i växtskyddsmedel ska fattas på vetenskapliga
189 grunder. Det gäller även medlens användning. I Sverige är det Kemikalieinspektionen som
190 ansvarar för att godkänna växtskyddsmedel medan Jordbruksverket ger råd kring deras
191 användning. Ämnet glyfosat godkändes av EU senast 2017 och den gången röstade
192 Centerpartiet i Europaparlamentet för en förlängning av tillståndet, eftersom EU:s
193 expertmyndighet för livsmedelssäkerhet (EFSA) konstaterade att glyfosat är säker för såväl
194 människa som djurliv inom föreslagna gränsvärden och användningsbegränsningar. Inför
195 kommande beslutstillfälle 2022 pågår det inom EU en utvärdering som bl.a. Sverige ansvarar
196 för tillsammans med tre andra europeiska länder.

197 Till dess att den utvärderingen är klar anser partistyrelsen att varken Centerpartiet eller den
198 svenska regeringen bör fatta några nya beslut som rör användningen av glyfosat inom
199 jordbruket. Centerpartiet har varit med och sett till att den vetenskapliga dokumentation som
200 ska styrka ett ämnes eller produkts säkerhet ska publiceras tidigare i ansökningsprocessen, så
201 att den kan bli föremål för ytterligare granskning. Det skapar förutsättningar för en mer
202 transparent godkännandeprocess.

203 Vad gäller förslaget om att initiera nationella offentliga åtgärder för att bidra till att återskapa
204 eller nyskapa jordbruksmark, exempelvis genom att införa ekonomiskt stöd, så bedömer inte
205 partistyrelsen att det i dagsläget är motiverat med särskilda offentliga insatser inom detta
206 område. Partistyrelsen föredrar i detta fall att prioritera generella åtgärder för ett mer
207 konkurrenskraftigt jordbruk, vilket indirekt kan bidra till den utveckling motionären
208 efterfrågar. En stärkt lamm- och nötköttsproduktion har särskilt stor potential att bidra till att i
209 dag obrukade arealer kommer till användning inom jordbruket. Det kan även finnas exempel
210 på jordar som av miljö- och klimatskäl inte bör nyodlas eller återställas. Dit hör bl.a. en del
211 organogen jordbruksmark, som har kommit till genom dikning av torvmarker och sjöar, och
212 som därför orsakar stora utsläpp av växthusgaser när den brukas.

213 När det gäller frågan om förutsättningarna för företag verksamma inom bärbranschen så är
214 detta en fråga med flera bottenar. Beskattning, allemansrätt och markägarfrågor har under åren
215 återkommit samtidigt som vilken typ av bär som plockats och med vilken teknik har
216 förändrats de senaste 100 åren. Detsamma gäller vem som har utfört arbetet, hur arbetskraften
217 varit formerad, under vilka organisatoriska former arbetet har skett och vilka lagar som har
218 reglerat arbetet. Den nya lagstiftningen som rör beskattningen av tillfälligt inhyrd personal
219 står Centerpartiet bakom. Lika beskattning och rättvis konkurrens mellan företag är viktiga
220 principer. Partistyrelsen instämmer dock i intentionerna i motionen men menar samtidigt att
221 skrivningen i den föreslagna att-satsen behöver ändras något.

222 Det finns ingen särskild lagstiftning för bärplockning utan de utmaningar som finns kring
223 näringen ryms inom flera separata lagstiftningsområden. Bär kommer att plockas oavsett hur
224 näringen regleras eller hur så kallad friplockning är organiserad. Därför är det viktigt att

225 säkerställa goda villkor så att de som plockar bär inte blir socialt utsatta, att Sverige fortsatt
226 har konkurrenskraftiga företag och att det inte uppstår markägarkonflikter där det finns risk
227 för det.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för ett mer systematiskt och strategiskt arbete med kompetensförsörjningen inom livsmedelskedjan.

att verka för en fortsatt livskraftig och socialt ansvarstagande bärplockning som tar hänsyn till markägarnas intressen.

228

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.4.1

5.4.2

5.5.1

5.6.1

5.6.2

5.6.3

5.6.4

5.6.5

229

230

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.7.1

231

232

233 [5.8](#), [5.9](#): Försäljning av livsmedel

234

235 5.8.1 att föreslå utveckling och prioritering av att lokal matproduktion/försäljning utvecklas
236 från Gårdsbutiker till Saluhallar.

237 5.8.2 att de nya saluhallarna inte placeras i stadskärnan utan i anslutning till
238 matdistributionsanläggningar i stadsperifera lägen.

239 5.8.3 att de nya saluhallarna både tillåter försäljning till matdistributionsanläggningar och
240 direkt till konsument genom drive/through, eller betjänade öppningar i fasaden.

241 5.8.4 att pilotprojekt startas för utvärdering.

242 5.9.1 att vi skall stötta utveckling av gemensam digital plattform – ett digitalt torg - för små
243 aktörer på livsmedelsmarknaden. Här skall de kunna erbjuda sina varor, ta emot beställningar
244 och även hantera betalningar.

245 5.9.2 att vi skall arbeta för att kommuner erbjuder lämpliga fysiska utlämningsställen för det
246 digitala torget där företagare och kund möts för leverans av varor. Då kan företagarna ha fasta
247 utlämningstider som gör denna del i försäljningen effektiv för alla parter.

248

249 **Partistyrelsens yttrande:**

250 Motionerna innehåller förslag om hur det går att korta livsmedelskedjan på olika sätt, bl.a.
251 genom fler saluhallar och att det ska ske en utveckling av ”digitala torg” samt att
252 kommunerna ska verka för fler fysiska utlämningsställen.

253 Sund och säker mat har länge varit ett prioriterat ämne för Centerpartiet och att främja mat
254 som är lokalt eller regionalt producerad är en viktig del i vår politik. I stora delar av Sverige
255 tar lokala centerpartister stort ansvar för att lyfta fram den närproducerade svenska maten och
256 på nationell nivå har Centerpartiet medverkat till att det finns goda ekonomiska
257 förutsättningar att prova en idé eller ett nytt koncept genom olika främjandeinsatser.

258 Partistyrelsen anser att de förslag som lyfts i motionerna har goda intentioner men att deras
259 karaktär inte kräver några nationella ställningstaganden eller initiativ. Partistyrelsen anser
260 istället att förslagen med fördel drivs på lokal/regional nivå, där det kan göras en avvägning
261 över vad som är ett kommunalt/regionalt ansvar, eller som t.ex. kan genomföras i projektform.
262 Mot den bakgrunden väljer partistyrelsen att avslå förslagen.

263

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.8.1

5.8.2

5.8.3

5.8.4

5.9.1

5.9.2

264

265

266 [5.10](#), [5.11](#): Jordbrukets klimatanpassning

267

268 5.10.1 att vid extrem väderlek så har den operativa tillsynsmyndigheten möjlighet att ge
269 generell dispens.

270 5.11.1 att öka investeringsstöden för täckdikning och reglerbara dikessystem/dammluckor
271 samt stimulera relevant rådgivning och miljöinsatser för att hantera investeringsstödens
272 effekter kring ökad övergödning eller annan relevant miljöpåverkan.

273 5.11.2 att öka investeringsstödet för bevattning i form av dammar, stamledningar och
274 spridningsutrustning samt stimulera relevant rådgivning kring miljö- och
275 samexistensplanering vid utformning och ökat vattenuttag från bevattningsdammar.

276 5.11.3 att utreda potentialen kring investeringsstöd till kommuner som i samarbete med
277 lantbruket anlägger kommunala avloppsdammar för bevattning av lantbruksgrödor.

278

279 **Partistyrelsens yttrande:**

280

281 Motionerna handlar om svenskt jordbruks förmåga att anpassa sig till ett förändrat klimat. En
282 motionär föreslår att Jordbruksverkets föreskrifter ska ändras så att det blir möjligt för den
283 operativa tillsynsmyndigheten att utfärda generella dispenser för gödselspridning. En annan

284 motionär föreslår ökade möjligheter till investeringsstöd och rådgivning kopplat till insatser
285 för att minska konsekvenserna för jordbruket vid torka.

286 Centerpartiet ser med stor oro på den utveckling som klimatförändringarna för med sig. Inom
287 jordbruket märks klimatförändringarna redan tydligt och de närmaste decennierna kan vi
288 vänta oss att det blir vanligare med extremare väder. Den torra sommaren 2018 gav en
289 indikation om detta och därför är det viktigt att redan nu kunna anpassa svenskt jordbruk till
290 de förändrade förutsättningarna.

291 Vad gäller Jordbruksverkets föreskrifter så motiverar myndigheten denna regel med att
292 verksamhetsutövare har olika förutsättningar att uppfylla spridningsföreskrifterna, även om
293 mängden nederbörd i ett område varit mycket över det normala för samtliga samt att
294 verksamhetsutövaren därför själv ska undersöka alternativa lagringsmöjligheter för gödseln
295 innan tillsynsmyndigheten kan besluta om dispens. Även om Centerpartiet inte styr över
296 myndigheternas föreskrifter så anser partistyrelsen att myndigheternas förenklingsarbete är en
297 viktig fråga och att det ska vara lätt för lantbrukare att göra rätt, och myndigheters regelverk
298 får inte skapa onödigt krångel. Det finns tillfällen när generella dispenser getts för andra
299 regelverk, exempelvis i samband med torkan 2018 då Jordbruksverket efter klartecken från
300 EU gav generell dispens som gjorde det möjligt att skörda ekologiska fokusarealer.
301 Partistyrelsen tycker det är rimligt att olika regelverk medger sådana möjligheter vid
302 exceptionella situationer och väljer därför att instämma i motionens intentioner.

303 Under perioden 2014–2022 har det inte varit möjligt att inom det svenska
304 landsbygdsprogrammet bevilja investeringsstöd för specifikt bevattningsanläggningar, men
305 inför kommande programperiod, som påbörjas 2023, har Jordbruksverket föreslagit att det ska
306 vara möjligt och partistyrelsen välkomnar den förändringen. Partistyrelsen ser även ett behov
307 av ökade rådgivningsinsatser inom detta område.

308 Stöd till täckdikning, reglerbar dränering samt rådgivning för att minska jordbrukets bidrag
309 till övergödningen anser partistyrelsen också är relevanta stödinsatser i den strategiska planen
310 fr.o.m. 2023. En fungerande dränering spelar en central roll för att nå målen om en ökande
311 och hållbar matproduktion. I dag är dräneringen i Sverige eftersatt och Jordbruksverket har
312 konstaterat att investeringarna i täckdikning skulle behöva mer än fördubblas varje år för att
313 klara framtidens matproduktion och klimat. Täckdikning har flera klimatfördelar. Den
314 förbättrar bl.a. grödornas möjligheter att klara en torrperiod och den ser även till att minska
315 klimatpåverkan av odlingen per kilo produkt. Centerpartiet driver sedan tidigare på för ökade
316 investeringar i täckdikning och i vårbudgeten 2021 avsattes tack vare Centerpartiet betydande
317 belopp från EU:s återhämtningsfond för den typen av investeringar. Innan dessa medel kan
318 börja göra nytta måste regeringen fatta beslut om en programändring som sedan ska
319 godkännas av kommissionen. Från och med 2023 kommer det förhoppningsvis att finnas
320 ytterligare medel att tillgå när den nya jordbrukspolitiken tar vid. Då blir det även viktigt att ta
321 hänsyn till hur EU:s regelverk är utformade när medlen fördelas. Reglerbar dränering var
322 tidigare ett insatsområde inom landsbygdsprogrammet, men villkoren för stödet var den
323 gången utformade på ett sådant sätt att ingen sökte stödet. Sådana scenarier måste självklart
324 undvikas framöver, anser partistyrelsen.

325

326 Vad gäller potentialen kring stöd till kommunala avloppsdammar för bevattning av
327 lantbruksgrödor, så är det en fråga som bl.a. delegationen för cirkulär ekonomi belyst i sitt
328 arbete. Delegationen konstaterar att det varje år samlas in totalt en miljard ton avloppsvatten
329 från våra reningsverk. Det vattnet innehåller en mängd resurser, i synnerhet kväve och fosfor,
330 som skulle kunna tas tillvara mycket bättre. T.ex. som bevattning inom jordbruket.
331 Partistyrelsen delar därför intentionerna i motionärens förslag om en utredning. Eftersom
332 ämnet är relevant för fler sektorer än jordbruket väljer partistyrelsen att inte bifalla förslaget
333 utan istället lägga fram ett eget förslag som är bredare formulerade och som även omfattar en
334 översyn av lagstiftningen. Lagstiftningen är inte minst relevant för jordbruket eftersom många
335 anser att tillståndsprocessen för bevattning är otydlig och tar mycket tid. Vad gäller
336 ekonomiska styrmedel, så anser partistyrelsen att det behöver analyseras utifrån vad som
337 redan går att göra inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken samt genom
338 nationella stöd, t.ex. via LOVA (bidrag för lokala vattenvårdsprojekt).

339

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att utreda potentialen och behovet av nya regler och styrmedel för att kommuner i ökad utsträckning ska kunna tillhandahålla renat avloppsvatten för företag, till exempel inom trädgård och jordbruk.

340

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.10.1

5.11.1

5.11.2

5.11.3

341

342

343 [5.12](#): Hästen som folkhälsa

344

345 5.12.1 att myndigheternas regler och tillsynsavgifter för inhemsk hästuppfödning förenklas
346 och faciliterar verksamheten så att fler lämpliga skolhästar föds i Sverige.

347 5.12.2 att man i regioner där hästuppfödning sker, förbjuder etablering av vargrevir så att
348 hästar inte skräms i sken och riskerar skadas eller dödas.

349 5.12.3 att en ridpeng fördelas ut till dem som rider på ridskola, oavsett om ridtillfället ifråga
350 skapas av ideella föreningar eller drivs av en annan typ av privat näringsidkare, i syfte att
351 säkerställa utbudet av platser i en kostnads- och säkerhetstyngd idrottsutövning.

352

353 **Partistyrelsens yttrande:**

354 Motionären beskriver vilka fördelar som hästridning kan ha och föreslår ett antal åtgärder för
355 att främja hästverksamhet. Bl.a. föreslås förenklingar som gör att fler skolhästar föds i
356 Sverige; att vargrevir inte ska tillåtas där det sker hästuppfödning samt att en ridpeng ska
357 fördelas till dem som rider på ridskola.

358 Centerpartiet arbetar för att öka antalet hästar och hästföretag i Sverige och anser att företag
359 där hästen står i fokus är viktiga på flera sätt. Inte bara för jobb och tillväxt utan även för
360 folkhälsan, vilket är det motionären främst berör i sin motion.

361 Centerpartiet driver i dagsläget inga konkreta förslag om förenklingar som ska främja antalet
362 skolhästar som föds i Sverige men frågan om minskat regelkrångel är generellt en prioriterad
363 fråga för Centerpartiet och i den senaste valrörelsen lanserade Centerpartiet ett antal förslag
364 särskilt riktade till hästnäringen. T.ex. att det ska vara enklare att få bygglov för ett stall eller
365 ridhus. Partistyrelsen anser därmed att den kan instämma in i intentionerna i förslaget om att
366 myndigheternas regler och tillsynsavgifter för inhemsk hästuppfödning förenklas.

367 Att det ska förbjudas vargrevir i regioner där hästuppfödning sker anser partistyrelsen är
368 problematiskt eftersom Centerpartiet vill ha en livskraftig vargstam och hästuppfödning sker i
369 alla delar av landet. De problem som varg kan orsaka för hästägare är samtidigt ett problem
370 och det är bl.a. därför Centerpartiet i riksdagen har varit pådrivande för att förändra reglerna
371 för skydds jakt.

372 Alltför närgångna vargar anser partistyrelsen bör kunna skyddsjagas och även
373 rovdjursavvisande stängsel anser partistyrelsen kan vara ett sätt att förhindra skador från varg,
374 samtidigt som partistyrelsen är införstådd med att stängsel inte alltid hjälper.

375 Förhoppningsvis kan ny kunskap och nya innovationer bidra till att stängslen blir mer
376 effektiva i framtiden. Partistyrelsen att staten generellt bör ta ett större ansvar för att möta
377 markägares behov av fungerande rovdjursstängsel.

378 Partistyrelsen tycker att det är viktigt att ridningen är tillgänglig för alla och det är positivt att
379 ridskolorna har så stor spridning över landet med 125 000 motions- och lektionsryttare.
380 Ridskolorna är inte bara viktiga för barn och ungdomar utan erbjuder även viktig motion och
381 friluftsliv och ridning för dem med funktionsnedsättning.

382 Sammantaget anser partistyrelsen att det kan finnas skäl att stötta enskilda ridskolor, t.ex.
383 genom en ridpeng, men att det inte är ett nationellt ansvar som bör gå vid sidan om de statliga
384 stöd som redan i dag finns, t.ex. via idrottsrörelsen. Av den anledningen väljer partistyrelsen
385 att avslå förslaget om en ridpeng.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.12.1

386

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.12.2

5.12.3

387

388

389 [5.13](#), [5.14](#): Djurskyddskontroller

390

391 5.13.1 att införa kameraövervakning på alla utrymmen i slakterier där levande djur hålls.

392 5.13.2 att införa hårdare straff i de fall brott mot bestämmelser eller lag sker.

393 5.13.3 att införa indragning av licenser, djurförbud och brottsutredningar vid grövre
394 företeelse.

395 5.13.4 att avsätta mer resurser till länsstyrelsen som möjliggör fler och noggrannare kontroller
396 av djurgårdar och slakteri.

397 5.13.5 att länsstyrelsens kontroller inte utannonseras i förväg.

398 5.14.1 att straffet djurförbud omarbetas och att det tidsbegränsas efter hur allvarligt brottet är.

399

400 **Partistyrelsens yttrande:**

401 Den ena motionen innehåller förslag om hur Sverige bättre kan skydda våra djur från onödigt
402 lidande i samband med slakt eller andra sammanhang och vilka påföljder som är rimliga för
403 den som bryter mot reglerna. Motionärens förslag är att straffen ska bli hårdare. Andra
404 motionen föreslår att straffet djurförbud ska kunna tidsbegränsas till skillnad från vad som är
405 fallet i dag.

406 Centerpartiet anser att djur ska ha det bra och att det därför är oförsvarligt när djur behandlas
407 illa eller utsätts för onödigt lidande. Den starka svenska djurskyddslagstiftning är något vi ska
408 vara rädda om. Trots omfattande regelverk är det ändå i grund och botten den som tar hand
409 om och hanterar djuren som måste ta det yttersta ansvaret för att djuren har det bra.

410 Under alliansregeringen medverkade Centerpartiet till att göra om organisationen för den
411 svenska djurskyddskontrollen genom att flytta ansvaret för kontrollen från kommunerna till
412 länsstyrelserna. Sedan dess har länsstyrelserna fått förstärkta resurser i flera omgångar för att
413 bedriva en effektiv kontrollverksamhet och totalt la länsstyrelserna ned 5.59 årsarbetskrafter
414 på hela djurskyddsverksamheten under 2020 (exklusive förprovning av djurstallar). Det är en
415 ökning med ca 19 procent sedan 2016. Partistyrelsen instämmer i intentionerna om att det
416 behöver avsättas mer resurser till länsstyrelserna framöver för att öka kvaliteten i kontrollerna,
417 men vill också framhäva att det finns stor potential att arbeta med effektiviseringar, t.ex.
418 genom att länsstyrelserna börjar arbeta mer riskbaserat och i ökad utsträckning använder sig
419 av digitala verktyg.

420 Länsstyrelserna arbetar i dag både med utannonserade kontroller och ej utannonserade
421 kontroller. Partistyrelsen anser att kontrollanterna ska kunna fortsätta med båda formerna
422 beroende på ärendets karaktär. Att inte meddela sitt besök i förväg, när det inte finns
423 anledning till det, anser partistyrelsen är att inte respektera den personliga integriteten hos den
424 som blir kontrollerad. Det riskerar också leda till ett sämre arbetsklimat för de som utför
425 kontrollerna. Dessutom ökar risken att den som får besök inte är hemma etc. Partistyrelsen
426 föreslår därför avslag på förslaget om oannonserade kontroller.

427 Vad gäller djurskyddsbrott som begås på slakterier så anser partistyrelsen att mycket ansvar
428 vilar hos slakterierna och att det är de som har det primära ansvaret för att slakten lever upp
429 till egna branschriktlinjer och lagstiftning. Så fungerar det också i den absoluta majoriteten av
430 fall. Samtidigt pekar en mycket på att nuvarande kontrollsystem för slakterier kan
431 moderniseras, bl.a. genom digitala hjälpmedel såsom kameraövervakning. Partistyrelsen är
432 dock inte beredd att utan en ordentlig utredning ta ställning för det förslaget. Det är viktigt att
433 alla konsekvenser av ett lagkrav på kameraövervakning i slakterier, t.ex. behöver
434 omfattningen analyseras, integritetsaspekterna för de anställda samt de ekonomiska
435 konsekvenserna för specifikt de mindre slakterierna. Partistyrelsen väljer av den anledningen
436 att instämma i motionärens intentioner om kameraövervakning och lägga fram ett eget förslag
437 som tar ett bredare grepp om de möjligheter och utmaningar som den nya tekniken och
438 digitaliseringen för med sig.

439 När det gäller straffbestämmelserna i djurskyddslagen och brottsbalkens bestämmelse om
440 djurplågeri, så har en utredning Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt
441 sanktionssystem (SOU 2020:7) nyligen sett över dessa bestämmelser och föreslagit att de mer
442 allvarligare fallen av djurplågeri ska medföra en tydligare straffrättslig reaktion än i dag. För
443 att uppnå det föreslår utredningen att det ska införas ett grovt djurplågeribrott och att
444 straffskalan för det brottet ska vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.
445 Partistyrelsen tycker det är bra eftersom den precis som utredningen tycker att det behövs en
446 större differentiering vid straffmätningen vid brott mot djur. Dagens straffpraxis, med
447 villkorlig dom och dagsböter, anser partistyrelsen är för svag. Mot den bakgrunden instämmer
448 partistyrelsen med intentionerna i motionärens förslag om hårdare straff och föreslår att
449 stämman besluta att det ska införas strängare straff för mer allvarliga fall av djurplågeri.

450 Partistyrelsen anser även i likhet med utredningen, att vissa mindre överträdelser av
451 djurskyddsbestämmelser som inte leder till allvarliga konsekvenser för djurs välbefinnande
452 ska avkriminaliseras och att dessa överträdelser istället ska sanktioneras genom administrativa
453 sanktioner, t.ex. avgiftsbelopp som varierar med överträdelsens allvar. Sanktionsavgifterna
454 ska bl.a. kunna användas mot den som brister i fråga om transporthandlingar vid
455 djurtransporter eller som inte uppfyller villkor för försäljning av djur m.m. En sådan
456 sanktionsväxling bedömer partistyrelsen kan bidra till att mindre allvarliga överträdelser inom
457 djurskyddsområdet beivras i större utsträckning än i dag. Flera av dessa överträdelser
458 åtalsanmäls i dag inte alls.

459 Mot den bakgrunden föreslår partistyrelsen att stämman beslutar att vissa mindre
460 överträdelser av djurskyddsbestämmelserna avkriminaliseras och att de istället sanktioneras
461 genom administrativa sanktioner.

462 Varje år beslutas enligt Jordbruksverket ca 200 stycken djurförbud. I den statistiken ingår
463 alltifrån privatpersoner som har ett eller ett fåtal djur till djurhållare som bedriver
464 näringsverksamhet med många djur. Ett beslut om djurförbud är ett hårt slag för den som
465 drabbas och kan innebära att den enskilde, om det är en lantbrukare, över en natt i princip helt
466 går miste om sin försörjning. Därför räcker det inte att endast ha gjort sig skyldig till en
467 mindre allvarlig överträdelse av djurskyddsregelverket för att meddelas djurförbud utan det
468 sker vid grövre företeelser. Partistyrelsen anser sig därmed kunna instämma i intentionerna i
469 det förslag som rör licenser, djurförbud och brottsutredningar vid grövre företeelse. Redan i
470 dag kan slakterier – som specifikt åsyftas enligt motionen – bötfällas och brottsutredningar
471 inledas ifall det upptäcks oegentligheter och brott mot bestämmelser eller lag.

472 Partistyrelsen anser att för att kunna vidhålla ett starkt djurskydd krävs också en stark
473 rättssäkerhet för djurägaren som ska kunna känna sig trygg med att få en rättvis bedömning
474 vilket också är vad som efterfrågas av motionären när den efterfrågar att djurförbud ska kunna
475 omarbetas och tidsbegränsas. När den nya djurskyddslagen klubbades av riksdagen år 2018
476 gjordes några förändringar vad gäller djurförbud för att stärka rättssäkerheten. Bland annat
477 ges större utrymme för rimliga bedömningar och proportionella nyanserade beslut, samt att
478 djurförbud ska upphävas om det inte längre behövs. Mot bakgrund av dessa förändringar ser
479 Partistyrelsen i nuläget inget behov av ytterligare förändringar i dessa delar, utan följer hur det
480 nya regelverket faller ut och instämmer därför i motionärens intentioner.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska verka för att ny teknik och digitalisering i ökad utsträckning ska kunna användas på slakterier för att minska risken att djur utsätts för onödigt lidande.

481

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.13.2

5.13.3

5.13.4

5.14.1

482

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.13.1

5.13.5

483

484

485 [5.15](#), [5.16](#): Förbud mot viss djurhållning

486

487 5.15.1 att införa ett förbud mot minkfarmer och annan pälsindustri.

488 5.15.2 att införa ett förbud mot att djur hålls i bur.

489 5.15.3 att en utredning gällande hur man ska avveckla minkfarmer på ett sätt med största
490 möjliga hänsyn till djurens välmående och djurägarnas levebröd görs.

491 5.15.4 att införa ett förbud mot minkfarmer på EU-nivå.

492 5.15.5 att införa ett förbud mot att djur hålls i bur på EU-nivå.

493 5.16.1 att hantera Cirkusföretagen på samma sätt som andra djurhållande företag som ska
494 följa de djurskyddslagar och regler som finns.

495 5.16.2 att uppdatera informationen på hemsidan kring Cirkusar då de inte stämmer överens
496 med verkligheten och ger en skev bild om hur landets Cirkusar fungerar.

497

498 **Partistyrelsens yttrande:**

499 Motionärerna berör olika former av djurhållning och vilken typ av djurhållning som är och
500 ska vara tillåten i Sverige och EU. Specifikt handlar det om uppfödning av minkar och annan
501 pälsindustri, djur som hålls i burar samt vilda djur på cirkusar.

502 Den svenska synen på djurskydd och djurhälsa präglas av höga ambitioner. Att djur ska må
503 bra och behandlas väl är en central utgångspunkt för Centerpartiet. Partiet har länge försvarat
504 en stark svensk djurskyddslagstiftning samtidigt som vi arbetat internationellt, framför allt
505 inom EU, för att fler länder ska närma sig Sveriges nivå. Partistyrelsen anser att Centerpartiet
506 ska fortsätta driva frågor på djurskyddsområdet som bidrar till att djuren är friska, har det bra
507 och kan bete sig så naturligt som möjligt.

508 I den svenska djurskyddslagen framgår att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt
509 lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och
510 på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att
511 beteendestörningar förebyggs. Utöver dessa grundläggande bestämmelser har Jordbruksverket
512 rätt att meddela föreskrifter för flertalet djurslag. Det gäller bl.a. uppfödning och hållande av
513 pälsdjur.

514 Förslag som syftar till att förbjuda eller avveckla svensk minkuppfödning anser partistyrelsen
515 i första hand måste bedömas efter djurens mående. Välfärden hos mink inom
516 pälsproduktionen har utvärderats vid ett flertal tillfällen och den senaste gången bara för några
517 år sedan. Bedömningen från den utvärderingen var att djurvälfärden för mink har förbättrats
518 de senaste åren och att resultaten från utvärderingen inte motiverar några regeländringar eller
519 förbud.

520 Partistyrelsen gör ingen annan bedömning och anser därför att det inte finns tillräckliga
521 djurskyddsskäl för att införa ett förbud för det 40-tal minkfarmer som finns i Sverige.

522 När det gäller eventuella förbud på EU-nivå driver Centerpartiet sedan tidigare på för en
523 djurskyddslag på EU-nivå, som precis som i den svenska djurskyddslagen, ska ha fokus på
524 grundläggande rättigheter för djur såsom möjlighet att utöva naturligt beteende. Utifrån den
525 lagstiftningen anser Centerpartiet att mer detaljerade regelverk ska kunna utarbetas. Denna
526 linje anser partistyrelsen är ett kraftfullare verktyg än att på EU-nivå argumentera för
527 specifika förbud mot vissa typer av djurhållning.

528 Djur som hålls i bur har inom svensk animalieproduktion främst bäring på värphöns.
529 Partistyrelsen anser att det inte finns någon anledning att förbjuda inredda burar som
530 produktionssystem så länge det lever upp till kraven i svensk djurskyddslagstiftning. I Sverige
531 finns krav bl.a. på att hönsen ska kunna värpa i rede, sitta upphöjt och sandbada. Den som
532 trots det föredrar att äta ägg från andra inhysningssystem har möjlighet att göra det om hen
533 vill. Redan i dag gör många konsumenter ett sådant aktivt val och antalet höns i inredda burar
534 har på senare år minskat i en snabb takt. Enligt Svenska Ägg var det 2019 bara drygt åtta
535 procent av hönsen som hölls i inredd bur. Det kan jämföras med att var tredje höna var inhyst
536 i en bur 2010.

537 Vad gäller hanteringen av svenska cirkusföretag instämmer partistyrelsen i intentionerna i
538 förslaget om att dessa företag inte ska särbehandlas. Djurskyddslagen är redan i dag
539 övergripande att det sedan finns avsnitt i djurskyddsförordningen eller separata föreskrifter
540 som specifikt rör cirkusverksamhet, skiljer inte cirkusar från annan djurhållning.
541 Partistyrelsen delar även motionärens synpunkter på att informationen om cirkusar inte varit
542 korrekt återgiven på partiets hemsida. Hemsidan är sedan en tid tillbaka uppdaterad. Av den
543 anledningen instämmer partistyrelsen även i intentionerna i detta förslag.

544

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet ska fortsätta verka för ett starkt djurskydd på nationell och internationell nivå som bidrar till att djuren är friska, har det bra och kan bete sig så naturligt som möjligt.

545

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.16.1

5.16.2

546

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.15.1

5.15.2

5.15.3

5.15.4

5.15.5

547

548

549 [5.17](#), [5.18](#), [5.19](#): Forskning och utveckling inom de gröna näringarna

550

551 5.17.1 att Centerpartiet verkar för fortsatt forskning gällande virtuella stängsel.

552 5.17.2 att Centerpartiet verkar för ett undantag i lagtexten så att bruk av virtuella stängsel
553 tillåts inom svensk animalieproduktion.

554 5.18.1 att utreda möjligheten att sätta GPS-halsband/staket på rovdjuret som ett alternativ till
555 att sätta upp rovdjursstängsel.

556 5.18.2 att inrätta ett försöksområde som med fördel kan förläggas till Örebro län där Grimsö
557 forskningsanstalt finns.

558 5.19.1 att ge omfattande statlig finansiering till ett dedikerat forskningsprogram med målet att
559 genom forskning, innovation och försöksverksamhet ta fram vetenskapliga data som, med ett
560 helhetsperspektiv på samhälle och miljö, kan utgöra underlag för förvaltningen av skogs- och
561 markresurserna på ett sätt som är optimalt för helheten och får både ekonomi och miljö att
562 växa.

563 5.19.2 att programmet skall ha medel i minst tio år, för att kunna studera längre tidsserier och
564 för att säkerställa att det skall hinna hitta tillräckliga lösningar på problemen.

565 5.19.3 att programmets budget skall utredas under max 6 månader för att därefter kunna
566 rivstartas. Området är komplext och mycket viktigt för klimatomställning, miljö och ekonomi
567 för landet så det är inte långsökt att tänka att en rimlig budget skulle kunna handla om hundra
568 eller flera hundra miljoner kr om året under perioden för att nå de kunskaper som behövs.

569 5.19.4 att programmet skall ha rapportpunkter varje år och större rapporter vartannat år för att
570 framsteg skall kunna nyttjas löpande.

571 5.19.5 att programmet skall vara teknikneutralt, dvs inga krav på att följa t.ex. regler för
572 ekologisk skötsel eller att det inte får användas kemikalier eller handelsgödsel.

573

574 **Partistyrelsens yttrande:**

575 Motionärerna efterlyser ökade satsningar på forskning och utveckling inom de gröna
576 näringarna. Två av motionerna berör specifikt hur forskning om virtuella stängsel kan bidra
577 till en utvecklad animalieproduktion och för att skydda betande djur från rovdjursangrepp.
578 Den tredje motionen föreslår ett nytt forskningsprogram där framtagandet av vetenskapliga
579 data ska kunna bidra till en förbättrad förvaltning av våra skogs- och markresurser.
580 Motionären har även förslag på hur forskningsprogrammet kan genomföras.

581 Centerpartiet anser att investeringar i forskning och innovationer är av central betydelse för att
582 möta våra stora samhällsutmaningar. Det gäller även utmaningar kopplade till förvaltningen
583 av våra skogs- och markresurserna. Därför är det glädjande att den senaste
584 forskningspropositionen, som i hög grad styr den svenska forskningspolitiken och som
585 Centerpartiet förhandlade med regeringen, innehåller så stora avsnitt om bl.a. bioekonomi och
586 livsmedel. Bioekonomidelen tar upp behovet av en forskning och innovation för att säkra en
587 klimatanpassad och konkurrenskraftig primärproduktion inklusive en god och säkerställd

588 tillgång till hållbart producerad biomassa från skogen medan det nationella
589 forskningsprogrammet för livsmedel bl.a. lyfter fram den behovsmotiverade forskningen som
590 en viktig faktor för att öka den långsiktiga konkurrenskraften och kunna leverera hållbart
591 producerad, hälsosam och god mat.

592 Partistyrelsen bedömer att mycket av det som motionärerna efterlyser täcks in av
593 forskningspropositionen. Budgetmässigt uppgår forskningspropositionens satsningar på
594 bioekonomi och livsmedel till över en halv miljard kronor 2021–2024, vilket är en rekordstor
595 satsning. I forskningspropositionen framhålls även att satsningarna inom livsmedelsområdet
596 ska ha samma 10-åriga perspektiv som andra nationella forskningsprogram. Mot den
597 bakgrunden instämmer partistyrrelserna i flera av motionärernas förslag.

598 Att i detalj peka ut specifika forskningsfält eller var t.ex. eventuella försöksområden ska
599 etableras anser partistyrelsen inte är en politisk fråga utan det måste i första hand avgöras på
600 akademiska grunder, så att den akademiska friheten inte riskerar att skadas. Av den
601 anledningen avslår partistyrelsen förslaget om att det ska inrättas ett försöksområde samt de
602 mer detaljerade förslagen om det föreslagna forskningsprogrammets genomförande.

603 Vad gäller specifikt virtuella stängsel och GBPS-staket så delar partistyrelsen motionärernas
604 uppfattning att den nya tekniken har potential att effektivisera animalieproduktionen och att
605 det skulle spara mycket resurser om behovet av investeringar och skötsel av rovdjursstängsel
606 minskade. Partistyrelsen delar även motionärernas bedömning att det behövs mer kunskap
607 innan den nya tekniken kan börja användas i en bredare skala.

608 Den uppfattningen delas av SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd om digital tillsynsteknik i
609 djurhållning utomhus, som 2019 skriver att det saknas vetenskapliga studier om virtuella
610 stängsel och att det behövs mer kunskap om djurens inlärningsförmåga, stressnivå och välfärd
611 hos de individer som utsätts för de elchocker som systemet bygger på.

612 Givet kunskapsläget bedömer partistyrelsen att det tillsvidare kan vänta med att se över
613 nuvarande regelverk och lagstiftning. Partistyrelsen instämmer därför i intentionerna i förslag
614 som rör ett undantag i lagtexten.

615

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.17.1

5.17.2

5.18.1

5.19.1

5.19.2

616

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.18.2

5.19.3

5.19.4

5.19.5

617

618

619 [5.20](#), [5.21](#): Jakt och viltvård

620

621 5.20.1 att lokalt och i riksdagen driva frågan om att tillsätta en ny jaktlagsutredning där lagen
622 utformas utifrån att jakt är underordnat jord- o skogsbruk.

623 5.21.1 att sommarjakten på Morkullor som regeringen stoppade 1999 skall återinföras.

624 5.21.2 att jakten vara tillåten från måndagen efter midsommardagen fram till den 15 juli.

625

626 **Partistyrelsens yttrande:**

627 En motion föreslår att det ska tillsättas en ny jaktlagsutredning för att komma tillrätta med de
628 problem som de växande viltstammarna orsakar för bl.a. för jord- och skogsbruket. En annan
629 motion föreslår att sommarjakt på morkulla återinförs.

630 Centerpartiet anser i grunden att det är bra att vi har starka stammar av vilt i Sverige, men att
631 allt för stora stammar också skapar problem, både för människor och för ekosystemet. Ett
632 exempel på det är vildsvinsstammen som vuxit explosionsartat de senaste åren.

633 I jaktlagen regleras var, när och hur jakt får bedrivas. Den var föremål för översyn under
634 Alliansregeringen men den tillsatta utredningen lades utan motivering ner av den tillträdande
635 rödgröna regeringen efter maktskiftet 2014. Syftet med den tidigare utredningen var att
636 åstadkomma ett modernt och enkelt regelverk som mötte en bred acceptans. Partistyrelsen

637 befarar att det faktum att jaktlagsutredningen lades ned kan ha bidragit till de senaste åren
638 utveckling med ökande skador för jord- och skogsbruket samt olyckor i trafiken med
639 allvarliga konsekvenser och mänskligt lidande. Att jakt i alla lägen ska underordnas jord- och
640 skogsbruk anser partistyrelsen är ett alltför kategoriskt ställningstagande.

641 Hur balansen ska se ut mellan olika intressen bör vara en av de frågor som utredningen har att
642 analysera. Av den anledningen avslås förslaget till förmån för ett eget förslag från
643 partistyrelsen.

644 Förslagen som rör sommarjakt på morkulla avslogs vid partistämman i Karlstad 2019.
645 Partistyrelsen ansåg då liksom nu att det framför allt är de juridiska skälen som utgör motiv
646 för att inte tillåta sommarjakt. EU:s fågeldirektiv förbjuder jakt av fågel under
647 häckningsperioden och i det senaste förslaget på jakttider som lämnats över till regeringen gör
648 Naturvårdsverket samma bedömning som Centerpartiet.

649 Visserligen skriver Naturvårdsverket att det inte helt kan uteslutas att sommarjakt på morkulla
650 kan vara förenligt med fågeldirektivet genom att exempelvis förkorta höstens jakt samt genom
651 att införa strikta bestämmelser och kontrollsystem, men det förändrar inte partistyrelsens
652 bedömning.

653

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att tillsätta en ny jaktlagsutredning som bidrar till ett modernt och enkelt regelverk som
möter en bred acceptans och där skadorna för jord- och skogsbruket samt mängden
viltolyckor minskar.

654

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.20.1

5.21.1

5.21.2

655

656 [5.22](#), [5.23](#), [5.24](#): Rovdjur

657

658 5.22.1 att Centerpartiet regionalt och på riksnivå arbetar för att få Naturvårdsverket att hålla
659 sig till givna riksdagsbeslut.

660 5.22.2 att Centerpartiet regionalt och på riksnivå arbetar för att det blir betydligt lättare att få
661 skyddsjakt när vargar attackerar tamdjur eller hundar och när vargar betar sig onormalt
662 oskyggt.

663 5.23.1 att en aktiv förvaltning som säkerställer att vargstammens fortsatta utveckling sker med
664 hänsyn till de människor som berörs.

665 5.23.2 att den regionalisering som beslutats av riksdagen måste genomföras fullt ut såväl när
666 det gäller fastställande av länsvisa mål för vargstammen som när beslut om licens- och
667 skyddsjakt ska fattas.

668 5.23.3 att EU:s habitatdirektiv och tillämpningen av detta medger att förvaltningen kan ske
669 nationellt och regionalt.

670 5.23.4 att vargstammen som ett första etappmål ska begränsas till de 170 vargar som
671 riksdagen har beslutat om som lägsta möjliga antal, men att det långsiktiga målet ska vara
672 maximalt 150 vargar *. *150 vargar motsvarande 15 föryngringar.

673 5.23.5 att koncentrationen av varg till enskilda län eller regioner kraftfullt motverkas.

674 5.23.6 att beståndsreglerande licensjakt medges årligen vilket i sig motverkar illegal jakt.

675 5.23.7 att samhället och myndigheter ställer upp så att beslutad jakt kan genomföras utan
676 störningar.

677 5.23.8 att omfattningen av skador på hundar, uttag ur klövviltstammar, människors oro samt
678 skador på djurhållning ska vara vägledande för lämplig toleransnivå.

679 5.23.9 att meningsfull jakt och framför allt jakt med hund ska kunna bedrivas även i områden
680 med varg.

681 5.23.10 att den sammanlagda effekten på bytesdjuren av alla rovdjur vägs in i förvaltningen
682 och hela vargrevir tas bort i områden där bytesdjuren behöver återhämta sig eller där skador
683 på tamdjur förekommer.

684 5.23.11 att ansvariga myndigheter ser till att det fortlöpande tas fram bra faktaunderlag om
685 vargstammen och att aktuell information får tillräcklig spridning.

686 5.23.12 att staten tar ansvar för att tillräckliga ekonomiska och personella resurser ställs till
687 förfogande för genomförande av fullgoda inventeringar och skadeförebyggande åtgärder.

688 5.23.13 att staten tar fram inventeringar och -metoder som ger en så korrekt bild som möjligt
689 av rovdjursförekomst i alla delar av landet.

690 5.23.14 att invandrade vargar kontrolleras i syfte att motverka införsel av farliga sjukdomar
691 som vargens och hundens dvärgbandmask och rabies.

692

693 5.23.15 att inte teoretiska beräkningar av vargstammens genetiska status om 100 år ska tillåtas
694 styra dagens förvaltning.

695 5.23.16 att Jägareförbundets syn på vargförvaltningen accepteras såväl nationellt som på EU-
696 nivå.

697 5.24.1 att Centerpartiet driver linjen att lokalbefolkningens uppfattning om vargen i alla lägen
698 och i alla myndighetsbeslut ska väga tyngre än alla andra hänsyn.

699 5.24.2 att Centerpartiet driver linjen att det direkt ska beviljas skydds jakt på all varg som
700 befinner sig nära bebyggelse, utan rätt till överklagande.

701 5.24.3 att Centerpartiet arbetar för att Sverige ska yrka att överträdelseärendet i EU-domstolen
702 snarast stängs, med hänvisning till det svar som EU-domstolen givit Finland i fråga om
703 vargjakt.

704

705 **Partistyrelsens yttrande:**

706 Motionerna berör på olika sätt svensk rovdjursförvaltning och i huvudsak förvaltningen av
707 varg. Förslagen tar bl.a. upp att den rovdjurspolitik som riksdagen redan har fattat beslut om
708 ska genomföras och att EU:s syn på svensk vargförvaltning behöver uppdateras. Det föreslås
709 också åtgärder för en mer ändamålsenlig skydds jakt och att det långsiktiga målet för antalet
710 vargar ska vara maximalt 150 stycken. Därtill efterfrågas bättre faktaunderlag och att staten
711 ska ta större ansvar för inventeringar m.m.

712 Enligt partistämmans beslut i Karlstad 2019 verkar Centerpartiet för en hållbar
713 rovdjursförvaltning som tar hänsyn till de människor, inklusive jägare, som bor och verkar där
714 rovdjuren finns samt att jaktens upplevelsevärden balanseras med värdet av livskraftiga
715 rovdjursstammar. Det är en inriktning som partistyrelsen fortsatt bedömer är en klok linje.
716 Centerpartiet har de senaste två åren bl.a. genom ett utskottsinitiativ i riksdagen åstadkommit
717 ett tillkännagivande för att regeringen ska rätta till de brister som finns med nuvarande
718 skydds jakt av varg. Tillkännagivandet innebär att regeringen måste agera inom följande
719 områden:

- 720 • Göra det tryggare, enklare och snabbare för personer att ansöka om skydds jakt.
- 721 • Ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram nya rekommendationer för skydds jakt på
722 varg som också gör det möjligt att fatta beslut om skydds jakt på ett helt revir.
723 Skydds jakt ska dessutom, till skillnad från licensjakt, inte behöva ta hänsyn till den
724 genetiska statusen hos den varg som orsakar stor skada. De rekommendationer som
725 länsstyrelserna tillämpar i dag togs fram för 15–20 år sedan när vargstammens storlek,
726 lagstiftningen, stammens sammansättning och geografiska utbredning såg väsentligt
727 annorlunda ut.
- 728 • Se över sekretessbestämmelserna i samband med skydds jakt och licensjakt. Den som
729 ansöker om skydds jakt, utför skydds jakt eller utför licensjakt ska kunna få sina
730 personliga uppgifter belagda med sekretess om han eller hon så begär.
- 731 • Se till att staten tar ett större ansvar för skydds jakt. De stora rovdjuren är statens vilt
732 och då är det rimligt att staten tar ett större ansvar för de skador rovdjuren orsakar.
- 733 • Utredda förutsättningarna för att bekosta utbildning av certifierade hundar genom
734 viltskadeanslaget.
- 735

736 Partistyrelsen anser att Centerpartiet genom det nyligen beslutade utskottsinitiativet pekar ut
737 en riktning för rovdjurspolitiken som instämmer i intentionerna i flera av förslagen i
738 motionerna. Bl.a. att det ska bli betydligt lättare att få skydds jakt när vargar attackerar tamdjur
739 eller hundar och när vargar betar sig onormalt oskyggt samt att lokalbefolkningens
740 uppfattning om vargen ska väga tyngre än andra hänsyn. Att lokalbefolkningens uppfattning i
741 alla lägen ska väga tyngre än alla andra hänsyn anser dock partistyrelsen är alltför
742 långtgående och yrkar därför avslag till det förslaget.

743 Rätten att kunna överklaga skydds jaktbeslut bygger på en allmän förvaltningsrättslig princip
744 att förvaltningsmyndigheters beslut som innebär någon form av rättsverkan ska kunna
745 överklagas av den som berörs av beslutet, den finner inte partistyrelsen anledning att
746 ifrågasätta, samtidigt som hänsyn tas till att skydds jaktbeslut kräver en skyndsam hantering.
747 Partistyrelsen yrkar därför avslag till förslaget som rör rätten att överklaga skydds jaktbeslut.
748 Däremot anser partistyrelsen inte att exempelvis miljöorganisationer ska kunna överklaga
749 skydds jaktbeslut eftersom de inte är direkt berörda av beslutet. Givet att såväl EU-domstolen
750 som Högsta förvaltningsdomstolen slagit fast att enskilda, bl.a. miljöorganisationer, måste ha
751 möjlighet att få frågor om skyldigheterna i direktivet uppfylls på nationell nivå prövade i
752 domstol, så är det en förändring som Centerpartiet avser att verka för på internationell nivå.

753 När det gäller det svenska överträdelseärendet i EU-domstolen så handlar det om Sverige
754 lever upp till sina åtaganden enligt art- och habitatdirektivet när det gäller skydd av varg.
755 Beslutet om att ärendet ska stängas fattas av EU-kommissionen och eftersom partistyrelsen tar
756 för givet att kommissionen håller sig informerad om den svenska vargförvaltningen och alla
757 beslut och domar som rör vargjakt i Sverige finner inte partistyrelsen någon anledning att
758 Centerpartiet aktivt ska driva på för att överträdelseärendet snarast ska stängas.

759 Det motsätter inte det faktum att Centerpartiet sedan tidigare anser att EU:s habitatdirektiv
760 och tillämpningen av det ska medge att förvaltningen kan ske nationellt och regionalt.

761 De förslag som lyfts i motion 5.23 behandlades samtliga vid Centerpartiets senaste
762 partistämman i Karlstad 2019 och partistyrelsen anser inte att det finns anledning att ändra
763 något av de besluten. Stämman instämde den gången i intentionerna i merparten av förslagen
764 medan sex av förslagen avslögs.

765
766 Som skäl för att avslå förslagen om vad som ska vägas in i förvaltningen samt mål för antal
767 vargar anförde partistyrelsen i sitt yttrande 2019 att Centerpartiet inte bör verka för en ny
768 vargförvaltningspolitik utan fokusera på att genomföra intentionerna i det riksdagsbeslut som
769 bygger på proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik, som togs fram av Centerpartiet
770 under alliansregeringen. Enligt det beslutet ska den svenska vargförvaltningen ta hänsyn till
771 såväl vargstammens bevarande i Sverige som vad det samlade rovdjurstrycket innebär för
772 människors möjligheter att bo och bedriva verksamheter i rovdjurstäta områden. Centerpartiet
773 har precis som en av motionärerna efterfrågar ett ansvar att tillsammans med övriga partier
774 granska så att Naturvårdsverket och regeringen, som styr myndigheterna, håller sig till det
775 riksdagen har beslutat.

776 Vad gäller antalet vargar har Sverige sedan överträdelseanmälan från EU-kommissionen
777 arbetat fram möjligheter till en regionaliserad förvaltning av våra rovdjur. Det har inkluderat
778 framtagande av sårbarhetsanalyser och färdigställande av förvaltningsplaner för våra fem

779 rovdjursstammar, inklusive hur gynnsam bevarandestatus för stammarna ska uppnås. I fallet
780 med vargstammen är bedömningarna baserade på omfattande vetenskapliga underlag
781 framtagna av ett fyrtiotal forskare och experter. Den sårbarhetsanalys som togs fram anger att
782 minsta livskraftiga population för varg i Sverige och Norge är 100 individer. För att uppnå en
783 gynnsam bevarandestatus för varg med god marginal till detta värde behövs regelbunden
784 invandring från Finland och Ryssland samtidigt som andra åtgärder vidtas för att stärka
785 genetiken. Enligt riksdagsbeslutet nås vargens gynnsamma bevarandestatus vid 170–270
786 individer.

787 För att åstadkomma en hållbar rovdjurspolitik anser partistyrelsen att det inte räcker att enbart
788 fokusera på antal vargar utan det är det samlade rovdjurstrycket som har betydelse för de som
789 lever i rovdjurstäta områden. Därför handlar det också om att minska koncentrationen i de
790 områden där rovdjurstrycket är som störst.

791 För att möjliggöra en jämnare fördelning över landet krävs en utökad licensjakt, vilket även
792 en riksdagsmajoritet har röstat för i ett tillkännagivande till regeringen.

793 Finansieringen av varginventering samt skadeförebyggande åtgärder anser partistyrelsen
794 precis som partistämman beslutade 2019, delvis kan falla på statens ansvar, men att
795 partsfinansiering kan vara en ännu bättre väg att gå.

796 Partistyrelsen menar att engagemanget och kvaliteten på denna typ av utredningar blir bättre
797 om flera parter både engagerar sig samt bidrar ekonomiskt. Därför yrkar partistyrelsen även i
798 år avslag till det förslaget.

799 Även behovet av uppdaterad kunskap om populationsstorleken och andra inventeringsresultat
800 och metodutveckling för att förebygga skador bedömer partistyrelsen precis som 2019 att det
801 finns ett behov av. Partistyrelsen anser däremot inte att staten behöver vara ensam finansiär. I
802 dag tas inventeringskriterier och -metoder för varg fram av Naturvårdsverket och
803 Viltskadecenter, som sorterar under SLU.

804 Partistyrelsen utesluter inte att privata – i betydelsen icke-statliga initiativ skulle kunna
805 komplettera och utveckla de befintliga kriterierna och metoderna. Av den anledningen yrkar
806 partistyrelsen även i år avslag även till det förslaget.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för att den s.k. Århuskonventionen, som också är en del av EU:s rättsordning, ska förändras så att personer och organisationer som inte direkt berörs av ett skyddsjaktbeslut inte ska kunna överklaga sådana beslut.

807

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.22.1

5.22.2

5.23.1

5.23.2

5.23.3

5.23.5

5.23.6

5.23.7

5.23.8

5.23.9

5.23.11

5.23.14

808

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.23.4

5.23.10

5.23.12

5.23.13

5.23.15

5.23.16

5.24.1

5.24.2

5.24.3

809

810

811 [5.25](#), [5.26](#), [5.27](#), [5.28](#), [5.29](#), [5.30](#), [5.31](#): Fiske, säl och skarv

812

813 5.25.1 att Centerpartiet bör verka för att jaktrestriktioner på skarv lättas upp ytterligare eller
814 helt avvecklas om så behövs för att bestånden av skarv ska hamna på lägre nivåer.

815 5.25.2 att Centerpartiet bör verka för att länsstyrelserna ska vidta åtgärder i de områden där
816 skarven har en väldigt stor negativ inverkan på det kustnära fisket eller lokala ekosystem.

817 5.25.3 att Centerpartiet bör verka för att EU ska lätta upp reglerna som förbjuder handel av
818 sälskinn och sälkött.

819 5.25.4 att Centerpartiet bör verka för att uppmuntra jakten på säl.

820 5.26.1 att Centerpartiet arbetar för att antalet skarvar kraftigt reduceras i Sverige.

821 5.26.2 att Centerpartiet verkar för en allmän jakttid på skarv införs.

822 5.27.1 att Centerpartiet tar fram ett program för att stärka det småskaliga fisket kring
823 Östersjön.

824 5.27.2 att Centerpartiet verkar för att antalet skarvar kraftigt reduceras i Sverige.

825 5.27.3 att Centerpartiet verkar för en allmän jakttid på skarv införs.

826

- 827 5.27.4 att Centerpartiet verkar för en ökad skydds jakt på säl införs.
- 828 5.27.5 att Centerpartiet verkar för att vikare och knobbsäl skall kunna jagas med licensjakt.
- 829 5.27.6 att Centerpartiet verkar för att begränsa industrifiske i Bottenhavet.
- 830 5.27.7 att Centerpartiet verkar för att förändra fiskekvoterna.
- 831 5.28.1 att Centerpartiet verkar för en ökad skydds jakt på säl införs.
- 832 5.28.2 att Centerpartiet verkar för att vikare och knobbsäl skall kunna jagas med licensjakt.
- 833 5.29.1 att styrande myndigheter i mycket högre utsträckning och med skyndsamt verkar för
- 834 åtgärder som leder till uppfyllande av ovanstående miljömål.
- 835 5.29.2 att åtgärder för räddning av det akut hotade småskaliga kustfisket vidtas omedelbart.
- 836 5.30.1 att Centerpartiet verkar aktivt för att flytta ut det industriella fisket till 12-milsgränsen.
- 837 5.30.2 att Centerpartiet aktivt verkar för att gynna det småskaliga kustnära yrkesfisket.
- 838 5.31.1 att verka för ett förbud av all trålning av fisk i de delar av Östersjön där Europeiska
- 839 Unionen har rådighet.
- 840 5.31.2 att verka för en dialog med Ryssland om förbud av trålning i Östersjön.

841

842 **Partistyrelsens yttrande:**

843 De sju motionerna handlar om hur det småskaliga kustnära fisket i Sverige kan utvecklas och

844 att Centerpartiet bör driva dessa frågor. Bland förslagen märks åtgärder som syftar till att

845 begränsa industrifisket i Östersjön, förslag om en ändrad trålgräns, och åtgärder som ska

846 minska fiskenäringens skador från säl och skarv. En motionär föreslår att fiskekvoterna ska

847 förändras.

848 Centerpartiet anser att det småskaliga kustnära fisket spelar en viktig roll för våra levande

849 landsbygds-, kust- och skärgårdssamhällen. Fisket kännetecknas av en låg belastning på

850 miljön och går hand i hand med intentionerna i den svenska livsmedelsstrategin. För att stärka

851 svenskt yrkesfiske vill Centerpartiet att det ska tas fram ett nationellt fiskeripolitiskt program

852 så att det kustnära och småskaliga fisket utvecklas i takt med våra gemensamma fiskebestånd.

853 Företagsvillkoren behöver ses över så att de administrativa bördorna minskar och

854 lönsamheten förbättras. Regler och administration behöver stå i proportion till den verksamhet

855 som bedrivs och insatserna för utbildning, innovation och företagsutveckling behöver stärkas.

856 Medelåldern för yrkesfiskare är hög vilket ställer ökade krav på att undanröja hindren för

857 unga eller nya fiskare att etablera sig.

858 Partistyrelsen anser att Centerpartiet redan driver en aktiv fiskeripolitik – på flera politiska

859 nivåer – och att mycket av det arbetet syftar till att stärka det småskaliga fisket kring

860 Östersjön. Av den anledningen ser partistyrelsen inte behov att stämman ska besluta att partiet

861 ska ta fram ett program för det småskaliga fisket specifikt kring Östersjön. Istället föreslår

862 partistyrelsen bifall för förslaget att Centerpartiet ska verka för att gynna det småskaliga

863 kustnära yrkesfisket. Det förslaget täcker in såväl Östersjön som Västerhavet.

864 Förslagen som syftar till att begränsa industrifisket (fiske som enbart bedrivs för framställning
865 av fiskmjöl och fiskolja) i Östersjön anser partistyrelsen går att angripa från olika perspektiv.
866 Att politiskt styra landningarna av fisk efter hur den konsumeras är komplicerat. För fisk
867 fångad i Östersjön finns dessutom försvårande omständigheter givet de kostråd som avråder
868 från viss konsumtion av fisk p.g.a. miljögifter (enligt Livsmedelsverkets kostråd bör ingen äta
869 strömming/sill från Östersjön och Bottniska mer än en gång per vecka). Trots detta anser
870 partistyrelsen att det finns goda skäl för att sträva efter att en ökad andel av den fisk som förs i
871 land går direkt till humankonsumtion. Det kan åstadkommas på olika sätt, varav
872 begränsningar för industrifisket utgör en av dessa vägar. Framförallt anser partistyrelsen att
873 fokus bör riktas på att stärka det kustnära fiskets förutsättningar och att t.ex. möjliggöra en
874 ökad förädlingsgrad av svensk fisk så att lönsamheten stärks. I det sammanhanget är
875 genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin central och till skillnad från i dag behöver
876 genomförandet ta ett tydligare grepp om fiskets hela livsmedelskedja, d.v.s. inte bara fokusera
877 på primärproduktionen. Bl.a. är svensk beredningsindustri i starkt behov av en modernisering.
878 Mot bakgrund av det som beskrivs ovan föreslår partistyrelsen att stämman fattar beslut om
879 ett generellt ställningstagande för att en ökad andel av den fisk som förs i land från Östersjön
880 ska gå till humankonsumtion. Partistyrelsen föreslår också att stämman beslutar att det
881 kustnära fisket ska få en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska
882 livsmedelsstrategin, bl.a. genom ett tydligare inriktning på fiskets hela livsmedelskedja.

883 Den svenska trålgränsen är tätt förknippad med det svenska industrifisket eftersom den
884 reglerar hur nära land pelagiskt trålfiske (trålfiske på arter som lever i den fria vattenmassan,
885 t.ex. sill/strömming) får bedrivas. Det är ett fiske som domineras av ett fåtal stora båtar och
886 där den absoluta merparten av fångsten i Östersjön går till tillverkning av fiskmjöl. I dag
887 ligger trålgränsen tre respektive fyra sjömil från den svenska kusten beroende på kuststräcka.
888 Både på västkusten och i Östersjön finns s.k. inflyttningsområden med begränsat tillträde för
889 mindre fartyg innanför trålgränsen.

890 Att flytta ut trålgränsen till tolv sjömil från baslinjen (territorialgränsen) är något som EU:s
891 gemensamma fiskeripolitik ger varje land möjlighet till och det är också anledningen till att
892 just tolv milsgränsen ofta lyfts fram i debatten liksom i en av motionerna. Förutom svenska
893 fartyg har i dag även danska, finska och norska företag rätt att bedriva visst fiske inom den
894 svenska tolv milsgränsen och Sverige har motsvarande rätt att fiska på danskt och finskt
895 vatten. Det regleras genom mellanstatliga avtal.

896 Partistyrelsen konstaterar att det pågår ett arbete på Havs- och vattenmyndigheten med att
897 sammanställa kunskap och utreda förutsättningarna för att justera trålgränsen och
898 trålfiskeområden och att det på myndigheten pågår ett arbete med ett långsiktigt åtgärds paket
899 för att skydda sill/strömming i Östersjön, vilket bl.a. innefattar trålgränser och
900 trålfiskeområden. Även om det i dag inte går att med bestämdhet dra några slutsatser om den
901 nuvarande trålgränsens inverkan på fiskebestånden så anser partistyrelsen att det finns
902 tillräckligt med underlag för att Centerpartiet, med försiktighetsprincipen som utgångspunkt,
903 ska verka för en ändrad trålgräns och att det industriella fisket flyttas till 12-milsgränsen. Som
904 en första åtgärd bör samråd inledas med våra nordiska grannländer.

905 Mot den bakgrunden väljer partistyrelsen att bifalla förslaget om att Centerpartiet aktivt ska
906 verka för att flytta ut det industriella fisket till 12-milsgränsen. Partistyrelsen instämmer även
907 i intentionerna om att verka för ett begränsat industrifiske i Bottenhavet. Däremot yrkar

908 partistyrelsen avslag för förslaget om att verka för ett förbud av all trålning av fisk i de delar
909 av Östersjön där EU har rådighet. Dessa förslag anser partistyrelsen skulle ha alltför
910 långtgående konsekvenser för fisket givet att trålfisket står för merparten av de fångster som
911 görs i Östersjön.

912 Fiskekvoterna för strömming/sill i Östersjön beslutas på EU-nivå och det är Havs- och
913 vattenmyndigheten fördelar de svenska kvoterna. Centerpartiet värnar sedan länge den
914 gemensamma fiskeripolitikens försiktighetsansats och ställer sig bakom att besluten om
915 fiskekvoterna grundas på Internationella havsforskningsrådet (ICES) vetenskapliga råd om
916 långsiktigt hållbara nivåer och i enlighet med målet om maximal hållbar avkastning. De
917 invändningar motionären för fram rörande fångstkvoterna i Bottenhavet anser partistyrelsen är
918 värda att ta på allvar och partistyrelsen vill därför understryka vikten av fortsatt arbete för mer
919 kunskap och fakta gällande våra fiskbestånd. Det är en förutsättning för att kunna vidta
920 åtgärder som grundas på vetenskapliga underlag. Partistyrelsen instämmer mot den
921 bakgrunden i intentionerna i motionärens förslag.

922 Partistyrelsen instämmer även i intentionerna i flera av de förslag som rör den svenska
923 skarvpopulationen och dess påverkan på fiskebestånden m.m. Partistyrelsen delar
924 uppfattningen att fler åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med problemen och bl.a.
925 behöver jaktrestriktionerna lättas upp. I dag kan länsstyrelsen besluta om skydds jakt efter
926 skarv och det sker även regelbundet vid flera länsstyrelser. Länsstyrelserna kan även besluta
927 om rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg. Det har inte varit tillräckligt
928 för att komma till rätta med problemen även om skarvpopulationen ser ut att ha stabiliserats
929 en del det senaste årtiondet. Partistyrelsen sätter i detta sammanhang en del förhoppningar vid
930 den nya jaktförordning som trädde i kraft i juli och som möjliggör skydds jakt efter skarv på
931 enskilda initiativ. Det innebär att skydds jakt i vissa lägen kan bedrivas utan något beslut från
932 länsstyrelsen för att jaga skarv. Partistyrelsen ser gärna utvidgade sådana möjligheter och
933 bedömer att den typen av lättnader har en större potential att uppfylla sitt syfte än att driva
934 allmän jakttid på skarv, som inte är tillåtet enligt EU:s fågeldirektiv.

935 Även säl orsakar stora problem för fiskebestånden och Sveriges yrkesfiskare. Centerpartiet
936 driver sedan tidigare att licensjakt ska vara tillåten för gråsäl och knobbsäl och för vikare, om
937 den senare anses vara livskraftig. Sedan 2019 är licensjakt på säl tillfälligt tillåten. Nu finns
938 det förslag från Naturvårdsverket att den tillfälliga licensjakten på gråsäl ska permanentas och
939 att nuvarande skydds jakt på knobbsäl ska ersättas med licensjakt. Det är något som
940 partistyrelsen välkomnar och som regeringen snarast bör besluta. Mot den bakgrunden
941 instämmer partistyrelsen i flera av förslagen som rör jakt på säl.

942 Avslutningsvis instämmer partistyrelsen i intentionerna i förslaget att Centerpartiet bör verka
943 för att EU ska lätta upp reglerna som förbjuder handel av sälskinn och sälkött. Det är en fråga
944 som Centerpartiet drivit sedan en längre tid. Det är också en inriktning som riksdagen ställt
945 sig bakom i ett tillkännagivande till regeringen 2020.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att Centerpartiet verkar för ett stärkt svenskt småskaligt kustnära fiske där andelen fisk som förs i land från Östersjön i ökad utsträckning går direkt till humankonsumtion.

att det kustnära fiskets regler och administration ställs i proportion till den verksamhet som bedrivs och att det kustnära fisket får en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin, bl.a. genom en tydligare inriktning på fiskets hela livsmedelskedja.

att det ska ske en ökad jakt på säl och skarv.

946

Partistyrelsen föreslår partistämman att bifalla följande motioner:

5.30.1 att Centerpartiet verkar aktivt för att flytta ut det industriella fisket till 12-milsgränsen.

5.30.2 att Centerpartiet aktivt verkar för att gynna det småskaliga kustnära yrkesfisket.

947

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.25.1

5.25.2

5.25.3

5.25.4

5.26.1

5.27.1

5.27.2

5.27.4

5.27.5

5.27.6

5.27.7

5.28.1

5.28.2

5.29.1

5.29.2

948

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.26.2

5.27.3

5.31.1

949

950

951 [5.32](#), [5.33](#): Vattenbruk

952

953 5.32.1 att man snarast utreder hur man skall ha en tillämpbar lag om vattenbruk på land i stor
954 skala.

955 5.33.1 att regelverket för landbaserad fiskproduktion anpassas efter den miljöpåverkan den
956 har.

957

958 Partistyrelsens yttrande:

959 Motionärerna föreslår att lagstiftningen och regelverken för landbaserat vattenbruk ska
960 förändras så att det blir enklare att bedriva näringsverksamhet. Den ena motionen föreslår att
961 det ska tillsättas en utredning i frågan medan den andra motionen föreslår att regelverken ska
962 anpassas.

963 Centerpartiet har på senare år utvecklat sin politik när det kommer till landbaserat vattenbruk.
964 Bl.a. har partiet i riksdagen motionerat om snabbare tillståndsprocesser för att starta och
965 bedriva vattenbruk; att höja kunskapen hos handläggare som handlägger ärenden om
966 vattenbruk; att regeringen ska se över skrivningarna om nya livsmedel i miljöbalken m.m.

967 Partistyrelsen bedömer att landbaserat vattenbruk har en stor potential att bidra mer till den
968 svenska livsmedelsförsörjningen och Sverige har goda naturliga förutsättningar för att bli
969 ledande inom EU i denna framtidsindustri, med många fördelar både ur ett miljö- och
970 tillväxtperspektiv. Tyvärr hämmas utvecklingen av betungande och otidsenliga regelverk för
971 verksamheterna, samt långa och komplicerade tillståndsprövningsprocesser. Partistyrelsen
972 instämmer därför i intentionerna i förslaget att regelverket för landbaserad fiskproduktion
973 anpassas efter den miljöpåverkan de har.

974 Partistyrelsen anser att regelverken för landbaserade fiskodlingar behöver uppdateras för att
975 återspegla det senaste årtiondets tekniska landvinningar och hur fiskodlingen bedrivs idag. Ett
976 problem är att ingen hänsyn tas till vilken teknisk lösning och utformning som används. Som
977 ett exempel utgår miljöprövningen från hur mycket näringsämnen som tillförs en odling (med
978 tillhörande miljöpåverkan på lokala vattendrag) snarare än utsläppsnivåerna av övergödande
979 ämnen. I vattenbruk som bedrivs i öppet hav, sjöar och floder är det senare ett ofrånkomligt
980 problem men i helt slutna system, vilket de flesta landbaserade fiskodlingar är, är utsläppen av
981 övergödande ämnen i princip noll – allt vatten cirkuleras och renas ett flertal gånger. Betydligt
982 mer hänsyn måste tas till teknik som minskar eller stoppar utsläppen och det bör främjas från
983 lagstiftarens sida.

984

985 I dag krävs tillstånd med tillhörande prövningsprocess från fem olika regelverk för den som
986 bedriver vattenbruk. Det är en kvarleva från den tid då vattenbruk var långt mindre utvecklat
987 än i dag och inte betraktades som den självständiga verksamhet den är. Partistyrelsen
988 instämmer i intentionerna i förslaget om en tillämpbar lag om vattenbruk på land i stor skala.
989 Även om målsättningen om en enda tillämpbar lag skulle vara svår att uppnå så anser
990 partistyrelsen att mycket ändå skulle vara vunnit om antalet tillämpliga lagstiftningar
991 minskade, till exempel så att endast miljöbalken och fiskerilagstiftningen berördes.

992 Partistyrelsen vill även se över möjligheten att samla hela prövningen under en instans. En
993 koncentration av prövningen som involverar färre myndigheter kan bidra till en mer effektiv
994 prövningsprocess, undvika dubbelprövning, harmonisera tillståndens giltighet, samt frigöra
995 resurser och personal på de i dagsläget berörda myndigheterna. För den potentiella
996 investeraren skulle ett sådant förfarande bli betydligt enklare och mer rättssäkert då det rör sig
997 om en enskild instans och i idealläget en enskild handläggare, istället för dagens prövning hos
998 ett flertal myndigheter. Idag kan hela processen ta uppemot sex år, vilket branschföreträdare
999 har lyft upp som ett betydande hinder i viljan att investera.

1000 Att reducera antalet tillämpliga lagstiftningar och samla prövningen är viktigt men för att
1001 landbaserat vattenbruk ska ta fart i ordentligt behöver fler förenklingar och lättnader komma
1002 till stånd. Partistyrelsen föreslår därför partistämman att besluta att Centerpartiet ska verka för
1003 att samtliga regelverk och tillstånd för landbaserat vattenbruk kraftigt förenklas och
1004 effektiviseras.

1005

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för att samtliga regelverk och tillstånd för landbaserat vattenbruk kraftigt
förenklas och effektiviseras.

1006

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.32.1

5.33.1

1007

1008 **Miljö**

1009 **5.34: Avfallsmonopolet**

1010

1011 5.34.1 att se över Miljöbalkens 15 kapitel som reglerar avfall, i syfte att främja miljö och
1012 konkurrens.

1013

1014 **Partistyreliens yttrande:**

1015 Motionären lyfter frågan om avfallsmonopolet som innebär att endast kommunen själv, eller
1016 en entreprenör som kommunen upphandlar, har rätt att omhänderta och bortforsla avfall från
1017 hushållen. Motionären anför också att de kommunala återvinningscentralerna inte främjar
1018 återbruk då det inte är tillåtet att som privatperson ta med sig en funktionsduglig produkt
1019 därifrån. För att ändra på detta föreslås en översyn av delar av Miljöbalken 15 kap.

1020 Partistyreliens instämmer i motionärens mening att Miljöbalken bör ses över då delar av den är
1021 otidsenlig och utgör ett hinder för en mer cirkulär ekonomi. Det finns också goda skäl att se
1022 över det kommunala avfallsmonopolet och utreda hur fler marknadsaktörer kan bli en del av
1023 samhällets avfallshantering utan att miljöskyddet försvagas.

1024 Partistyreliens anser att översyner av Miljöbalken som bidrar till ökad cirkularitet och
1025 resurseffektivitet är önskvärda, men menar att framtida översyner bör ta ett helhetsgrepp om
1026 hela Miljöbalken och inte särskilt utpekade kapitel. Partistyreliens anser dock inte att
1027 privatpersoner ska kunna ta med sig alla slags produkter från en återvinningscentral då det
1028 kan föreligga faror med det, men instämmer i intentionen att fler möjligheter till återbruk bör
1029 finnas.

Partistyreliens föreslår partistämman instämna i intentionerna i följande motioner:

5.34.1

1030

1031

1032 **[5.35](#), [5.36](#): Pant**

1033

1034 5.35.1 att höja panten på alla burkar och flaskor som idag är belagda med pant till 10 kronor.

1035 5.36.1 att Centerpartiet jobbar för att panten i Sverige höjs till 3 Kronor per burk.

1036 5.36.2 att Centerpartiet genom sin representation i EU jobbar för ett gemensamt europeiskt
1037 pantsystem.

1038

1039 **Partistyreliens yttrande:**

1040 Motionärerna lyfter frågan om nedskräpning i form av aluminiumburkar och PET-flaskor som
1041 inte återvinns på ett korrekt sätt. De pekar särskilt på problemet med att burkar kan strimlas
1042 sönder av jordbruksmaskiner och sedan ätas av nötkreatur, vilket orsakar stort lidande.

1043 Partistyreliens anser att Sverige ska vara ledande i omställningen till en cirkulär ekonomi och i
1044 det arbetet är det viktigt att säkerställa att nedskräpning av exempelvis aluminiumburkar och
1045 PET-flaskor inte leder till ett läckage från materialens kretslopp, eller att de riskerar att orsaka
1046 stora skador på djur. Av dessa anledningar är det motiverat att stärka styrmedel och system
1047 som möjliggör ökad återvinning av material, till exempel pantsystem av olika slag. Det finns

1048 stora miljömässiga vinster att hämta genom ökad återvinning. Aluminium är en produkt som
1049 kan återvinnas i det oändliga. Att återvinna aluminium kräver 95 procent mindre energi än att
1050 utvinna nytt. Partistyrelsen ställer sig positiv till motionärernas intentioner men anser att
1051 förslagen med en specifik summa är allt för exakta och specifika för att bifalla.

1052 Vid den förra partistämman 2019 togs beslut om att samordna pantsystemet för burkar och
1053 flaskor med våra nordiska grannländer och Tyskland med beaktande till den omfattande
1054 gränshandeln länderna emellan. Långsiktigt anser partistyrelsen att det finns anledning att se
1055 över möjligheterna till en ökad samordning även inom hela EU. I början på 2021 så röstade
1056 Europaparlamentets miljöutskott ja till ett förslag om att ta steg mot ett EU-gemensamt
1057 pantsystem, vilket kan innebära miljövinster och viktiga steg mot en mer cirkulär ekonomi.
1058 Partistyrelsen ställer sig positiva till denna viljeyttring och bifaller motionen.

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

5.36.2 att Centerpartiet genom sin representation i EU jobbar för ett gemensamt europeiskt pantsystem.

1059

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.35.1

5.36.1

1060

1061 [5.37](#): Ekocid

1062

1063 5.37.1 att bifalla motionen om Ekocid.

1064 **Partistyrelsens yttrande:**

1065

1066 Motionären anser att Centerpartiet ska verka för internationell lagstiftning om ekocid. Ekocid
1067 definieras som ”omfattande skada på, förstörelse eller förlust av ekosystem inom ett avgränsat
1068 geografiskt område, antingen genom mänskligt handlande eller andra orsaker, i en sådan
1069 omfattning att invånarnas möjligheter till ett fredligt åtnjutande av området allvarligt
1070 inskränkts.” Detta kan exempelvis avse regnskogsskövling, fracking och brunkolsutvinning
1071 samt antropogen klimatpåverkan. Motionären vill införa ekocid som ett brott i Romstadgan
1072 vilket innebär att grova miljöbrott som faller in under ekocidbegreppet skulle bli kriminella
1073 och att företagsledare, finansärer och regeringsrepresentanter ska kunna utkrävas ansvar och
1074 dömas enligt internationell lag.

1075 Partistyrelsen anser att det krävs krafttag globalt mot miljöbrott som omfattas av begreppet
1076 ekocid. Världens samtliga länder måste i högre utsträckning stoppa förlusten av biologisk
1077 mångfald och ekosystemtjänster samt verka för en fossilfri omställning i linje med
1078 Parisavtalet och Agenda 2030. Det är dock osäkert om internationell lagstiftning i linje med
1079 vad motionären förespråkar skulle uppnå den önskade effekten, särskilt med beaktande till att
1080 de länder med allra störst ekologiskt fotavtryck med all sannolikhet inte skulle ställa sig
1081 bakom de tillägg som krävs i Romstadgan. USA, Ryssland och Kina har inte ratificerat
1082 Romstadgan vilket innebär att de inte skulle omfattas av lagstiftningen. För många miljöbrott
1083 finns det dessutom redan nationell lagstiftning som innebär att skyldiga aktörer kan åtalas.

1084 Partistyrelsen anser inte att inkorporerandet av ekocid i internationell samt nationell
1085 lagstiftning är ett rättssäkert och effektivt verktyg. Det finns stora gränsdragningsproblem och
1086 miljöintressen kan ställas mot varandra vid tillståndsgivning. Ett belysande exempel kan vara
1087 gruvbrytning för att utvinna innovationskritiska metaller som behövs för produktion av elbilar
1088 och solceller, vilket potentiellt kan ha en negativ miljöpåverkan om det inte sker på ett korrekt
1089 sätt. Tillstånd för detta ska vägas mot olika samhällsintressen som den regionala utvecklingen,
1090 den fossilfria omställningen och exportmöjligheterna, vilket kan göras inom ramen för svensk
1091 lagstiftning. Skulle man införa ekocid i internationell lag så skulle nationella beslut troligen
1092 överklagas med hänvisning till ekocidlagstiftningen på ett icke-önskvärt sätt, med relativt stor
1093 regelbundenhet. Detta innebär betydligt längre och mer omfattande tillståndsprocesser, ett
1094 problem som vi redan har idag, vilket är hämmande för företagen.

1095 Den internationella brottmålsdomstolen (ICC) beslutade 2016 att de kommer att börja åtala
1096 för brott som innebär förstörelse av livsmiljöer. Det är en tydlig signal från ICC att gapet
1097 mellan lagstiftning och förstörelse av livsmiljöer är för stort. ICC utvidgar inte sin jurisdiktion
1098 till att omfatta nya brott utan specificerar sin tolkning att även brott som innebär
1099 miljöförstöring kan utgöra ett brott mot mänskligheten, samt sin ambition att prioritera dessa
1100 fall. Detta beslut innebär i praktiken att regeringsrepresentanter och företagsledare kan åtalas
1101 inom internationell rätt för brott mot mänskligheten på grund av miljöförstöring, exploatering
1102 av naturresurser samt fördrivning av människor. Mot denna bakgrund anser partistyrelsen att
1103 en förändring i Romstadgan inte är nödvändig.

1104 Partistyrelsen anser att kompetensen bäst avgörs på nationell nivå samt att det är mer effektivt
1105 med nationell lagstiftning för miljöbrott.

1106

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.37.1

1107

1108 [5.38](#), [5.39](#): Cirkulär ekonomi

1109

1110 5.38.1 att Sverige inför en liknande lag som i Frankrike som förbjuder företag att förstöra
1111 osålda hållbara produkter.

1112 5.39.1 att Centerpartiet försöker föra samtal med industrin och Handeln om etablering av
1113 liknande system där så inte redan sker.

1114 5.39.2 att på sikt utöka till fler produktområden med Refill System.

1115 5.39.3 att ge företagare som implementerar sådan teknik någon form av morötter incitament
1116 för att våga satsa.

1117

1118 **Partistyrelsens yttrande:**

1119 Motionärerna lyfter frågor som berör omställningen till ett mer cirkulärt och resurseffektivt
1120 samhälle och i synnerhet styrmedel riktade mot handeln och företag. En motionär beskriver
1121 det faktum att många företag i Sverige förstör funktionsdugliga produkter som inte har sålts
1122 istället för att söka andra sätt att återbruka eller återvinna produkten. Motionären lyfter möbel-
1123 och skobranschen specifikt samt en lag som under 2021 antagits i Frankrike som uttryckligen
1124 förbjuder företag från att förstöra funktionsdugliga produkter, något motionären vill se även i
1125 Sverige.

1126 En motionär föreslår att den svenska dagligvaruhandeln inför ett refillsystem i vilket kunden
1127 kan ta med sig en egen tom förpackning och fylla på med bland annat flytande tvättmedel och
1128 diskmedel, vilket reducerar behovet av att tillverka och köpa en ny förpackning vid varje
1129 inköp. Motionären anför att Centerpartiet ska föra samtal med handeln om att etablera sådana
1130 system samt stärka incitamenten för företag att ta fram sådana lösningar.

1131 Partistyrelsen anser att omställningen till ett mer resurseffektivt samhälle med fler cirkulära
1132 materialflöden är en förutsättning för att vi ska lyckas nå våra antagna klimat- och miljömål.
1133 De linjära materialflöden som vi byggt samhället kring måste brytas och beroendet av
1134 jungfruliga material behöver minska, till förmån för mer återbruk och återvunnet material. För
1135 att lyckas med detta krävs att samtliga aktörer i samhället tar ett större ansvar. Handeln och
1136 industrin behöver se över graden av resurseffektivitet i hela produktlivscykeln.

1137 Partistyrelsen instämmer med motionären att det är ett avsevärt och onödigt miljöproblem att
1138 en del företag förstör fullt funktionsdugliga produkter som de inte har lyckats sälja, särskilt
1139 vad gäller produkter som kan lagerhållas länge, till skillnad från exempelvis livsmedel. Av
1140 den anledningen finner partistyrelsen det positivt att EU-kommissionen i sin handlingsplan för
1141 den cirkulära ekonomin deklarerat att de avser införa just ett förbud mot att förstöra osålda
1142 varor som kan lagras. Detta är en del av en stor mängd åtgärder som kommer införas för att
1143 öka produkters hållbarhet och cirkularitet. Partistyrelsen anser att Sverige bör invänta en EU-
1144 gemensam lagstiftning istället för att gå vidare med ett nationellt förbud.

1145 Partistyrelsen anser att det behövs fler innovativa och cirkulära affärsmodeller, vilket ett
1146 refillsystem i butiken för vissa produkter är ett belysande exempel på och som kan reducera
1147 mängden förpackningar vi använder. Dock menar partistyrelsen att sådana affärsmodeller bör

1148 tas fram av marknadsaktörerna själva på en frivillig grund, utan direkt statlig inblandning.
1149 Däremot bör politiken ge handeln och företagen bästa möjliga förutsättningar för att göra så. I
1150 den nationella handlingsplanen för cirkulär ekonomi, som Centerpartiet varit med och tagit
1151 fram, presenteras en rad åtgärder som syftar till att främja innovativa affärsmodeller samt ge
1152 stöd till entreprenörer och företag som vill testa en ny och lovande affärsmodell. Det finns
1153 redan gott om positiva exempel och det är partistyrelsens förhoppning att det endast är en
1154 tidsfråga innan refillsystem får ett genomslag på den svenska marknaden.

1155

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.38.1

5.39.1

5.39.2

5.39.3

1156

1157

1158 [5.40](#), [5.41](#), [5.42](#): Avfallsbrottslighet

1159

1160 5.40.1 att se över att kommuner som måste hantera miljöbrott, av annan förekommen part och
1161 där skadestånd utfärdats, får kompensation från staten.

1162 5.41.1 att möjligheten att ställa krav på platsens lämplighet vid all avfalls- och masshantering
1163 införs.

1164 5.42.1 att Centerpartiet verkar för att man inte ska kunna flytta runt avfall för att slippa
1165 källsortera det inom tre år.

1166 5.42.2 att Centerpartiet verkar för att det ska krävas tillstånd i stället för anmälan för att få
1167 starta hantering av avfall och annat farligt material.

1168

1169 **Partistyrelsens yttrande:**

1170 Motionärerna lyfter frågan om brottslighet på avfallsområdet och föreslår olika åtgärder i
1171 syfte att förebygga framtida miljöbrott. En motion lyfter frågan om hur enskilda kommuner

1172 kan ersättas ekonomiskt för kostnader för sanering och återställande när verksamheten som
1173 orsakat miljöskadan gått i konkurs.

1174 Två motioner hänvisar till den medialt uppmärksammade branden på en avfallsanläggning i
1175 Botkyrka kommun i slutet på 2020 och föreslår en förändrad och skärpt avfallslagstiftning.

1176 Enligt lagen så är det i merparten av fall de enskilda kommunerna som bär ansvaret för att
1177 sanera och återställa förorenade områden i det fall verksamhetsutövaren som orsakat skadan
1178 inte går att identifiera eller har gått i konkurs. Ofta rör det sig om avsevärda kostnader som
1179 kan vara svåra för en liten kommun att bära. I de fall en verksamhet har tilldömts skadestånd
1180 så tillfaller detta staten, vilket motionären menar att den drabbade kommunen också ska få ta
1181 del av. I dagsläget finns det redan medel som kommuner kan söka från Naturvårdsverket för
1182 just sanering och återställande, men det har framkommit att dessa medel sällan räcker eller att
1183 det är lång väntan på utbetalning.

1184 Partistyrelsen anser att om den som har begått ett miljöbrott inte kan utkrävas ekonomiskt
1185 ansvar så ska det finnas tillräckligt med statliga medel för att ersätta kommunerna för de
1186 uppkomna kostnaderna. De senaste åren har Centerpartiet varit med och förhandlat fram
1187 utökade saneringsanslag i statsbudgeten. Partistyrelsen anser att kommunerna bör ha en aktiv
1188 och central roll i genomförandet av saneringsåtgärderna, men menar att eventuella skadestånd
1189 bör tillfalla staten som därefter kan disponera medlen till kommunerna. Brådskande insatser
1190 ska prioriteras först. De exakta formerna för hur detta ska hanteras bör vara föremål för ett
1191 utredningsuppdrag till berörda myndigheter. Partistyrelsen instämmer därmed i motionens
1192 intentioner men menar att den föreslagna att-satsen behöver justeras något.

1193 Partistyrelsen anser att frågor om avfallsbrottslighet bör tas på stort allvar då ofta orsakar stor
1194 miljöskada och går emot principerna om en cirkulär ekonomi. Det kan finnas berättigade skäl
1195 att se över regelverken för var avfall och schaktmassor kan lagras och hanteras och kommuner
1196 bör ha en viktig roll i den bedömningen. Som motionären lyfter så kan en viss plats vara
1197 olämplig även om verksamhetsutövaren sköter sig och uppfyller alla miljökrav. Samtidigt så
1198 kräver en mer resurseffektiv ekonomi att det finns en god tillgång på avfallsanläggningar i
1199 hela landet som kan omhänderta allt större mängder avfall i syfte att återvinna mer material
1200 och reducera onödig förbränning. Partistyrelsen instämmer i intentionerna men anser att
1201 frågan bör utredas i syfte att klargöra vilka typer av avfall som bör omfattas av striktare krav
1202 samt vilka aktörer som bör vara delaktiga i att bedöma platsens lämplighet. Det är av vikt att
1203 balansera lokalt miljöskydd med behoven i en växande cirkulär ekonomi. Partistyrelsen
1204 föreslår därför en något justerad att-sats.

1205 Samtidigt som avfallsbrott ska beivras så är det viktigt att skärpningar i avfallslagstiftningen
1206 inte leder till tyngre administrativa bördor för små företag och entreprenörer. En motionär
1207 föreslår begränsningar i hur länge man ska kunna lagra avfall på en plats samt att man täpper
1208 igen det befintliga kryphålet som gör att en aktör kan undvika att behöva sluthantera avfall
1209 genom att flytta det till en annan plats inom tre år. Motionären föreslår även skärpningar i
1210 ändringar i anmälnings- och tillståndsplikten som syftar till att tydliggöra vilka avfallslag och
1211 volymer som kan hanteras genom en anmälan.

1212 Partistyrelsen anser att skärpningar bör utredas noga och utformas så att de inte sätter käppar i
1213 hjulet för skötsamma aktörer som bidrar till mer cirkularitet och resurseffektivitet i samhället.
1214 Det kan finnas ett brottsförebyggande värde i att sätta en begränsning på hur länge avfall kan

1215 lagras på en och samma plats, men det är viktigt att det inte förhindrar ökad rörlighet på
1216 marknaden för avfall och återvinningsbart material. Det är också av vikt att regelskärpningar
1217 inte begränsar möjligheterna att bygga upp materialbanker, det vill säga kontrollerade lager
1218 eller deponier med material och resurser som vi idag inte kan återvinna eller endast kan
1219 bearbeta i begränsad utsträckning, men som framtidens tekniska lösningar har god möjlighet
1220 att göra. Utvinningen av vissa metaller och mineraler från förbränningsaska är ett exempel.
1221 Beträffande skärpningar i anmälnings- och tillståndsplikten så kan det finnas goda skäl till att
1222 se över dagens krav och kriterier men det är viktigt att förändringar inte utesluter mindre
1223 entreprenörer och företag från marknaden eller att de åläggs oskäligt höga krav. Små aktörer
1224 utgör en viktig komponent inom svensk avfallshantering och deras möjligheter att konkurrera
1225 på goda villkor måste värnas samtidigt som avfallsbrott kan beivras.

1226 Förändringar i avfallslagstiftningen har nyligen lagts fram och föreslås träda i kraft vid nästa
1227 årsskifte. Bland dessa förändringar återfinns åtgärder i linje med motionärens förslag ovan.
1228 Centerpartiet kommer att följa denna process noga för att kunna avgöra huruvida de
1229 föreslagna lagändringarna leder till ökade möjligheter att förebygga nya avfallsbrott i
1230 framtiden eller om det finns behov av ytterligare lagförslag eller revideringar av befintliga
1231 förslag. Partistyrelsen vill dock understryka att allt inte kan lösas genom skärpningar i lagen,
1232 det krävs också att tillsynen på avfallsområdet blir betydligt effektivare och hårdare samt att
1233 myndighetssamverkan över kommungränserna utvecklas för att kunna spåra avfallsflöden
1234 både geografiskt och över tid.

1235

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att utreda hur kommuner i högre utsträckning kan ersättas för kostnader för sanering och återställande av förorenad mark till följd av miljöbrott.

att utreda möjligheten att ställa högre krav på platsens lämplighet vid avfalls- och massahantering, med beaktande till både miljöskydd och cirkularitet.

1236

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.40.1

5.41.1

5.42.1

5.42.2

1237

1238

1239 **5.43: Sanering av marinors förorenade mark**

1240

1241 5.43.1 att verka för en nationell samordning av förorenad mark.

1242 5.43.2 att marinor/båtklubbar registreras i en form som innebär att systematisk tillsyn kan
1243 genomföras.

1244 5.43.3 att se avfall som råmaterial om det går till utvinning av sekundära metaller.

1245 5.43.4 att verka för att återvinningsstationer utbildas till att ta hand om avfall från marin
1246 verksamhet på riktigt och säkert sätt.

1247

1248 **Partistyrelsens yttrande:**

1249 Motionären lyfter frågan om att en stor andel av landets marinor har kraftigt förorenad mark
1250 till följd av årtionden av läckage från skrapad båtbottnfärg samt tvättning av båtskrov. Det
1251 rör sig om både organiska miljögifter och miljöfarliga tungmetaller. Över tid tränger gifterna
1252 ner i marken och vid extremt kraftiga skyfall är risken omfattande att de permanent sprids ut i
1253 hav och sjöar. Samtidigt finns EU-direktiv som anger att högt satta miljö kvalitetsnormer för
1254 vatten ska vara uppnådda till år 2027, med hot om omfattande böter till staten och
1255 kommunerna vid uppnådda normer. Tillsynsmyndigheterna har börjat ge förelägganden till
1256 enskilda marinor om att sanera marken men de höga kostnaderna gör att risken för konkurser
1257 ökar och att saneringsåtgärder då uteblir helt. Motionären vill se ökad samordning och
1258 vägledning på nationell nivå för att åtgärda problemet.

1259 Partistyrelsen anser att en giftfri miljö är en viktig prioritering, vilket kräver både proaktiva
1260 och reaktiva insatser. Centerpartiet har under lång tid verkat för att Reach, EU:s
1261 kemikalielagstiftning, ska utvecklas för att långsiktigt fasa ut miljöfarliga kemikalier och
1262 ämnen. Även nationellt har Centerpartiet drivit en offensiv kemikaliepolitik som syftat till att
1263 förbjuda farliga ämnen som tidigare förekommit i bland annat båtbottnfärg. Medvetna om att
1264 det finns många historiska miljösynder runtom i landet har Centerpartiet de senaste åren varit
1265 med och förhandlat fram utökade saneringsanslag i statsbudgeten. Dessa anslag kan sökas av
1266 kommunerna för att sanera och återställa historiskt förorenad mark och vatten.

1267 Problemet med marinorna är att dessa i huvudsak ägs av enskilda föreningar som saknar
1268 ekonomiska resurser att själva vidta åtgärder samtidigt som de inte kan ta del av statliga
1269 saneringsanslag. De marinor som har tillräckliga resurser har ofta skickat iväg den förorenade
1270 jorden på deponi, vilket endast skjuter ansvaret vidare och inte gör något åt grundproblemet.
1271 Svenska miljöinstitutet IVL bedömer att merparten av landets redan inventerade marinor är
1272 grovt förorenade, 40 till 50 procent ligger i den högsta riskklassen och 20 till 30 procent i den

1273 näst högsta. Samtidigt har 600 av 1100 marinor ännu inte inventerats färdigt och de högsta
1274 riskklasserna förväntas öka med flera hundra riskobjekt de närmaste åren. Därutöver saknas
1275 det ett nationellt register hos de berörda myndigheterna vilket gör att en samlad helhetsbild av
1276 problemet inte finns, något som i förlängningen försvårar en systematisk tillsyn och ett
1277 verkkningsfullt åtgärdsarbete. Partistyrelsen instämmer i motionärens intentioner men anser att
1278 de två första att-satsernas bör omformuleras till en samlad och bredare att-sats.

1279 Motionären lyfter också att den förorenade marken ofta innehåller värdefulla metaller och att
1280 jorden som behöver saneras bör betraktas som en resurs snarare än avfall. Partistyrelsen
1281 instämmer i detta. Inom ramen för Januariavtalet och den nationella handlingsplanen för
1282 cirkulär ekonomi medverkade Centerpartiet till att frågan om nationella end-of-waste kriterier
1283 utreddes, vilket i förlängningen kommer leda till att fler avfallsfraktioner betraktas som en
1284 resurs för ytterligare återvinning och återbruk.

1285 Slutligen föreslår motionären att personal vid återvinningsstationer utbildas för att kunna
1286 hantera marinors avfall på ett säkrare sätt. Partistyrelsen instämmer i intentionen men anser att
1287 problemet inte handlar om utbildning utan snarare om bättre möjligheter till separat insamling
1288 av exempelvis bortskrapad båtbottnfärg. Därför föreslås en justerad att-sats.

1289

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att berörda myndigheter ges i uppdrag att lämna förslag på hur det nationella åtgärdsarbetet mot förorenad mark på marinor kan stärkas och effektiviseras.

att se över och stärka förutsättningarna för återvinningsstationer att omhänderta avfall från marin verksamhet.

1290

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.43.1

5.43.2

5.43.3

5.43.4

1291

1292 **5.44: Biologisk mångfald**

1293

1294 5.44.1 att utveckla ett system för att mäta och säkerställa bevarad eller ökad biologisk
1295 mångfald vid exploatering.

1296 5.44.2 att ett system för att mäta och säkerställa bevarad eller ökad biologisk mångfald ska
1297 krävställas för detaljplaner vid exploatering.

1298

1299 **Partistyrelsens yttrande:**

1300 Motionen berör förlusten av ekosystemtjänster och minskande biologisk mångfald, särskilt i
1301 samband med ny exploatering när städer växer och tar ny mark i anspråk. Motionären
1302 efterlyser ett system för att mäta och säkerställa att biologisk mångfald bevaras och ökas vid
1303 ny exploatering, samt att byggplaner åtföljs av en åtgärdsplan för biologisk mångfald innan de
1304 kan godkännas. Motionären föreslår att systemet ska tillämpas på såväl infrastruktursatsningar
1305 som andra former av exploatering.

1306 Partistyrelsen delar motionärens bild av att hotet mot den biologiska mångfalden globalt sett
1307 är akut och omfattande, och att det krävs nya perspektiv och verktyg för att bromsa och vända
1308 den negativa utvecklingen vi sett de senaste årtiondena. En stor mängd ekosystem och arter
1309 kan bevaras genom formella skyddsformer såsom naturreservat men samtidigt är det viktigt
1310 att ha i åtanke att våra storstäder och tätorter expanderar och har ett behov av att ianspråkta ny
1311 mark. Denna expansion, oavsett om det rör järnvägar, gruvor eller nya bostadskvarter, kan
1312 inte alltid matchas av att motsvarande yta sätts av för formellt skydd någon annanstans.
1313 Istället krävs det att livskraftiga ekosystem och en rik biologisk mångfald ges förutsättningar
1314 att existera och frodas parallellt med att samhället växer. Det gynnar både miljön och
1315 människors hälsa och välbefinnande.

1316 Detta är långt ifrån någon omöjlighet. Redan idag finns exempelvis innovativa lösningar inom
1317 statsbyggnad som främjar fler gröna tak och väggar, insatser för att stärka pollinatörers
1318 förutsättningar i och kring städer, samt åtgärder för att restaurera och återställa degraderade
1319 naturområden. Många insatser utförs av offentliga aktörer men bidragen från civilsamhället
1320 och näringslivet är på framväxt. Partistyrelsen anser att detta är en positiv utveckling och vill
1321 särskilt se att kopplingen mellan näringslivet och biodiversitetsfrågan stärks och blir naturlig,
1322 precis som den blivit i frågan om klimatutsläppen. Ett nationellt kreditsystem för åtgärder som
1323 stärker den biologiska mångfalden, likt EU:s system för handel med utsläppsrätter, är en
1324 möjlig och lovande väg framåt.

1325 För ett antal år sedan presenterades betänkandet av utredningen om ekologisk kompensation
1326 (2017: 34) som föreslog åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald vid ny
1327 markexploatering. Även om grundansatsen var positiv så saknade den föreslagna modellen
1328 tillräckligt med flexibilitet och utrymme för innovation för att kunna inkludera privatsektorn i
1329 betydelsefull utsträckning.

1330 Partistyrelsen ser likheter mellan motionens förslag och grundidéen om ekologisk
1331 kompensation och anser att denna fråga bör bli föremål för en ny och kortare utredning som
1332 tar avstamp i den tidigare. En sådan utredning bör utforma ett system som i högre

1333 utsträckning inkluderar näringslivet utöver offentliga aktörer samt klargör den viktiga
1334 gränsdragningsfrågan om vilka nivåer av exploatering som ska åtföljas av obligatoriska
1335 kompensationsåtgärder och vad för slags åtgärder det kan röra sig om. Det bör noteras att ett
1336 sådan utredning, eller ett framtida system för ekologisk kompensation, inte ska uppfinna
1337 hjulet igen utan utgå ifrån redan antagna och etablerade definitioner och verktyg. Exempelvis
1338 bör mätmetoder för graden av biologisk mångfald vara samstämmig med metoder och verktyg
1339 i övriga relevanta lagstiftningar och pågående processer, som till exempel skogsutredningen.
1340 Partistyrelsen föreslår en ny och något bredare att-sats som fångar andemeningen i motionens
1341 båda förslag.

1342

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för att införa ett effektivt system för ekologisk kompensation, som bidrar till nettovinster för biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid nyexploatering.

1343

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.44.1

5.44.2

1344

1345 [5.45](#), [5.46](#), [5.47](#), [5.48](#), [5.49](#), [5.50](#), [5.51](#), [5.52](#), [5.53](#): Vatten och VA

1346

1347 5.45.1 att Centerpartiet arbetar för att staten ställer ut lånegarantier för kommunala VA
1348 investeringar.

1349 5.46.1 att Centerpartiet arbetar för att reningsverken kompletteras och utvecklas så
1350 läkemedelsrester kan minimeras i vårt vatten.

1351

1352 5.47.1 att Centerpartiet nationellt föreslår att regeringen ska genomföra en utredning för att ta
1353 fram nationellt lagförslag och/eller regelkrav med krav på reningssteg av råvatten i produktion
1354 till dricksvatten för att få bort framförallt läkemedelsrester men också andra skadliga ämnen.

1355 5.48.1 att offentliga aktörer skall gå före och bygga vattensnålt och i sitt
1356 upphandlingsförfarande premierar ny innovativ teknik.

1357 5.48.2 att Länsstyrelsernas uppdrag ändras så att tillsynsmyndigheter kan ges större utrymme
1358 att genomföra lättnader/undantag där lösningar och tekniker ses gynna målet. Målet och
1359 nyttan ska vara i fokus.

1360 5.48.3 att i planprocesser tydliggöra behovet av innovativa lösningar för lokalt
1361 omhändertagande av dagvatten.

1362 5.48.4 att tillståndsmyndigheter och andra offentliga aktörer för en aktiv dialog med och
1363 stöttning av såväl privata som offentliga forskningsmiljöer, både nationellt och lokalt.

1364 5.48.5 att Trafikverket ska ges ett tydligt uppdrag att se till så att dammar i anslutning till
1365 vägar fyller sin funktion.

1366 5.49.1 att Miljöbalken och Plan och Bygglagen moderniseras så att goda initiativ, som gynnar
1367 ett hållbart brukande av resurser, kan förverkligas.

1368 5.49.2 att Länsstyrelsernas uppdrag ändras så att tillsynsmyndigheter kan ges större utrymme
1369 att genomföra lättnader/undantag där lösningar och tekniker ses gynna målet. Målet och
1370 nyttan ska vara i fokus.

1371 5.49.3 att Centerpartiet både på nationell och regional nivå stöttar och bidrar till utveckling av
1372 såväl nationella som lokala forskningsmiljöer.

1373 5.50.1 att Centerpartiet tar täten i frågan om att vid nybyggnation krävs flexibla lösningar vad
1374 gäller VA lösningar för att minska förbrukning av dricksvatten i VA systemen.

1375 5.51.1 att Centerpartiet snarast tar initiativ till ett pilotprojekt innebärande att en lagstiftning
1376 kommer till stånd, som medför att inga nya föroreningar av vatten inom Vättern och dess
1377 upprinningsområde tillåts och att pågående föroreningar kartläggs för att därefter avvecklas
1378 enligt ambitiösa tidsplaner.

1379 5.52.1 att verka för att Hydrografi i nätverk används så att man har kontroll på var vattnet
1380 rinner i Sverige.

1381 5.52.2 att det nationellt anställs utbildade dykande miljöinspektörer med tekniskt kunnande
1382 kring bottenkartering.

1383 5.52.3 att vad gäller Vättern som är en stor dricksvattentäkt för många kommuner så ska det
1384 lämpligen uppdras åt Sjöfartsverket/Försvaret att kartera botten för att se hur mycket
1385 krigsmaterial det har dumpats.

1386 5.53.1 att Centerpartiet snarast tar nödvändiga initiativ som gör att rening av avloppsvatten
1387 och -slam blir tillräcklig och kan användas i stor skala praktiskt, så att användning av
1388 desamma på åkermark till grödor för humankonsumtion kan ske.

1389

1390 **Partistyrelsens yttrande:**

1391 Motionerna behandlar en mängd olika förslag som rör en mer hållbar vattenförbrukning samt
1392 insatser för att stärka den svenska VA-infrastrukturen. De lyfter åtgärder som tar sikte på flera
1393 olika delar av den hydrologiska kedjan.

1394 Tillgången till nästintill obegränsat med rent vatten har länge varit en självklarhet i Sverige
1395 och VA tillhör de grundläggande kommunala tjänster som kontinuerligt rankas mycket högt i
1396 undersökningar av medborgares kundnöjdhet. Centerpartiet vill att det ska förbli så även för
1397 kommande generationer i Sverige. För det behövs stora reinvesteringar i en infrastruktur som
1398 börjar bli allt mer ålderstigen, parallellt med att nya investeringar görs samt att landets VA-
1399 organisationer får en kraftfull kapacitetsuppbyggnad, särskilt på landsbygden. Partistyrelsen
1400 anser att det behövs en större mångfald av finansieringskällor och lösningar som sammantaget
1401 säkerställer att tillräckligt med kapital kan anskaffas för att erbjuda VA-tjänster av fortsatt hög
1402 kvalitet. En del lösningar kräver lagstiftningsförändringar som till exempel höjda VA-taxor
1403 samt möjligheten för kommuner att fondera medel, men det finns också skäl att se över
1404 möjligheten till bland annat begränsade statliga investeringsstöd samt statliga lånegarantier till
1405 VA-investeringar. Partistyrelsen instämmer därmed i intentionen.

1406 Ett omfattande problem i dagens samhälle är spridningen av läkemedelsrester i vattenmiljön.
1407 Läkemedel fyller förstås en viktig funktion men dessvärre saknar många vattenreningsverk,
1408 inte minst utanför storstäderna, reningstekniken för att eliminera alla spår av läkemedel.
1409 Parallellt med att producentansvar för läkemedel utvecklas är det av stor vikt att modern
1410 reningsteknik finns tillgänglig på vattenreningsverken, i hela landet. Partistyrelsen instämmer
1411 i motionen och anser att investeringar i VA-infrastrukturen ska gå till bland annat detta.

1412 En motion föreslår en utredning för att skärpa regelkraven på reningsstegen i produktionen av
1413 dricksvatten för att få bort läkemedelsrester. De risker som i dagsläget finns med förorenat
1414 råvatten, som kommuner har lagt mest kraft på att åtgärda de senaste åren, är mikrobiologiska
1415 föroreningar. Många vattenverk har utvecklat sina beredningsprocesser med olika typer av
1416 membranfilter eller uv-desinfektion. Det har också genomförts flertalet forskningsprojekt och
1417 utredningar på enskilda vattenverk beträffande kemiska risker och behov av så kallade
1418 kemiska barriärer. Med undantag för PFAS, som är en väldokumenterad dricksvattenrisk, är
1419 bilden mindre tydlig kring vilka andra föroreningsrisker som det är mest angeläget att åtgärda
1420 och vilka metoder som är mest effektiva. Det nya dricksvattendirektivet kommer även att
1421 innebära krav på att fler kemiska ämnen skall övervakas i råvattnet och kopplingen mellan å
1422 ena sidan den övervakning som sker inom ramdirektivet för vatten och å andra sidan
1423 vattenverkens råvattenkontroll blir tydligare. När den utökade övervakningen av råvatten som
1424 dricksvattendirektivet innebär kommit igång kommer underlaget för prioritering av kemiska
1425 dricksvattenrisker också att förbättras. Att i dagsläget ställa krav på ytterligare reningssteg på
1426 vattenverk för andra ämnen än PFAS riskerar att leda till otillräckligt underbyggda
1427 prioriteringar, som tränger undan mer brådskande investeringar och underhåll av befintliga
1428 anläggningar. Att investera i reningssteg på vattenverken för att åtgärda råvattenorsakade
1429 risker strider också mot principen att åtgärda föroreningar så tidigt som möjligt. Principen om
1430 att det är förorenaren som ska ta ansvar innan det uppstår problem finns i EU:s vattendirektiv,
1431 som uttryckligen kräver att Sverige ska ha så effektivt skydd runt vattentäkterna att täkternas
1432 vattenkvalitet inte försämras så att det behövs mer reningsteknik i dricksvattenproduktionen.
1433 Partistyrelsen anser att det finns mer angelägna och mer omfattande problem att åtgärda på
1434 VA-området i sin helhet och kan därför inte bifalla motionen.

1435 Frågan om att minska den onödiga vattenförbrukningen genom satsningar på ny vattensnål
1436 teknik lyfts upp. Centerpartiet driver sedan tidigare frågan om skarpare ekodesignkrav på
1437 exempelvis duschar, toaletter och blandare och vill att byggnormer uppdateras för att främja
1438 vattensnål teknik vid nybyggnation och större renoveringar av flerfamiljshus. Partistyrelsen

1439 instämmer därmed i intentionen. Samtidigt anser partistyrelsen att det offentliga bör föregå
1440 med gott exempel genom att främja vattensnål teknik i sina fastigheter samt i offentliga
1441 upphandlingar och bifaller därmed den att-satsen.

1442 Två motioner lyfter frågan om länsstyrelsernas tillsynsuppdrag som de föreslår bör ändras i en
1443 riktning mot att ge tillstånd även för ny och innovativ teknik. I dagsläget beviljas i huvudsak
1444 endast beprövad reningsteknik vilket stänger ute potentiellt lovande framtidsinnovationer och
1445 försvårar även för de ofta mindre entreprenörer och gröna teknikutvecklare som tagit fram den
1446 nya lösningen. Partistyrelsen instämmer i intentionerna att målet och miljönyttan ska stå i
1447 fokus men föreslår en något justerad att-sats. Ur ett bredare perspektiv föreslås också att
1448 Miljöbalken samt Plan- och Bygglagen moderniseras så att nya initiativ och innovationer som
1449 gynnar en hållbar vattenförbrukning kan främjas och förverkligas. Sedan tidigare så verkar
1450 Centerpartiet för att samtidsanpassa och uppdatera tillämpliga lagar på miljö- och
1451 hållbarhetsområdet när dessa utgör ett hinder för nya tekniska lösningar och applikationer.
1452 Därmed instämmer partistyrelsens i intentionen.

1453 Det anförs även att det behövs mer och fördjupad samverkan mellan olika myndigheter och
1454 forskningsorganisationer och lärosäten på vatten och VA-området. Partistyrelsen instämmer i
1455 detta och anser att offentliga aktörer såsom kommunernas VA-organisationer kan gynnas av
1456 mer forskningssamverkan, både lokalt och nationellt. Dock föreslås en något justerad att-sats
1457 som fångar upp intentionen.

1458 Det föreslås att det behövs fler innovativa lösningar och tekniker för att omhänderta dagvatten
1459 samt att kommuners planprocesser bör tydliggöra detta behov. Dagvatten är regn- och
1460 smältvatten samt dräneringsvatten som leds bort från tak, gator, parkeringar och andra
1461 hårdgjorda ytor. För att inte belasta reningsverken och riskera översvämning ska vattnet som
1462 ansamlas ledas bort till separata ledningssystem och dagvattendammar. Kommuner har ansvar
1463 för att se till så att dagvatten kan ledas bort och fastighetsägare bär ansvar för dagvattnet som
1464 uppstår på den egna fastigheten. Partistyrelsen anser en hållbar dagvattenhantering är viktigt
1465 och att frågan kommer få allt större aktualitet i takt med att klimatförändringar ökar risken för
1466 översvämningar vid stora skyfall. Myndigheter på central nivå som till exempel Boverket bör
1467 fortsätta stödja kommunerna i deras arbete med en hållbar dagvattenhantering men ytterst är
1468 det kommunerna själva som avgör vad som ska stå i planprocesserna, något som tydliggjordes
1469 i dagvattenutredningen ”Vem har ansvaret?” (SOU 2017: 42). Därför föreslås avslag på
1470 motionen.

1471 En motionär lyfter att de vägdagvattendammar som finns längs motorvägarna inte uppfyller
1472 sin funktion då deras underhåll och skötsel är otillräcklig. Det anförs att det vid kraftiga
1473 skyfall leder till höjda vattennivåer i angränsande diken och kanaler, vilket i sin tur lett till att
1474 anslutande åkerdränering inte fungerar korrekt, samt att föroreningar från biltrafiken sprids ut
1475 i naturen. Ett uppdrag till Trafikverket att se till att vägdagvattendammar underhålls bättre
1476 efterfrågas av motionären. Att säkerställa att storskalig infrastruktur som landets motorvägar
1477 kombineras med ett aktivt miljöarbete ingår redan i Trafikverkets kärnuppdrag och större
1478 byggnationer av nya motorvägar föregås av en grundlig miljökonsekvensbeskrivning.
1479 Vägdagvattendammar innehåller ofta föroreningar och därför finns regler kring hur de
1480 jordmassorna ska hanteras vid till exempel dikesrensningar. Att sköta dammarna så att de
1481 fyller sin funktion ingår i Trafikverkets löpande underhållsuppdrag, även om det kan finnas

1482 platser i landet där underhållet släpar efter. Partistyrelsen instämmer i motionens intentioner
1483 men anser inte att ett nytt särskilt uppdrag till Trafikverket är motiverat.

1484 En motion föreslår att Centerpartiet verkar för att ta fram en särskild lagstiftning för att värna
1485 och skydda Vätterns vatten. Motionären anför att Vätternvattnet används av en stor mängd
1486 kommuner idag och att fler kommer behöva få tillgång i framtiden, varför ett särskilt skydd av
1487 Vättern efterlyses i syfte att motverka nya föroreningar av sjöns vatten. Partistyrelsen delar
1488 bilden av att Sverige vattentillgångar måste skyddas och förvaltas väl. Det är av stor vikt att
1489 det finns verktyg i lagstiftningen för att kunna göra detta. I Miljöbalkens sjunde kapitel 21–
1490 22 §§ finns en möjlighet för Länsstyrelsen eller den enskilda kommunen att fastställa
1491 vattenskyddsområden med tillhörande skyddsföreskrifter runt dricksvattentäkter.
1492 Skyddsföreskrifterna begränsar olika verksamheter som riskerar att förorena dricksvattnet på
1493 kort eller lång sikt, till exempel täktverksamheter, hanteringen av kemikalier samt spridningen
1494 av bekämpningsmedel. Även allmänheten kan ibland beröras av skyddsföreskrifterna genom
1495 exempelvis förbud mot motorbåtstrafik på sjöar som är vattentäkter. Vättern är idag ett
1496 fastställt vattenskyddsområde. Idag måste all verksamhet som riskerar att påverka
1497 dricksvattentäkter genomgå en omfattande miljöprövning och om prövningen visar på risker
1498 så ska och kommer man heller inte få ett miljötillstånd. Partistyrelsen anser att prövningarna
1499 av nya verksamheter måste vara effektiva och förutsägbara och delar ambitionen i motionen,
1500 men ser inte att det finns särskilda skäl för en separat lagstiftning för Vätterns vatten. Därför
1501 föreslås avslag på motionen.

1502 Frågan om att kartlägga svenska vattendrag och dricksvattentäkter lyfts upp av en motionär
1503 som föreslår att databasen Hydrografi i nätverk som tagits fram av ett antal myndigheter även
1504 bör användas i praktiken, något motionären menar inte är fallet idag. Hydrografi i nätverk är
1505 ett initiativ från Lantmäteriet och SMHI som påbörjade 2013 och färdigställdes 2017. Syftet
1506 var att bygga upp en kunskapsbas över vattenflöden i Sverige som kan bidra till arbetet med
1507 att bland annat kartlägga spridningen av föroreningar i vatten samt försurning av sjöar. De
1508 senaste åren har arbetet varit i en förvaltningsfas där databasen huvudsakligen ajourhålls
1509 enligt de inblandade myndigheterna. Partistyrelsen instämmer i att grundlig och tillförlitlig
1510 hydrografisk data är av vikt för att kunna göra väl underbyggda bedömningar i arbetet för
1511 bättre vattenkvalitet, men anser inte att partistämman bör ta beslut om hur myndigheter
1512 använder en specifik databas i sitt löpande arbete.

1513 Motionären föreslår också att det offentliga anställer fler dykande miljöinspektörer med
1514 särskild kunskap om bottenkartering, detta i syfte att granska och kartlägga ekosystemen
1515 under ytan i olika sjöar och vattendrag i Sverige. Partistyrelsen delar motionärens bild av att
1516 bottenkartering är en viktig del av arbetet med en fungerande vattenvård och att den
1517 funktionen behöver finnas hos tillsynsmyndigheterna. Aktuell teknisk kunskap och kompetens
1518 är en förutsättning för att kunna bedriva detta arbete men partistyrelsen anser att de specifika
1519 formerna bäst avgörs av de berörda myndigheterna själva. Det kan finnas metoder och teknik
1520 som är mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv än just dykande miljöinspektörer, varför en
1521 ny och något justerad att-sats föreslås.

1522 Slutligen lyfter motionären behovet av att kartera Vätterns botten i syfte att undersöka hur
1523 mycket krigsmateriel som historiskt har dumpats och lämnats där, och föreslår att Försvaret
1524 och Sjöfartsverket får detta i uppdrag. Försvarmakten har bedrivit verksamhet vid Vättern
1525 sedan andra världskriget men idag är det huvudsakligen begränsat till Karlsborgsfälten där det

1526 finns övnings- och skjutfält precis intill Vättern. Sådana övningsområden utgör en så kallad
1527 produktionsresurs som är en nödvändig förutsättning för Försvarsmakten att upprätthålla sin
1528 förmåga och de pekas också ut som ett riksintresse. De senaste årtiondena har regleringar
1529 införts som begränsar typen av material som får användas nära känsliga vattenmiljöer och
1530 regelrätt dumpning av krigsmateriel i Vättern är förbjuden sedan 1970-talet. Dock finns det
1531 risker med att gammal krigsmateriel som dumpats läcker ut gifter som kan vara mycket
1532 skadliga för både naturen och människor. Givet att Vättern är dricksvattentäkt för ett stort
1533 antal kommuner anser partistyrelsen att det finns ett värde i att undersöka omfattningen och
1534 riskerna med det historiskt dumpade avfallet. Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) har de
1535 senaste åren genomfört studier för att undersöka spridningen av dumpat krigsmateriel i
1536 Östersjön och det är i första hand HaV som har ansvar för liknande undersökningar. Ett bra
1537 kunskapsunderlag är också en förutsättning för eventuella saneringsåtgärder i framtiden.
1538 Partistyrelsen instämmer därmed i motionens ambitioner men förslår en justerad att-sats.
1539

1540 En motion lyfter frågan om att öka användningen av renat avloppsvatten och -slam på
1541 åkermark där växter odlas för humankonsumtion och efterlyser politiska initiativ och
1542 forskningssatsningar som styr i den riktningen. Att sprida avloppsslam i gödslings syfte på
1543 åkermark är förknippat med risker såväl som vinster. Även om uppströmsarbetet, det vill säga
1544 åtgärder för att minimera eller stoppa miljögifter och skräp redan vid källan så att det aldrig
1545 hamnar i vattnet, samt tekniken på vattenreningsverken har intensifierats och utvecklats det
1546 senaste årtiondet så förekommer det fortfarande rester av bland annat läkemedel, mikroplaster
1547 och tungmetaller i vattnet och slammet från avloppen.

1548 Med hänsyn till förekomsten av miljö- och hälsofarliga ämnen i avloppsslam samt att det inte
1549 har funnits rekommenderade gränsvärden för alla potentiellt skadliga ämnen, så har frågan om
1550 spridning varit omdebatterad under lång tid. Samtidigt är det viktigt att hålla målen om ett
1551 mer cirkulärt samhälle i beaktande. Avloppsslam innehåller stora mängder kväve och fosfor,
1552 vilket behövs i jordbruket, men som idag tillverkas på ett klimatbelastande och linjärt sätt.
1553 Fosfor listas dessutom som ett kritiskt råmaterial av EU-kommissionen då produktionen
1554 huvudsakligen sker i en handfull länder utanför EU samtidigt som efterfrågan fortsätter stiga
1555 inom EU. Att öka återvinningen av fosfor är ett mål för såväl hela EU som Sverige. Sedan
1556 tidigare driver Centerpartiet också på för ett nationellt etappmål för återföring av fosfor.

1557 I början på förra året så presenterades betänkandet Hållbar slamhantering (SOU 2020: 3). I
1558 den så slogs det fast att mer fosfor behöver återvinnas än idag för att minska Sveriges
1559 importberoende samt att ta viktiga steg mot ett mer cirkulärt och resurseffektivt samhälle.
1560 Utredningen lade fram ett par alternativa lösningar varav det ena är införa ett totalförbud mot
1561 spridning av avloppsslam, med undantag för renat slam av god kvalitet. Ett återvinningskrav
1562 på minst 60 procent av den fosfor som finns i avloppsslammet föreslogs också. Idag finns
1563 metoder som tagits fram av svenska företag för att rena slam till en mycket hög reningsnivå
1564 och tekniska landvinningar sker kontinuerligt. På sikt kan denna teknik också bli en viktig
1565 exportvara för Sverige. Genom det frivilliga systemet för kvalitetssäkring av avloppsslam,
1566 Revaq, finns dessutom verktygen för att säkerställa att gränsvärden för farliga ämnen inte
1567 överskrids. Partistyrelsen delar motionärens bild av att kretsloppen bör stärkas och att det
1568 finns en god potential i att betrakta dagens reningsverk som resursverk.

1569 Dock är det av mycket stor vikt att återföring av näringsämnen till jordbruket kan ske utan att
1570 farliga ämnen sprids och rekommenderade högsta gränsvärden behöver noggrant analyseras
1571 och följas upp kontinuerligt. Partistyrelsen instämmer i intentionen men ser inte ett behov för
1572 Centerpartiet att på egen hand gå fram med ytterligare förslag för slamspridning på åkermark,
1573 utöver de som redan har presenterats i utredningen och som väntas i en proposition under
1574 2021.

Partistyrelsen föreslår partistämman att besluta:

att verka för att innovativ och ny reningsteknik ska kunna användas på mindre vattenreningsverk.

att främja mer samverkan mellan myndigheter och forskningsorganisationer samt lärosäten kring modern vatten- och VA-teknik.

att god teknisk kunskap och kompetens om bottenkartering finns hos de berörda myndigheterna.

att Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) får i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter undersöka spridningen av historiskt dumpat krigsmateriel i Vättern.

1575

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

5.48.1 att offentliga aktörer skall gå före och bygga vattensnålt och i sitt upphandlingsförfarande premierar ny innovativ teknik.

1576

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.45.1

5.46.1

5.50.1

5.48.2

5.48.1

5.49.2

5.48.4

5.49.3

5.48.5

5.52.1

5.52.2

5.52.3

5.53.1

1577

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.47.1

5.48.3

5.51.1

1578

1579 **Klimat och energi**

1580 **5.54: Hållbart byggande**

1581

1582 5.54.1 att aktivt arbeta för att snabba på Sveriges utveckling till ett fossilfritt samhälle.

1583 5.54.2 att prioritera arbetet med långsiktigt hållbart byggande.

1584 5.54.3 att anamma begreppet Grön Stadsby och verka för byggande av bostadsområden enligt
1585 det konceptet i hela landet.

1586

1587 **Partistyrelsens yttrande:**

1588 Motionären framställer vikten av att bygga, bo och leva med lågt klimatavtryck. I Växjö har
1589 man tagit fram ett koncept för att uppnå detta mål som benämns Grön Stadsby. Här premieras
1590 lokal el i kombination med energilagring i vätgas eller batterier med insatser för ökad
1591 motståndskraft och klimatanpassning. Motionären lyfter vikten av ökat samarbete för att
1592 påskynda den teknikutveckling som möjliggör övergången ett fossilfritt samhälle.

1593 Partistyrelsen instämmer i motionens ambition och vill understryka att det i Centerpartiets
1594 klimatpolitik är centralt att aktivt arbeta för att fasa ut de fossila källorna och ersätta dessa
1595 med hållbara, biobaserade och förnybara alternativ. Detta är vi drivande för inom en rad
1596 områden, inklusive bostadspolitiken. Det är viktigt att hållbarhet premieras redan från början,
1597 eftersom en stor del av ett byggprojekts miljöpåverkan sker redan innan någon flyttar in. Ett
1598 avgörande steg på vägen, där Centerpartiet varit aktiva i framtagandet, är införandet av
1599 klimatdeklarationer för byggande.

1600 Centerpartiet välkomnar att kommuner använder ett livscykelperspektiv i valet av
1601 byggnadslösningar. Bostäder ska både vara en plats för människor att leva sina liv, men
1602 hållbara, energieffektiva bostäder är samtidigt en förutsättning för minskade utsläpp och för
1603 att vi ska nå Sveriges mål om fossilfrihet till 2045. Våra bostäder ska också tillhandahålla den
1604 infrastruktur som behövs för klimatsmarta transporter, såsom laddpunkter, och bostäderna
1605 måste byggas för att vara motståndskraftiga mot ett klimat i förändring. Partistyrelsen
1606 instämmer därför i att hållbart byggande är och ska vara en prioriterad fråga.

1607 Teknikutvecklingen för hållbart byggande går i dag snabbt och klimatfrågan driver på
1608 utvecklingen. För Centerpartiet är det en självklarhet att Sverige ska vara världsledande när
1609 det gäller klimatsmart byggande. Att nyttja den gröna tekniken som möjliggör ett hållbart
1610 bostadsbyggande och boende är av yttersta vikt. Centerpartiet är därför drivande för att det
1611 ska bli enklare att investera i grön teknik, och har bland annat initierat det gröna avdraget. Vi
1612 har också sett till att vi ska ta fram en nationell vätgasstrategi, breddat industriklivet för att
1613 inkludera satsningar på vätgas, och vi har arbetat för en slagkraftig elektrifieringsstrategi som
1614 bland annat skulle inkludera infrastrukturlösningar.

1615

1616 Hållbar bebyggelse såsom konceptet Grön Stadsby bör uppmuntras, och den nationella nivån
1617 har ansvar för att skapa förutsättningar, anpassa nationella regelverk och utveckla tekniska
1618 standarder som möjliggör liknande satsningar. Däremot är det viktigt att valet av tekniska
1619 lösningar kan anpassas till de behov och förutsättningar som råder på den enskilda platsen.

1620 Kommuner ska ha möjlighet att satsa på spjutspetsprojekt eller testa nya tekniker, men det är
1621 viktigt att vi inte låser fast oss i enskilda tekniska lösningar, när teknikutvecklingen är ständigt
1622 pågående. Partistyrelsen väljer därför att föreslå avslag avseende ambitionen om att Grön
1623 Stadsby ska bli norm i hela landet, men uppmuntrar andemeningen om förbättrat hållbart
1624 byggande till fullo.

1625

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.54.1

5.54.2

1626

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.54.3

1627

1628 [5.55](#): Fotosyntes

1629

1630 5.55.1 att Centerpartiets klimatpolitik ska grundas på fotosyntesen.

1631 5.55.2 att hårdare krav ska ställas på koldioxidinlagring i samhällsplaneringen.

1632 5.55.3 att forskningsanslagen för att utveckla användningen av ved som råvara kraftigt utökas.

1633

1634 **Partistyrelsens yttrande:**

1635 Motionären presenterar forskning som visat att fotosyntesen är nyckeln till hållbar tillväxt.

1636 Forskningen har kommit fram till att växande träd är en viktig kolsänka som medför lokala
1637 ekosystemtjänster, samt att biomassan kan ersätta fossila källor med biobaserade alternativ.

1638 Motionären argumenterar för att vi bör förlänga tiden som biomassan agerar kolsänka, att
1639 samhällsplaneringen ska premiera förnybara material samt att vi bör använda styrmedel såsom
1640 offentlig upphandling för att premiera biobaserad energi. Motionären lyfter också
1641 landsbygden som en viktig del av lösningen på denna omställning mot ökad hållbarhet.

1642

1643 För Centerpartiet är det naturligt att arbetet för minskat fossilberoende, minskad klimat- och
1644 miljöpåverkan går hand i hand med och mer biobaserade förnybara material och förnybar

1645 energi. Det hänger också samman med Centerpartiets mål om ett kretsloppssamhälle med
1646 slutna system och tillvaratagande av resurser. Satsningar på bioekonomin gynnar de gröna
1647 näringar som sitter på viktiga lösningar för att nå Sveriges klimatmål, och landsbygden kan på
1648 samma gång bli vinnare på omställningen.

1649 Det som kallas för 'nature-based solutions', lösningar som grundar sig på naturens egna
1650 processer, kommer att vara ett av flera verktyg för att bromsa den globala uppvärmningen.
1651 Dessa lösningar lyfts inte minst i EU-kommissionens miljö- och klimathandlingsplan "den
1652 Gröna Given" som en av flera metoder för att minska utsläppen och stärka den biologiska
1653 mångfalden. Partistyrelsen bedömer däremot inte att Centerpartiets klimatpolitik kan förlita
1654 sig uteslutande på 'nature-based solutions' eller fotosyntesen för att lösa klimatkrisen. FN:s
1655 klimatpanel IPCC konstaterar att vi både kommer behöva minska befintliga utsläpp, öka
1656 kolinlagringen i växande träd och mark och plocka bort utsläpp från atmosfären genom
1657 minusutsläppsteknik. En politik som grundar sig på fotosyntesen kommer därför inte vara
1658 tillräcklig för att nå Sveriges klimatmål eller åtaganden i Parisavtalet och partistyrelsen väljer
1659 därför att avslå förslaget.

1660 Upptaget av koldioxid i skog och mark räknas inte heller in i de territoriella utsläppen, de
1661 behandlas separat på grund av de föränderliga processerna som kan vara svåra att mäta. Det
1662 viktiga är därför att titta på markanvändningen i sin helhet. Ökad koldioxidinlagring kan
1663 räknas som en kompletterande åtgärd till klimatmålet till 2045. Vi anser därför att det lokalt
1664 ska finnas möjlighet att anta högre mål om koldioxidinlagring i skog och mark, om det finns
1665 förutsättningar för det, men det får inte bli en tvingande åtgärd. Eftersom brukande av mark
1666 och skog kan bidra till att minska utsläppen om de ersätter fossila insatsvaror, ser vi inte att
1667 ökade krav på koldioxidinlagring har den klimatstyrande effekt som avses, därför väljer
1668 partistyrelsen att avslå förslaget.

1669 Centerpartiet har varit med och drivit igenom flera viktiga satsningar för forskning på ökad
1670 användning av biomassa. I energiforskningspropositionen som ska antas i år anges bioenergin
1671 som ett centralt fokusområde. Centerpartiet har också fått igenom en riktad satsning till RISE,
1672 för att ytterligare utveckla bioekonomin och främja innovationer från biobaserade råvaror.
1673 Partistyrelsen ställer sig inte bakom att öka forskningsanslagen för att öka användningen av
1674 just ved som råvara, eftersom vi vill premiera användning av restprodukter från skogsbruket,
1675 och förespråkar därför en bredare ansats.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.55.1

5.55.2

5.55.3

1677 [5.56](#): Torv som fossilt bränsle

1678

1679 5.56.1 att Centerpartiet verkar för att torv ska klassas som ett fossilt bränsle.

1680

1681 **Partistyrelsens yttrande:**

1682 Motionären framställer att torv klassas som fossilt bränsle i en rad instanser, men beklagar att
1683 torv samtidigt får figurera i elcertifikatsystemet. Motionären argumenterar för att vi måste
1684 fasa ut alla fossila subventioner och att torv ska klassas som fossilt i samtliga instanser och
1685 lagstiftningar, eftersom torv ger upphov till klimatpåverkande utsläpp.

1686 En grundläggande aspekt av Centerpartiets klimatpolitik är att vi ska fasa ut de fossila
1687 källorna och ersätta dessa med hållbara alternativ. Vad som däremot ska räknas som en fossil
1688 källa bör bedömas på teknisk grund av experter, och ska inte vara föremål för politisk
1689 inblandning. Naturvårdsverket, EU:s system för handel med utsläppsrätter och FN:s
1690 klimatpanel IPCC har samtliga klassat torven som ett fossilt bränsle. Energitorv omfattas
1691 därmed av kravet på utsläppsrätter.

1692 Kraftvärmeverk som använder torv i elproduktion är däremot berättigade elcertifikat.
1693 Anledningen till detta är att torv i kraftvärmeverk sameldas med biomassa, och att alternativet
1694 skulle leda till högre utsläpp. Elcertifikatsystemet infördes för att öka andelen förnybar energi
1695 på ett kostnadseffektivt sätt. Men eftersom de förnybara kraftslagen inte längre bedöms vara i
1696 behov av stödpolitik har Centerpartiet varit med och beslutat om ett lagförslag som innebär att
1697 elcertifikatsystemet avslutas år 2035, och att ett stoppdatum för godkännande av
1698 anläggningar inom systemet sätts till den 31 december 2021.

1699 Torvanvändningen utgör idag mindre än en procent av den totala energitillförseln i Sverige
1700 och uttaget av energitorv motsvarade under 2019 inte mer än en tredjedel av nittiotalets
1701 nivåer. Mot bakgrund av den pågående utfasningen av elcertifikatsystemet, och mot den redan
1702 minskade användningen av torv som energikälla i Sverige anser inte partistyrelsen att
1703 ytterligare åtgärder behövs och väljer därför att avslå motionen.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.56.1

1704

1705

1706 [5.57](#), [5.58](#): Konvertering av bilar

1707

1708 5.57.1 att regelverket för att konvertera till el eller elhybrid förnyas och förenklas.

1709 5.57.2 att även alla fordon oavsett ålder ska kunna konverteras till el/elhybrid.

- 1710 5.57.3 att konverterade fordon får behålla sin årsmodell, särskilt viktigt vid veteranfordon.
- 1711 5.57.4 att det ska räcka med ny registreringsbesiktning om ombyggnad har gjorts med
1712 godkänd konverteringssats eller godkänd byggbeskrivning.
- 1713 5.57.5 att alla fordon oavsett årsmodell får konverteras till el eller el-hybriddrift.
- 1714 5.57.6 att grönt avdrag även får ges för konvertering av förbränningsmotordrivna fordon till
1715 el/el hybrid.
- 1716 5.57.7 att grönt avdrag kan ges för inköp av konverteringskit till el eller elhybriddrift.
- 1717 5.58.1 att effektbegränsningen 10kW/100kg tjänstevikt tas bort.
- 1718 5.58.2 att det alltid ska vara tillåtet att konvertera till nyare motorer (även annan typ av motor)
1719 med bättre miljöprestanda oavsett årsmodell om konverteringen möjliggör att biodrivmedel
1720 används i stället för fossilbränsle.
- 1721 5.58.3 att det alltid ska vara tillåtet att konvertera till nyare motorer (även motor med annan
1722 typ av drivmedel) med bättre miljöprestanda för veteranfordon.

1723

1724 **Partistyrelsens yttrande:**

1725 Motionärerna efterfrågar tydligare regler och bättre incitament för konvertering av bilar med
1726 förbränningsmotor till el- eller hybriddrift samt till mer miljövänligare motorer. Motionärerna
1727 menar att regerverket är förlegat och att uppdatering behövs för att uppmuntra fler aktörer att
1728 konvertera befintliga fordon. Det efterfrågas också att miljöaspekterna av en konvertering
1729 bättre ska kunna tillgodoräknas.

1730 Partistyrelsen ser att en stor del av den svenska fordonsparken kommer att behöva bytas ut för
1731 att utgöras av fordon med bättre miljö- och klimatprestanda, för att nå transportsektorns
1732 utsläppsminskning mål till 2030. Centerpartiet har därför genomfört en rad åtgärder för att
1733 uppmuntra till bilar med låga utsläpp vid nybilsköp, såsom ett skärpt bonus-malus system och
1734 klimatdeklaration av nya bilar. Konvertering av befintliga fordon till miljövänligare drift kan
1735 också bli en viktig del för att minska befintliga bilars utsläpp och därför har Centerpartiet
1736 inom ramen för budgetpropositionen förhandlat ett konverteringsstöd som uppgår till 20
1737 miljoner kronor för år 2022-2023. Partistyrelsen instämmer också i att konvertering till
1738 miljövänligare drift bör ingå i det gröna avdraget.

1739 Partistyrelsen instämmer vidare i att regelverket för att konvertera till el- eller hybriddrift bör
1740 förenklas. Vi anser också att det i högre grad bör vara upp till bilägaren att besluta om vilken
1741 teknik denne anser bäst för bilen, förutsatt att ägaren kan presentera underlag för att de krav
1742 som ställs vid registreringsbesiktningen är uppfyllda. Partistyrelsen vill uppmärksamma
1743 motionärerna på att det idag inte finns några regler avseende bilens ålder eller årsmodell som
1744 hindrar från att konvertera till miljövänligare drift, el- eller hybriddrift, men att de tekniska
1745 kraven kan skilja sig åt. Bilen behåller också sin årsmodell efter registreringsbesiktningen.

1746 Enligt transportstyrelsen räcker det med en registreringsbesiktning, förutsatt att de tekniska
1747 kraven är uppfyllda. Det som idag kan vara svårt för en enskild som byggd om sin bil, är att få
1748 fram det underlag som krävs vid besiktningen. Transportstyrelsen har redan ett pågående
1749 arbete som syftar till att förbättra informationen om vilka uppgifter som behöver lämnas vid

1750 registreringsbesiktningen. Arbete pågår också med att ta fram riktlinjer för att möjliggöra ett
1751 enklare besiktningsförfarande och typgodkännande av konverteringskit till etanol- och eldrift.
1752 När det kommer till effektbegränsningar finns dessa för att driften ska anpassas mot resten av
1753 bilen så att exempelvis bromsar fungerar som de ska, partistyrelsen anser inte att ändringar av
1754 liknande krav ska vara föremål för politisk inblandning utan ska fattas av experter som kan
1755 göra en bedömning som garanterar säker framdrift.

1756

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.57.1

5.57.2

5.57.3

5.57.4

5.57.5

5.57.6

5.57.7

5.58.2

5.58.3

1757

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.58.1

1758 [5.59](#), [5.60](#), [5.61](#): Övergivna bilar

1759

1760 5.59.1 att revidering och förtydligande av lagen om hantering och flyttning av fordon utefter
1761 vägar och allmänna platser ska vara enklare och snabbare.

1762 5.60.1 att ett nationellt system som stimulerar till omhändertagande av äldre fordon i syfte att
1763 motverka övergivna skrotbilar utarbetas.

1764 5.61.1 att det skapas ett nationellt regelverk som möjliggör för markägare och kommuner att
1765 hantera problemet med skrotade och övergivna fordon

1766 5.61.2 att privata markägare och kommunerna kan erhålla ersättning då bilägaren inte står för
1767 kostnaderna.

1768 5.61.3 att en nationell skrotningspremie införs för gamla bilar.

1769

1770 **Partistyrelsens yttrande:**

1771 Motionärerna förespråkar fler åtgärder för ett bättre och snabbare omhändertagande av
1772 övergivna fordon. Argument som lyfts är bland annat stärkt äganderätt för markägare och
1773 förbättrad miljöhänsyn. Det framställs en problematik om att bilar som inte ser fallfärdiga ut
1774 när de överges hinner bli det tills det att de tas om hand, eftersom arbetet med att bortföra
1775 övergivna bilar går långsamt. Man menar att det saknas regler för markägare att agera, att
1776 övergivna bilar kan utgöra hinder för exempelvis snöröjning, och att de förfular området.

1777 Precis som motionärerna påpekar är det den som producerat bilen som har ansvar för att
1778 skrota bilen, alltsedan skrotningspremien avskaffades. Att lämna bilen till skrotning är
1779 sedermera gratis, däremot sker frakt till skrot till självkostnadspris. Enligt nuvarande regler
1780 ska det också finnas mottagningsplatser inom fem mils avstånd, med undantag för
1781 glesbygdsområden. Trots detta förekommer det fortfarande att ägaren överger sin bil på
1782 annans mark eller i vägrenen.

1783 Centerpartiet instämmer i att det är oacceptabelt att bilar överges, att arbetet med att bortföra
1784 fordonet går för långsamt och att fler åtgärder behövs, såsom föreslagna revideringar och
1785 förtydligar av lagen. I Malmö 2017 fattade stämman beslut om att återinföra
1786 skrotningspremien. En skrotningspremie skapar, liksom motionärerna efterfrågar, ytterligare
1787 incitament att bortföra bilen liksom incitament att förnya fordonsparken till bilar med mer
1788 utsläppsnål teknik. Partistyrelsen instämmer därmed med motionärernas bedömning om att
1789 fler regler eller regelförtydligande behövs på nationell nivå, och Centerpartiet är drivande för
1790 detta utefter tidigare stämmobeslut.

1791 Utöver att utgöra en tråkig syn i landskapsbilden består bilen också av komponenter som är
1792 skadliga för miljön. För minska miljöskadan, och för att stärka äganderätten för markägare
1793 beslutade stämman i Karlstad år 2019 att dagens regelverk ska ses över. Centerpartiet vill
1794 också se över reglerna för att komma åt problemet med så kallade bilmålvakter. En bilmålvakt
1795 är registrerad som ägare till ett fordon, men är inte fordonets verkliga ägare. Detta fenomen
1796 kan särskilt försvåra ansvarsutkrävning när det kommer till övergivna fordon.

1797 Centerpartiet har inom ramen för arbetet med den nationella handlingsplanen för cirkulär
1798 ekonomi förhandlat fram mål och åtgärder för förbättrad insamling av skrotbilar (3.4.1), samt
1799 resurser inom ramen för budgetpropositionen för 2021 som kan användas för
1800 omhändertagande av övergivna och uttjänta fordon som utgör en risk för miljön. Dessa medel
1801 kan ansökas av kommunerna. Likaså finns det i strategin mål om bättre hantering av uttjänta
1802 bilar (3.6.7), som stipulerar att Sverige ska vara pådrivande inom ramen för översynen av EU-
1803 direktivet om uttjänta fordon, för att direktivet ska få högre krav på återvinning, design för
1804 återanvändning och ökad cirkularitet. Partistyrelsen kommer att följa effekten av dessa mål
1805 och se om ytterligare insatser behövs för att förbättra arbetet med omhändertagandet av
1806 övergivna fordon i linje med motionernas intentioner.

1807

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.59.1

5.60.1

5.61.1

5.61.2

5.61.3

1808

1809

1810 **5.62, 5.63: Matsvinn**

1811

1812 5.62.1 att Centerpartiets riksdags landsting och kommungrupperna verkar och påverka med de
1813 tillgängliga medlen att statliga, kommunala och landstings institutioner upphör med denna
1814 form av svinn.

1815 5.62.2 att motionen antas i sin helhet.

1816 5.62.3 att åtgärder vidtagas för att minska denna form av slöseri på de gemensamma
1817 skattemedlen och på miljön.

1818 5.63.1 att matbutiker i Sverige förbjuds att slänga ätbar mat och i stället ge den till behövande.
1819 Lagstiftningen ska göras med gällande lagstiftning i Frankrike som förebild.

1820 **Partistyrelsens yttrande:**

1821 Motionärerna förespråkar förbättrat arbete för minskat matsvinn i Sverige, med hänvisning till
1822 att matsvinn medför en onödig belastning på miljön och innebär stora ekonomiska förluster.

1823 En motionär menar att det är särskilt viktigt att arbeta för minskat matsvinn i offentlig sektor.

1824 En annan motionär lyfter det franska exemplet, där man infört förbud mot att slänga mat.

1825 Istället ska maten doneras till de behövande och böter kan utfärdas vid försummelse.

1826 Naturvårdsverket konstaterar att livsmedelsproduktion har påverkan på såväl klimat och

1827 miljö, det påverkar den biologiska mångfalden, förbrukar stora mängder vatten och bidrar till

1828 såväl försurning som övergödning. På en global skala kan man se att en tredjedel av all mat

1829 som produceras kastas årligen vilket innebär ekonomiska förluster om runt 940 miljarder

1830 dollar årligen. Den mat som slängs skulle kunna ätas av 3 miljarder människor.

1831 Om det globala matsvinnet skulle vara ett land skulle det vara världens tredje största

1832 utsläppare av växthusgaser efter Kina och USA.

1833 Regeringen beslutade i juni 2020 om två etappmål för matsvinn. Dels ska matsvinnet minska

1834 så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från

1835 2020 till 2025, dels ska andelen av livsmedelsproduktionen som når butik och konsument öka

1836 till 2025. I EU har medlemsstaterna åtagit sig att uppfylla målet för hållbar utveckling (12.3) i

1837 Agenda 2030, om att halvera matavfallet per capita till år 2030. På EU-nivå har man också

1838 infört rapporteringskrav för matsvinn.

1839 Partistyrelsen vill uppmärksamma alla de fantastiska insatser som redan görs idag på den

1840 lokala nivån, även om än mer behöver göras, såväl i Sverige som internationellt. Däremot

1841 anser partistyrelsen inte att det är konstruktivt att peka ut en aktör som särskilt angelägen,

1842 eftersom alla aktörer i kedjan måste arbeta med att förebygga matsvinn för att arbetet ska bli

1843 framgångsrikt. Matsvinn uppstår av många olika orsaker och det krävs därför en stor variation

1844 av åtgärder inom samtliga delar av livsmedelskedjan. Den absolut största delen uppkommer i

1845 hushållen, därför har Centerpartiet länge varit drivande för att ändra ”bäst-före-märkningen”

1846 till ”minst-hållbar-till”, för att tydliggöra att maten ofta är ätbar efter utgångsdatum.

1847 Centerpartiet anser också att det ska vara obligatoriskt för fler aktörer att börja mäta sitt

1848 matavfall och anta reduktionsmål, men att åtgärderna kan formuleras så att det lämpar sig för

1849 den egna verksamheten.

1850 Mycket svinnad mat går idag till biogas eller foder, men enligt den internationella

1851 avfallshierarkin (FAO) är det bättre för ekonomi, miljö och klimat om mat som produceras för

1852 humankonsumtion i högre grad äts upp av människor. Även EU:s resurshierarki stipulerar att

1853 livsmedel i första hand ska användas som mat till människor och i andra hand som foder eller

1854 upparbetas till icke-livsmedelsprodukter. Partistyrelsen bedömer dock inte att ett förbud mot

1855 att slänga mat är vägen framåt. En anledning till detta är att det saknas en tydlig definition av

1856 vad som räknas som ätbar mat eller icke-ätbar mat. Dessutom finns det idag inte de logistiska

1857 förutsättningar som skulle krävas för att omhänderta all den mat som skulle

1858 andrahandsorteras.

1859 Centerpartiet har i arbetet med den nya lagen om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid

1860 köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter drivit att fler företag ska omfattas av regler när det

1861 ska vara otillåtet att skicka tillbaka osålda produkter till leverantören, om de inte har varit

1862 felaktiga. Dessa regler kan bidra till att minska matsvinnet. Vi vill också se över reglerna för

1863 moms på livsmedel avsedda för donation. Kommissionen har tydliggjort att donationer av
1864 varor är momspliktigt, men medlemsstaterna lämnas att själva avgöra hur varorna ska
1865 värderas. Gränsdragningen vad gäller att fastställa när någonting inte längre är lämpligt att
1866 säljas i verksamheten specificeras inte i den svenska implementeringen. Detta bidrar till stor
1867 osäkerhet för företag som vill skänka varor, vilket leder till att företag hellre avstår från att
1868 donera än att riskera bryta mot reglerna. Centerpartiet anser att det finns ett stort värde i att
1869 förtydliga i lagen så att livsmedel som saknar kommersiellt värde ska undantas moms vid
1870 matdonationer. Partistyrelsen yrkar därför avslag till denna motion till förmån för ett fortsatt
1871 arbete med att förenkla reglerna för matdonationer.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.62.1

5.62.3

1872

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.63.1

1873

1874 [5.64](#), [5.65](#): Kryptovalutor

1875

1876 5.64.1 att vi verkar för en energiklassificering av Kryptovalutor så att gränsvärden kan sättas

1877 5.64.2 att vi verkar mot Kryptovalutors allt för höga energianvändning.

1878 5.64.3 att Centerpartiet verkar mot Kryptovalutors alltför höga energianvändning, t.ex. genom
1879 att införa en energiklassificering på EU-nivå så att gränsvärden kan sättas.

1880 5.64.4 att Centerpartiet verkar för att energiskatteundantaget för serverhallar avskaffas.

1881 5.65.1 att verka för att (till exempel via beskattning) minska förbrukningen av elkraft för att
1882 producera kryptovalutor.

1883

1884 **Partistyrelsens yttrande:**

1885 Motionerna lyfter det faktum att kryptovalutor kräver en stor mängd energi för att genereras,
1886 vilket kan bidra med stora miljö- och klimatavtryck. En motionär lyfter det faktum att vår el
1887 behöver användas mer effektivt, bland annat på grund av med den pågående elektrifieringen.

1888 Vidare föreslås en energiklassificering av kryptovalutor, för att stoppa de valutor som har en
1889 mycket hög energikonsumtion.

1890 För att generera nya kryptovalutor behövs beräkningskraft. Svårighetsgraden ökar successivt
1891 och därmed ökar också behovet av beräkningskraft exponentiellt. Processen för att generera
1892 eller bryta kryptovalutor kan därför vara väldigt energikrävande. Många företag som bryter
1893 kryptovalutor väljer att etablera sig i Sverige tack vare de gynnsamma förhållanden som finns
1894 här.

1895 Sverige har en stabil elförsörjning, vi har låga elpriser och låga utsläpp från
1896 elenergiproduktionen. Vårt kalla klimat minskar också behovet att kyla ner utrustningen,
1897 vilket sparar energi. Dessutom har datorhallar, liksom tillverkningsindustrin, sedan 2017 rätt till
1898 sänkt energiskatt.

1899 Ur ett globalt klimatperspektiv är det positivt att datorhallar väljer att etablera sig i Sverige,
1900 eftersom vår elproduktion har låga utsläpp i internationell jämförelse. Samtidigt innebär det
1901 en påfrestning på energisystemet när energikrävande processer eller industrier etablerar sig.

1902 Partistyrelsen instämmer i att vi behöver använda vår elenergi på ett smart och effektivt sätt,
1903 och att verktyg som energiklassificering och energiskatt bör vara drivande för att få till stånd
1904 energieffektiviseringar. Samtidigt ser vi inte att det bör införas särskild beskattning av
1905 enskilda sektorer eller aktiviteter. Partistyrelsen ser heller inte tillräckligt fog för en
1906 utvärdering av nedsättningen av energiskatt för serverhallar i dagsläget.

1907 Anledningen är att en förändring i den nationella beskattningen i detta fall inte skulle förmå
1908 driva igenom en energieffektivisering med tanke på kryptovalutornas process. Partistyrelsen
1909 bedömer vidare inte att krav på energiklassificering, varken på nationell eller på EU-nivå,
1910 skulle förmå stoppa kryptovalutor eller vara pådrivande för en minskad elanvändning. Att
1911 införa liknande åtgärder riskerar istället att öka de globala utsläppen, om datorhallar som följd
1912 flyttar till länder som har en högre andel fossila källor i sin elproduktion. Därför föreslår
1913 partistyrelsen att avslå motionernas förslag.

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.64.1

5.64.2

5.64.3

5.64.4

5.65.1

1914 [5.66](#), [5.67](#), [5.68](#), [5.69](#), [5.70](#): Solenergi

1915

1916 5.66.1 att privatpersoner ska få producera mer solenergi än vad som går åt till den egna
1917 konsumtionen och som kan säljas till andra konsumenter.

1918 5.67.1 att Skatteverket förenklar sitt redovisningskrav till att endast gälla redovisning för
1919 organisationens elproduktionsabonnemang vid beräkning av energiskatt för lokalt producerad
1920 elektricitet, så länge kravet på redovisning av energiskatt för egenproducerad el kvarstår.

1921 5.68.1 att microproducent tas bort. Ingen energiskatt på solel.

1922 5.68.2 att skatt istället läggs på överföring. Högre skatt om det är till andra, lägre om det är till
1923 egen förbrukning bakom annan elmätare.

1924 5.68.3 att företag enskilda och ab, kommuner, regioner kan summera ihop sin förbrukning till
1925 en pott oavsett om förbrukningen sker bakom olika mätare på olika fastigheter.

1926 5.68.4 att det skapas möjlighet till solekonomiska föreningar "solekoförening" tex mellan
1927 företag i koncern, näring och privat bostad, grannar, partner med lägenhet den andra med hus
1928 osv. Administreras via enkelportal hos skatteverk för eventuell förmånsbesk.

1929 5.69.1 att avvikande takfärg inte ska vara skäl att avvisa solanläggning.

1930 5.70.1 att ta bort kravet på att vara nettokonsument för microproducenter.

1931 5.70.2 att skattereduktionen inte slopas, utan minskas till 30 öre per producerad kWh över det
1932 som nettoförbrukas hos en microproducent upp till sammanlagt 30 000 kWh/år.

1933 5.70.3 att produktionssäkringar upp till 63A installeras fritt av nätägaren och är avgiftsfria för
1934 microproducenter.

1935 5.70.4 att tillskapa en utvecklingsfond för utveckling av teknik för energilagring.

1936 5.70.5 att man som microproducent kan ha anläggningar motsvarande 69 kilowatt inmatning
1937 utan att betala inmatningsavgift.

1938

1939 **Partistyrerelsens yttrande:**

1940 Avsikten i motionerna är att förenkla reglerna för installation och användning av solceller för
1941 en bred skara aktörer, och därmed öka andelen solenergi i systemet. Motionerna belyser den
1942 förnybara solenergis förmåga att fasa ut andelen fossil energi.

1943 I Sverige finns det goda förutsättningar för ett helt förnybart energisystem. Trots detta utgör
1944 solenergin i Sverige fortsatt en relativt liten del av den totala installerade effekten. På
1945 partistämman i Falun antogs ett beslut om att Centerpartiet ska arbeta för en planeringsram till
1946 år 2030 om 4 TWh solel. År 2019 uppgick den installerade effekten från nätanslutna
1947 solcellsanläggningar i Sverige till 698 MW. Energimyndigheten menar att det finns
1948 förutsättning för solelen att utgöra mellan 5–10 procent av Sveriges totala elanvändning år
1949 2040.

1950 För att nå målet om ett hundra procent förnybart energisystem, och för att öka andelen
1951 solenergi i systemet, arbetar Centerpartiet aktivt för att undanröja de hinder som sätter käppar
1952 i hjulet för utvecklingen. Dagens regler har inte följt med utvecklingen på marknaden och den
1953 stora efterfrågan på solceller som växer runt om i landet. Vi tycker att det måste bli enklare att
1954 göra rätt. Med minskat krångel kan fler människor bidra till produktionen av förnybar energi
1955 och ta makten över sin egen energiförsörjning.

1956 Centerpartiet har i Januariavtalet drivit igenom att det ska vara enklare och mer lönsamt att
1957 investera i förnybar energi för eget bruk, vilket inkluderar solceller. Centerpartiet har bland
1958 annat inom nuvarande budgetsamarbete varit med och höjt gränsen för att ta ut energiskatt på
1959 egenproducerad el från 5.29 kW till 500 kW. Centerpartiets position är däremot att
1960 skattebefrielsen för solenergi som produceras för eget bruk bör gälla oavsett anläggningens
1961 toppeffekt. Att till fullo avskaffa energiskatten för egenanvändning skulle gynna utbyggnaden
1962 av solcellsanläggningar och uppmuntra till installation vid optimala lägen. Däremot anser
1963 partistyrelsen inte att Centerpartiet bör vara drivande för att avskaffa energiskatten för all
1964 solel, då det kan snedvrída konkurrensen.

1965 Skatteverket begär in det som de enligt lagstiftning behöver för att säkerställa att rätt skatt
1966 betalas. Genom slopat krav på skatt för egenanvänd solel skulle också redovisningskraven
1967 förenklas. Partistyrelsen instämmer med motionären att skatteredovisningen ska vara så enkel
1968 som möjligt. Partistyrelsen vill också uppmärksamma att det redan idag är möjligt att
1969 producera mer än vad som används för eget bruk, och sälja denna vidare till andra
1970 konsumenter. Partistyrelsen instämmer också i att avvikande takfärg i regel inte ska vara
1971 anledning för avslag till att bygga solceller. Centerpartiet arbetar redan för att solceller inte
1972 ska vara föremål för bygglov, med undantag för k- och q-märkta fastigheter.

1973 Det finns också möjlighet att dela elnätsabonnemang med andra, då beräknas
1974 skattereduktionen per anslutningspunkt. Partistyrelsen delar ambitionen att det ska vara
1975 möjligt att skapa solekonomiska föreningar, men anser att detta kan göras på frivilligbasis och
1976 behöver inte föranleda förändrad administration hos Skatteverket. Däremot har partistyrelsen
1977 svårt att se hur det ska vara möjligt att sammanräkna solel producerad av en privatperson med
1978 solel producerad av en näringsfastighet, eftersom skattelagstiftningen är uppbyggd kring att
1979 skatt från näringsverksamhet och skatt från tjänst är åtskilda, vilket är en ordning vi försvarar.

1980 Centerpartiet arbetar däremot exempelvis för att det ska vara möjligt att till exempel installera
1981 solceller på sommarstugan, och använda elen till lägenheten i stan, utan att elen blir belagd
1982 med energiskatt. Det ska även gälla inom samma fastighetsbolag om elen används till egen
1983 förbrukning mellan olika fastigheter och inte säljs vidare till ett elbolag.

1984 Enligt ellagen ska en mikroproducent inte betala avgift för inmatningsabonnemang. Detta
1985 gäller dock endast om producenten är nettokonsument. Är du å andra sidan nettoproducent
1986 kan nätägaren ta en årlig avgift för inmatningsabonnemanget. Detta bidrar till att solceller inte
1987 byggs för högsta möjliga effekt, utan att anläggningen istället planeras för att hållas under
1988 gränsen. Partistyrelsen instämmer med motionären om att en lagändring behövs, och
1989 Centerpartiet står bakom det förslag som redovisas i utredning SOU 2018:76, som föreslår att
1990 gränsen för vad som ska räknas som mikroproduktion justeras uppåt. Den nya gränsen
1991 föreslås till en säkring om 100 ampere, vilket motsvarar att toppeffekt inte får överstiga 68
1992 kW. Centerpartiet arbetar aktivt för att öka lönsamheten för mikroproducenter. Däremot anser

1993 partistyrelsen att kostnaden av säkringsabonnemang kan ske i avtal med nätägaren och ska
1994 inte vara föremål för politiska beslut.

1995 Partistyrelsen instämmer i att lagring av energi kommer att spela en allt viktigare roll i
1996 energisystemet för att tillvarata den väderberoende energiproduktionen. För att göra det
1997 enklare för privatpersoner att installera energilagring för eget bruk har Centerpartiet infört det
1998 gröna avdraget. Tanken är bland annat att det ska göra det lättare för privatpersoner att dra
1999 nytta av sina solcellsanläggningar. Centerpartiet driver också att resurser inom ramen för
2000 industriklivet ska gå till projekt som syftar till att lagra den förnybara energin i batterier eller
2001 vätgas.

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

5.69.1 att avvikande takfärg inte ska vara skäl att avvisa solanläggning.

5.70.5 att man som microproducent kan ha anläggningar motsvarande 69 kilowatt inmatning utan att betala inmatningsavgift.

2002

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.66.1

5.67.1

5.68.3

5.70.1

5.70.4

2003

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.68.1

5.68.2

5.68.4

5.70.2

5.70.3

2004

2005 [5.71](#): Vattenkraft

2006

2007 5.71.1 att Centerpartiet i riksdagen verkar för att utrivningarna stoppas och att det istället
2008 skapas förutsättningar för upprustning istället och om så krävs laxtrappor m.m. byggs vid
2009 sidan av.

2010

2011 **Partistyrelsens yttrande:**

2012 Motionären argumenterar för restaurering av dammar istället för utrivning. Motionären lyfter
2013 det stora kulturvärde som finns i gamla kvarn- och kraftverksdammar i Sverige, samt att
2014 utrivning kan skapa problem för intilliggande fastigheter. Vidare lyfter motionären vikten av
2015 den småskaliga energiframställningen.

2016 Vattendammar har funnits under lång tid i Sverige och en stor del av Sveriges vattendrag har
2017 vid någon tidpunkt nyttjats på något vis. Centerpartiet sätter ett högt värde i den förnybara
2018 vattenkraften, såväl den storskaliga som den småskaliga. Vattenkraften är en viktig reglerbar
2019 kraftkälla som möjliggör en övergång till ett hundra procent förnybart energisystem. I
2020 dammar och vattenmagasin går det att lagra energi och producera el när det behövs som mest.
2021 Den småskaliga och decentraliserade vattenkraften är en viktig lokal kraftkälla. Det är därför
2022 angeläget att regelverk och prövningsprocesser, inte minst för den småskaliga vattenkraften,
2023 utformas på ett sätt där miljönytta och kostnader vägs mot varandra, samt att hänsyn tas till
2024 såväl äganderätt och kulturhistoriska värden.

2025 Vattenkraften kan samtidigt ha en stor påverkan för den lokala miljön. Inte minst kan
2026 turbinerna störa vandrande fisk. Om fisken på grund av störningar i miljön förhindras att
2027 vandra kan det påverka såväl fiskpopulationen som fiskens tillväxt. Vid de dammar som
2028 försetts med fiskvägar, antingen tekniska (laxtrappor) eller naturlika (omlöp) kan fisk ofta ta
2029 sig förbi.

2030 För att balansera vattenkraftens nytta i förhållande till dess miljöpåverkan såg Centerpartiet
2031 inom ramen för Energiöverenskommelsen till att inkludera tydliga skrivningar om att
2032 prövningssystemet ska utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och
2033 ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträvade miljönyttan.

2034 Vidare finns en överenskommelse med vattenkraftbranschen där de stora anläggningarna ska
2035 bidra till finansieringen att genomföra nödvändiga miljöförbättringar i små anläggningar
2036 genom skapandet av en fond. Ofta är de små vattenkraftverken belägna där det tidigare fanns
2037 kvarnar och har funnits på platsen i hundratals år. De är då också en viktig del av
2038 kulturmiljön. I energiöverenskommelsen har Centerpartiet sett till att skydda dessa
2039 kulturhistoriska dammar, så att de kan få stöd för att göra miljöåtgärder vid behov.
2040

2041 Från 2019 infördes vidare regeländringar som innebär att samtliga vattenkraftverk ska prövas
2042 mot kraven i miljöbalken. Syftet är att våra vattenkraftverk och regleringsdammar ska få
2043 moderna miljövillkor som ska balansera största möjliga nytta för vattenmiljön med en
2044 nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. I prop. 2017/18:243, som Centerpartiet varit med
2045 och förhandlat, förordas att verksamheter i första hand ska få villkorade tillstånd i de fall man
2046 kan konstatera negativa miljökonsekvenser, där krav på fiskvandringssväg, minimitappning
2047 och anpassade flöden kan ställas. Bedömningar kommer ske på enskild basis.

2048 Slutligen har Centerpartiet varit drivande för att ge Havs- och vattenmyndigheten ett uppdrag
2049 att utifrån befintliga kunskapsunderlag tillhandahålla en kunskapssammanställning över
2050 vattenkraftsdammars och andra dammars för- och nackdelar för naturvård och biologisk
2051 mångfald, samt dammarnas potential att minska risken för erosion, övergödning och
2052 översvämning. Vi ser att en sådan sammanställning kan bli viktig i framtida rättsprocesser, för
2053 att också styrka dammarnas positiva miljöegenskaper. Uppdraget ska redovisas till regeringen
2054 senast den 1 oktober 2021.

2055 Partistyrelsen instämmer i motionärens intentioner om att villkorade krav, såsom laxtrappor, i
2056 första hand ska ställas till förmån för utrivningar. Centerpartiet har redan genomfört detta i lag
2057 som refereras till ovan. Vi kommer fortsatt att följa implementeringen för att se till att
2058 lagstiftningen genomförs på det sätt som var avsett.

2059

Partistyrelsen föreslår partistämman bifalla följande motioner:

5.71.1 att Centerpartiet i riksdagen verkar för att utrivningarna stoppas och att det istället
skapas förutsättningar för upprustning istället och om så krävs laxtrappor m.m. byggs vid
sidan av.

2060

2061

2062 [5.72](#): Effektreserv

2063

2064 5.72.1 att Centerpartiet initierar och tar ledningen i processen för att skapa framtidens gröna
2065 el-utvecklingsprogram som, i enlighet med ovanstående beskrivning, tryggar en tillräcklig och
2066 klimatvänlig effektreserv i vårt elsystem.

2067

2068 **Partistyrelsens yttrande:**

2069 Motionären påtalar att Sveriges effektreserv behöver bli mer klimatvänlig. Motionen lyfter
2070 också vikten av att elektrifiera fordonsflottan, och att denna utveckling behöver kompletteras
2071 med satsning på energilagring i vätgas. Motionären vill se att Vänerns vattenmagasin
2072 tillvaratas för att producera mer el genom att bygga en vattenkraftstunnel.

2073 Sverige är idag nettoexportör av el och totalt på årsbasis har vi ett elöverskott. Detta betyder
2074 däremot inte att det finns tillräckligt med el vid varje givet ögonblick under året. Vid extrema
2075 situationer såsom en lång period med minusgrader kan det uppstå situationer då
2076 elförbrukningen tillfälligt ser ut att överstiga elproduktionen och möjligheterna att importera
2077 el.

2078 När våra befintliga resurser inte räcker till har Svenska kraftnät en effektreserv till förfogande.
2079 Effektreserven består av avtal med aktörer på elmarknaden som antingen kan bidra med
2080 ytterligare produktion, alternativt avtal mot elanvändare som syftar till att minska
2081 förbrukningen. Lagen om effektreserven gäller fram till den 16 mars 2025 därefter väntas mer
2082 marknadsbaserade lösningar.

2083 I förordningen om effektreserven (2016: 423) finns en rad lagstadgade krav, som att den ska
2084 finnas tillgänglig mellan 16 november och 15 mars och krav på dess storlek. Miljökraven i
2085 förordningen stipulerar att förnybara källor ska premieras i den mån krav på tillgänglighet,
2086 uthållighet och kostnadseffektivitet är uppfyllda. Om det inte är möjligt att upphandla
2087 förnybar effekt ska produktionsanläggningens miljökrav beaktas. De väderberoende förnybara
2088 källorna kan till sin natur ha svårt att nå upp till kraven, men i kombination med energilagring
2089 i vätgas och batterier förbättras tillgängligheten. Partistyrelsen instämmer i motionärens
2090 intentioner om att vi behöver trygga en klimatvänlig effektreserv, och Centerpartiet är öppna
2091 för skärpta miljökrav i takt med att miljötekniken utvecklas.

2092 Vidare ingår Karlshamnsverket i Svenska kraftnäts effektreserv. Problemet är att
2093 Karlshamnsverket idag eldar med fossila källor som tjockolja eller kol, vilket bidrar till att
2094 öka utsläppen vid de tillfälle verket behöver startas upp. Centerpartiet driver sedan länge att
2095 Karlshamnsverket bör övergå till att elda med biogas eller bioolja. Partistyrelsen avser fortsatt
2096 arbeta för att vår effektreserv ska bli mer klimatvänlig.

2097 Vad gäller det nämnda projektet anser partistyrelsen att det varken är staten eller politiska
2098 partier som ska fatta liknande beslut. Vi anser att beslut ska tas så nära de människor som
2099 berörs som möjligt, och att det därför ska vara föremål för bestämmande av berörda
2100 kommuner och länsstyrelsen tillsammans med eventuella investerare.

Partistyrelsen föreslår partistämman instämma i intentionerna i följande motioner:

5.72.1

2102 [5.73](#): Ersätt blanka elledningar med inplastade

2103

2104 5.73.1 att lagstifta om att tvinga elnätsägarna att ersätta blanka elledningar med inplastade.

2105

2106 **Partistyrelsens yttrande:**

2107 Motionären argumenterar för att en högre andel av nätavgifterna ska gå till att stärka elnätet
2108 och inte till vinst för elbolagen. Motionären förespråkar att elbolagen ska investera för att
2109 ersätta blanka linor med isolerade linor, för att minska risken för strömavbrott.

2110 Genom att isolera ledningar med ett plasthölje kan näten rustas för att tåla utmanande
2111 situationer som kan uppstå vid exempelvis storm eller ett kraftigt snöfall. Ett annat alternativ
2112 för detta syfte är att gräva ner ledningarna. Centerpartiet instämmer i motionärens föresats om
2113 att en större del av elnätsavgiften bör gå till investeringar för att rusta elnäten. Att investera
2114 för att framtidssäkra våra elnät behövs nu mer än någonsin, inte minst i samband med ett
2115 väntat ökat elbehov och den pågående elektrifieringen av samhället. Centerpartiet har därför
2116 varit med och förhandlat för att stärka incitamenten för elnätsföretagen att göra investeringar
2117 som ökar kapaciteten i elnätet.

2118 Partistyrelsen tycker, likt motionären, att det är viktigt att elnätsägarna och elbolagen arbetar
2119 för att förbättra leveranssäkerheten. Centerpartiet är drivande för att ellagen ska ses över och
2120 vill i samband med detta undersöka om avbrottsersättningen bör höjas. Det skulle stärka
2121 incitamenten för elnätsbolagen att öka investeringar för att stormsäkra näten. Centerpartiet tar
2122 dock inte ställning till vilka enskilda tekniker som ska användas för detta mål och yrkar därför
2123 avslag till motionen.

2124

Partistyrelsen föreslår partistämman avslå följande motioner:

5.73.1

2125

2126 **Landsbygd och jordbruk**

2127

2128 **5.1: Regional utveckling**

2129 *Erik Andersson, Östersund, Jämtland*

2130

2131 - Landsbygdsprogrammets resurser för landsbygdsutveckling överförs till den regionalt
2132 tillväxtansvariga myndigheter. Sveriges regioner har idag ansvaret för det regionala tillväxtarbetet. Det
2133 regionala tillväxtarbetet omfattar prioriteringar och beslut rörande resurser i EU:s
2134 sammanhållningspolitik. För att uppnå samordnings- och synergieffekter är det lämpligt att även
2135 landsbygdsprogrammets resurser för landsbygdsutveckling överförs till den regionala nivån så att
2136 prioriteringar och beslut rörande dessa resurser kan fattas i Sveriges regioner.

2137 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2138

2139 att - Landsbygdsprogrammets resurser för landsbygdsutveckling överförs till den regionalt
2140 tillväxtansvariga myndigheter.

2141

2142

2143 **Distriktets yttrande:**

2144 Landsbygdsutveckling är av betydande vikt för Jämtlands län. Överförs landsbygdsprogrammets
2145 resurser mer lokalt till regionalt tillväxtansvariga myndigheter så blir det enklare att fördela som är
2146 bäst för respektive region.

2147

2148 Distriktsstämman att bifaller motionen.

2149

2150 **5.2: Regional utveckling**

2151 *Kristina Axelsson, Sorsele, Västerbotten*

2152

2153 Under pandemin har det blivit tydligt att Sverige behöver öka den inhemska matproduktionen. I södra
2154 Lappland har vi många duktiga matproducenter/förädlare som levererar hållbara matprodukter av
2155 väldigt god kvalitet. För att de ska kunna fortsätta skapa sysselsättning i lönsamma företag behöver de
2156 kunna nå en större marknad. Här ställer begränsningen i transportalternativ med kyl och fryskeджа till
2157 det. De långväga transporterna blir dyra för kunderna och minskar drastiskt möjligheten för den
2158 småskaliga producenten att kunna sälja över hela Sverige och i våra storstadsregioner.

2159 Sverige måste ha ett fungerande transportsystem med fraktpriser som är likvärdiga i hela landet.
2160 Avståndet ska inte vara en begränsning för de företag som verkar i södra Lappland m fl ställen i vårt
2161 avlånga land.

2162

2163

2164 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2165

2166 att staten ser över transportstöden så att de är applicerbara på småskalig verksamhet och transporter
2167

2168 att ett transportstöd för småskalig verksamhet ska minska priset för frakten direkt för att undvika
2169 onödig administration som skapar kostnader för de små företagen.

2170
2171

2172 **Distriktets yttrande:**

2173 Skatter/avgifter och stöd i olika former är de verktyg som staten äger för att kunna påverka produktion
2174 och näringslivsutveckling.

2175 En vanlig ambition är att ”göra landet lite rundare”,

2176 En annan ambition brukar vara att re regelverk som skapas skall vara så okränkliga som möjligt.

2177 För Centerpartiet är frågan om möjligheterna att leva, verka och bo i hela landet med likvärdiga villkor
2178 jätteviktig! Denna motion handlar just om detta, skall man kunna bedriva småskalig
2179 livsmedelsverksamhet i hela landet så krävs det enkla regler som underlättar även för mindre företag.
2180 Under Maud Olofssons tid som Näringsminister så utökades transportstöden så de nådde fler och även
2181 mindre företag men mer måste göras.

2182 På samma sätt så skall stöden givetvis göras så okränkliga som möjligt!

2183

2184 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman

2185 att bifalla motionen

2186 att ett rikstäckande transportalternativ med kyl och frysledja ska finnas för småskaliga transporter.

2187

2188 Distriktsstämmans behandling av motionen:

2189 Förslag som lämnas under distriktsstämman

2190 • Maria Kristoffersson, Vilhelmina, och Maria Skoglund, Dorotea, föreslår bifall till
2191 motionen.

2192 • Mattias Larsson, distriktsstyrelsen, förtydligar att distriktsstyrelsens förslag innebär ett
2193 tillägg med en tredje att-sats.

2194 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

2195 [5.3: Strandskydd](#)

2196 *Katarina Sundvall, Varberg, Halland*

2197

2198 *Peter Lundin, Kungsbacka*

2199

2200 *Magdalena Petersson, Halmstad*

2201 Idag har kommunerna huvudansvaret att pröva frågor om dispens från strandskydd. Samtidigt så har
2202 länsstyrelserna en obegränsad möjlighet att överpröva kommunala beslut om upphävande och
2203 dispenser. Många länsstyrelser är väldigt aktiva på detta område vilket ger en byråkratisk, centralistisk
2204 och trög process som drabbar markägare och inskränker äganderätten på ett icke önskvärt sätt.

2205 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2206

2207 att Centerpartiet verkar för att begränsa länsstyrelsernas uppdrag avseende strandskydd till
2208 naturskyddsområden och liknande särskilt skyddsvärda områden

2209

2210

2211 **Distriktets yttrande:**

2212 Distriktsstyrelsens yttrande

2213

2214 Länsstyrelsernas tolkning och hantering av strandskydd hindrar utvecklingen idag. Det finns idag
2215 många mil av stränder som är skulle bli tillgängliga för fler om byggnation av bostäder och
2216 infrastruktur tilläts. I glesbygd och på landsbygd skulle fler attraktiva boplatser skapas. Underlag för
2217 service och fler investeringsmöjligheter skulle öka. Centerpartiet vill förändra strandskyddslagen, så
2218 att kommunerna får ökat självbestämmande. Det är i linje med motionärernas intention att minska
2219 länsstyrelsens inflytande. En utredning är presenterad med anledning av januariöverenskommelsen.

2220

2221 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

2222

2223 att instämman i motionens intentioner

2224

2225 Distriktsstämmans beslut

2226

2227 **BESLUTAS**

2228 att instämman i motionens intentioner

2229

2230

2231

2232 5.4: Jordbrukets konkurrenskraft

2233 *Mats Gärd, Strömsund, Jämtland*

2234

2235 Det gröna näringslivet står för nästan 4 procent av Sveriges BNP. Gemensamt för företagen är att de
2236 har sin bas i jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö. Det är dessa företag som kan erbjuda
2237 samhället resurser för en hållbar utveckling.

2238 Det svenska jord- och skogsbruket tillför Sverige stora värden i form av mat, energi, arbetstillfällen
2239 och miljönytta. Det gröna näringslivet är till exempel de enda som kan producera fossilfri råvara
2240 samtidigt som vi binder in kol.

2241 Ett livskraftigt företagande är nyckeln till utvecklingen av ett hållbart och sammanhållet Sverige. En
2242 förutsättning för utveckling är att det är attraktivt att leva och driva företag på landsbygden.

2243 Det gröna näringslivet ger ett mer sammanhållet Sverige. Tillsammans bidrar näringen med allt ifrån
2244 Sveriges krisberedskap, infrastruktur och social gemenskap i hela landet. Detta i kombination med de
2245 arbetstillfällen och skatteintäkter som det gröna näringslivet genererar, ger förutsättningar för en
2246 levande landsbygd och utvecklingen av ett mer hållbart samhälle.

2247 Under en lång tid har de gröna näringarna stått inför vad som närmast kan liknas vid en kronisk
2248 svårighet att säkra kompetensförsörjningen. Framförallt behovet av säsongsanställd personal blev
2249 tydligt när Corona-pandemin slog till och utländsk arbetskraft inte kunde resa till Sverige. Men
2250 utmaningar handlar både om tillfälliga och strukturella problem som måste lösas. Ett exempel i närtid
2251 är den nya lagen om skatte på tillfälligt inhyrd personal som gjort det särskilt svårt för bärföretag men
2252 som också riskerar att få konsekvenser för flera delar av de gröna näringar där det finns behov av
2253 tillfällig säsongspersonal, som exempelvis odling, skörd och plantering under sommaren.

2254

2255 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2256

2257 att Centerpartiet ska verka för en översyn som stärker de gröna näringarnas möjligheter att tillgodose
2258 sina arbetskraftsbehov.

2259

2260 att Centerpartiet ska verka för en översyn av lagstiftningen av bärplockning i Sverige.

2261

2262

2263 **Distriktets yttrande:**

2264 Distriktsstämman bifaller motionen

2265

2266

2267 5.5: Jordbrukets konkurrenskraft

2268 *Carina Sundbom, Skellefteå, Västerbotten*

2269 *Leif Holmqvist*

2270

2271 Centerpartiet ser klimat- och miljöutmaningarna som Sverige och världen står inför. Ska vi klara
2272 utmaningarna behövs många nya tekniker och incitament. Det handlar bland annat om
2273 koldioxidutsläpp från transporter och livsmedelsproduktion.

2274 Idag är Sverige beroende av import av många livsmedel, och är därigenom väldigt sårbara. Om vårt
2275 land ska kunna vara självförsörjande på växtbaserade livsmedel, så måste förutsättningar skapas så att
2276 jordbruket kan producera det vi behöver.

2277 Ett hinder är vårt klimat som gör det svårt att odla vissa grödor. Här kan växthusodling som är
2278 självförsörjande på energi vara ett alternativ. Idag finns teknik att nyttja solenergi som kan lagras för
2279 att klara den kalla och mörka årstiden, och detta passar väldigt bra för växthusodling.

2280 Det finns energisystem som passar växthus. Växthustak utrustas med solceller och i ett samspel med
2281 batteri, elektrolys, vätgaslager och bränslecellsdrift kan man lagra solenergin från soliga dagar. För
2282 vinterns behov omvandlas vätgasen till el och till värme*.

2283 Investeringarna i sådana anläggningar är dyra och enskilda företag kan ha svårt med finansieringen.
2284 Därför bör Centerpartiet arbeta för att staten tar ett ansvar för att skapa hållbara ekonomiska
2285 förutsättningar för denna typ av solenergiförsörjning

2286 Kan Sverige öka självförsörjningsgraden av växtbaserade livsmedel så kan transporterna minskas med
2287 minskade koldioxidutsläpp som följd. Koldioxidutsläppen minskar även om man byter ut växthusens
2288 uppvärmning från fossila bränslen till solenergi.

2289 Sveriges regering och riksdag får här ett stort ansvar, att skapa ekonomiska förutsättningar så att de
2290 som investerar i denna typ av solenergiförsörjning inte blir tyngda av en stor ekonomisk börda.

2291 Att kunna odla växtbaserade livsmedel i hela vårt avlånga land, med solen som förnyelsebar
2292 energikälla skapar ett självförsörjande Sverige och minskar de oändliga transporterna. Låt
2293 Centerpartiet vara framåt i den nya tekniken.

2294 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2295

2296 att • Arbeta för hållbara ekonomiska förutsättningar att producera växtbaserade livsmedel
2297 med solenergi i hela landet.

2298

2299

2300 **Distriktets yttrande:**

2301 Skellefteå kommunkrets utlåtande:

2302 Kretsstyrelsen ställer sig bakom motionärernas intentioner.

2303 Vi föreslår därför kretsstämman att bifalla till motionen.

2304 Kretsstämman beslutade att bifalla motionen,

2305
2306
2307
2308
2309
2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316

2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325

2326
2327
2328

2329
2330

2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341

2342
2343
2344

Distriktets utlåtande:

Distriktsstyrelsen ser positivt på motionärernas förslag om ökad självförsörjning av växtbaserade livsmedel, vilket i sin tur minskar långa transporter och koldioxidutsläpp.

Distriktsstyrelsen förslår distriktsstämman att bifalla motionen.

Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

5.6: Jordbrukets konkurrenskraft

Gustaf Forsberg, Enköping, Uppsala

Glyfosat har blivit en kontroversiell produkt som fått mycket dåligt rykte i miljösammanhang. Samtidigt har decennier av forskning inte lyckats bevisa dess farlighet för människor, vilket indikerar att farligheten rimligen bör vara låg. Riskerna för vattendrag är inte på någon alarmerande nivå jämfört med många andra produkter och de effekter på pollinerande insekter som diskuteras handlar om bekämpning i blomning i GMO-grödor, vilket inte förekommer i Europa ("Hur farligt är glyfosat?" Informationsblad från SLU, Mikaela Gönczi, SLU Centrum för kemiska bekämpningsmedel i miljön (CKB), 4 juni 2020). Glyfosat spelar en viktig roll i jordbruket då det utgör ett effektivt och skonsamt verktyg för att bekämpa problemogräs. Glyfosat är dessutom en nyckelkomponent i det som kallas för "conservation agriculture".

Med glyfosatet får man potential till högre skörd genom snabb och effektiv bekämpning, man slipper bekämpa ogräs med hjälp av jordbearbetning, som annars både kan bidra till erosion, utsläpp av CO2 genom nedbrytning av organiskt material i jorden och utsläpp från traktorer i samband med arbetet.

Jag/vi föreslår partistämman besluta

att glyfosat skall vara fortsatt tillåtet för användning i jordbruket

att behov av striktare villkor för att minimera läckage till vattendragen skall utredas

att glyfosat inte skall få användas för avdödning i livsmedelsgrödor

att man skall vara beredd att ändra reglerna om risker med användningen konstateras i framtiden.

att om EU väljer att förbjuda glyfosat för en bred användning, att glyfosat ändå skall bli tillåtet för bekämpning av problemogräs som är svårbekämpade med andra metoder

Distriktets yttrande:

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

Att avslå motionen

2345 Frågan om förbud av glyfosat har varit aktuell på EU-nivå under flera år. Forskningsrapporter som
2346 talat om ämnets cancerogena effekter har ställts mot nyttan av medlet i jordbruket. ECHA (European
2347 Chemicals Agency) beslöt via sin expertkommitté RAC i mars 2017 att bibehålla den harmoniserade
2348 klassificeringen av glyfosat som ett ämne som orsakar allvarliga ögonskador och är giftigt för
2349 vattenlevande organismer med långtidseffekter. Hur man sedan ska bedöma användningen av ämnet
2350 som sådant beror på hur och i vilka mängder det används. Därefter beslöts på EU- nivå att godkänna
2351 användning av glyfosat som ”växtskyddsmedel” t o m 15 december 2022. Ett eventuellt förbud
2352 beslutas alltså på EU-nivå och gäller då i alla medlemsländer. Österrike och Tyskland har tagit beslut
2353 om att införa egna förbud, oavsett EU:s inställning. Något sådant förslag finns inte i Sverige idag.

2354

2355

2356 5.7: Jordbrukets konkurrenskraft

2357 *Fredrik Jarl, Gagnef, Dalarana*

2358

2359 Behovet av och efterfrågan på livsmedel ökar ständigt. De närmaste 50 åren bedöms
2360 livsmedelsproduktionen i världen behöva fördubblas. Det här kommer att ställa stora krav på en
2361 effektivare produktion och bördigare jordbruksmark. Samtidigt försvåras förutsättningarna av att allt
2362 mer jordbruksmark försvinner till följd av byggnation av bostäder, vägar och annan infrastruktur.
2363 Ibland utgör vår historiska uppbyggnad av vårt samhälle också svårigheter för att uppnå ett effektivt
2364 jordbruk.

2365 På sikt kan det här komma att utgöra stora problem för oss att klara av att tillgodo se
2366 livsmedelsbehoven och kan även komma att utgöra en växande säkerhetspolitisk riskfaktor.

2367 Därför finns det anledning att agera för att öka nyodlingen i landet. Det kan handla om jordbruksmark
2368 som tidigare har brukats, men där det i stället har planterats skog eller av annan anledning förbuskats.
2369 Men också sådan mark som av andra skäl inte tidigare har brukats, men som med aktiva åtgärder
2370 skulle kunna tillskapa ny jordbruksmark.

2371 Att bryta mark för nyodling har dock sina utmaningar. Ofta tar det tid innan marken uppnår hög
2372 bördighet och de åtgärder som krävs är ofta också förenat med betydande kostnader.

2373 Det är därför i många fall inte marknadsmässigt intressant att vidtag dessa åtgärder.

2374 Av den anledningen finns det anledning för riksdag och regering att överväga vad som kan göras för
2375 att bidra till att återskapa eller nyskapa jordbruksmark. Exempelvis bör det övervägas att införa
2376 ekonomiskt stöd för att vidta åtgärder för nyodling.

2377

2378 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2379

2380 att initiera nationella offentliga åtgärder för att bidra till att återskapa eller nyskapa jordbruksmark,
2381 exempelvis genom att införa ekonomiskt stöd för att vidta åtgärder för nyodling.

2382

2383

2384 **Distriktets yttrande:**

2385 Att skydda och värna jordbruksmark från exploatering är av största vikt för vår livsmedelsproduktion
2386 och för att vi ska kunna öka vår självförsörjningsgrad. Vi tycker att motionen är intressant och lyfter
2387 nya möjligheter till incitament för att återskapa och nyodla åkermark. På flera håll i Dalarna och
2388 övriga Sverige, där det finns många små skiften och stor ägosplittring, skulle detta även kunna bidra
2389 till att få tillbaka större sammanhängande åkrar och ett effektivare jordbruk.

2390

2391 Centerpartiet Dalarnas distriktsstämma beslöt

2392 att bifalla motionen

2393

2394

2395 [5.8: Försäljning av livsmedel](#)

2396 *PeO Cristenson, Kungsbacka, Halland*

2397 *Ulf Persson*

2398 *Charlotte Wennerberg*

2399 Vi äter och shoppar mat. Vi ser till att Vardagsmaten står på bordet och vi lagar delikatesser av olika
2400 slag. Mat är glädje och livsnödvändighet, mycket fixar vi själva och ibland äter vi både lunch och
2401 middag på restaurang, eller annan matsal.

2402 Kunniga lantbrukare med erfarenhet, kvalitetsmedvetenhet och ihärdigt arbete levererar högklassiga
2403 livsmedel till oss, som vi kan förädla till god mat.

2404 Det ska kännas och det är pålitligt och säkert.

2405 Det finns gårdsförsäljningar som tillgodoser behov att få köpa direkt av livsmedelsproducenten, och
2406 det skulle vara en miljömässig vinst om flera gårdsförsäljningar kunde samverka i saluhallar. Utbudet
2407 blir större om flera gårdsförsäljningar samsas, dragningskraften blir större och inte minst blir det
2408 miljömässigt överlägset att samla istället för att sprida försäljningsställen.

2409 Saluhallarnas optimala läge kan vara stadsperiferert, även om traditionen har varit att saluhallsläget är
2410 mitt i stadskärnan.

2411 Erfarenheter från Coronapandemin visar att hemleveranser från mataffärerna ökar kraftigt. Det är en
2412 förändring av konsumtionsvanorna som kommit för att stanna. Det är miljömässigt fördelaktigt, det är
2413 smart och bekvämt. Matdistributionen kommer förmodligen att utvecklas ytterligare på många sätt.
2414 Exempelvis plockas nu matkassarna i affärerna, men redan finns exempel på hur plockningen i kassar
2415 till konsument flyttas till plock- och distributionsanläggningar utanför tätorterna.

2416 Nya saluhallar för närproducerade livsmedel kan med fördel samlokaliseras och samordnas med den
2417 nya typen av plock- och distributionsanläggningar för livsmedel i stadsperiferera områden. Men det är
2418 viktigt att de nya saluhallarna även kan betjäna konsumenter direkt genom drive-through system
2419 och/eller försäljningsöppningar på utsidan byggnaden.

2420 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2421

- 2422 att föreslå utveckling och prioritering av att lokal matproduktion/försäljning utvecklas från
2423 Gårdsbutiker till Saluhallar
2424
2425 att de nya saluhallarna inte placeras i stadskärnan utan i anslutning till matdistributionsanläggningar i
2426 stadsperifera lägen
2427
2428 att de nya saluhallarna både tillåter försäljning till matdistributionsanläggningar och direkt till
2429 konsument genom drive/through, eller betjänade öppningar i fasaden
2430
2431 att pilotprojekt startas för utvärdering
2432
2433
- 2434 **Distriktets yttrande:**
- 2435 Distriktsstyrelsens yttrande
2436
- 2437 Motionärerna lyfter en intressant idé, men det är marknadskrafterna som avgör detta och inte politiska
2438 beslut. Här är de privata företagen en väldigt viktig del, där vi också måste se till utbud och
2439 efterfrågan. Det är även viktigt att tänka på att många lantbrukare bara vill ha en liten gårdsbutik vid
2440 sidan av sitt lantbruk och kanske inte ingå i ett större sammanhang. När de personer/företag som vill
2441 starta upp en saluhall och samordna gårdsbutiker då är det viktigt att politiken uppmuntrar och ser till
2442 att möjligheterna finns så att det arbetet kan påbörjas.
- 2443
- 2444 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**
- 2445
- 2446 att avslå motionen
2447
- 2448 Distriktsstämmans beslut
2449
- 2450 **BESLUTAS**
- 2451
- 2452 att avslå motionen
- 2453 [5.9: Försäljning av livsmedel](#)
2454 *Per-Henrik Petersson, Linköping, Östergötland*
2455
- 2456 Det har blivit allt svårare för mindre aktörer inom livsmedelsproduktion att komma ut på marknaden
2457 via de etablerade livsmedelskedjorna. Det gäller i synnerhet lantbruksföretag och växthusföretag som
2458 har produkter man vill sälja direkt till konsument. Samtidigt ser vi en stark trend där konsumenter
2459 vill köpa livsmedelsvaror direkt från producenterna.
- 2460 Våra fysiska torg har genom historien haft stor betydelse för denna typ av affärsverksamhet. Men
2461 livsmedelshandelns utveckling och den digitala revolutionen har kraftigt ändrat på förutsättningar för

2462 mindre aktörer med nya intressanta produkter. Handelsledet behöver åtgärdas för att det skall vara
2463 effektivt och lönsamt att genomföra affärer för den här gruppen företagare. Jag tror det inom
2464 kommuner/regioner behöver uppstå digitala affärsplattformar för dessa företag, där det blir enkelt att
2465 få kontakt med kunder, ta emot beställningar och genomföra affärer. Men detta är inte tillräckligt. Den
2466 fysiska distributionen måste fungera effektivt för både företagen och kunderna. Det behöver skapas
2467 fysiska utlämningsställen på lämpliga platser där företagare och kunder kan mötas för leveranser vid
2468 bestämda tider under veckan. För detta passar våra nuvarande torg inte alls in.

2469 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2470

2471 Att vi skall stötta utveckling av gemensam digital plattform – ett digitalt torg - för små aktörer på
2472 livsmedelsmarknaden. Här skall de kunna erbjuda sina varor, ta emot beställningar och även hantera
2473 betalningar.

2474
2475 Att vi skall arbeta för att kommuner erbjuder lämpliga fysiska utlämningsställen för det digitala torget
2476 där företagare och kund möts för leverans av varor. Då kan företagen ha fasta utlämningsstider som
2477 gör denna del i försäljningen effektiv för alla parter.
2478

2479 **Distriktets yttrande:**

2480 Motionsställaren har en bra idé gällande möjligheterna att skapa nya och fler affärer för de mindre
2481 livsmedelsproducenterna och förslagen kan mycket väl passa in i regionernas och kommunernas
2482 gemensamma utvecklingsuppdrag.

2483 Idag styrs tillgängligheten till våra torg av ordningslagen, vilket är en orsak till att nätverket Reko-
2484 ringen har bildats och sedan spritt sig över länet och landet. Där beställer man sina produkter och
2485 betalar dem i förväg i en facebook-grupp. Därefter levereras varorna vid ett enskilt tillfälle varannan
2486 vecka. Då gäller REN utlämning , alltså får ingen betalning ske på plats. Skall försäljning ske på plats
2487 så omfattas aktiviteten av ordningslagen och räknas som torghandel, som då måste avgiftsbeläggas.

2488 I den bästa av världar skulle motionärens förslag bäras och utvecklas av en entreprenör och inte
2489 tillhandahållas av samhället men det finns även möjlighet för kommunerna och regionen att driva på
2490 t.ex genom att i projektform ta fram förslag till former för hur motionärens förslag kan utvecklas och
2491 bli verklighet. Arbetet kan väl rymmas inom det fält där t.ex skattefinansierade Science Parks och
2492 Almi verkar.

2493 Frågan kring att tillhandahålla en utlämningsplats kan absolut ses som kommunal, men också vara en
2494 affärsmöjlighet för en butiksägare.

2495 Distriktsstämman föreslår partistämman att avslå motionen.

2496

2497 [5.10: Jordbrukets klimatanpassning](#)

2498 *Magnus Nilsson, Tomelilla, Skåne*

2499 *Anette Thoresson*

2500 *Centerpartiet Tomelilla kommunkrets stämma ställer sig bakom motionen*

2501

2502 Två år i rad så har det diskuterats generell dispens för gödselkörning efter den 1 nov på Ystad
2503 Österlenregionens Miljöförbund. Hösten 2017 så var det extremt regnigt och hösten 2018 extremt
2504 torrt. Att var och en lantbrukare skall söka dispens, när samma extrema väderlek drabbar ett helt

2505 geografiskt område, är inte värdeskapande. Det är en kostnad att skriva dispensansökan och en avgift
2506 för dispensansökan skall betalas till tillståndsgivande myndighet.

2507 Det är rimligt att underlätta och minska kostnaderna för redan pressade företagare. Enligt tex 36 §
2508 SJVFS 2004:62 så är det inte möjligt att ge generell dispens för gödselkörning.

2509 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2510

2511 att vid extrem väderlek så har den operativa tillsynsmyndigheten möjlighet att ge generell dispens
2512
2513

2514 **Distriktets yttrande:**

2515 Motionären föreslår att Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS
2516 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring ändras i 36 § så att det
2517 blir möjligt för den operativa tillsynsmyndigheten att utfärda generella dispenser för
2518 gödselspridning. Jordbruksverket motiverar denna regel med att verksamhetsutövare
2519 har olika förutsättningar att uppfylla spridningsföreskrifterna, även om mängden
2520 nederbörd i ett område varit mycket över det normala för samtliga samt att
2521 verksamhetsutövaren därför själv ska undersöka alternativa lagringsmöjligheter för
2522 gödseln innan tillsynsmyndigheten kan besluta om dispens.
2523

2524 Även om Centerpartiet inte styr över myndigheternas föreskrifter så är
2525 myndigheternas förenklingsarbete är en viktig fråga för Centerpartiet. Det ska vara
2526 lätt för lantbrukare att göra rätt, och myndigheters regelverk får inte skapa onödigt
2527 krångel.
2528

2529 Det finns tillfällen på när generella dispenser getts för andra regelverk, exempelvis i
2530 samband med torkan 2018 då Jordbruksverket efter klartecken från EU gav generell
2531 dispens som gjorde det möjligt att skörda ekologiska fokusarealerna. Centerpartiet
2532 tycker det är rimligt att olika regelverk medger sådana möjligheter vid exceptionella
2533 situationer.
2534

2535 Distriktsstämman beslutade att instämma i motionens intentioner.

2536

2537

2538 [5.11: Jordbrukets klimatanpassning](#)

2539 *Gabriella Hammarskjöld, Gotland, Gotland*
2540

2541 Torkåret 2018 var ett mycket hårt år för svenskt och gotländska lantbruk. Under ett decennium har
2542 klimatförändringarnas effekter i form av mindre nederbörd och med delvis nya nederbördsmönster
2543 fördelat över året drabbat sydöstra Sverige och allra helst Gotland. Svenskt lantbruk är nu i ett tydligt
2544 behov av att anpassa sig betydligt bättre för att förebygga negativa effekter av extremt väder.

2545 I Sverige är ca 50 procent av åkermarken täckdikad och närmare hälften av täckdikningen säga vara
2546 äldre än femtio år. Tidigare undersökningar av bl.a. SCB från 2016 visade att 20 procent av den

2547 brukade åkerarealen hade otillfredsställande dränering. I nuläget är investeringar för dränering en
2548 stödberättigad åtgärd även om anslagen bedöms som att de skulle behöva öka. På arrenderad mark
2549 som blir en allt vanligare driftsform inom svenskt lantbruk sker idag för lite dräneringsinsatser.

2550 Enligt Jordbruksverket bevattnas Sverige på mindre än 100 000 hektar, det vill säga mindre än 3,5
2551 procent av den totala odlade arealen. Bevattningen bedöms dock ha hög effektivitet, 80 procent
2552 jämfört med 40 procent globalt. Längre perioder av torra, där torråret 2018 utgjorde ett slags värsta-
2553 fall exempel, gör att behovet av bevattning förväntas öka enligt Sveriges lantbruksuniversitet. Även om
2554 vi har gott om vatten i Sverige och jordbrukets behov utgör en liten del av det totala vattenbehovet så
2555 uppstår redan idag bristsituationer. Dels eftersom de regionala skillnaderna är stora och dels för att
2556 grödans behov är som störst när tillgången på vatten är som sämst. Framförallt i sydöstra Sverige får vi
2557 räkna med en fortsatt och ökad konkurrens om vattnet. För att minska uttagen när tillgången är liten,
2558 och miljön då kan skadas, kan vatten lagras i bevattningsdammar. Genom att samla upp
2559 dräneringsvatten i dammar kan man även minska förluster av växtnäring. Där förutsättningarna är
2560 gynnsamma kan vattennivån i dräneringen regleras. Det finns även en potential i att använda renat
2561 avloppsvatten för bevattning. Sådana exempel på avloppsdammar för bevattning i lantbruket finns
2562 redan bl.a. på Gotland vid mindre samhällen nära större arealer med jordbruksmark.

2563 Men till skillnad från täckdikning så är inte investeringar kopplat till bevattning och anläggande av
2564 dammar och bevattningsteknik berättigad till investeringsstöd enligt dagens system. Av
2565 Jordbruksverkets utvärderingar som gjordes efter torkåret 2018, framkom att det framför allt var
2566 lantbrukare som odlar grönsaker, potatis och sockerbetor som hade tillgång till bevattning. Men att
2567 många fler efter torkåret 2018 övervägde en investering i bevattningssystem i form av dammar,
2568 stamledningar och spridningsutrustning. Både de jordbrukare som har bevattningsmöjligheter i nuläget
2569 och de som inte har det angav således i många fall att man övervägde eller redan hade prövat om
2570 investeringar ska göras. I de flesta fall angavs den bristande lönsamheten i investeringen och bristen på
2571 investeringsstöd som skäl för att inte kunna gå vidare.

2572 I Jordbruksverkets utvärdering lyfte också många jordbrukare frågan om vikten av dränering som
2573 åtgärd även de år det är torrt. Genom att ha en väl dränerad mark behålls jordens avkastningsförmåga
2574 och grödorna får ett bättre rotsystem som står emot torra.

2575 Jordbruksverket har i sin rapport, *2018:19 - Avvattning av jordbruksmark i ett förändrat klimat*, även
2576 diskuterat frågan om stöd till investeringar för dräneringsåtgärder. I rapporten finner Jordbruksverket
2577 att en väl dränerad mark är en viktig förutsättning för jordbrukets konkurrenskraft men att det även
2578 påverkar miljön, när det gäller främst för öppna diken. Det är svårt att hitta stödformer där både
2579 konkurrenskraften gynnas och negativa miljöeffekter helt undviks. En viktig faktor för att stöd till
2580 dränering blir effektiv och att negativ miljöpåverkan minimeras är att stöden åtföljs av
2581 rådgivningsinsatser.

2582 Jordbruksverket menar i denna utredning att frågan om investeringsstöd till bevattning också har
2583 inneboende målkonflikter. Stöd som uppmuntrar till investeringar på fastigheter där tillgången på
2584 vatten är begränsad ger inte rätt signaler till jordbrukarna. Det finns även en risk att stöd till bevattning
2585 leder till en konflikt med EU:s vattendirektiv. I direktivet anges att vatten ska kosta och ett stöd som
2586 subventionerar vattenuttag skulle kunna strida mot direktivet. Det finns redan i nuläget en sådan
2587 konflikt mellan EU och Sverige menar myndigheten.

2588 Men Jordbruksverkets oförmåga att försöka lösa problemen vi står inför i en så akut viktig fråga som
2589 stadigt minskad tillgång på vatten ändå utgör duger inte. För ett jordbrukslän som Gotland som redan
2590 haft synbart lägre nederbörds- och grundvattennivåer i över ett decennium på grund av
2591 klimatförändringarna kommer ju riskera att allvarligt tappa i konkurrenskraft p.g.a. myndigheternas

2592 oförmåga till ett tillräckligt offensiv och problemlösande förmåga i en så viktig fråga. Det finns en
2593 uppenbar risk att det med myndighetens nuvarande rätt passiva inställning inte kommer kunna leda
2594 fram till en bättre tillgång på tillräckliga mängder investeringsstödspengar framför allt för
2595 bevattningssystem och dammar men sannolikt även för en tillräcklig utökning av investeringsstöd för
2596 en fortsatt upprustning av Sveriges dräneringssystem.

2597 Centerpartiet måste ta klimateffekternas negativa påverkan på svenskt och gotländskt lantbruk på ännu
2598 större allvar och ställa tydligare krav på samarbete och samexistensplanering hos både lantbruks- och
2599 miljömyndigheter. Så att det inte som nu bara pekas på allmänna målkonflikter kring vatten och
2600 vattendirektivet som skäl för att inte våga ta ett rejält krafttag kring att rusta Sverige med
2601 investeringsstöd som gör att mer vatten än idag tillvaratas i landskapet. Idag delas det ut s.k. statliga
2602 LOVA-pengar för att anlägga dammar i landskapet för att värna biologisk mångfald, men inga
2603 stödmedel alls för att skapa bevattningsdammars som kan tillvara ta och lagra de stora mängder
2604 ytvatten som idag t.ex. avrinner från många åar på Gotland och i många andra län. Detta upplevs som
2605 inkonsekvent och utgör ett allvarligt hinder för många lantbrukare att våga investera i fler dammar. Ett
2606 annat hinder utgör myndigheternas bitvis upplevda ovilja att vilja lösa var dammarna får förläggas i
2607 landskapet och där värnandet av biologiskt mångfald upplevs ges för strakt företräde.

2608 De målkonflikter som myndigheterna beskriver kring ökad konkurrens om ökat bevattningsvatten,
2609 vattendragens behov för växt- och djurlivet sommartid samt ökad eutrofiering som finns bl.a. i delar
2610 av Skåne och Kalmar län kan inte hur länge som helst utgöra grund för att inte tillräckligt görs från
2611 politikens sida för hela Sydöstra Sveriges lantbrukssektor som nu är mest drabbad. Om vi inte gör
2612 något mer kraftfullt och ambitiöst de närmaste 5-10 åren kommer ännu en torkkatastrof riskera att
2613 hinna drabba svenskt lantbruk. På samma vis kommer vissa län hinna att få så kraftiga skyfall så att
2614 ålderstigna och underdimensionerade dräneringssystem gör att skördarna minskas eller att grödorna
2615 riskerar att ruttna bort. För utan tillräckliga statliga riktade stödåtgärder för att skapa en ökad resiliens i
2616 de för lantbruket så avgörande vattenhanteringsfrågorna så kommer de stora vattenbrist- och
2617 avvattningsproblemen till synes att kvarstå över längre tid.

2618 Mer ambitiösa insatser skulle kunna innebära att inte så många lantbruk drabbas riktigt så hårt som de
2619 gjorde 2018. Insatserna bedöms också utgöra en av de viktigaste faktorerna för att också stegvis öka
2620 konkurrenskraften i svenskt lantbruk. Detta med en ökad möjlighet till jämnare skördar och större
2621 möjlighet till nyttjande av ett bredare grödval p.g.a. en större tillgång till både bevattningsvatten och
2622 tillräckligt fungerande avvattning via förbättrad dränering och dess vidare reglering i nedströms diken.

2623 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2624

2625 att öka investeringsstöden för täckdikning och reglerbara dikessystem/dammluckor samt stimulera
2626 relevant rådgivning och miljöinsatser för att hantera investeringsstödens effekter kring ökad
2627 övergödning eller annan relevant miljöpåverkan.

2628

2629 att öka investeringsstödet för bevattning i form av dammar, stamledningar och spridningsutrustning
2630 samt stimulera relevant rådgivning kring miljö- och samexistensplanering vid utformning och ökat
2631 vattenuttag från bevattningsdammars.

2632

2633 att utreda potentialen kring investeringsstöd till kommuner som i samarbete med lantbruket anlägger
2634 kommunala avloppsdammars för bevattning av lantbruksgrödor.

2635

2636

2637

2638 **Distriktets yttrande:**

2639

2640 Distriktet instämmer i vikten av att hänsyn tas till klimatförändringar.

2641 Distriktsstyrelsen föreslår stämman ställa sig bakom motionen.

2642 Motionären hävdar att det inte görs tillräckligt på riks nivå, jordbruksverket är inte tillräckligt på
2643 bollen. Gotland har mycket vatten men det rinner ut i Östersjön – det är problemet. Krävs
2644 investeringar. Jordbruksverket måste prioritera livsmedelsproduktion.

2645 Många stämooombud understryker det viktiga i motionen för Gotland. Enbart dränering räcker inte.

2646

2647 Beslut:

2648 Att stämman ställer sig bakom motionen.

2649

2650 [5.12: Hästen som folkhälsa](#)

2651 *Helena Richardsson, Göteborg, Göteborg*

2652

2653 Det är något med utsidan av en häst som gör gott för insidan av en människa, som en berömd
2654 tänkare skrev.

2655 Vi mår bra av att umgås med djur och natur. Forskning finns som bekräftar detta.

2656 Just nu lider ridskolorna i Sverige stor brist på utbud av lämpliga skolhästar. För att
2657 säkerställa folkhälsa med bredd på ridskolorna så behövs en solid svensk hållbar hästavel men
2658 inriktning på skolhästar, där man prioriterar en sund mentalitet och fysik till en rimlig kostnad. Det
2659 innebär att man behöver hålla regelverket begripligt och enkelt, kostnaderna på en rimlig nivå och att
2660 prioritera hästhållning på naturbeten genom att inkludera häst i jordbrukspolitik och ha en långsiktig
2661 strategi för att gynna inhemsk uppfödning.

2662 Det är oerhört viktigt att ge så många medborgare som möjligt en chans att få umgås med dessa
2663 fantastiska djur, att lära sig kommunicera med dem och/eller att få komma ut i naturen på hästryggen
2664 utan att för den skull behöva betala alltför mycket. Forskning bekräftar att hästunderstödda insatser ger
2665 förbättrad hälsa hos personer med både fysiska och psykiska funktionsvariationer vilket är något vi
2666 behöver uppmuntra för att inkludera utsatta människor. Att driva ridskola kräver stor kunskap i form
2667 av säkerhetstänkande, arbetsmiljöarbete, mm. I jämförelse med de flesta andra idrotter så har man ett
2668 stort ekonomiskt handikapp då lektioner inte kan hållas av ideella ledare, utan det krävs alltid utbildad
2669 avlönad personal på grund av kravet på förebyggande av säkerhetsrisker och även rent pedagogiska
2670 behov. För att säkerställa försörjning av ridskolornas hästrekryteringsbehov krävs utöver viss import,
2671 att uppfödning av svenska skolhästar kan ske på ett rationellt och kostnadseffektivt sätt. I framtiden så
2672 kommer sannolikt en allt större del av landets naturbetesmarker behöva utnyttjas. Det innebär i
2673 förlängningen att de regioner som hyser hästuppfödning ska fredas från etablering av vargrevir, såsom
2674 tex skett i dagsläget på Gotland och i renkötselområden i tex Lappland. Ett vargstaket hjälper föga,
2675 ifall hästarna skräms i sken genom att vargen smyger omkring utanför staketet.

2676 Hästen är av naturen ett flyktdjur. Och lagstiftningen kräver daglig utevistelse för alla hästar. Som vi
2677 alla förstår blir det en omöjlig ekvation.

- 2678 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2679
- 2680 att myndigheternas regler och tillsynsavgifter för inhemsk hästuppfödning förenklas och faciliterar
2681 verksamheten så att fler lämpliga skolhästar föds i Sverige
2682
- 2683 att man i regioner där hästuppfödning sker, förbjuder etablering av vargrevir så att hästar inte skräms i
2684 sken och riskerar skadas eller dödas.
2685
- 2686 att en ridpeng fördelas ut till dem som rider på ridskola, oavsett om ridtillfället ifråga skapas av ideella
2687 föreningar eller drivs av en annan typ av privat näringsidkare, i syfte att säkerställa utbudet av platser i
2688 en kostnads- och säkerhetstyngd idrottsutövning.
2689
2690
- 2691 **Distriktets yttrande:**
- 2692 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:
- 2693 Att föreslå distriktsstämman besluta att anse första att-satsen besvarad
- 2694 Att föreslå distriktsstämman besluta att avslå motionens andra och tredje-attsats
- 2695
- 2696 Yrkande
- 2697 Karin Östring Bergman yrkar att skicka motionens tredje attsats till KF-gruppen för att se över hur det
2698 fungerar i Göteborgs stad.
- 2699 Karin Lindfors yrkar bifall till motionens första att-sats.
- 2700
- 2701 Propositionsordning
- 2702 Ordföranden ställer propositioner på yrkandena och finner att distriktsstyrelsens förslag till beslut
2703 bifallits. Votering begärs. Därefter ställer ordförande proposition på Karin Östring Bergmans
2704 tilläggsyrkande mot avslag och finner att Karin Östring Bergmans förslag till tillägg bifallits.
- 2705 Votering
- 2706 Voteringen utfaller med 23 för distriktsstyrelsens förslag mot 7 för Karin Lindfors förslag. 4 avstår.
- 2707 Beslut
- 2708 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag till beslut samt bifall på Karin Östring Bergmans förslag
2709 på tillägg.

2710 [5.13: Djurskyddskontroller](#)

2711 *Emina Music, Göteborg, Göteborg*

2712

2713 *Wilhelmina Horn*

2714 *Annie Hägglund*

2715 *Charlotte Bossen*

2716 *Sabina Music*

2717

2718 I januari uppmärksammade både TV4 och SVT's Uppdrag Granskning vanskötsel och djurplågeri på
2719 30 Krav-märkta gårdar. Kravmärkningen ska vara en garant för en riktigt god djuromsorg men bilder
2720 inifrån Kravgårdarna visade på något helt annat. Samtidigt visar forskning att det är betydligt mindre
2721 brister på krav-certifierade djurgårdar jämfört med konventionella djurgårdar enligt Anita Falenek, vd
2722 Krav.

2723 https://www.tv4.se/artikel/4hcDvqzB3fwSCyoUEZQWHQ/nya-bilder-avsloejar-kor-haengs-upp-levande-grisar-slas-med-kedjor?fbclid=IwAR2-N9Z5xghhpkh32gkTXf9zcUywhXyXvzRbmYD0itdQwryePN0MeNLts_s

2726 <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/kravbonder-domda-for-djurplageri-se-bilderna-inifrangardarna?fbclid=IwAR1GVGBYfCjGPXoyHQTWCGtSa2ZsVR50AhLOy6xEGDERrST5QfBowofWRNo>

2729 Smutsiga, alldeles för magra, sjuka och döende djur. På en gård låg det döda djur utanför ladugården.
2730 Vid veterinärs undersökning konstateras att djuren utsatts för ett långvarigt lidande. En kalv hade
2731 svåra missbildningar i käken, kunde inte äta och svalt ihjäl. På ett annat slakteri görs upptäckten att en
2732 ungtjur från en Kravgård har ett horn som har växt rakt in i skallen. Det tre centimeter djupa såret är
2733 infekterat och varigt. Veterinären konstaterar att djuret haft smärtor och lidit i åtminstone ett och ett
2734 halvt år.

2735 Hur kan detta missas under en kontroll från Länsstyrelsen?

2736 Med övervakning och fler samt ej tillkännagivna kontroller verkar vi för att hanteringen av boskaps
2737 och slaktdjur sker enligt fastställda, etiska regler och djurlagar. Och med nolltolerans för
2738 djurmisskötsel och överträdelser av lagar ökar förtroendet för svensk livsmedelsproduktion.

2739 Som ett parti med stort fokus på lantbruk och våra rötter i bondeförbundet så bör vi vara det parti som
2740 driver dessa frågor hårdast! Centerpartiet måste visa att detta inte är acceptabelt, att detta inte är vad
2741 bönder står för och att vi kräver ett bättre liv för våra boskapsdjur. En sann bonde vill sina djur väl!

2742 Allt fler länder i Europa tar beslut om kameraövervakning av slakterier. Nederländerna, Frankrike och
2743 England har alla bestämt att kameror ska dokumentera hur djuren behandlas på slakterierna. Återigen
2744 halkar djurskyddslandet Sverige efter.

2745 Riksdagen ställde sig bakom en motion om införandet av kameraövervakning redan 2018, så det är
2746 hög tid att leva upp till beslutet. Motionen lyfte bland annat att "Sverige bör införa kameraövervakning
2747 på alla utrymmen i slakterier där levande djur hålls. Övervakningen kan ske av särskilt utbildade
2748 veterinärer. I det fall oegentligheter och brott mot bestämmelser eller lag upptäcks kan slakteriet
2749 bötfällas, licenser dras in eller brottsutredningar inledas."

2750 [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/infor-kameraovervakning-pa-](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/infor-kameraovervakning-pa-slakterier_H602795?fbclid=IwAR1gOqkfiHOnFnaZPYgLSaazqsxweKcgvYkC5V-olF-cg3i1IcotP1wmSGE)
2751 [slakterier_H602795?fbclid=IwAR1gOqkfiHOnFnaZPYgLSaazqsxweKcgvYkC5V-olF-](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/infor-kameraovervakning-pa-slakterier_H602795?fbclid=IwAR1gOqkfiHOnFnaZPYgLSaazqsxweKcgvYkC5V-olF-cg3i1IcotP1wmSGE)
2752 [cg3i1IcotP1wmSGE](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/infor-kameraovervakning-pa-slakterier_H602795?fbclid=IwAR1gOqkfiHOnFnaZPYgLSaazqsxweKcgvYkC5V-olF-cg3i1IcotP1wmSGE)

2753

2754 Därför yrkar vi:

2755 Att centerpartiet ska verka för ett införande av kameraövervakning på alla utrymmen i slakterier där
2756 levande djur hålls

2757 Att centerpartiet ska verka för hårdare straff i de fall brott mot bestämmelser eller lag sker

2758 Att centerpartiet ska verka för införandet av indragning av licenser, djurförbud och brottsutredningar
2759 vid grövre företeelse

2760 Att centerpartiet ska verka för mer resurser till länsstyrelsen som möjliggör fler och noggrannare
2761 kontroller av djurgårdar och slakteri

2762 Att centerpartiet ska verka för att länsstyrelsens kontroller inte utannonseras i förväg

2763 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2764

2765 att införa kameraövervakning på alla utrymmen i slakterier där levande djur hålls

2766

2767 att införa hårdare straff i de fall brott mot bestämmelser eller lag sker

2768

2769 att införa indragning av licenser, djurförbud och brottsutredningar vid grövre företeelse

2770

2771 att avsätta mer resurser till länsstyrelsen som möjliggör fler och noggrannare kontroller av djurgårdar
2772 och slakteri

2773

2774 att länsstyrelsens kontroller inte utannonseras i förväg

2775

2776

2777 **Distriktets yttrande:**

2778 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:

2779 att avslå den första att-satsen och bifalla andra till femte att-satsen

2780

2781 Yrkande

2782 Emina Music yrkar bifall till första att-satsen.

2783 Karin Östring Bergman yrkar på att anse andra till fjärde att-satsen besvarad. Gunne Steen yrkar avslag
2784 på motionen.

2785 Sabina Music yrkar bifall till motionen.

2786

- 2787 Propositionsordning
- 2788 Mötesordföranden har för avsikt att ställa propositioner på inkomna yrkanden att- sats för att-sats.
- 2789 Första att-satsen:
- 2790 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag mot Emina Music yrkande och att
2791 distriktsstyrelsens förslag bifallits. Votering begärs.
- 2792
- 2793 Votering
- 2794 Voteringen utfaller med 24 för distriktsstyrelsens förslag mot 11 för Emina Musics förslag.
- 2795
- 2796 Andra att-satsen:
- 2797 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag, Karin Östring Bergmans förslag
2798 samt Gunne Steens förslag och finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits.
- 2799
- 2800 Tredje att-satsen:
- 2801 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag, Karin Östring Bergmans förslag
2802 samt Gunne Steens förslag och finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits.
- 2803
- 2804 Fjärde att-satsen:
- 2805 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag, Karin Östring Bergmans förslag
2806 samt Gunne Steens förslag och finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits.
- 2807
- 2808 Femte att-satsen:
- 2809 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag mot Gunne Steens yrkande och
2810 finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits.
- 2811
- 2812 Beslut
- 2813 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag till beslut på samtliga att-satser.
- 2814
- 2815 Västernorrland beslutar om avslag till motionen
- 2816
- 2817 Skåne beslutar att:
- 2818 Avslå att-sats 1
- 2819 Bifall till att-sats 2.
- 2820 Instämna i intentionerna i att-sats 3-5

2821 [5.14: Djurskyddskontroller](#)

2822 *Henrik Arnesson, Kungsbacka, Halland*

2823

2824 Det har varit mycket i media om missförhållanden i hanteringen av djur, b.l.a. i TV-programmet
2825 uppdrag granskning vad gäller lantbrukets djur. Där lyfts fram hur många som fått förelägganden o.s.v.,
2826 det är en väldigt liten del av totala antalet producenter, och att de som misskött sig får förelägganden
2827 visar också att vårt kontrollsystem fungerar i många fall. Misskötseln har ofta en bakomliggande
2828 orsak, det är ju sällan den beror på elakhet mot djuren, det kan vara personliga tragedier, ekonomiska
2829 problem etc. Lantbruksnäringen dras ju med låg lönsamhet överlag så därmed krävs inte mycket för att
2830 det skall bli problem.

2831 De som valt att arbeta med djur har oftast valt det av ett intresse, att de tycker om att jobba med djur.
2832 Det strängaste straffet förutom fängelse i upp till två år och böter är att få djurförbud, detta är nog det
2833 enda straffet i svensk lag som inte är tidsbegränsat, du kan ansöka om att det upphävs, men det finns
2834 ingen begränsning i tid.

2835 Jag/vi föreslår partistämman besluta

2836

2837 att straffet djurförbud omarbetas och att det tidsbegränsas efter hur allvarligt brottet är

2838

2839

2840 **Distriktets yttrande:**

2841 Distriktsstyrelsens yttrande

2842

2843 Distriktsstyrelsen instämmer i att den senaste tidens mediala fokus på just djurförbud och föreläggande
2844 för lantbrukare kan ge en sned bild av verkligheten. Det är en väldigt liten del av landets jordbrukare
2845 som råkar ut för denna dom. Lägg där till att huvuddelen av förelägganden och djurförbud som
2846 utfärdas i enlighet med djurskyddslagen gäller husdjur, så som hund och katt i privata hem. Alltså inte
2847 lantbruksföretagare. Den mediala bilden blir lätt något annat.

2848

2849 Brott mot djurskyddslagen är ett mycket allvarligt brott, som med kraft måste beivras. Samtidigt måste
2850 hänsyn tas till rådande omständigheter och den individuella rätten till prövning.

2851 Djurskyddslagstiftningen ger dock redan det utrymme som motionären efterlyser. Enligt

2852 djurskyddslagens 9 kap 2§ kan djurförbud utdömas både på visstid (tidsbestämt) och tillsvidare (utan
2853 slutdatum).

2854

2855 Distriktsstyrelsen instämmer med motionären, att ej tidsbegränsade straff leder till en osäkerhet kring
2856 den dömdes rättssäkerhet och rätt till ny prövning. Eftersom lagstiftningen dock redan uttrycker
2857 alternativa straffformer och möjlighet till prövning, anser distriktsstyrelsen snarare att det handlar om
2858 tillämpning av lagstiftningen än själva formuleringen i lagstiftningen.

2859

2860 Distriktsstyrelsen gör dock tolkningen att motionen handlar om att stryka lagstiftningens möjligheter
2861 att utdöma djurförbud på obestämd tid och därför yrkar distriktsstyrelsen bifall till motionen.

2862 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA

2863 att bifalla motionen

2864

2865 Distriktsstämmans beslut

2866 BESLUTAS

2867 att bifalla motionen

2868

2869 [5.15: Förbund mot viss djurhållning](#)

2870 *Emina Music, Göteborg, Göteborg*

2871

2872 *Wilhelmina Horn*

2873 *Annie Hägglund*

2874 *Charlotte Bossen*

2875 Land efter land har förbjudit pälsindustrin medan Sverige, där vi är stolta över våra hårda
2876 djurskyddslag, halkar efter.

2877 Redan 2015 svarade 8 av 10 svenskar nej på frågan om man tycker att det ska vara tillåtet att föda upp
2878 minkar i bur för sin päls skull. Men trots detta och trots att det innebar en majoritet bland alla av
2879 riksdagens partiers väljare, så är detta ännu tillåtet i Sverige.

2880 2019 röstade Norges parlament ja till att lägga ner pälsnäringen i landet, vilket innebar att inga nya
2881 pälsfarmer får etableras och att existerande pälsanläggningar ska läggas ned senast 2025. Polen, ett
2882 land med 10 gånger fler minkfarmer än Sverige, röstade i september 2020 med stor majoritet för ett
2883 förbud av uppfödning av minkar och rävar samt att avvecklingen ska vara genomförd under 2021.
2884 Danmark, världens största producent av minkpäls, röstade i december 2020 fram en lag som förbjuder
2885 pälsdjursuppfödning i Danmark under 2021, som även förutspås innebära att uppfödningen upphör i
2886 Danmark för gott.

2887 Listan kan göras lång med fler länder i Europa. Följande länder har förbud som helt eller delvis trätt i
2888 kraft; Belgien, Bosnien- Herzegovina, Frankrike, Irland, Koatien, Luxemburg, Nederländerna,
2889 Nordmakedonien, Norge, Serbien, Slovakien, Slovenien, Storbritannien, Tjeckien och Österrike. I
2890 Bulgarien, Litauen, Montenegro och Ukraina pågår diskussion om pälsfarmningsförbud.

2891 Rävuppfödning för päls slutade Sverige med 2001 då politikerna slog fast att rävars naturliga
2892 beteenden inte kunde tillgodoses i burarna. 2014 stängde den sista chinchillafarmen, till följd av
2893 strängare regler för hållningen av djuren. Nu bör det vara minkarnas tur!

2894 Minkar är solitära djur som vill leva nära vatten och de är rovdjur som hävdar egna revir. Således blir
2895 det omöjligt för minkar att leva naturligt i ett liv i bur med hundra eller tusentals andra minkar runt sig.
2896 Det finns inget naturligt med minkar som lever hela sina liv i burar som är mindre än en halv
2897 kvadratmeter och till största delen på gallergolv.

2898 I slutet av september 2020 samlades 120 forskare och veterinärer i en gemensam debattartikel i DN
2899 och krävde att även Sverige inför ett förbud mot minkuppfödning, både av djurskydds- och
2900 smittskyddsskäl. "Vi menar att det i dag finns tillräckligt vetenskapligt underlag för att säga att

2901 burhållningen inte tar hänsyn till djurens djupt rotade beteenden och behov. Det innebär också att
2902 uppfödningen av minkar i bur är oförenlig med djurskyddslagen, som är mycket tydlig med att djur
2903 ska hållas så att de kan bete sig naturligt. Om politiker godtar en djurhållning som strider mot
2904 djurskyddslagens uttalade krav och förarbetenas intention – hur ska medborgare då kunna lita på att
2905 lagstiftningen över huvud taget spelar någon roll i praktiken?” [https://www.dn.se/debatt/sverige-bor-](https://www.dn.se/debatt/sverige-bor-folja-efter-och-stanga-minkfarmerna/)
2906 [folja-efter-och-stanga-minkfarmerna/](https://www.dn.se/debatt/sverige-bor-folja-efter-och-stanga-minkfarmerna/)

2907 Även lantbrukare har höjt sina röster mot minkfarmning. ”Det är dags att stänga minkfarmerna för
2908 gott. Som lantbrukare i Sverige värnar vi vårt lands anseende när det gäller ett gott djurskydd. Sverige
2909 har länge varit ett föregångsland när det gäller att ge lantbruksdjuren en bättre välfärd – trots det
2910 tillåter vi fortfarande minkfarmning medan land efter land i Europa fasar ut pälsdjursuppfödningen.”
2911 <https://www.svd.se/dags-att-stanga-alla-minkfarmer>

2912 Djurskyddsskäl borde vara nog för ett förbud men till detta kan även läggas risken för spridning och
2913 mutationer av covid-19 viruset och andra framtida virus. Vi får inte glömma bort detta och återgå till
2914 det normala så fort Corona-pandemin är över. Virus sprids bland annat via saliv, avföring och luft och
2915 det går snabbt – mellan djuren på gården och sen till andra djur/människor som för det vidare till nya
2916 miljöer.

2917 Sars, fågelinfluensan och svininfluensan är fler exempel på virus som kommit från djur och/eller
2918 muterat mellan olika djurarter och oss människor. Fortsätter denna ohållbara djurhållning banar vi väg
2919 för fler pandemier.

2920 Även om vi människor kommer till bukt med vissa virus och lär oss samexistera med dessa så skapar
2921 de onödiga konsekvenser. I januari fick 1,3 miljoner höns avlivas pga fågelinfluensan. Smittan finns
2922 hos vilda fåglar och när de kommer i kontakt med stora djurgårdar kan spridningen gå väldigt fort.
2923 Även här behöver vi bättre beredskap för smittspårning för hållna djur.

2924 På grund av detta och många fler anledningar yrkar vi:

2925 Att centerpartiet ska verka för ett förbud mot minkfarmer och annan pälsindustri

2926 Att centerpartiet ska verka för ett förbud mot att djur hålls i bur

2927 Att centerpartiet ska verka för en utredning för hur man ska avveckla minkfarmer på ett sätt med
2928 största möjliga hänsyn till djurens välmående och djurägarnas levebröd

2929 Att centerpartiet ska verka för ett förbud mot minkfarmer på EU-nivå

2930 Att centerpartiet ska verka för ett förbud mot att djur hålls i bur på EU-nivå

2931 Jag/vi föreslår partistämman besluta
2932

2933 att införa ett förbud mot minkfarmer och annan pälsindustri
2934

2935 att införa ett förbud mot att djur hålls i bur
2936

2937 att en utredning gällande hur man ska avveckla minkfarmer på ett sätt med största möjliga hänsyn till
2938 djurens välmående och djurägarnas levebröd görs
2939

- 2940 att införa ett förbud mot minkfarmer på EU-nivå
2941
2942 att införa ett förbud mot att djur hålls i bur på EU-nivå
2943
2944
- 2945 **Distriktets yttrande:**
- 2946 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta: Att införa ett förbud mot minkfarmer.
2947 Att avslå andra att-satsen.
2948 Att bifalla tredje att-satsen.
2949 Att avslå fjärde och femte att-satsen.
2950
- 2951 Yrkanden
- 2952 Karin Östring Bergman och Gunne Steen yrkar att avslå hela första attsatsen i väntan på att tredje
2953 attsatsen verkställts.
- 2954 Emina Music yrkar på ändring av 2:a att-satsen till:
2955 Att införa ett förbud mot att djur hålls i bur, med undantag under transport och andra situationer då det
2956 är nödvändigt.
- 2957 Emina Music och Sabina Music yrkar bifall på fjärde att-satsen.
2958 Emina Music yrkar ändring av 5:e att-satsen till:
2959 Att på EU-nivå införa ett förbud mot att djur hålls i bur, med undantag under transport och andra
2960 situationer då det är nödvändigt.
- 2961 Tomas Karlsson yrkar avslag på första att-satsen i sin helhet.
2962 Jakob Edshage (som representant för distriktsstyrelsen) yrkar avslag på Emina Musics ändringsförslag
2963 på 2:a och 5:e att-satsen.
- 2964 Cecilia Elb yrkar bifall till Emina Musics ändringsförslag på 2:a och 5:e att-satsen.
2965 Emmyly Bönfors yrkar bifall till distriktsstyrelsens förslag.
2966
- 2967 Propositionsordning
- 2968 Mötesordföranden har för avsikt att ställa propositioner på inkomna yrkanden att- sats för att-sats.
2969 Första att-satsen:
2970 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag mot Karin Östring Bergmans
2971 yrkande och finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits. Votering begärs.
2972
- 2973 Votering
- 2974 Voteringen utfaller med 25 för distriktsstyrelsens förslag mot 8 för Karin Östring Bergmans förslag.
2975

- 2976 Andra att-satsen:
- 2977 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag mot Emina Musics yrkande och
2978 finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits. Votering begärs.
- 2979
- 2980 Votering
- 2981 Voteringen utfaller med 19 för distriktsstyrelsens förslag mot 11 för Emina Musics förslag. 2 avstår.
2982
- 2983 Tredje att-satsen:
- 2984 Mötesordförande finner att det enbart finns ett förslag till beslut nämligen distriktsstyrelsens som
2985 därmed bifallits.
- 2986
- 2987 Fjärde att-satsen:
- 2988 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag mot Emina Musics yrkande och
2989 finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits. Votering begärs.
- 2990
- 2991 Votering
- 2992 Voteringen utfaller med 15 för distriktsstyrelsens förslag mot 15 för Emina Musics förslag. 2 avstår.
- 2993 Mötesordförande finner att vid lika röst har röstberättigad mötesordförande utslagsröst enligt
2994 arbetsordning. I det fall ingen röstberättigad mötesordförande finns avgör lotten. Efter genomförd
2995 lottning har distriktsstyrelsens förslag till beslut bifallits.
- 2996
- 2997 Femte- att-satsen:
- 2998 Mötesordförande ställer propositioner på distriktsstyrelsens förslag mot Emina Musics yrkande och
2999 finner att distriktsstyrelsens förslag bifallits. Votering begärs.
- 3000
- 3001 Votering
- 3002 Voteringen utfaller med 22 för distriktsstyrelsens förslag mot 10 för Emina Musics förslag. 1 avstår.
- 3003
- 3004 Reservation
- 3005 Tomas Karlsson reserverar sig mot beslutet gällande femte att-satsen.
- 3006
- 3007 Beslut
- 3008 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag på samtliga att-satser.
- 3009

3010 Västernorrland beslutar om avslag till motionen

3011

3012 Skåne beslutar om avslag till motionen

3013

3014 [5.16: Förbud mot viss djurhållning](#)

3015 *Anna Roos, Hylte, Halland*

3016 *Niclas Erlandsson*

3017

3018 *Malin Svan*

3019 Cirkus som kulturform blir allt mer sällsynt i Sverige. Det finns endast tre svenska Cirkusföretag;
3020 Brazil Jack som inte har några djur, Cirkus Rhodin och Cirkus Olympia, som roar sin publik med
3021 akrobatik, clowner, jonglörer och konster med olika tamdjur.

3022

3023 Centerpartiet i Hylte har uppmärksammat det lokala företaget Cirkus Olympia och gett dem
3024 Centerpartiet i Hallands utmärkelse #landetlever med motiveringen:

3025 *Cirkus Olympia sprider glädje till små och stora runt om i södra Sverige. Pandemin satte stopp för*
3026 *Cirkusen att åka runt till andra. När barn och familjer hört av sig om att få komma på besök till*
3027 *Cirkusen ställde Olympia upp och ställde om. De öppnade sin famn och sin verksamhet till familjer*
3028 *som kunnat hyra in sig i en cirkusvagn och fått uppleva Cirkuslivet inifrån. Cirkus Olympia bidrar till*
3029 *öppet landskap för sina betande djur, exotiska inslag och många skratt.*
3030 *Ni inspirerar och bidrar till att landet lever – både på gården i Drängsered och på era turnéer runt*
3031 *om till mindre orter i södra Sverige.*

3032

3033 Vid utdelningen av priset fick vi träffa alla djuren på gården. Fick höra om arbetet med träningen inför
3034 olika nummer, fick besöka stallen och se beteshagarna, fick höra om den tillsyn länsstyrelsen gör kring
3035 djurhållningen och fick se de transporter där djuren transporteras. Här sitter inte vilda djur i bur. De
3036 djur som finns på gården är hästar, lamadjur, kameler, alpäckor, getter och hundar. Alla djurarterna har
3037 funnits som tamdjur hos människor världen över under årtusenden.

3038 Niklas Bengtsson, Cirkusdirektör, beskriver att dressyren tar till vara djurens flockegenskaper och
3039 naturliga beteenden i en koreograferad tablå, som uppnås genom beröm och belöningar. Djuren har
3040 under turnén tillgång till stora rasthagar där de rör sig fritt och hundarna bor med sin ägare precis som
3041 vilken sällskapshund som helst. Transporten från plats till plats sker i godkända djurtransporter och
3042 varar sällan mer än en timme.

3043

3044 Cirkus Olympia tar sitt djurskyddsansvar på största allvar, besiktigas regelbundet av länsstyrelsen och
3045 rättar sig efter lagar, regler och myndighetspåpekande. Innan årets första föreställning ska alla cirkusar
3046 besiktigas av länsstyrelsen, genom en så kallad inbesiktning.

3047 Efter att Cirkus Olympia fått utmärkelsen har vi uppmärksamrats på att Centerpartiet uttalar på
3048 hemsidan att:

3049 *”Låt vilda djur få vara i naturen – inte på cirkus*

- 3050 *Vi tycker att djur som mår dåligt av att vistas i cirkusvagnar ska hållas borta från att visas upp på*
3051 *cirkus. Därför bör det också vara förbjudet att ha sådana djur på cirkus.*
- 3052 *Men det finns också djur som inte på något sätt mår dåligt av att visas på cirkus, till exempel hundar.*
3053 *De kan må väldigt bra av att få den stimulans och träning som det innebär att uppträda på cirkus.*
3054 *Hundar finns ju också inom en rad andra områden, till exempel som knark- eller mögelhundar.*
- 3055 *För oss är det självklart att vilda djur hör hemma i naturen. De ska inte visas upp på cirkus. Vi anser*
3056 *därför att delfinjakt i syfte att fånga in delfiner till djurparker är oacceptabelt, eftersom delfinen är en*
3057 *vild art.”*
- 3058 Vi vill lyfta fram en annan bild av Cirkusar än den som Centerpartiet speglar på hemsidan.
- 3059 Sverige förbjöd alla vilda djur relevanta för cirkus redan 1960, utom elefanter och sjölejon. Dessa
3060 pensionerades 2013 av svenska företag och sista gången en elefant uppträdde i en manege på svensk
3061 mark var 2014, på en tysk cirkus. Regeringen har infört förbud för sjölejon och elefanter på Cirkus
3062 från 1 april 2019.
- 3063 Sveriges turnerande cirkusföretag är landets mest publika, reglerade, kontrollerade och dokumenterat
3064 bästa djurhållare. Djuren transporteras i specialbyggda lastbilar, årligen kontrollerade och godkända av
3065 inbesiktande länsveterinär. Häst- och hundsporternas transporter kontrolleras av bilprovningen.
- 3066 Jag/vi föreslår partistämman besluta
- 3067 att hantera Cirkusföretagen på samma sätt som andra djurhållande företag som ska följa de
3068 djurskyddslagar och regler som finns
- 3069
- 3070 att uppdatera informationen på hemsidan kring Cirkusar då de inte stämmer överens med verkligheten
3071 och ger en skev bild om hur landets Cirkusar fungerar
3072
- 3073 **Distriktets yttrande:**
- 3074 Distriktsstyrelsens yttrande
- 3075 Cirkus bedrivs, som företag, och ska självklart behandlas som alla andra företag. Både i attityd från
3076 politiska partier och i myndighetsutövningen. Det är bra att cirkusföretaget Olympia har
3077 uppmärksamats med priset #landetlever och att förutsättningarna för Cirkusföretag att verka i
3078 Sverige belyses. En cirkus har möjligheter att ta sig till många platser runtomkring i Sverige och bidrar
3079 till att låta hela landet leva.
- 3080 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**
- 3081
- 3082 att bifalla motionen
- 3083
- 3084 Distriktsstämmans beslut
- 3085
- 3086 **BESLUTAS**
- 3087 att bifalla motionen

3088 [5.17: Forskning och utveckling inom de gröna näringarna](#)

3089 *Mats Gärd, Strömsund, Jämtland*

3090

3091 Utvecklingen på det digitala området inom växtodling går nu mycket snabbt och nya lösningar och
3092 system tillkommer hela tiden – Men animalieproduktionen hänger inte med i samma utveckling och
3093 stora delar av svenskt lantbruk geografiskt hamnar utanför denna utveckling.

3094 Ett område är virtuella stängsel. Tekniken är inte ny utan har funnits i över tio år. Frågan är varför de
3095 inte börjat användas eftersom de skulle underlätta beteshållning radikalt. Tekniken erbjuder stora
3096 ökade möjligheter till djurtillsyn för betesdjur som visas utomhus och rör sig över stora ytor. Data
3097 överförs ofta mellan djur och människa med hjälp av s.k. molntjänster.

3098 Virtuella stängsel skulle möjliggöra utökad betesdrift och biologisk mångfald genom att på nytt
3099 möjliggöra bete i utmarker, fåbodar med mera med ny teknik. Samt fullfölja livsmedelsstrategins mål.

3100 Men det finns fortfarande många frågetecken att rätta ut, inte minst vad gäller lagstiftningen, eftersom
3101 användningen av elektricitet för att styra djurbeteende är hårt reglerad i Sverige.

3102 Vanliga elstängsel är enligt svensk djurskyddslag inte godkända att användas inom svensk
3103 animalieproduktion men Jordbruksverket har föreskrivit om ett undantag för dessa. Men för osynliga
3104 stängsel finns det ännu inget lagstöd för.

3105 Det här måste hanteras med någon typ av lagstiftning och innan dess krävs mer forskning.

3106 Det vetenskapliga underlaget är svagt och forskning i större skala krävs. Det behövs det anslås
3107 forskningsmedel och systemen utvecklas vidare tillsammans med företagen på marknaden.

3108

3109 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3110

3111 att Centerpartiet verkar för fortsatt forskning gällande virtuella stängsel

3112

3113 att Centerpartiet verkar för ett undantag i lagtexten så att bruk av virtuella stängsel tillåts inom svensk
3114 animalieproduktion

3115

3116

3117 **Distriktets yttrande:**

3118 Distriktsstämman bifaller motionen

3119

3120 [5.18: Forskning och utveckling inom de gröna näringarna](#)

3121 *Anna Eriksson, Hallsberg, Örebro*

3122 *Linda Larsson*

3123 *Inger Hellqvist*

3124 Idag måste vi skydda vår tamboskap med rovdjursstängsel. Djurägaren får lägga ner mycket tid på att
3125 ansöka om stöd till stängsel, sätta upp och underhålla dessa anläggningar.

3126 Handläggare på länsstyrelsen ska sedan granska ansökningar, ev. bevilja dessa och sedan besiktiga
3127 anläggningarna. Denna hantering är kostsam för såväl djurägaren som myndigheten.
3128 För att kunna bibehålla en livskraftig rovdjursstam i landet som kan leva i samklang med samhället i
3129 övrigt vore det bra om man kan begränsa de områden där rovdjuren kan röra sig fritt utan att förorsaka
3130 skador på tamboskap.
3131 2019 fick SLU uppdrag av Jordbruksverket att yttra sig angående tekniken kring osynliga stängsel
3132 (GPS-staket) och man konstaterade att tekniken är fullt möjlig att genomföra.
3133 Vissa vargar är redan försedda med GPS-sändare och skulle enkelt kunna kopplas upp mot virtuella
3134 stängsel.

3135 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3136

3137 att utreda möjligheten att sätta GPS-halsband/staket på rovdjuret som ett alternativ till att sätta upp
3138 rovdjursstängsel

3139
3140 att inrätta ett försöksområde som med fördel kan förläggas till Örebro län där Grimsö forskningsanstalt
3141 finns
3142

3143 **Distriktets yttrande:**

3144 Rovdjursförvaltningen väcker mycket oro, funderingar och ilska, inte minst i Örebro län som har hög
3145 vargstam.

3146 Våra rovdjur får inte inkräkta på näringsfriheten eller människors levnadsförutsättningar på
3147 landsbygden. Trots att staten erbjuder ersättning för kostnader orsakade av rovdjur, står många
3148 djurägare utan ersättning, när pengarna till rovdjursavvisande stängsel är slut eller när rovdjuren
3149 orsakar skrämde djur på rymmen som tar tid o kraft att fånga in. Och ingen kan ersätta oron för
3150 husdjurens väl och ve eller för att tiden o resurserna inte räcker till för att röja gräs under
3151 rovdjursstängslet. Gör djurägaren inte det med precision, utgår ingen ersättning för rivna djur, om
3152 olyckan skulle vara framme.

3153

3154 Dagens rovdjurpolitik är inte hållbar, framför allt inte ekonomiskt. Vi kan inte stänga in alla husdjur vi
3155 har. Vad händer när vargen börjar angripa kor eller hästar?

3156 Dagens teknik bör utnyttjas till fullo. Motionärens tanke om GPS sändare på rovdjuren och GPS
3157 punkter på staket med husdjur är en intressant tanke och förmodligen fullt genomförbar. Lösningen
3158 torde vara både effektivare och billigare, samhällsekonomiskt sett.

3159

3160 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

3161 - Att bifalla motionen

3162 Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma.

3163

3164 Distriktsstämman beslutar:

3165 Att Bifalla motionen

3166 Att Vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma

3167 [5.19: Forskning och utveckling inom de gröna näringarna](#)

3168 *Gustaf Forsberg, Enköping, Uppsala*

3169

3170 För att bromsa och hindra klimatförändringarna behöver vi hitta snabba och effektiva sätt att minska
3171 utsläpp av växthusgaser och att binda kol.

3172 Jord- och skogsmark har förmågan bidra med en rad livsviktiga saker:

3173 · Livsmedel

3174 · Bioenergi som kan ersätta fossil energi och därmed kraftigt minska utsläpp av växthusgaser

3175 · Biomaterial som kan minska användning av fossila råvaror och samtidigt binda kol

3176 · Binda kol i mark, växter och växtrester

3177 · Livsmiljöer till arter som är förutsättningar för våra ekosystems fortlevnad

3178 Samtidigt finns risker att skog och mark och bruket av dessa bidrar till försämringar för klimat och
3179 miljö:

3180 · Utsläpp av koldioxid och metan från organiska jordar och växtdelar i och på marken, genom
3181 nedbrytning och skogs-/markbränder

3182 · Utsläpp av lustgas från kvävehaltiga jordar och från användningen av kvävehaltiga

3183 gödselmedel, såväl organiska som handelsgödsel

3184 · Ett minskat utrymme för biologisk mångfald

3185 Varje hektar kan vara en stor kolsänka eller släppa ut stora mängder växthusgaser. Hur vi hanterar
3186 landets stora markarealer har en avgörande betydelse för om vi skall accelerera problemen med
3187 växthuseffekten eller motverka dem. Det finns en stor potential att, genom att göra rätt, bromsa utsläpp
3188 och samtidigt binda koldioxid och jorden skulle därmed kunna bidra med mycket viktiga lösningar på
3189 klimatproblemen. Emellertid är det inte en isolerad fråga, då man samtidigt behöver marken för att
3190 producera olika typer av biologiska råvaror och bibehålla eller förbättra villkoren för den biologiska
3191 mångfalden. Det pågår mycket diskussioner om vad som är bästa sättet att hantera våra naturresurser
3192 och balansera dessa mål mot varandra, och det saknas mycket kunskap.

3193 För att hitta lösningar som hjälper oss att tillgodose alla behov och inte med goda men okunniga
3194 intentioner motverka lösningar, behövs en stor forskningsinsats.

3195 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3196

3197 att ge omfattande statlig finansiering till ett dedikerat forskningsprogram med målet att genom
3198 forskning, innovation och försöksverksamhet ta fram vetenskapliga data som, med ett
3199 helhetsperspektiv på samhälle och miljö, kan utgöra underlag för förvaltningen av skogs- och
3200 markresurserna på ett sätt som är optimalt för helheten och får både ekonomi och miljö att växa.

3201

3202 att programmet skall ha medel i minst tio år, för att kunna studera längre tidsserier och för att
3203 säkerställa att det skall hinna hitta tillräckliga lösningar på problemen.

3204

3205 att programmets budget skall utredas under max 6 månader för att därefter kunna rivstartas. Området
3206 är komplext och mycket viktigt för klimatomställning, miljö och ekonomi för landet så det är inte
3207 långsökt att tänka att en rimlig budget skulle kunna handla om hundra eller flera hundra miljoner kr
3208 om året under perioden för att nå de kunskaper som behövs.

3209

3210 att programmet skall ha rapportpunkter varje år och större rapporter vartannat år för att framsteg skall

- 3211 kunna nyttjas löpande.
3212
3213 att programmet skall vara teknikneutralt, dvs inga krav på att följa t.ex. regler för ekologisk skötsel
3214 eller att det inte får användas kemikalier eller handelsgödsel.
3215
- 3216 **Distriktets yttrande:**
- 3217 Distriktsstyrelsens förslår att distriktsstämman besluta:
- 3218 Att motionen därmed är besvarad
3219
- 3220 Motionen lyfter en mängd frågor kring förvaltningen av våra markresurser, som verkligen är en av de
3221 största framtidsfrågorna. Redan idag pågår omfattande forskning, bland annat vid Sveriges
3222 Lantbruksuniversitet, kring många av dessa frågeställningar. Det finns dock inte ett så stort samlande
3223 forskningsprogram som motionären föreslår. Även vid andra läroanstalter, t ex Chalmers, finns
3224 forskare som arbetar med frågor inom dessa områden.
- 3225 Troligen skulle ett program som samlar in och värderar forskningsdata från olika håll ha ett stort
3226 värde, även om det sannolikt inte kan presentera en enda ”rätt” väg framåt. Att ett sådant
3227 forskningsprogram måste vara långsiktigt är självklart då verkligheten och kunskaper hela tiden
3228 förändras.
- 3229 Utan att ta ställning för programmets exakta utformning föreslår distriktsstyrelsen stämman besluta att
3230 motionen därmed är besvarad
3231
- 3232 **5.20: Jakt och viltvård**
- 3233 *Thomas Magnusson, Växjö, Kronoberg*
3234
- 3235 Det är allmänt känt att de växande viltstammarna är ett stort problem för jord- och skogsbruk. Detta
3236 gäller inte bara skador som vildsvin orsakar utan också klövvilt. Dessutom orsakar stora viltstammar
3237 olyckor i trafiken med allvarliga konsekvenser och mänskligt lidande.
- 3238 Den nuvarande jaktlagen är utformad utifrån att bevara viltstammar. Utvecklingen har tyvärr blivit så
3239 att viltstammar ökar kraftigt. Den nya jaktlagen måste utformas så att naturvårdsverkets mål uppfylls
3240 där bl.a. vildsvinens skador på jordbruket ska halveras inom två år.
- 3241 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3242
- 3243 att både lokalt och i riksdagen driver frågan om att tillsätta en ny jaktlagsutredning där lagen utformas
3244 utifrån att jakt är underordnat jord- och skogsbruk.
3245
- 3246 **Distriktets yttrande:**
- 3247 Centerpartiet har länge varit tydliga med att vi vill att det ska vara enkelt för både jägare och
3248 markägare att vara med och jobba för en hållbar natur och ett hållbart skogsbruk. Äganderätten ska
3249 värnas och markägare ska ha mycket stort inflytande över verksamheten som bedrivs på den egna
3250 marken. Viltstammarna i Sverige ska vårdas och utvecklas via jakt. Vi vill ta hänsyn till att
3251 viltstammarna ser olika ut runt om i landet. Beslut av jakt ska därför fattas närmare dem som faktiskt

3252 berörs av besluten. Besluten ska också gemensamt ta hänsyn till intressen för jordbruk och skogsbruk
3253 och viltvård via jakt.

3254 Att vildsvinsstammen ökat lavinartat och deras härjningar orsakar stor skada ekonomiskt och
3255 känslomässigt via både skador på jord, skog och i trafik, är djupt beklagligt och något som
3256 Centerpartiet uppmärksammat regelbundet. Via motioner, lokalt och nationellt, upprop och
3257 riksdagsinitiativ gör vi mycket för att belysa problematiken. Det är därför högst angeläget att det
3258 ökade antalet vildsvin måste hanteras och jakten ökas. Men att för den sakens skull säga att hela
3259 jaktlagstiftningen ska göras om menar distriktsstyrelsen inte är rätt slutsats.

3260 Vad gäller annat jaktbart klövvilt finns det redan idag goda förutsättningar att påverka avskjutningen
3261 av exempelvis älg genom att engagera sig i de lokala älgskötselområdena (ÄSO).

3262 Sedan ett antal år tillbaka finns också älgförvaltningsområden (ÄFO) med förvaltningsgrupper där
3263 man lokalt har relativt högt självbestämmande över hur många älgar som ska skjutas och där
3264 markägarna har möjlighet till god representation.

3265 Det är dessutom inte helt enkelt att som motionären gör dra slutsatsen att alla viltstammar växer. Vad
3266 gäller älg har avskjutningen totalt sett minskat i Kronobergs län de sista tio åren, enligt viltdata.se
3267 (Svenska Jägareförbundets statistikdatabas). Statistiken över antalet observerade älgar i förhållande till
3268 skjutna älgar följer samma mönster under sista tioårsperioden med den gemensamma nämnaren att
3269 antal observationer av älg per mantimme minskar. Något som i själva verket kan tyda på att
3270 älgstammen minskat i Kronobergs län under samma tid. Att säkert säga hur stora viltstammarna av
3271 klövvilt är vid varje givet tillfälle är dock svårt.

3272 Distriktsstyrelsen ser vidare att det finns intressekonflikter mellan markägarorganisationer och
3273 jägarorganisationer i flera delar av dessa frågor. Detta är dock inget vi menar ska lösas på politisk nivå
3274 utan genom fortsatt dialog mellan parterna.

3275

3276 Distriktsstyrelsen föreslår stämman att avslå motionen

3277

3278 Distriktsstämman beslutar bifalla att-satsen med motionärens ändringsförslag att stryka texten

3279 "utformas utifrån att jakt är underordnat jord- och skogsbruk"

3280

3281 [5.21: Jakt och viltvård](#)

3282 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

3283

3284 Sommarjakten, som regeringen stoppade i juni 1999, var ett nationellt undantag från de övergripande
3285 principerna i bland annat EU:s fågeldirektiv som innebär att jakt inte skall tillåtas under fåglarnas
3286 häckningstid. Undantaget grundades på kunskapen om att nästan uteslutande hanar deltar i sträcket
3287 och att huvuddelen av parningen är undanstökad när jakten startar. Denna jaktform har ännu inte
3288 återupptagits igen.

3289 Jakt med stående hund och uppflogsjakt sker i mindre omfattning under hösten främst i södra Sverige.
3290 Den årliga avskjutningen av morkullor i Sverige under 2000-talet är 2000-3000 fåglar. Detta kan sättas
3291 i perspektiv då det årligen skjuts cirka 3,5 miljoner i Europa varav knappt 3 miljoner skjuts i Frankrike
3292 och Italien.

3293 Det är i Sverige ovanligt med specifika viltvårdsåtgärder för morkulla. Den torde dock missgynnas av
3294 utdikningar och gynnas av en varierad skogsmiljö och det igenväxande jordbrukslandskapet. I de
3295 länder där morkullejakt på höst och vinter är populärt anlägger man särskilda tätbevuxna skogsdungar
3296 för morkullor. Dessa dungar utnyttjas av stora mängder morkullor men även andra fågelarter.

3297 Jakttrycket från den numera förbjudna sträckfågeljakten, som i Sverige var den dominerande
3298 jaktformen, uppgick till mindre än en fågel per 500 hektar skog eller knappt 1 % av avskjutningen
3299 inom morkullans utbredningsområde. Cirka 99 % av de skjutna morkullorna var hanar, vilket beror på
3300 att honorna ej deltar i sträcket. Man har inte, trots forskning på området, kunna påvisa att denna
3301 jaktform påverkade bestånden negativt.

3302 Ovan sakuppgifter är hämtade från Jägareförbundet.

3303 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3304

3305 att sommarjakten på Morkullor som regeringen stoppade 1999 skall återinföras

3306

3307 att jakten vara tillåten från måndagen efter midsommardagen fram till den 15 juli.

3308

3309

3310 **Distriktets yttrande:**

3311 Distriktsstyrelsens yttrande:

3312 Distriktsstyrelsen delar motionärens åsikt om att beslut rörande jakt skall baseras på fakta. Det är
3313 viktigt att all jakt baseras på fakta, för att jaktreglerna ska behålla sin legitimitet. Detta gäller oavsett
3314 om det rör sig om fågel eller något annat vilt.

3315

3316 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

3317

3318 Att tillstyrka i motionen.

3319 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

3320

3321 [5.22: Rovdjur](#)

3322 *Göran Hillbom, Heby, Uppsala*

3323

3324 Vargfrågan kontra den biologiska mångfalden

3325 Vargen breder ut sig i vårt land, nu senast bildades ett revir i Skåne och ett i Jönköpingstrakten. Även i
3326 mina hemtrakter, nordvästra Uppland har vi sedan ett år tillbaka ett vargrevir. Vargen bidrar till den
3327 biologiska, sägs det, jag vill hävda motsatsen. I min by finns en avelsbesättning med Dorperfår, det är
3328 ingen stor besättning men dom har ca 60-70 tackor. Jag pratade med dom idag eftersom det
3329 häromdagen återigen var besök av vargfamiljen och fårägarna är väldigt bekymrade och har allvarliga
3330 funderingar på att lägga ner sin produktion.

- 3331 Dom här fåren betar i backar och beteshagar som inte går att bruka med traktor och plog, dom håller
3332 helt enkelt landskapet öppet. Vi vet att i beteshagar där man inte använder mineralgödsel eller
3333 ogräsbekämpningsmedel är den biologiska mångfalden väldigt stor och värdefull. Om nu dessa hagar
3334 töms på betande djur så kommer skogen att ta över, det tar ca 10 år sen är hagen ett minne blott, så
3335 även den biologiska mångfalden.
- 3336 I en grannby finns ytterligare en fårbesättning, dom har bestämt sig för att sluta. Det går inte att
3337 kombinera fåravel med vargar, säger han och lägger till att han vill slippa ta reda på vargdödade tackor
3338 och lamm.
- 3339 Idag finns ett riksdagsbeslut som säger att vi i Sverige ska hysa 170-270 vargar och vi vet att vi har
3340 många fler vargar än så. Jag tycker det är märkligt att Naturvårdsverkets tjänstemän inte klarar att
3341 hålla sig till det av riksdagen beslutade antalet och ännu märkligare är det att inte Riksdagen eller
3342 Regeringen sätter ner foten och kräver att Naturvårdsverket följer tagna beslut.
- 3343 Jag vet att Centerns hållning i den här frågan är att man kan gå med på antalet 170-270 vargar och
3344 även jag kan tänka mig att gå med på det, men allt över den siffran ska hanteras med jakt.
- 3345 Jag yrkar
- 3346 - Att Centerpartiet regionalt och på riksnivå arbetar för att få Naturvårdsverket att hålla sig till
3347 givna riksdagsbeslut.
- 3348 - Att Centerpartiet regionalt och på riksnivå arbetar för att det blir betydligt lättare att få
3349 skydds jakt när vargar attackerar tamdjur eller hundar och när vargar betar sig onormalt oskyggt.
- 3350 Torp, Tärnsjö 2021-02-26
- 3351 Göran Hillbom, Nora Tärnsjö Centeravdelning
- 3352
- 3353 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3354
- 3355 Att Centerpartiet regionalt och på riksnivå arbetar för att få Naturvårdsverket att hålla sig till givna
3356 riksdagsbeslut.
3357
- 3358 Att Centerpartiet regionalt och på riksnivå arbetar för att det blir betydligt lättare att få skydds jakt när
3359 vargar attackerar tamdjur eller hundar och när vargar betar sig onormalt oskyggt.
3360
3361
- 3362 **Distriktets yttrande:**
- 3363 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta:
- 3364 Att bifalla motionen
3365
- 3366 Motionen lyfter problemen med att flera vargrevir bildas och att tamdjurshållning i dessa områden
3367 påverkas negativt. Det finns redan riksdagsbeslut där ungefärlig nivå på antalet vargar i landet
3368 bestämts (från år 2013 och 170-270 vargar) men samtidigt står att det ska vara en ”gynnsam

3369 bevarandestatus". Det senare begreppet har Naturvårdsverket fört fram vid en ny bedömning där man
3370 hävdar att det bör finnas 300 vargar i Sverige. Den tolkningen har fått stöd i domstol 2016.

3371

3372 I riksdagsbeslutet står också att socioekonomisk hänsyn ska tas och att tamdjurshållning inte påtagligt
3373 försvåras, båda villkoren har visat sig svåra att uppfylla med nuvarande viltförvaltning.

3374 Motionärerna yrkar att riksdagsbeslutet ska följas, vilket kan tyckas vara självklart

3375

3376 [5.23: Rovdjur](#)

3377 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

3378

3379 Centerpartiets övergripande målsättning ska vara att verka för att det ska finnas så få vargar som
3380 möjligt i Sverige eftersom fåbojordbruk, djurhållning utomhus, jakten, viltvården och viltförvaltningen
3381 avsevärt försvåras i områden med varg. Därtill ska läggas den påverkan vargen har på människors
3382 livsvillkor och möjlighet att utveckla och bevara den livsstil man valt. Förvaltningen ska vara
3383 långsiktig och begriplig för alla. Det måste också konkretiseras med högsta antal vargar i landet.
3384 Annars kan texterna tolkas hur som helst. Vi läser ofta om djurhållare som ger upp på grund av
3385 vargarna. Det kan inte vara en landsbygdsolitik som Centern ska stå bakom.

3386 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3387

3388 att en aktiv förvaltning som säkerställer att vargstammens fortsatta utveckling sker med hänsyn till de
3389 människor som berörs.

3390

3391 att den regionalisering som beslutats av riksdagen måste genomföras fullt ut såväl när det gäller
3392 fastställande av länsvisa mål för vargstammen som när beslut om licens- och skydds jakt ska fattas.

3393

3394 att EU:s habitatdirektiv och tillämpningen av detta medger att förvaltningen kan ske nationellt och
3395 regionalt.

3396

3397 att vargstammen som ett första etappmål ska begränsas till de 170 vargar som riksdagen har beslutat
3398 om som lägsta möjliga antal, men att det långsiktiga målet ska vara maximalt 150 vargar *. *150
3399 vargar motsvarande 15 föryngringar.

3400

3401 att koncentrationen av varg till enskilda län eller regioner kraftfullt motverkas.

3402

3403 att bestndsreglerande licensjakt medges årligen vilket i sig motverkar illegal jakt.

3404

3405 att samhället och myndigheter ställer upp så att beslutad jakt kan genomföras utan störningar.

3406

3407 att omfattningen av skador på hundar, uttag ur klövviltstammar, människors oro samt skador på
3408 djurhållning ska vara vägledande för lämplig toleransnivå.

3409

3410 att meningsfull jakt och framför allt jakt med hund ska kunna bedrivas även i områden med varg.

3411

3412 att den sammanlagda effekten på bytesdjuren av alla rovdjur vägs in i förvaltningen och hela vargrevir
3413 tas bort i områden där bytesdjuren behöver återhämta sig eller där skador på tamdjur förekommer.

3414 att ansvariga myndigheter ser till att det fortlöpande tas fram bra faktaunderlag om vargstammen och
3415 att aktuell information får tillräcklig spridning.

3416

3417 att staten tar ansvar för att tillräckliga ekonomiska och personella resurser ställs till förfogande för
3418 genomförande av fullgoda inventeringar och skadeförebyggande åtgärder.

3419

3420 att staten tar fram inventeringar och -metoder som ger en så korrekt bild som möjligt av
3421 rovdjursförekomst i alla delar av landet.

3422

3423 att invandrade vargar kontrolleras i syfte att motverka införsel av farliga sjukdomar som vargens och
3424 hundens dvärgbandmask och rabies.

3425

3426 att inte teoretiska beräkningar av vargstammens genetiska status om 100 år ska tillåtas styra dagens
3427 förvaltning.

3428

3429 att Jägareförbundets syn på vargförvaltningen accepteras såväl nationellt som på EU-nivå.

3430

3431

3432 **Distriktets yttrande:**

3433 Vargen är ett omdebatterat ämne och frågan har också debatterats på Centerpartiets partistämmor de
3434 senaste åren, senast på partistämman 2019. ?

3435 ?

3436 Centerpartiet verkar idag för att vi skall ha en hållbar rovdjursförvaltning som tar hänsyn till de
3437 människor, inklusive jägare, som bor och verkar där rovdjur finns samt strävar efter att på ett hållbart
3438 sätt hålla viltstammarna i balans med foderresurserna och att jaktens upplevelsevärden balanseras med
3439 värdet av livskraftiga rovdjursstammar. Centerpartiet verkar idag också för att den svenska jakten ska
3440 fortsatt vara en regional och nationell angelägenhet samt verkar för att öka möjligheterna att försvara
3441 husdjur, tamdjur och rennäring mot angrepp av rovdjur.

3442 Distriktsstyrelsen anser att det arbete som Centerpartiet gör idag är bra och något som bör fortsätta. Vi
3443 anser också att rovdjurspolitiken ska baseras på forskning och den kunskap som finns kring hur vi får
3444 en på sikt livskraftig stam av rovdjur, dock så ska det vägas in hur rovdjuren påverkar människor som
3445 bor och verkar i områden där rovdjur är etablerade. ?

3446 ?

3447 Motionären har hämtat inspiration sin inspiration till motionen ifrån Svenska Jägareförbundets
3448 ställningstaganden. Vi tror att det vore oklokt att basera rovdjurspolitiken endast på en partsinlaga och
3449 en organisations ställningstaganden, det tror vi vore kontraproduktivt i arbetet med att få en
3450 rovdjurspolitik som har acceptans i alla delar av samhället. ?

3451 ?

3452 Sammanfattningsvis så kan distriktsstyrelsen konstatera att det finns goda intentioner i motionen där
3453 Centerpartiet redan jobbar aktivt med frågan och har gällande ställningstaganden som i flera
3454 avseenden går i linje med det som motionären föreslår. Vi landar dock i att det vore oklokt att slå fast
3455 en rovdjurspolitik som endast bygger på en enskild organisations ställningstagande. ?

3456 ??

3457 Med stöd av ovanstående föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman besluta:

3458 Att avstyrka motionen?.

3459 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

3460

3461 [5.24: Rovdjur](#)

3462 *Gustafsson Christer, Sala, Västmanland*

3463

3464 Ekologer pratar numera om att rovdjur har en större betydelse än bara predation. Rovdjuren skapar
3465 även ett "rädslans landskap" som påverkar bytesdjurens beteende i hög grad. Vad gäller de mindre
3466 rovdjuren är detta kanske helt oproblematiskt men är det lika oproblematiskt när det gäller ett stort
3467 rovdjur som vargen? Kan det vara så att vargen skapar ett "rädslans landskap" även för människor där
3468 de finns på samma plats även om ingen dödas? Något som gör att man tvekar att gå längre in i skogen
3469 för att leta efter svamp? Något som gör att man blir lite mer orolig för barnen som är ute och leker
3470 ensamma i skogskanten? Något som gör att man lägger ner sin fårproduktion eller slutar med
3471 fäbodrift? Något som gör att man tar in sina hästar varje natt, istället för att låta dem gå ute, för att man
3472 inte vill att de ska skena genom stängslet och skada sig?

3473 Alla vet att den nuvarande rovdjurspolitiken är ett stort misslyckande från myndigheterna sida och att
3474 något måste göras.

3475 Det finns flera missförstånd om vargar i Sverige.

3476 1. Det pratas ofta om "den svenska vargstammen" men sanningen är ju att det inte finns någon

3477 "svensk" vargstam. Det vargar som finns i Sverige tillhör den ryska vargstammen.

3478 2. Det sägs ibland att vargen skulle vara utrotningshotad. Det är knappast sant. Vargen är världens näst
3479 vanligaste rovdjur, efter rödräven. Den ryska vargpopulationen, som alltså sträcker sig in i Sverige,
3480 består av 50 000 individer och är ökande och helt ohotad.

3481 3. Det sägs ibland att vargen behövs för den biologiska mångfalden. Det är knappast sant. De enda
3482 arter som ökar med varg är rödräv och korp. Många andra djur minskar. Självklart minskar vargens
3483 bytesdjur, älg och ibland rådjur. Men även många andra djur som äts av det ökande antalet korpar och
3484 rävar minskar, som skogsfågel och de mindre rovdjuren.

3485 4. Det finns ibland en uppfattning att ekologisk jämvikt med varg skulle ge en rik fauna. Det är inte
3486 sant. Eftersom vargens bytesdjur förökar sig långsamt medan vargen förökar sig snabbt kommer
3487 populationsdynamiken att leda till att både rovdjur och bytesdjur kommer att pendla på en mestadels
3488 låg nivå, med både få rovdjur och få bytesdjur vilket snarast ger en fattig fauna.

3489 5. Det finns en uppfattning att EU:s Art och habitatsdirektiv är det ena som gäller, men i själva verket
3490 finns det undantagsbestämmelser, vad gäller ekonomiska och sociala hänsyn till lokalbefolkningen
3491 som myndigheter väljer att bortse ifrån.

3492 6. Det framförs då och då att vargen skulle vara naturligt skygg för människor, vilket är helt fel. En
3493 vargflock har ingen anledning att vara rädd för något annat än andra vargar och allra minst för
3494 obehäpnade människor. En människa är mycket enklare och ofarligare för vargar att klara av än tex. en
3495 älg. Bara vargar som har erfarenhet av vargjakt känner någon skygghet för människor.

3496 Om hela Sverige skulle ha samma vargtäthet som vissa områden i Gävleborgs län skulle Sverige ha
3497 6000 vargar. Med tanke på vargens explosionsartade tillväxt har den likheter med andra invasiva arter
3498 och ställer till större problem än mårhund och mink, både för människor och natur. Dessutom är den
3499 minskande betesdriften, pga vargen, katastrofal för den biologiska mångfalden. Det satsas helt
3500 orimliga resurser på en djurgrupp (de ryska vargarna i Sverige) som helt saknar globalt biologiskt
3501 värde. Engagemanget för vargen har i flera fall obehagliga inslag av ekofascism.

3502 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3503

3504 att Centerpartiet driver linjen att lokalbefolkningens uppfattning om vargen i alla lägen och i alla
3505 myndighetsbeslut ska väga tyngre än alla andra hänsyn
3506

3507 att Centerpartiet driver linjen att det direkt ska beviljas skydds jakt på all varg som befinner sig nära
3508 bebyggelse, utan rätt till överklagande
3509

3510 att Centerpartiet arbetar för att Sverige ska yrka att överträdelseärendet i EU-domstolen snarast stängs,
3511 med hänvisning till det svar som EU-domstolen givit Finland i fråga om vargjakt.
3512
3513

3514 **Distriktets yttrande:**

3515 Distriktsstämman beslutar att bifalla motionens andra och tredje att-sats, samt att avslå motionens
3516 första att-sats.
3517

3518 Christer Gustafsson föreslår i en motion
3519

3520 att Centerpartiet driver linjen att lokalbefolkningens uppfattning om vargen i alla lägen och i alla
3521 myndighetsbeslut ska väga tyngre än alla andra hänsyn

3522 att Centerpartiet driver linjen att det direkt ska beviljas skydds jakt på all varg som befinner sig nära
3523 bebyggelse, utan rätt till överklagande

3524 att Centerpartiet arbetar för att Sverige ska yrka att överträdelseärendet i EU-domstolen snarast stängs,
3525 med hänvisning till det svar som EU-domstolen givit Finland i fråga om vargjakt.

3526 Vargfrågan är och fortsätter vara en känslig fråga som upprör känslor åt olika håll. Med Centerpartiet i
3527 regeringen togs lagstiftning fram för att reglera vargstammen i Sverige. Lagstiftning som blev till efter
3528 idogt arbete och anpassningar gentemot EU-lagstiftning med mera.

3529 Problemet med den lagstiftning som togs fram ännu inte implementerats rätt och trots beslut om ett
3530 intervall för antalet vargar i Sverige så beviljas inte licensjakt i rätt takt samt att myndigheter till och
3531 med motarbetar att lagstiftningen ska efterlevas.

3532 För Centerpartiet är det viktigt att lagstiftningen som finns efterlevs såsom den var tänkt. Bland annat
3533 har Centerpartiet drivit på i Riksdagen för förnyade rekommendationer för skydds jakt på varg bland
3534 annat innebärande att skydds jakt på hela revir ska kunna vara möjligt. Centerpartiet agerar även för att
3535 ansökan om skydds jakt ska förenklas och staten ta ett större ansvar.

3536 Mer behövs dock göras för att få rätsida på rovdjurspolitiken och där fyller det motionen anför en
3537 viktig diskussion.

3538 [5.25: Fiske, säl och skarv](#)

3539 *Victor Zhao-Jansson, Uppsala, Uppsala*

3540

3541 De senaste 30 åren har det kommit två nya fiskare till Östersjön: Säl och Skarv. Dessa fångar idag lika
3542 mycket fisk som människan gör.

3543 Populationen av skarv har växt explosionsartat de senaste tio åren och har en synbar verkan på
3544 exempelvis Stockholms Skärgård och Roslagens kustland. På platser är hela öar ödelagda kort på
3545 någon hallonbuske, som verkar vara det enda som trivs. Häri har människan ett ansvar i att tillämpa en
3546 god viltvård för att hålla nere beståndet, men nuvarande regler har inte kunnat hålla populationen av
3547 skarv på en stabil nivå och starkare åtgärder behövs. Idag skjuts bara hälften av de skarvarna som får
3548 skjutas.

3549 Säl har också växt till sig i Östersjön. Kvoten för torskfiske för Sveriges del är 7000 ton, total för hela
3550 Östersjön är den 33 000 ton torsk. Det kan jämföras med sälen som äter uppskattningsvis 100 000 ton
3551 fisk per år. En utökad jakt på säl behövs ur viltvårdande skäl, men intresset är svalt hos jägare och ett
3552 stort skäl till detta är EU-förbud mot handel med sälskinn och sälkött.

3553 Detta är en ledarskapsfråga för regleringen av fiskerinäringen. Det är svårt att argumentera för att
3554 fiskerinäringen ska vara återhållsam och agera under kvoter, bara så att populationen av skarv och säl
3555 kan föröka sig mer.

3556 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3557

3558 att Centerpartiet bör verka för att jaktrestriktioner på skarv lättas upp ytterligare eller helt avvecklas
3559 om så behövs för att bestånden av skarv ska hamna på lägre nivåer

3560

3561 att Centerpartiet bör verka för att länsstyrelserna ska vidta åtgärder i de områden där skarven har en
3562 väldigt stor negativ inverkan på det kustnära fisket eller lokala ekosystem.

3563

3564 att Centerpartiet bör verka för att EU ska lätta upp reglerna som förbjuder handel av sälskinn och
3565 sälkött

3566

3567 att Centerpartiet bör verka för att uppmuntra jakten på säl

3568

3569

3570 **Distriktets yttrande:**

3571 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

3572 Att bifalla motionen

3573

3574 De hotade fiskbestånden i Östersjön är viktiga frågor på ekosystemnivå. Motionen lyfter predatorerna
3575 säl och skarv, som båda har en viktig inverkan på fiskpopulationerna. Vissa intresseorganisationer har
3576 framfört att det framför allt är mänsklig påverkan som orsakar obalanserna i Östersjöns ekosystem, att
3577 sälar och skarvar därmed är ”oskyldiga offer”. Som situationen ser ut idag måste dock insatser göras
3578 för att försöka återställa balansen, och då gäller det såväl fiskeuttag som andra frågor.

3579

3580 Under senaste åren har jaktkvoterna för säl och skarv utökats, men mer behövs. Att åtminstone se till
3581 att fylla de givna tillståndens kvoter är en första åtgärd, och motionärens förslag kan vara en hjälp på
3582 den vägen.

3583

3584 5.26: Fiske, säl och skarv

3585 *Magnus Svensson, Söderhamn, Gävleborg*

3586 *Marianne Persson*

3587 Det svenska beståndet av skarv uppgår till många tiotusentals häckande par.

3588 Ökningstakten och utbredningen i Sverige är mycket omfattande. Den stora ökningen av fågeln skarv
3589 har lett till omfattande klagomål om att skarvarna påverkar fiskbestånden negativt, att det skapar
3590 olägenheter för friluftslivet och förstör skog och natur på de öar och kustområden där fåglarna häckar.
3591 Skarvens utbredning begränsar sig heller inte enbart till kustzonen utan är även förekommande i sjöar
3592 och vattendrag i inlandet. I stora delar av den svenska skärgården är skarven numera en av de
3593 vanligaste fågelarterna.

3594 I Gävleborg märks detta tydligt. Flera öar är förstörda, fiskerinäringen får mindre fisk då skarven
3595 slukar allt i sin väg och det rörliga friluftslivet har på endel platser begränsats. Länsstyrelsen i
3596 Gävleborg har vid ett flertal tillfällen utlyst skydds jakt för att få ner antalet. Motivet för beslutet är den
3597 stora förekomsten av skarv, som lokalt förorsakar allvarlig skada på fiskeredskap och fiskbestånd.
3598 Trots dessa tillstånd att bedriva skydds jakt i de berörda områdena kommer det ständigt rapporter från
3599 yrkesfiskare och närboende om problemen med skarvens ökning och utbredning utmed hela kusten.
3600 Allt fler invånare

3601 Hela Östersjöns är drabbade av den explosionsartade utbredningen skarv. Antalet skarv i den svenska
3602 faunan bör begränsas kraftigt.

3603 **Vi yrkar:**

3604 Att Denna motion lyfts på Centerpartists kommunkrets årsmöte i Söderhamn

3605 Att Denna motion lyfts på Centerpartists distriktsstämma i Gävleborg

3606 Att Denna motion lyfts på Centerpartists partistämman

3607

3608 **Digitalt 2021-02-22**

3609 Magnus Svensson, Söderala Centeravdelning

3610 Marianne Persson, Söderala Centeravdelning

3611 Motionen antogs vid årsmöte med Centerpartiets kommunkrets i Söderhamn den 23 februari 2021.

3612 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3613

3614 att Centerpartiet arbetar för att antalet skarvar kraftigt reduceras i Sverige

3615

3616 att Centerpartiet verkar för en allmän jakttid på skarv införs

3617

3618 **Distriktets yttrande:**

3619 Distriktsstyrelsen föreslår stämman bifalla motionen.

3620

3621 Stämman beslutar bifalla motionen i enighet med distriktsstyrelsens förslag.

3622

3623 [5.27: Fiske, säl och skarv](#)

3624 *Magnus Svensson, Söderhamn, Gävleborg*

3625 *Joakim Westlund*

3626 *Erik Holmestig*

3627 Det lokala, småskaliga och kustnära fisket är idag en krympande näring som kämpar hårt för sin
3628 överlevnad. Det krävs politiska beslut för att underlätta villkoren för dagens fiske och fiskeindustri i
3629 Sverige.

3630 Vi tror att jobb kan skapas på landsbygden och inom fisket om vi underlättade för fiskeriindustrin att
3631 växa. Det handlar om att stärka det småskaliga fisket och ta bort en rad onödiga regler som gör det
3632 svårt för fiskerinäringen.

3633 Ökningen av säl och skarv i Östersjön är ett allvarligt hot mot både förekomsten av fisk och våra
3634 fiskares överlevnad. Enbart skarvens konsumtion av ål är av samma storleksordning som fiskets
3635 fångster. Sälén äter inte enbart upp fisken utan gör även stor skada på fiskarnas dyrbara utrustning.
3636 Även problemet med sälmask har ökat och sälmasken drabbar nu inte bara torsken utan också våra
3637 övriga fiskarter i Östersjön.

3638 Ang. Industrifisket: Vi anser att Bottenhavet inte är lämpligt för industrifiske för fiskmjölsproduktion.
3639 När fångstkvoterna för strömming utformas måste större hänsyn tas till att Bottenhavet är ett litet
3640 vatten med begränsat in- och utflöde. Kvoternas måste utformas så att de motverkar den nu pågående
3641 utvecklingen mot allt mindre storlek på strömmingen i Bottenhavet. Strömmingen behöver en viss
3642 storlek för att kunna användas som matfisk för människor, vilket inte är nödvändigt när den fiskas för
3643 att bli fiskmjöl. Kvoterna måste också knytas till mindre geografiska områden än i dag, för att skapa
3644 möjlighet att skydda lokala hotade bestånd.

3645

3646 **Vi yrkar:**

3647 Att Denna motion lyfts på Centerpartists kommunkrets årsmöte i Söderhamn

3648 Att Denna motion lyfts på Centerpartists distriktsstämma i Gävleborg

3649 Att Denna motion lyfts på Centerpartists partistämman

3650

3651 **Digitalt 2021-02-22**

3652 Magnus Svensson, Söderala Centeravdelning

3653 Joakim Westlund, Enånger/Njutånger Centeravdelning

3654 Erik Holmestig, Gävle centerkrets

3655 Motionen antogs vid årsmöte med Centerpartiets kommunkrets i Söderhamn den 23 februari 2021.

3656 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3657

3658 att Centerpartiet tar fram ett program för att stärka det småskaliga fisket kring Östersjön

3659

3660 att Centerpartiet verkar för att antalet skarvar kraftigt reduceras i Sverige

3661

3662 att Centerpartiet verkar för en allmän jakttid på skarv införs

3663

3664 att Centerpartiet verkar för en ökad skydds jakt på säl införs

3665

3666 att Centerpartiet verkar för att vikare och knobbsäl skall kunna jagas med licensjakt

3667

3668 att Centerpartiet verkar för att begränsa industrifiske i Bottenhavet

3669

3670 att Centerpartiet verkar för att förändra fiskekvoterna

3671

3672

3673 **Distriktets yttrande:**

3674 DS föreslår stämman bifalla motionen.

3675

3676 Stämman beslutar bifalla motionen i enighet med distriktsstyrelsens förslag.

3677

3678

3679 [5.28: Fiske, säl och skarv](#)

3680 *Magnus Svensson, Söderhamn, Gävleborg*

3681

3682 Naturvårdsverket delar ansvaret för säl förvaltning med Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket
3683 och Naturhistoriska Riksmuseet. Naturvårdsverket ansvarar för delarna som rör jakt.

3684 Finns många olika sätt att få en fungerande säl förvaltning. En viktig del vad att det blev licensjakt på
3685 gråsäl. Det som nu återstår i den del är förstås att även vikare och knobbsäl ska kunna jagas på licens.

3686

3687 Sälén har en stor påverkan på den svenska fiskbeståndet och just nu ökar populationen av säl i
3688 Östersjön. Detta borde även för ett hållbart fiske i Östersjön innebära en ökad skydds jakt av säl. Det
3689 handlar om att hålla den ekologiska balansen

3690 **Jag yrkar:**

3691 Att Denna motion lyfts på Centerpartists kommunkrets årsmöte i Söderhamn

3692 Att Denna motion lyfts på Centerpartists distriktsstämma i Gävleborg

3693 Att Denna motion lyfts på Centerpartists partistämman

3694

3695 att Centerpartiet verkar för en ökad skydds jakt på säl införs

3696

3697 att Centerpartiet verkar för att vikare och knobbsäl skall kunna jagas med licensjakt

3698

3699 **Söderala 2021-02-22**

3700 Magnus Svensson, Söderala Centerpartiavdelning

3701 Motionen antogs vid årsmöte med Centerpartiets krets i Söderhamn den 23 februari 2021.

3702 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3703

3704 att Centerpartiet verkar för en ökad skydds jakt på säl införs

3705

3706 att Centerpartiet verkar för att vikare och knobbsäl skall kunna jagas med licensjakt

3707

3708

3709 **Distriktets yttrande:**

3710 DS föreslår stämman bifalla motionen.

3711

3712 Stämman beslutar bifalla motionen i enighet med distriktsstyrelsens förslag.

3713

3714

3715 **5.29: Fiske, säl och skarv**

3716 *Inger Abrahamsson, Östhammar, Uppsala*

3717 *Jacob Spangenberg*

3718 Systemet för det pelagiska fisket, som infördes år 2009, utformades under förutsättningar som inte

3719 stämmer i dagens situation när det gäller ekologiska hotbilder för Östersjön. Efter en lång tid av alltför

3720 stort fiskeuttag av framförallt strömming och skarpsill, hotas hela det ekologiska systemet i vårt östra

3721 hav.

3722 Det storskaliga fisket av strömming och skarpsill, som till stor del pågår under vinter/ vår, utarmar
3723 effektivt det bestånd av strömming som går in mot kusten för att leka. Detta effektiva fiske producerar
3724 råvara till fiskmjöl som bl a ingår i fiskfoder för odlad fisk och producerar inte till humankonsumtion,
3725 Ett helt förkastligt förfarande sett till våra miljömål om långsiktigt hållbara ekologiska system och
3726 bevarande av biologisk mångfald. Dessutom sker hela tiden bifångst av t ex torsk och lax, arter som
3727 inte får fiskas av lokala kustfiskare. Fisket sker ända in till 4 nautiska mil från kusten och det finns inte
3728 mycket utrymme eller fisk kvar för det småskaliga kustfisket, som fiskar till humankonsumtion.

3729 Det är vetenskapligt belagt att strömmingen är mindre i storlek än tidigare och börjar leka vid lägre
3730 ålder. Till och med ettårig strömming påträffats som lekmogen. Detta är ett tydligt tecken på en fiskart
3731 med extremt stresspåslag. Det kommer larm om att sälen påvisar tecken på svält på grund av
3732 strömmingsbristen. Därmed ökar också sälproblematiken då de hungriga djuren söker sig in mot
3733 kusten och skadar fiskeredskap och fångster.

3734 Strömming, torsk, abborre, gädda och ål har alltid varit en viktig del av inkomsten för det småskaliga
3735 kustfisket. Nu är det fiskestopp på torsk, nästan stopp på ål och det kommer alarmerande uppgifter om
3736 att även strömming, abborre och gäddpopulationerna är på
3737 nedgång. Det
3738 småskaliga kustfisket beläggs med kraftiga restriktioner för en systemkollaps man har väldigt liten
3739 skuld för.

3740 Miljömålet Hav i balans och levande kust och skärgård:

3741 *Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska*
3742 *mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald,*
3743 *upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust*
3744 *och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska*
3745 *skyddas mot ingrepp och andra störningar*

3746 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3747

3748 att styrande myndigheter i mycket högre utsträckning och med skyndsamhet verkar för åtgärder som
3749 leder till uppfyllande av ovanstående miljömål

3750

3751 att åtgärder för räddning av det akut hotade småskaliga kustfisket vidtas omedelbart

3752

3753 **Distriktets yttrande:**

3754 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman besluta:

3755 Att bifalla motionen

3756

3757 Motionen lyfter viktiga frågor som måste hanteras skyndsamt. Flera andra partier och aktörer har på
3758 senare tid också uppmärksammat Östersjö- och fiskefrågorna, varför det borde bli lättare att nå
3759 faktiska resultat i närtid. Att skylla på EU-direktiv eller bristande forskningsunderlag är ett passerat
3760 stadium.

3761 5.30: Fiske, säl och skarv

3762 *Joakim Öhman, Oxelösund, Södermanland*

3763

3764 I dag sker fiske efter strömming med industriell inriktning vid 4 Nm-gränsen, alltså precis utanför
3765 kusten och skärgården i Östersjön.

3766 Det svenska fisket står för stora utmaningar! Problemet med överfiske från industrifisket är markant
3767 och dem mindre kustnära yrkesfiskarna har svårt att överleva på sitt fiske.

3768 Industrifisket efter strömming påverkar ekosystemet så att den stora strömmingen som skall gå in i
3769 innerskärgården och leka på våren försvinner.

3770 Orsakerna till obalans i Östersjön och rubbningen av ekosystem är många, men industrifisket är en stor
3771 betydande del som pågår utanför kusten. Det är ett fiske man med svårighet kan kalla hållbart. Dels för
3772 att de tar upp stora mängder strömming, som då hindras gå in i innerskärgården att leka och stäcka
3773 beståndet samt bli föda för annan större fisk. Detta leder till att många kustsamhällen försvinner
3774 liksom arbetstillfällena och inte att förglömma: tillgången på matfisk så som strömming minskar detta
3775 för att man i dag gynnar industriellt fiske för fiskmjölstillverkning som lossas i Danmark och sedan
3776 går till Norge och odlingen av fisk där, vilka vi sedan köper i våra fiskdiskar för konsumtion.

3777 I bland annat stockholms skärgård har de stora industrifiskebåtarna år 2020 tagit upp 370 gånger så
3778 mycket strömming som dem lokala fiskarna. Detta är ett scenario som rimmar illa med vår strategi
3779 som land vill värna vår lokala livsmedelsförsörjning.

3780 Här skall också påpekas att det stora uttaget av strömming från industrifisket även påverkar tillgången
3781 på torsk som minskat drastiskt den senaste åren mycket på grund av att dess föda strömmingen
3782 minskat. Arten spigg som ökar kraftigt där strömmingen minskar i våra innerskärgårdar, vilket är
3783 förödande för vårt ekosystem då arten äter dem plankton och fisk som annars bidrar att minska
3784 beväxningen av alger i vår skärgård.

3785 Centerpartiet som är ett landsbyggsparti och som värnar om det småskaliga har i denna del en
3786 möjlighet att synas betydligt mera i debatten och att påverka för att flytta det industriella fisket till 12
3787 Nm-gränsen vilket gynnar ekosystemet och det småskaliga kustnära yrkesfisket.

3788 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3789

3790 att Centerpartiet verkar aktivt för att flytta ut det industriella fisket till 12- milsgränsen.

3791

3792 att Centerpartiet aktivt verkar för att gynna det småskaliga kustnära yrkesfisket.

3793

3794

3795 **Distriktets yttrande:**

3796 Distriktsstyrelsens svar på motion:

3797 Inför 12-milsgräns för industritrålfiske

3798 Det industriella trålfisket i Östersjön är idag precis som motionären

3799 påpekar tillåtet från och med 4 nautiska mil ut från kustlinjen.

3800 Östersjön är redan idag hårt överfiskad, och en minskning av just
3801 strömmingsbeståndet skapar stora problem längre upp i
3802 näringskedjan. Centerpartiet arbetar idag för att värna och utveckla
3803 det kustnära och småskaliga fisket som både är bra för miljön och
3804 småföretagandet, och Centerpartiet anser att det behöver vara lika
3805 naturligt att välja närfångad fisk som det är att köpa exempelvis
3806 närproducerad potatis idag.

3807 Detta är en komplex fråga där det finns många olika saker som
3808 påverkar, och det krävs en samverkan av insatser för att få till ett bra
3809 och hållbart fiske. Det pågår just nu en utredning hos havs och
3810 vattenmyndigheten (HAV) som ser över en ökad gräns för just
3811 industritrålfiske. Detta kan vara en väg framåt men det kan även
3812 finnas andra åtgärder. Om den maximala 12 nm-gränsen är den rätta
3813 eller om någonting närmare kusten är lämpligare är inte vår sak att
3814 bedöma i nuläget, men det som är klart är att trålgränsen behöver
3815 flyttas ut från dagens gräns.

3816 Förslag till beslut:

3817 Att distriktsstämman beslutar instämna i intentionen i attsats 1

3818 Att distriktsstämman beslutar bifalla attsats 2

3819

3820

3821 Stämman beslutade att instämna i intentionerna i att-sats ett samt bifalla att-sats två.

3822

3823 [5.31: Fiske, säl och skarv](#)

3824 *Axel Östlund, Solna, Stockholms län*

3825

3826 Östersjön har under lång tid uppmärksammats för sina många problem. Trist nog lider havet ännu av
3827 många störningar. Vid uppslag finns mycket att läsa om övergödning, försurning, överfiske och
3828 utsläpp av farliga ämnen m.m. Överfisket kommer i mångt och mycket med trålningen, en metod som
3829 tillåts bl.a. för riktat fiske mot vissa arter samtidigt som allt fiske mot vissa andra arter är förbjudet.
3830 Trålfiske fångar betydligt mer fisk än endast den art den riktas mot och sådan fisk kastas då tillbaka i
3831 havet. För det mesta är den fisken redan död och detta berör många tusentals ton fisk om året. T.ex. så
3832 genomförs trålfiske av sill och skarpsill samt plattfisk samtidigt som fiske av torsk är förbjudet. Detta
3833 medför inte bara problemet att t.ex. torsk följer med i fångsterna men också att torskens matfisk fiskas
3834 ut och rubbar hela ekosystemet. Ytterligare en konsekvens av detta är den explosion av spigg som t.ex.

3835 Stockholms skärgård upplever men även andra kustområden vilket också det medför sina problem då
3836 spiggen konsumerar mycket av den mat som rovfiskyngel annars äter.

3837 Med anledning av att inga andra åtgärder kunnat råda bot med problemet med överfiske önskar jag att
3838 vi fredar Östersjön från all trålning.

3839 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3840

3841 att verka för ett förbud av all trålning av fisk i de delar av Östersjön där Europeiska Unionen har
3842 rådighet.

3843
3844 att verka för en dialog med Ryssland om förbud av trålning i Östersjön

3845
3846

3847 **Distriktets yttrande:**

3848 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

3849

3850

3851 [5.32: Vattenbruk](#)

3852 *Nils Lewinsky, Göteborg, Göteborg*

3853 Utfiskning förekommer i våra hav på jorden. Odling i vatten innebär mycket föroreningar och risk för
3854 att odlad bistånd skall rymma och beblanda sig med vilt fiskbestånd. Det ideala är odling på land i ett
3855 cirkulärt system. Man bör också i detta system tänka på foder, att ge ett som inte är baserat på fisk.

3856 Lagen om vattenbruk gäller bara för vattenbruk i vatten/hav och liten produkten. Denna lag blir inte
3857 funktionsduglig då man tillämpar den på land och vattenbruk i stor skala. Tillägg/ny lag bör tillkomma
3858 för att vara mera anpassad för vattenbruk på land i stor skala.

3859 Handläggningstiden för godkännanden tar alldeles för lång tid!

3860

3861 Jag/vi föreslår partistämman besluta
3862

3863 att man snarast utreder hur man skall ha en tillämpbar lag om vattenbruk på land i stor skala.

3864
3865

3866 **Distriktets yttrande:**

3867 Distriktsstyrelsen föreslår stämman besluta: Att anse motionen besvarad

3868

3869 Yrkande

3870 Nils Lewinsky yrkar bifall på motionen.

3871 Propositionsordning
3872 Mötesordföranden ställer propositioner på yrkandena och finner att distriktsstyrelsens förslag till
3873 beslut har bifallits.

3874

3875 Beslut

3876 Stämman tillstyrker distriktsstyrelsens förslag till beslut om att anse motionen besvarad.

3877

3878

3879 [5.33: Vattenbruk](#)

3880 *Johan Gröhn, Boden, Norrbotten*

3881

3882 Landbaserad fiskproduktion bedöms idag med samma regelverk som odling som sker i vattendrag,
3883 trots att miljöpåverkan är en bråkdelen mot de utsläpp som i vatten

3884 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3885

3886 att regelverket för landbaserade fiskeproduktion anpassas efter den miljöpåverkan de har.

3887

3888

3889 **Distriktets yttrande:**

3890 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman

3891 att bifalla motionen

3892 att regelverk för all inhemsk matproduktion anpassas efter faktisk miljöpåverkan.

3893

3894 Distriktsstämman bifaller distriktsstyrelsen förslag och föreslår partistämman:

3895 att bifalla motionen

3896 att regelverk för all inhemsk matproduktion anpassas efter faktisk miljöpåverkan.

3897

3898

3899 [5.34: Avfallsmonopolet](#)

3900 *Marie Björnell, Kungsbacka, Halland*

3901

3902 Avfallsmonopolet regleras i Miljöbalken. I kapitel 15 §24 står det tex att avfallet inte får hanteras av
3903 annan än kommunen eller den som kommunen anlitar. Detta gynnar inte en hälsosam konkurrens. Det
3904 finns inte heller någon konkurrens vid valet av avfallscentral. Jag vill välja en avfallscentral som
3905 främjar återanvändning och återvinning i mycket högre grad än vad som görs idag. Där
3906 funktionsdugliga material och saker i första hand används igen.

3907 Exempel: På återvinningscentralen står det idag en container för böcker. Men det är inte tillåtet att ta
3908 en slängd bok med sig. Boken är kommunens och det ses som ett brott att göra det. Är det bra för
3909 miljön? Nej. Mer återanvändning behövs för att klara våra gemensamma miljömål!

3910 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3911

3912 att se över Miljöbalkens 15 kapitel som reglerar avfall, i syfte att främja miljö och konkurrens

3913

3914

3915 **Distriktets yttrande:**

3916 Distriktsstyrelsens yttrande

3917

3918 Återbruk är en förutsättning för framtidens resursanvändning. Motionären lyfter denna fråga på ett
3919 mycket klokt sätt. Distriktsstyrelsen ser dock problem i en helt avreglerad avfallsmarknad. Mängden
3920 miljöfarligt avfall ökar och kontroll och reglering därav är även fortsatt viktig. Med detta sagt
3921 motsätter distriktsstyrelsen sig inte en översyn av miljöbalkens 15 kapitel i syfte att främja miljön
3922 genom återbruk.

3923 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

3924 att bifalla motionen

3925

3926 Distriktsstämmans beslut

3927 **BESLUTAS**

3928 att bifalla motionen

3929

3930 **[5.35: Pant](#)**

3931 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

3932

3933 Det slängs mycket flaskor och burkar i naturen trots att man får pant för dem om man pantar dem i
3934 livsmedelsaffärernas pantmaskiner. I naturen gör de stor skada. Många aluminiumburkar slängs i
3935 växande vall som ska bli mat till böndernas tamdjur. När bonden skördar vallen krossas burkarna.
3936 Sylvassa skärivor kommer med i djurens mat. När djuren äter dem skär fragmenten sår i inälvorna och
3937 orsakar stort lidande och skada på djuren. För att få människor att inte slänga burkar och flaskor i
3938 naturen så måste panten höjas så att folk tycker att det är lönt att panta istället för att slänga dem i
3939 naturen. Därför anser jag att panten för alla flaskor och burkar som idag är belagda med pant ska höjas
3940 till 10 kronor.

3941 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3942

3943 att höja panten på alla burkar och flaskor som idag är belagda med pant till 10 kronor.

3944

3945

3946 **Distriktets yttrande:**

3947 Distriktsstyrelsen delar motionärens uppfattning att plast-, glas- och aluminiumflaskor/ burkar i
3948 naturen är ett stort bekymmer. Precis som motionärens framhåller så utgör dessa främmande element i
3949 naturen risk för stort lidande, både hos tamboskap och vilda djur.

3950 Retursystemet styrs i grunden av ett producentansvar, där producenterna av förpackningsmaterial
3951 själva har att finna lösningar för att materialet ska samlas in. Pantssystemet styrs av "Förordning
3952 (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar", där målsättningen för hur stor andel
3953 som återvinns styrs av "Förordning (2018:1462) om producentansvar för förpackningar § 19".

3954 Det är således inte en statlig fråga hur burkar och flaskor ska samlas in, inte heller hur stora eventuella
3955 "pantbelopp" ska vara. Däremot bestämmer Riksdag och Regering genom lagar och förordningar hur
3956 stor del av det som säljs som ska samlas in. Lagar och förordningar styr också specifikt vilka material
3957 och förpackningar som omfattas av kraven.

3958 Nedskräpning överlag utgör ett växande problem i Sverige, det kan därför vara lämpligt att Riksdag
3959 och Regering ser över hur skarpa krav som finns formulerade i relevanta lagar och förordningar, det
3960 kan också finnas skäl att se över vilka produkter som ska omfattas av de olika krav som finns.

3961

3962 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

3963

3964 Att instämma i motionens intentioner, samt

3965 Att Centerpartiet ska verka för skärpt lagstiftning för att mer förpackningsmaterial ska återvinnas.

3966 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

3967

3968

3969 **5.36: Pant**

3970 *Gunnar Dalstrand, Åmål, Fyrbodal*

3971 *Sven Callenberg*

3972 Tyvärr hamnar allt mer urdruckna aluminiumburkar på ställen där de ej hör hemma. Många hamnar
3973 bland de vanliga soporna, men alldeles för många hamnar ute i vår natur. Förutom att en
3974 aluminiumburk aldrig bryts ned är de en dödsfälla för nötkreatur. En burk som hamnar i en slåttervall
3975 löper stor risk att strimlas i en gräshack och hamnar tillslut i kossans mage där de skapar ett stort
3976 lidande. Enda utvägen är avlivning eller nödslakt.

3977 En stor mängd burkar privatimporteras från framförallt Tyskland. Svenska kunder i dessa enorma
3978 alkoholbutiker undertecknar ett dokument där de garanterar att ölen de köpt ej kommer att konsumeras
3979 i Tyskland. Sålunda slipper de att betala den tyska panten på burken. Vi importerar inte bara öl, utan
3980 också ett stort miljöproblem.

3981 Jag/vi föreslår partistämman besluta

3982

3983 att Centerpartiet jobbar för att panten i Sverige höjs till 3 Kronor per burk

3984

3985 att Centerpartiet genom sin representation i EU jobbar för ett gemensamt Europeiskt pantsystem
3986
3987

3988 **Distriktets yttrande:**

3989 Kretsårsmötets utlåtande:

3990 Årsmötet biföll motionen.

3991

3992 Distriktets utlåtande:

3993 Motionärerna lyfter en mycket viktig fråga som berör jordbrukare och deras djur dvs risken att
3994 nötkreatur intar skärande aluminiumstrimlor, vilket leder till djurs lidande och död och förlust av stora
3995 värden och inte minst sorg för ägarna. Att människor tanklöst och grymt slänger burkar utan hänsyn
3996 till att de kan skada måste motarbetas.

3997 Att öka panten kan vara ett steg för att fler burkar pantas och därmed minska risken för att de hamnar
3998 där de kan skada djur och det är bra. Det kan också medföra ökad återvinning av aluminium, vilket
3999 också är bra. Men med tanke på att aluminium som är en ändlig resurs, kräver stor energiåtgång för
4000 bearbetning och kan ersättas av andra förpackningar känns det frestande att föreslå att Centerpartiet
4001 arbetar för förbud mot dessa förpackningar. Förbud är inte den väg vi normalt vill gå, men gäller det
4002 något som inte är nödvändigt, kan skada och behövs till andra viktigare ändamål, landar vi i denna
4003 ståndpunkt.

4004

4005 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman:

4006 att bifalla motionens att-satser

4007 att Centerpartiet på sikt verkar för förbud av aluminium som förpackningsmaterial för livsmedel

4008

4009 Olof Börjesson yrkade avslag på andra att satsen.

4010 Sven Callenberg yrkade bifall till distriktsstyrelsens förslag till beslut.

4011

4012 Votering begärdes och genomfördes enligt propositionsordning bifall kontra avslag. Om-röstningen
4013 utföll 37 röster för bifall, 25 för avslag 10 avstod från att rösta.

4014

4015 Beslöts att

4016 bifalla motionens att-satser

4017 Centerpartiet på sikt verkar för förbud av aluminium som förpackningsmaterial för livs-medel

4018

4019 [5.37: Ekocid](#)

4020 *Anette Snebjerg, Värmdö, Stockholms län*

4021 *Hans Lindqvist*

4022 **Motion till Centerpartiets riksstämman 2021 om Ekocid**

4023 **(storskalig miljöförstöring) som internationellt brott inom**

4024 **Romstadgan**

4025

4026 **Bakgrund**

4027 Miljöarbetet i världen fick en milstolpe vid Stockholmskonferensen, den första
4028 internationella miljökonferensen 1972 som hölls i Sverige. Det har snart gått 50 år sedan
4029 Stockholmskonferensen, och sedan dess har tillståndet för världens ekosystem
4030 kontinuerligt försämrats. Trots oräkneliga konferenser och konventioner, trots tydliga
4031 mål på såväl nationell som internationell nivå är trenden klar. De ekosystem vi är
4032 beroende av för våra mest grundläggande behov av mat, vatten och ett stabilt klimat
4033 eroderas systematiskt. Detta hotar mänskliga rättigheter, påverkar mänskliga samhällen
4034 och leder till konflikter och migration. De globala hållbarhetsmålen går inte att nå utan
4035 friska ekosystem, därför är skyddet av naturen helt avgörande för all utveckling.
4036 Trots att sambanden är väl kända mellan t ex utsläpp av fossila bränslen och
4037 klimatförändringar, mellan förstörelse av ekosystem och artutrotning, fortsätter
4038 investeringarna i verksamheter som påverkar klimatet och ekosystemen negativt. De
4039 företag och finansbolag som gör vinst på dessa satsningar verkar på en internationell
4040 marknad. Skadorna och kostnaderna drabbar samhället, kommande generationer och
4041 naturen.

4042

4043 Behovet av internationellt bindande lag för att hålla stater ansvariga för miljöbrott har
4044 uppmärksammats länge. Under 1990-talet utarbetades Romstadgan som reglerar
4045 verksamheten för Internationella brottsmålsdomstolen i Haag. Romstadgan fastslår fyra
4046 internationella brott: folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser och
4047 anfallskrig. Brott mot miljön var inkluderat när Romstadgan togs fram men det ströks
4048 strax innan dokumentet antogs (enligt FN-observatörer på plats som ett resultat av
4049 lobbying). Det är dags att införa ett tillägg till Romstadgan. Ekocid, storskalig
4050 miljöförstöring, bör bli ett internationellt brott.

4051

4052 **Lika väl som juridiska personer idag kan åtalas för brott mot mänskliga**
4053 **rättigheter skulle beslutsfattare inom såväl politik som företag kunna hållas**
4054 **personligen ansvariga för miljöeffekterna av sina beslut.**

4055

4056 Avgifter för att återställa miljöskador där så är möjligt, eller böter, är i dagsläget oftast
4057 otillräckliga och ineffektiva för att hindra ödeläggelse. Företag kan också gå i konkurs
4058 och lämna notan för exempelvis läckande gruvdammar efter sig till samhället. Vetskapen
4059 om att företagsekonomiskt lönsam men miljöskadlig verksamhet kan leda till att
4060 ansvariga dras inför rätta kan bidra till en omställning mot mer långsiktigt och ekologiskt
4061 hållbart agerande. Inte minst skulle en lag om ekocid kunna bidra till att styra om
4062 investeringar från sådant som utvinning av fossilbränslen och gruvdrift i känsliga
4063 naturområden till miljömässigt hållbara satsningar. Lagstiftning har också en starkt
4064 normerande effekt. Att storskalig miljöförstöring blir ett brott och inte längre något
4065 potentiellt lönsamt har en viktig effekt på samhällets värderingar, i en tid då vi behöver
4066 ställa om till ett samhälle som respekterar naturen och planetens gränser.

4067 Särskilt stor betydelse skulle en internationell lag om ekocid få för fattiga länder med
4068 ofta svag miljölagstiftning som drabbas hårdast av de ökande, gränslösa föroreningar
4069 som globaliseringen fört med sig och vars befolkningar ofta är de som minst bidragit till
4070 dem.

4071 På senare tid har intresset för frågan ökat markant, i takt med att klimatförändringarna
4072 och tillståndet för världens natur kontinuerligt blivit allt mer alarmerande. Enligt en
4073 undersökning utförd 2018 på uppdrag av Greenpeace International instämmer 79
4074 procent av de tillfrågade i påståendet "Brott mot naturen borde vara åtalbara likt brott
4075 mot mänskligheten".

4076 Undersökningen omfattar nästan 24 000 personer från 21 länder över hela världen. Vid
4077 ICCs partsmöte i november 2019 menade Vanatus och Maldivernas representanter att
4078 ekocid som internationellt brott nu behöver diskuteras på allvar. Påven Franciskus
4079 uttalade i november 2019 sitt stöd för ekocid som internationellt brott. I juli 2020
4080 uttalade Frankrikes president Macron sitt stöd för förslaget.

4081 Belgiens nybildade regering har också uttalat avsikt att ta diplomatiska initiativ för att
4082 hejda ekocid som brott. I november 2020 presenterade Stop Ecocide Foundation en
4083 panel av hög internationell juridisk kompetens med uppdrag att definiera ekocid som
4084 brott. Finlands utrikesminister har uttryckt intresse för denna definition och även i
4085 Spaniens parlament finns initiativ till att utreda frågan.

4086 Vilken som helst av Romstadgans parter kan föreslå ett tillägg till den. Sverige bör ta

4087 initiativet och göra det tillsammans med de stater som redan uttryckt intresse. Det är
4088 viktigt att frågan har ett brett stöd och ett tillfälle att skapa internationellt samförstånd
4089 för en lag mot ekocid är vid FN:s miljökonferens år 2022, 50 år efter
4090 Stockholmskonferensen.
4091 Undertecknade föreslår att stämman uppdrar åt partistyrelsen
4092 Att ta initiativ till att Sverige och EU verkar för ett tillägg till Romstadgan om ekocid
4093 (storskalig miljöförstöring) som internationellt brott, möjligt att åtala vid Internationella
4094 Brottmålsdomstolen i Haag.

4095

4096 Anette Snejbjerg

4097 Hans Lindqvist

4098 VärmdöCenterns årsmöte den 15/2 presenterades motionen och beslut togs om att kretsen ställer sig
4099 bakom den.

4100 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4101
4102 att bifalla motionen om Ekocid
4103
4104

4105 **Distriktets yttrande:**

4106 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att avslå motionen.

4107

4108

4109 [5.38: Cirkulär ekonomi](#)

4110 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

4111

4112 I Sverige förstörs mycket kläder, skor och möbler när inte butikerna lyckas sälja den. Det är förstås
4113 ohållbart för miljön. I Frankrike finns en lag som förbjuder detta.

4114 Det framgår av följande artikel <https://www.expressen.se/nyheter/klimat/jysk-skar-sonder-mobler-dumpar-dem-i-soporna/>.

4115

4116 Jysk skär sönder möbler – dumpar dem i soporna

4117 ISABELLA LÖVINPublicerad 24 jun 2020 kl 18.08

4118 Möbeljätten Jysk skär sönder möbler och dumpar i containrar

4119 Jysk förstör möblerna så att ingen ska kunna använda dem.

- 4120 Sönderskuren kudde i Jysks container.Föregåendeästa
- 4121 Möbeljätten Jysk beskriver hur de kämpar för att begränsa sin ”negativa effekt på klimatet”. Ändå
4122 slänger de reklamerade produkter som inte bedöms kunna säljas i sopcontainrar – sönderskurna för att
4123 ingen ska kunna ta tillvara på dem.
- 4124 – Det visar på ett ohållbart sätt att se på våra resurser, säger klimat- och miljöminister Isabella Lövin
4125 (MP).
- 4126 Samtidigt har regeringen inga planer på att ändra lagstiftningen kring svinnet, utan hänvisar till EU.
- 4127 Andreas Jakobsson
- 4128 Dela
- 4129 Det är kväll. Mörkret har precis lagt sig. Regn hänger i luften. På baksidan av möbelkedjan Jysks butik
4130 står två containrar halvfylla av sopor. Tomma kartonger, säckar med matrester från fikarummen och
4131 plastbitar sticker fram. Men också sådant som normalt inte skulle klassas som skräp. Granskar man
4132 innehållet närmare syns exempelvis en prydnadskudde, en luftmadrass – och en stol med grön
4133 vinylklädsel. Samtliga är sönderskurna. Stolsitsen har långa jack i klädseln, kudden är full av
4134 knivmärken och luftmadrassen har flera snitt längs sidorna. Vid en koll bakom flera Jyskbutiker blir
4135 resultatet detsamma. En sönderskuren solstol. En till luftmadrass.
- 4136 I april granskade Expressen hur den svenska kedjan Skopunkten skär sönder skor innan de kastas i
4137 soporna för att brännas upp. Ansvariga hänvisade då till att de inte vill att deras ratade produkter ska
4138 ”hamna på marknaden”. Nu kan Expressen avslöja att samma hantering sker hos möbeljätten Jysk.
- 4139 Isabella Lövin: ”För billigt att producera nytt”
- 4140 Miljöpartiets Isabella Lövin, miljöminister och vice statsminister, är starkt kritisk till butikernas
4141 systematiska svinn.
- 4142 – Att i stor omfattning förstöra och slänga kläder, möbler, livsmedel eller annat i stället för att sälja
4143 dem billigare eller skänka dem till välgörenhet, visar på ett ohållbart sätt att se på våra resurser. Det är
4144 för billigt att producera nytt och det finns inte heller riktigt ett incitament att tillverka varor med en
4145 lång livslängd, säger Lövin till Expressen.
- 4146 De varorna vi bedömer att man inte kan bruka längre, tar man sönder på det sättet
- 4147 Sandra Martinsson är kommunikationsansvarig på Jysk. Hon säger att de reklamerade produkterna,
4148 som inte bedöms kunna säljas, skärs sönder för att de inte ska plockas upp ur soporna och användas.
- 4149 – De varor som vi bedömt inte går att bruka markerar vi på det sättet. Det har att göra med att de är
4150 väldigt stöldbegärliga. Och då utsätts vi som företag för bedrägeri, genom att man tar saker från våra
4151 containrar och går tillbaka till butik och reklamerar dem. Så de varorna vi bedömer att man inte kan
4152 bruka längre, tar man sönder på det sättet.
- 4153 Så det ingår i de anställdas arbetsuppgifter att stå och ha sönder saker?

- 4154 – Inte att stå och ha sönder saker. Men det ingår i deras arbetsuppgifter att saker som kommer in till
4155 oss och är trasiga och inte går att sälja sorteras och skickas till återvinning där de återvinns i alla dess
4156 former.Nästa
- 4157 Men de produkter vi har granskat har ju varit slängda i brännbartcontainrar, blandat med avfall som
4158 fikarumssopor, plast, metall och trä?
- 4159 – Det kan jag inte svara för. Det måste vara en enskild felhantering.
- 4160 Det är dock inte vid ett enskilt tillfälle som vi hittat era produkter i soporna för brännbart?
- 4161 – Vi har en ganska stor sortering i våra butiker. Vi sorterar metall, wellpapp. Men så har vi så klart
4162 brännbart. Det måste vi ha.
- 4163 Förbjudet i Frankrike
- 4164 I februari i år antogs en lag i Frankrike som förbjuder företag att förstöra produkter. Sveriges klimat-
4165 och miljöminister Isabella Lövin hänvisar i stället till en framtida samordning kring frågan inom EU.
- 4166 – Vi vill se en lösning på EU-nivå. I våras presenterade EU-kommissionen en ny handlingsplan för
4167 den cirkulära ekonomin. I handlingsplanen skriver kommissionen att EU ska undersöka möjligheten
4168 att införa ett förbud mot destruktion av osålda hållbara produkter. Sverige välkomnar handlingsplanen
4169 och ser positivt på ett ambitiöst genomförande, säger ministern till Expressen.
- 4170 På frågan om varför en liknande lag som den i Frankrike inte diskuterats i Sverige svarar Isabella
4171 Lövin att man inväntar EU-kommissionens initiativ.
- 4172 – Detta visar på varför det är så viktigt att vi arbetar mot en cirkulär ekonomi. Vi behöver ha
4173 lagstiftning och förhållningssätt som driver utvecklingen framåt, så att det som produceras i första
4174 hand används och återanvänds. Att i större omfattning göra sönder och slänga funktionsdugliga
4175 produkter ska inte vara ett alternativ i framtiden, säger hon.
- 4176 Vägrar redovisa hur mycket som eldas upp
- 4177 Enligt kommunikationschefen Sandra Martinsson arbetar Jysk hårt med att minska det avfall som går
4178 till brännbart – och med att öka återvinningen. Det gör man med hjälp av siffror från leverantörerna
4179 som följs upp noggrant. Men när Expressen ber att få ta del av siffrorna blir det stopp.
- 4180 – Vad skulle du läsa ut av det? Hur ska man göra en bedömning av hur mycket brännbart våra butiker
4181 har och hur mycket återvinning som är rimligt?
- 4182 Men om jag får titta på dem skulle jag ju kunna se om de säger mig något?
- 4183 – Det tror jag inte de skulle.
- 4184 Vi får alltså inte ta del av siffrorna?
- 4185 – Nej. Du kan inte ta del av dem.
- 4186 Möbelbranschen har hamnat lite 'mellan stolarna' när det gäller återvinning

- 4187 Oksana Mont, professor på Internationella miljöinstitutet i Lund, forskar om cirkulär ekonomi i
4188 möbelbranschen. Hon säger att det finns mycket som kan bli bättre när det kommer till återvinning av
4189 möbler. Inom EU återvinns bara tio procent av alla möbler. Resten går till deponi eller eldas upp.
- 4190 – Möbelbranschen har hamnat lite ”mellan stolarna” när det gäller återvinning. I många andra
4191 branscher, exempelvis elektronikbranschen, finns det en standard och krav på återvinning. Men möbler
4192 har inte varit i fokus, säger hon.
- 4193 Återvinningsgraden är alltså låg när det gäller möbler. Detta trots att det inte finns några egentliga
4194 tekniska hinder.
- 4195 – Att återvinna möbler borde vara lätt. De är inte komplexa som till exempel datorer. Men det måste
4196 finnas ekonomi i det. Om man tittar på Blocket finns det gamla möbler som knappt kostar någonting.
4197 Att ha människor som jobbar med att reparera och transportera möbler kostar pengar.
- 4198 Sprejar gul färg på varorna
- 4199 Efter vårt samtal ringer Sandra Martinsson på Jysk upp och berättar att de i Danmark har börjat testa
4200 en ny metod för att ”märka” produkter som kastas. En gul färg som inte går att ta bort. På så vis
4201 kommer de anställda inte längre behöva skära sönder möblerna utan kan i stället spreja gula streck på
4202 dem.
- 4203 Det låter som ett stort projekt för något som, enligt dig, sker väldigt sällan?
- 4204 – Oavsett hur många de är eller hur stor mängd det handlar om så är det vårt ansvar att ta hand om
4205 dem på bästa sätt. Genom att i stället markera dem med gul färg ger vi möjlighet att hitta nya vägar för
4206 att ta hand om dessa varor eftersom att vi då inte tar sönder varan ytterligare, säger hon.
- 4207
- 4208 Skojätten skär sönder och dumpar osålda skor
- 4209 KLIMATPublicerad 18 apr 2020 kl 18.31
- 4210 Svenska skojätten skär sönder skor och dumpar i containrar
- 4211 00:59
- 4212 01:26
- 4213 Produktionschefen: ”Finns skor som måste kasseras”.
- 4214 När Expressen gör regelbundna stickprover i butikscontainrarna ligger det ungefär varannan gång
4215 säckar med sönderskurna skor i dem.
- 4216 Nilson Groups produktionschef Daniel Ganstrand
- 4217 De sönderskurna skorna i containrarna består inte bara av reklamationer från kunder.
- 4218 Sönderskurna skor.nde

- 4219 Svenska skokedjan Skopunkten hävdar att de arbetar hårt för att utveckla sitt hållbarhetsarbete och
4220 minska sitt klimatavtryck.
- 4221 Men Expressen kan nu avslöja hur skoföretaget samtidigt skär sönder mängder av osålda skor, som
4222 sedan dumpas i sopcontainrar.
- 4223 – Överproduktion är ett generellt problem i mode- och skoindustrin, säger Jennie Dahmén, författare till
4224 boken ”Slow fashion: din guide till smart och hållbart mode”.
- 4225 Andreas Jakobsson
- 4226 Kopiera länk
- 4227 Nilson Group är Sveriges största skokoncern med en omsättning på 2,5 miljarder förra året. I
4228 koncernen ingår förutom Skopunkten också varumärkena Din Sko, Nilson Shoes, Skopunkten, Jerns,
4229 Radical Sports och Ecco Stores.
- 4230 Skojätten säger sig ha mycket höga ambitioner när det gäller klimat och hållbarhet.
- 4231 På koncernens hemsida sägs bland annat att man jobbar för att integrera hållbarhetsarbetet i hela
4232 bolagets ”värdekedja”. Värdekedjan sägs vara kärnan i koncernens verksamhet och ”behandlar alla
4233 moment en sko behöver genomgå, från att ha varit en kreativ idé i produktutvecklingsfasen tills dess
4234 att skon säljs och används av våra kunder.”
- 4235 På sin hemsida hävdar Nilson Group att de tar stort ansvar för hållbarhet.
- 4236 I sin hållbarhetsrapport för 2019 slår Nilson Group även fast att: ”Hållbarhet för oss innebär att
4237 förhålla oss till planetens begränsningar och att skydda miljön.”
- 4238 Men sopcontainrar utanför koncernens butiker berättar en helt annan historia.
- 4239 Säckar med sönderskurna skor
- 4240 När Expressen under några månaders tid gör regelbundna stickprover i butikssopcontainrarna ligger det
4241 ungefär varannan gång säckar med sönderskurna skor i dem. Par på par ihoptryckta men annars rena
4242 och fina. Med undantag för snitten.
- 4243 DUBBELT SÅ STORA UTSLÄPP SOM FLYGET
- 4244 • I Sverige köper vi i genomsnitt 14 kilo textilier per person och år.
- 4245 • Tillverkningen av kläder står för åtta procent av mänsklighetens klimatpåverkan i världen. Det är
4246 dubbelt så mycket som flyget.
- 4247 • Att producera ett kilo textilier ger upphov till mellan 10 och 40 kilo koldioxidekvivalenter och kräver
4248 mellan 7000 och 29 000 liter vatten.
- 4249 • Dessutom används mängder av kemikalier vid tillverkningen, som ofta är farliga för dem som arbetar
4250 med produktionen.

- 4251 Källa: Naturvårdsverket, Uctad.
- 4252 Den pågående coronakrisen har slagit hårt mot klädbranschen med tappad försäljning och konkurser.
4253 Många företag permitterar också personal, däribland Nilson Group. Trots det fortsätter de
4254 sönderskurna skorna dyka upp i företagets sopcontainrar.
- 4255 Skorna i säckarna är en blandning av sådana som verkar ha returnerats efter att ha använts någon
4256 enstaka gång, men även helt nya skor som ser helt oanvända ut och som det inte går att se några fel på.
- 4257 Förutom att de nu har skurits sönder med ett vasst föremål på ett sätt som gör dem obrukbara.
- 4258 ”Kan ha vissa skönhetsfel”
- 4259 Nilson Groups produktionschef Daniel Ganstrand kommenterar mängden sönderskurna och dumpade
4260 skor i företagets sopcontainrar:
- 4261 – Ibland reklamerar kunder skor som fortfarande är funktionsdugliga. En sådan sko ska vi inte skära
4262 sönder. Den ska skänkas till Human Bridge, som vi samarbetar med över hela landet. Det är en
4263 välgörenhetsorganisation som hämtar upp funktionsdugliga skor, som kan ha vissa skönhetsfel.
- 4264 Men många av skorna som Expressen hittar finns det inte ens några skönhetsfel på.
- 4265 I containrarna ligger flera sönderskurna skor.
- 4266 Foto: ANDREAS JAKOBSSON
- 4267 Vi har exempel på att det kommit in folk och reklamerat skor som de hittat i containrar
- 4268 Om det överhuvudtaget är några fel så gör de knappast skorna obrukbara. Och de sönderskurna skorna
4269 i containrarna består inte bara av reklamationer från kunder. Vi hittar även partier av skor av samma
4270 modell som skurits sönder vid ett och samma tillfälle.
- 4271 – Om det är flera av samma modell handlar det antagligen om ett produktionstekniskt fel. Då gör man
4272 dem obrukbara genom att skära sönder dem, för att de inte ska hamna på marknaden. I förlängningen
4273 vill vi ha återbruk där, men som det ser ut i dag finns det begränsade möjligheter för det, säger Daniel
4274 Ganstrand.
- 4275 Varför är det så viktigt att förstöra skon innan den slängs?
- 4276 – Vi vill minimera risken att de hamnar i omlopp. Det finns ju personer som kan komma åt dem om de
4277 vill. Vi har exempel på att det kommit in folk och reklamerat skor som de hittat i containrar.
- 4278 FN:s handelsorgan Unctad har jämfört olika produktgrupper och konstaterar att världens
4279 kläd tillverkning står för större utsläpp av växthusgaser än flyget och sjöfarten tillsammans.
- 4280 Samtidigt finns det många exempel på att klädproducenter och återförsäljare av olika anledningar
4281 förstör fullt användbara kläder. Oftast för att inte varumärket ska tappa i anseende och pris genom att
4282 det kommer ut billigare partier på marknaden.

4283 ”För att få bukt med problemet behöver kvaliteten på skorna kontrolleras långt tidigare i processen,
4284 innan de når butik i Sverige”, säger författaren Jennie Dahlén, som granskat mode- och skoindustrin ur
4285 ett hållbarhetsperspektiv.

4286 Enligt författaren Jennie Dahlén, som granskat mode- och skoindustrin ur ett hållbarhetsperspektiv,
4287 räknar ofta företagen i branschen med att en viss procent av produktionen inte går att använda, på
4288 grund av dålig kvalitet.

4289 – Medan stora klädmärken kommit en bit på vägen med uppförandekoder och kontroller av att
4290 reglerna följs i produktionen så har många skoföretag knappt ens börjat det arbetet, säger hon.

4291 Hon konstaterar att skotillverkning ofta innebär en stor belastning på miljön, framför allt på grund av
4292 att nästan allt läder som används till skor garvas med giftiga kemikalier, bland annat krom.

4293 – För att få bukt med problemet behöver kvaliteten på skorna kontrolleras långt tidigare i processen,
4294 innan de når butik i Sverige, säger Jennie Dahlén.

4295 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4296

4297 att Sverige inför en liknande lag som i Frankrike som förbjuder företag att förstöra osålda hållbara
4298 produkter.

4299

4300 **Distriktets yttrande:**

4301 Medvetenheten om att vi måste ta tillvara de resurser vi har ökar ständigt och hänger ihop med
4302 klimatfrågan. Det har rapporterats i media om företag som destruerar osålda varor, vilket motionären
4303 hänvisar till i sin motionstext. För Centerpartiet är en hållbar konsumtion en viktig fråga sen
4304 decennier. Vår politik kring detta säger att ”konsumtionen behöver bli mer hållbar, ge förbättrat
4305 resursutnyttjande, minskad användning av skadliga kemikalier och möjlighet till mer återanvändning
4306 och återvinning”. Samtidigt är det viktigt att respektera företagets förmåga och rätt att bestämma över
4307 sin egen verksamhet. Istället för förbud och lagstiftning i detaljfrågor, ska politiken skapa
4308 förutsättningar för konsumtion där avfall minimeras och resurser tillvaratas. Den cirkulära och
4309 biobaserade ekonomin växer framför allt genom innovation och investeringar i företag som möter
4310 kunders ökade krav på hållbarhet.

4311

4312 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

4313

4314 Att avstyrka motionen.

4315 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

4316

4317

4318 [5.39: Cirkulär ekonomi](#)

4319 *Per Forsberg, Solna, Stockholms län*

4320

4321 När jag nu har bosatt mig i Bryssel för en period på 6 månader där praktik på ett hotel ingår tänkte jag
4322 ta tillfället i akt att skriva en motion till C partistämman nu i höst på ämnet miljö och återvinning.

4323 Besökte häromdagen en fransk matvarukedja vid namn Carfour. Det var andra gången jag besökte den.

4324 När jag skulle handla Toapapper b.l.a. så upptäcker jag något så genialt som en Refill maskin för
4325 påfyllnad av tre olika produkter.

4326 1. Flytande Tvättmedel

4327 2. Sköljmedel

4328 3. Diskmedel

4329 Med andra ord så plockar du den förpackning du ska ha fyller den. Nästa gång fyller du den flaska du
4330 hade med dig hemifrån och betalar i kassan. På så sätt spar vi in på miljön och minskar produktionen av
4331 nya förpackningar. Affärerna behöver heller inte sälja några färdiga Refill förpackningar.

4332 Vill med denna motion att det förs en diskussion på Stämman och i förberedande möten.

4333 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4334

4335 Att C försöker föra samtal med industrin och Handelsn om etablering av liknande system där så inte
4336 redan sker.

4337

4338 Att på sikt utöka till fler produkt områden med Refill System.

4339

4340 Att ge företagare som implementerar sådan teknik någon form av morötter incitament för att våga
4341 satsa.

4342

4343

4344 **Distriktets yttrande:**

4345 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
4346 intentioner.

4347 [5.40: Avfallsbrottslighet](#)

4348 *Inga-Lill Andersson, Karlskoga, Karlskoga*

4349

4350 Miljöbrott så som utsläpp av skadliga ämnen med påverkan på mark, vatten eller luft, gärningar som
4351 har skadlig inverkan på skyddade områden, eller att man brutit mot tillstånd och villkor för viss
4352 miljöfarlig verksamhet eller miljöfarlig kemikaliehantering är brott som tillsynsmyndigheter i
4353 kommuner ofta anmäler som misstänkt brott vilka upptäcks i samband med inspektioner. Påföljden för
4354 de flesta typer av miljöbrott, som regleras i 29 kap Miljöbalken, är böter eller fängelse i högst två år.
4355 Om det rör sig om brott som har begåtts inom ramen för näringsverksamhet kan det också dömas ut en
4356 så kallad företagsbot som åläggs aktuell verksamhet och/eller näringsidkare. Denna form av påföljd är
4357 särskilt vanlig när det gäller miljö- och arbetsmiljöbrott eftersom dessa brott ofta begås i olika typer av
4358 företag.

- 4359
- 4360 En företagsbot uppgår i dag till lägst 5000 kronor och högst 10 miljoner kronor.
- 4361 Ofta blir det kommunen som får ta ansvar över ett område eller tomt som har miljöfarligt avfall och
4362 där en miljödom på skadestånd eller företagsbot har utfärdats. Vanligt förekommande är att företaget
4363 har gått i konkurs eller på annat sätt har avlägsnat sig och kommunen står då kvar med kostnader för
4364 sanering och återställande av marken, medan det är staten och naturvårdsverket som efter fällande dom
4365 får ta del av det skadestånd som företaget är betalningsålagda.
4366 Företag som hanterar miljöfarliga produkter och avfall, borde vara ålagda att teckna försäkringar som
4367 täcker incidenter eller konkurser för att få bedriva sådan verksamhet.
- 4368 Jag anser att kommuner med miljöfarliga områden också ska få ta del av bötessumman för att snabbare
4369 hantera, sanera och återställa mark.
- 4370 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4371
- 4372 att se över att kommuner som måste hantera miljöbrott, av annan förekommen part och där skadestånd
4373 utfärdats, får kompensation från staten
4374
4375
- 4376 **Distriktets yttrande:**
- 4377 Frågan är aktuell när det gäller flera kommuner i Örebro län som ställs inför olika typer av
4378 saneringskostnader från mer eller mindre oseriösa företags avfall och förorenad mark. Centerpartiet ser
4379 också en organiserad brottlighet som riktar in sig på avfallsbranschen. Här behöver vi vara
4380 uppmärksamma och verkligen ta krafttag. Det här en brottlighet som kan påverka människors hälsa på
4381 ett allvarligt sätt och förstöra naturen.
- 4382
- 4383 Det är viktigt att pröva miljöbalken om det på något sätt kan utgå kompensation från staten till
4384 kommunen när det gäller uppkomna kostnader för sanering och återställande. Utgångspunkten är att
4385 förorenaren ska betala. Finns inte medel från företaget så bör staten på något sätt kunna gripa in och
4386 stödja aktuell kommun med finansiering. Frågan är viktig och bör på något sätt lösas.
- 4387
- 4388
- 4389 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta
- 4390 - Att bifalla motionen
- 4391 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma.
- 4392
- 4393 Distriktsstämman beslutar:
- 4394 Att Bifalla motionen
- 4395 Att Vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma
- 4396

4397 [5.41: Avfallsbrottslighet](#)

4398 *Camilla Eriksson, Botkyrka, Stockholms län*

4399

4400 I december 2020 utbröt en brand i en avfallsanläggning i Kagghamra i Botkyrka kommun. Branden
4401 blev mycket svårsläckt eftersom platsen visade sig vara såväl geologiskt som miljömässigt mycket
4402 känslig. Slutsatsen är att även om verksamhetsutövaren hade uppfyllt samtliga krav och bedrivit en
4403 seriös verksamhet, skulle Kagghamra ändå vara fel plats att ha avfallshantering på. Att ställa krav på
4404 platsens lämplighet saknas idag och gör att massa- och avfallshantering riskerar att fortsätta etableras
4405 på för miljön olämpliga platser.

4406 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4407

4408 att möjligheten att ställa krav på platsens lämplighet vid all avfalls- och masshantering införs.

4409

4410

4411 **Distriktets yttrande:**

4412 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
4413 intentioner.

4414

4415 [5.42: Avfallsbrottslighet](#)

4416 *Henrik Juhlin, Huddinge, Stockholms län*

4417

4418 Många av oss har hört om miljöskandalen skapad av Think Pink i Botkyrka. Där har Think Pink lagrat
4419 enorma mängder avfall som sedan har börjat brinna med stora problem för närmiljön med förorenat
4420 vatten, giftig rök och så vidare. Återvinningsföretaget NMT Think Pinks VD är anhållen för
4421 miljöbrott. Men den här motionen ska inte handla om de olagliga fel som Think Pink och andra har
4422 gjort, utan snarare kryphål i lagen som har utnyttjats som inte alls är lika kända.

4423 **3 år:**

4424 Ett kryphål som de använt är att avfall som inte ska till deponi måste sorteras inom max tre år efter att
4425 det kommit fram till en mellanlagringsplats. Men genom att frakta avfallet till en ny plats så får man
4426 tre nya år och så vidare, så genom att bara köra runt avfallet så behöver man aldrig sortera det eller
4427 betala eventuella deponiavgifter. Regeringen nämner denna problematik i deras Promemoria "Ordning
4428 och reda på avfallet" daterad januari 2021. För att förhindra kryphål som framför allt kriminella
4429 använder så är det viktigt att jobba för att stänga denna möjlighet.

4430 **Tillstånd i stället för anmälan:**

4431 Ska man till exempel hantera en "mindre" mängd byggavfall så kan man få hantera upp till 10 000 ton
4432 per år (gränserna är olika beroende på avfallstyp) utan att söka tillstånd för detta. Det krävs bara att
4433 man anmäler detta till kommunen och sedan kan man köra i gång efter sex veckor. Ska man däremot
4434 hantera större mängder, då krävs en avancerad och dyr ansökan om tillstånd hos Länsstyrelsen med
4435 miljökonsekvensbeskrivning och så vidare. För att kommunerna ska ha lite bättre koll och för att det
4436 ska finnas lite mer makt att hantera problemet så föreslår jag att reglerna ändras för de mindre
4437 mängderna. Så att man måste söka tillstånd från kommunen i stället för att bara göra en anmälan. Jag

4438 menar inte att man ska göra en miljökonsekvensbeskrivning, men genom att ha en ansökningsprocess
4439 med ett tillstånd, så finns det också ett tillstånd att dra tillbaka om företaget missköter sig.

4440 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4441

4442 att Centerpartiet verkar för att man inte ska kunna flytta runt avfall för att slippa källsortera det inom
4443 tre år.

4444

4445 att Centerpartiet verkar för att det ska krävas tillstånd i stället för anmälan för att få starta hantering av
4446 avfall och annat farligt material.

4447

4448

4449 **Distriktets yttrande:**

4450 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

4451

4452 [5.43: Sanering av marinors förorenade mark](#)

4453 *Hilbert Anne-Li, Österåker, Stockholms län*

4454

4455 Vi har EU-direktiv som säger att vi ska uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten till år 2027. Samtidigt
4456 är båtintresset i landet stort och marinorna/båtklubbarna många. Marken de befinner sig på är
4457 ofta kraftigt förorenad och det har skapats ur decennier av läckage av biocider från målade båtskrov,
4458 tvättning av båtskrov (spolplatta med bristfälligt reningssystem) , målning/skrapning av
4459 båtbottnfärg som hamnar på marken etc. I bästa fall hamnar en del av det på återvinningsstation men
4460 där finns långt ifrån alltid bra system för att ta hand om avfallet på rätt och säkert sätt.

4461 Marken på marinorna/båtklubbarna är ofta så pass förorenade att om det vore en arbetsplats och
4462 marinorna därmed skulle lyda under andra lagar så hade hela området varit avspärrat och kraftiga
4463 säkerhetsåtgärder vara vidtagna. Nu är det ingen arbetsplats och därmed fritt för barnfamiljen och
4464 hunden att göra sin söndagsutflykt mitt uppe i alla skadliga ämnen, men de är ovetande om riskerna.
4465 Marinorna är i dagsläget inte ens registrerade i en form som innebär att kommunerna
4466 gör tillfredsställande systematisk tillsyn trots att det egentligen är en väldigt miljöfarlig verksamhet.

4467 De ämnen som utgör störst risk för hälsa och miljö är de organiska miljögifterna TBT, PAH, PCB,
4468 irgarol och tungmetallerna zink, koppar, bly, kvicksilver, kadmium.

4469 Ämnena står och läcker till våra vatten och höga halter uppmäts runt om i landet. Ett skräckscenario är
4470 ett 100-årsregn som mättar marken och gör att allt släpper samtidigt vilket naturligtvis skulle innebära
4471 en miljökatastrof.

4472 Miljö- och hälsoskyddsavdelningar har börjat göra förelägganden till marinor om att marken måste
4473 saneras men det innebär enorma kostnader för verksamheten och risken för konkurser finns. Går
4474 verksamheterna i konkurs blir heller inga miljöåtgärder gjorda.

4475 Mycket av de skadliga ämnena i marken är egentligen återvinningsbara (tex att TBT blir tenn vid
4476 tillräcklig upphettning) och skulle göra mycket bättre nytta genom att återvinnas än att läggas på en
4477 dyr deponi för farligt avfall.

4478 Det finns realistiska förslag på åtgärder som skulle innebära både stor miljönytta och ett förhindrande
4479 av konkurser bland verksamheterna men det kräver en nationell samordning genom till exempel ett
4480 uppdrag till Naturvårdsverket. Genom att se avfall som råmaterial vid utvinning av sekundära metaller
4481 kan större incitament skapas för genomförande på grund av lägre skatt.

4482

4483 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4484

4485 att verka för en nationell samordning av förorenad mark

4486

4487 att marinor/båtklubbar registreras i en form som innebär att systematisk tillsyn kan genomföras

4488

4489 att se avfall som råmaterial om det går till utvinning av sekundära metaller

4490

4491 att verka för att återvinningsstationer utbildas till att ta hand om avfall från marin verksamhet på riktigt

4492 och säkert sätt

4493

4494

4495 **Distriktets yttrande:**

4496 BESLUTADES att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

4497

4498 [5.44: Biologisk mångfald](#)

4499 *Freija Carlstén, Uppsala, Uppsala*

4500

4501 Biologisk mångfald är viktigt för ett fungerande samhälle. Det är dessutom oerhört värdefullt för såväl
4502 ekonomin som vårt välbefinnande. Luften vi andas in, vattnet vi dricker och maten vi äter förlitar sig
4503 på biologisk mångfald. Växter rengör luften och bin pollinerar matgrödor. Hundratals kommuner,
4504 regioner och länder världen över har i dag en strategi för biologisk mångfald och i vissa länder är det
4505 obligatoriskt.

4506 Den biologiska mångfalden minskar i en rasande takt och en anledning till att större krafttag inte görs
4507 är att det ofta kan viftas bort som något omätbart som inte går att räkna och likställa med en
4508 ekonomisk investering. I takt med att våra städer expanderar bör en ambition vara att arbeta utifrån en
4509 strategi som lämnar den naturliga miljön i ett mätbart bättre tillstånd än i vilket den ursprungligen var.
4510 Resultatet skulle bli en nettovinst i biologisk mångfald.

4511 I flertalet länder, bland annat Storbritannien, används ett system för 'biologiska mångfaldsenheter' som
4512 används för att mäta biologisk mångfald före och efter exploatering. Systemet innebär att man gör en
4513 kvantitativ bedömning som visar förändringen i biologisk mångfald på ett robust, konsekvent och
4514 öppet sätt. Utifrån bedömningen tas en plan fram för hur den biologiska mångfalden kan öka.
4515 Byggplaner kan alltså godkännas först om det kan säkerställas att den biologiska mångfalden kan öka
4516 med de åtgärder som föreslås.

4517 Systemet används i dagsläget framför allt vid utveckling av infrastrukturprojekt som vägar, järnvägar,
4518 flygplatser och kraftproduktionsanläggningar men skulle i Sverige även kunna appliceras vid annan

4519 typ av exploatering. En utredning och åtgärder för biologisk mångfald skulle exempelvis kunna
4520 appliceras inom den strategiska miljöbedömningen för detaljplaner.

4521 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4522

4523 att utveckla ett system för att mäta och säkerställa bevarad eller ökad biologisk mångfald vid
4524 exploatering.

4525

4526 att ett system för att mäta och säkerställa bevarad eller ökad biologisk mångfald ska kravställas för
4527 detaljplaner vid exploatering.

4528

4529

4530 **Distriktets yttrande:**

4531 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman besluta:

4532 att instämna i motionens intentioner

4533 Motionen lyfter en livsavgörande fråga, biologisk mångfald. Lagstiftning inom bland annat
4534 miljöbalken behandlar redan idag dessa frågor, men något exakt mätsystem av biologisk mångfald
4535 generellt saknas. Naturen är komplex och därmed i sig svårämbar. I en exploatering kanske vissa
4536 delar gynnas och ökar medan andra minskar, vilket skulle ge en på totalen oförändrad biologisk
4537 mångfald även om vissa delar skadas.

4538 Redan idag ställs krav på miljökonsekvensutredningar vid större projekt, och dessa kan visa på såväl
4539 målkonflikter som möjligheter till kompensationsåtgärder. Ytterligare krav på mätningar och
4540 systematiseringar kanske kan ställas vid flera projekt, men att utveckla ett objektiva mätsystem
4541 förefaller svårt.

4542

4543 5.45: Vatten och VA

4544 *Jacob Spangenberg, Östhammar, Uppsala*

4545 *Inger Abrahamsson*

4546 Mellan 1950 och 1980 skedde en massiv utbyggnad av vatten och avloppsanläggningar i Sverige.
4547 Detta är att betrakta som en mycket stor miljöinsats och också en förutsättning för att hantera
4548 tillväxten av Sveriges tätorter. Anläggningarna har fortlöpande moderniserats och byggts ut för att
4549 kunna användas av medborgarna.

4550 I de större kommunerna med stark tillväxt i relativt stora städer och tätorter, går det att finansiera dessa
4551 utbyggnader genom det sk taxekollektivet. Detta betyder att VA-taxan kan finansiera såväl löpande
4552 verksamhet, som tillväxtinvesteringar. Tätheten av abonnenter, gör att man varken behöver höja taxan
4553 eller låna till investeringar.

4554 I flera kommuner med tillväxt i, men med större gleshet finns det mycket stora investerings-
4555 utmaningar. I Östhammars kommun, med 22000 invånare och 6 tätorter med stor landsbygd, finns
4556 inga som helst skalfördelar att vinna. Vår största tätort Östhammar, med strax under 5000 invånare,
4557 planerar just nu för VA anläggningar för att möta framtiden. Troligen behövs en avsaltnings-
4558 anläggning samt även ett nytt avloppsreningsverk. Den samlade kostnaden för dessa investeringar är
4559 minst 1md kronor, vilket inte är möjligt att finansiera för vare sig taxe- eller skattekollektivet i

4560 kommunen. Östhammars kommun är inte unik, utan detta läge finns i flera kommuner, vilket även
4561 branschorganisationen Svenskt Vatten påpekat.

4562 Den tidigare massiva utbyggnaden i Sveriges kommuner finansierades i huvudsak av statliga bidrag.
4563 För att kunna re-investera och bygga ut dagens VA är vi övertygade om att staten behöver satsa brett
4564 på denna viktiga miljöinsats för framtiden. Vi föreslår att staten ställer ut lånegarantier till
4565 kommunerna för att kunna genomföra dessa framtidssatsningar. En statlig lånegaranti minskar också
4566 risken för kommunerna, som under de kommande åren dessutom måste satsa rejält inom övriga
4567 välfärdsområden.

4568 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4569

4570 att Centerpartiet arbetar för att staten ställer ut lånegarantier för kommunala VA investeringar.
4571

4572 **Distriktets yttrande:**

4573 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman besluta:

4574 Att bifalla motionen

4575

4576 Motionen lyfter en mycket viktig framtidsfråga som berör väldigt många kommuner. De ökande
4577 kraven på VA- infrastruktur gör det nästan omöjligt att finansiera utbyggnaden inom VA-taxan varför
4578 statliga lånegarantier är ett bra förslag.

4579

4580 [5.46: Vatten och VA](#)

4581 *Monica Hansson, Falkenberg, Halland*

4582

4583 ”Läkemedel som kommer ut i naturen påverkar fiskar och vattenlevande djur redan vid mycket låga
4584 halter. Antibiotika i miljön kan dessutom allvarligt skada vår hälsa” Det skriver Naturvårdsverket på
4585 sin hemsida.

4586 De senaste 20 åren har läkemedelskonsumtionen fördubblats. Under och efter användning utsöndras
4587 de flesta läkemedel ur kroppen via urin och avföring. Avloppssystemet är därmed den största
4588 spridningsvägen för läkemedelsrester till miljön. Läkemedel är kemiskt stabila och reningsverken är
4589 inte alltid och överallt byggda för att kunna ta emot läkemedel, halterna minskas därmed inte i
4590 reningsprocessen. Ny teknik finns som även tar bort läkemedelsrester i avloppsvatten. Det är angeläget
4591 att den utvecklas och används.

4592 Det finns fullskaliga reningssteg som bland annat med hjälp av ozon kan rena och ta bort
4593 läkemedelsrester till 90 procent ur avloppsvattnet.

4594 Det är angeläget att denna metod och andra innovationer används för att skona vår miljö och vårt
4595 vatten. En viktig framtidsfråga.

4596 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4597

4598 att Centerpartiet arbetar för att reningsverken kompletteras och utvecklas så läkemedelsrester kan
4599 minimeras i vårt vatten

4600

4601

4602 **Distriktets yttrande:**

4603 Distriktsstyrelsens yttrande

4604

4605 Distriktsstyrelsen instämmer i motionärens syn kring reningsverkens behov av anpassning till nya
4606 förutsättningar. Vi har under senare år kunnat följa forskningen kring läkemedelsrester i våra
4607 vattendrag och sjöar. Distriktsstyrelsen oroas, likt motionären, av de uppgifter som under senare tid
4608 uppdagats.

4609

4610 Distriktsstyrelsen anser att det behövs både mer forskning, kontrollfunktioner och innovativa
4611 reningslösningar för att nå positiva resultat. Resultat som vi också behöver se snabbt.

4612

4613 En väg framåt till ett renare vatten är att reningsverk kompletteras med den senaste tekniken, så som
4614 motionären föreslår. Detta får dock inte utesluta att andra småskaliga försöksanläggningar samtidigt
4615 anläggs, för att därigenom fortsätta både den biologiska och tekniska utvecklingen på området.

4616

4617 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

4618

4619 att bifalla motionen

4620

4621 Distriktsstämmans beslut

4622

4623 **BESLUTAS**

4624 att bifalla motionen

4625

4626

4627 [5.47: Vatten och VA](#)

4628 *Ann-Christin Frickner, Upplands väsby, Stockholms län*

4629

4630 Tillgången till rent vatten i hela Sverige är inte längre en självklarhet. Under de senaste åren har
4631 bristen på vatten och rent vatten blivit allt mer påtagligt i stora delar av landet.

4632 Nedsmutsningen av våra vatten är en riskfaktor och reningsverk är dåligt rustade för att få bort
4633 exempelvis läkemedelsrester, mikroplaster och kemikalier.

4634 Vi behöver därför se till att våra vattenreningsverk för avloppsvatten såväl som vattenverk för
4635 framtagande av dricksvatten i Sverige är rustade för att kunna hantera blandningen av läkemedel,
4636 kemikalier och mikroplaster.

4637 År 2017 gav Centerpartiets riksstämman bifall till motionen Rening av vatten från läkemedelsrester,
4638 som syftade till rening av avloppsvatten. Nu föreslår jag utökat krav om att ytterligare reningssteg ska
4639 införas vid produktion av dricksvatten.

4640 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4641

4642 Att Centerpartiet nationellt föreslår att regeringen ska genomföra en utredning för att ta fram nationellt
4643 lagförslag och/eller regelkrav med krav på reningssteg av råvatten i produktion till dricksvatten för att
4644 få bort framförallt läkemedelsrester men också andra skadliga ämnen.

4645
4646

4647 **Distriktets yttrande:**

4648 **BESLUTADES** att bifalla Monica Hinders mfl. yrkande, med vilket distriktsstyrelsen jämkar sig och
4649 därmed, att bifalla motionen.

4650

4651

4652 [5.48: Vatten och VA](#)

4653 *Agneta Åkerberg, Falkenberg, Halland*

4654 *Peter Feuerbach, Halmstad*

4655 Det gäller att hålla vattnet på rätt ställen i tätort och i landskapet

4656

4657 **Rent vatten till rätt ändamål – en omställning av utsläpp av oss förbrukade rent vatten behövs.**

4658 Svinnet av rent dricksvatten till följd av den dagliga vattenförbrukningen i hushållen utgör än idag en
4659 av våra stora utmaningar. Det räcker inte att bara vara sparsam med vattnet. Vi måste samtidigt
4660 fokusera på effektiva lösningar för vattenrening. Tillståndsmyndigheternas dragning mot att endast
4661 bevilja tillstånd för beprövad teknik gör det svårt för nya reningsinnovationer att bli prövade. Därför är
4662 det av vikt att också tillåta mindre reningsanläggningar där fastighetsägare lokalt tar ansvar för
4663 omhändertagandet av avloppsvatten. Exempelvis som reningsprocesser där inte bara kemikalier utan
4664 också vattenlevande växter är involverade, eller där helt ny teknologi ska testas.

4665

4666 Den ökade andelen hårdgjorda ytor i tätorter och vid till exempel handels- och industriområden, skapar
4667 nya utmaningar för dagvattenhanteringen. För att hitta klimatsmarta och utvecklande möjligheter krävs
4668 många nya tekniska lösningar. Därför är det viktigt att samhället tillåter och bejakar både innovativa
4669 och beprövade lösningar.

4670

4671 **Infrastruktur av våtmarker och dammar i landskapet**

4672 Anläggandet av våtmarker och dammar i jordbrukslandskapet är viktigt för en hållbar tillgång på
4673 vatten. För den biologiska mångfalden är den här typen av åtgärder viktig för att skapa livsmiljöer i ett
4674 allt mer storskaligt och ogynnsamt åkerlandskap för många fåglar, groddjur och insekter. Våtmarker
4675 och dammar kan också med fördel läggas i skogslandskapet. Då hamnar vi ofta högt upp i
4676 avrinningsområdet och skapar på så sätt förutsättningarna för grundvattenbildning med bra kemiska
4677 egenskaper. Samtidigt minskas hastigheten på vattnet, vilket bidrar till minskad risk för översvämning
4678 nedströms och minskad erosion, samt ökade möjligheter för jordpartiklar att sedimentera på vägen mot
4679 havet och i slutändan mindre näringsbelastning på våra kustnära vatten.

4680 Ansvar för dammarna längs motorvägen E6 och dess underhåll är otydligt. Vi vet idag att på många
4681 håll är dammarna otillräckliga för den ökande och plötsliga nederbörden. Avrinningen från dem gör att
4682 vattennivån i angränsande diken och kanaler höjts, vilket fått till följd att anslutande åkerdräneringar
4683 inte fungerar som de ska. Föroreningar i form av däck- och vägslitage, oljerester, med mera ansamlas i
4684 dammarna men det finns ingen plan för hur detta ska omhändertas.

4685 Kunskap om vattenrening och dammar finns nära till hands i Halland, Hallands Hushållningssällskap
4686 och Högskolan i Halmstad forskar och utvecklar nya metoder för en effektiv dagvattenhantering.

4687 Lokala lösningar skapar också kunskap och engagemang för vattnet och dess användbarhet.
4688 Sårbarheten minskar också med mindre lokala lösningar som komplement till de nödvändiga
4689 storskaliga reningsanläggningarna.

4690 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4691

4692 att offentliga aktörer skall gå före och bygga vattensnålt och i sitt upphandlingsförfarande premierar
4693 ny innovativ teknik

4694

4695 att Länsstyrelsernas uppdrag ändras så att tillsynsmyndigheter kan ges större utrymme att genomföra
4696 lättnader/undantag där lösningar och tekniker ses gynna målet. Målet och nyttan ska vara i fokus

4697

4698 att i planprocesser tydliggöra behovet av innovativa lösningar för lokalt omhändertagande av
4699 dagvatten

4700

4701 att tillståndsmyndigheter och andra offentliga aktörer för en aktiv dialog med och stöttning av såväl
4702 privata som offentliga forskningsmiljöer, både nationellt och lokalt

4703

4704 att Trafikverket ska ges ett tydligt uppdrag att se till så att dammar i anslutning till vägar fyller sin
4705 funktion

4706

4707

4708 **Distriktets yttrande:**

4709 Distriktsstyrelsens yttrande

4710

4711 Dagvattenhanteringen är en viktig parameter i arbetet med att hitta nya och kloka lösningar kring vår
4712 vattenförbrukning. Att låta den offentliga och gemensamt ägda verksamheten gå före, och pröva nya
4713 innovativa lösningar, tror distriktsstyrelsen är en klok väg att gå. Exempel som det offentliga kan ge

4714 genom sina exempel sporrar utvecklingen även för de privata aktörerna. I det offentliga har vi också
4715 ett gemensamt och allmänt ansvar att driva utvecklingen av dagvattenhantering framåt.

4716

4717 DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA

4718

4719 att bifalla motionen

4720

4721 Distriktsstämmans beslut

4722

4723 BESLUTAS

4724 att bifalla motionen

4725

4726

4727 [5.49: Smart klimatarbete för rent vatten](#)

4728 *Agneta Åkerberg, Falkenberg, Halland*

4729 *Peter Feuerbach, Halmstad*

4730 **Rent vatten och gott miljöarbete hand i hand med brukande av jord och skog**

4731 Långsiktig helhetssyn är avgörande när vi pratar om klimatsmarta lösningar för vattentillgång och en
4732 hållbar jord- och skogsbruksproduktion. En åtgärd kan annars lätt krocka med en annan. Det kan vara
4733 lagstiftning, biotopförändringar, orimliga ekonomiska kostnader eller att målet helt enkelt missas.

4734 Det finns ingen motsättning mellan brukande av jorden och rena vattendrag. Livsmedelsproduktion
4735 säkras genom god jordhälsa vilken bibehålls med tillgång på rent vatten. Genom forskning vet vi tex
4736 att det goda mikrolivet som skapas i en gräsvall renar vattnet från orenheter. Åtgärder som ger god
4737 effekt på vattenkvaliteten, utan att sänka produktionen för lantbruket, är de åtgärder som kommer att få
4738 bäst gehör och som det därmed finns störst incitament för att genomföra. Ett win-win-koncept.

4739 Lokal kunskap krävs för att bedöma varje skyddsvärt vattenområde för sig utifrån sin unika
4740 förutsättning.

4741 Jordbruk, skogsbruk och annan markanvändning står för 23 procent av de klimatutsläpp som
4742 människan orsakar. Men naturens processer kan absorbera en tredjedel av de fossila utsläppen.
4743 Inlagring av kol i skog och vall är av stor betydelse både för målet med begränsad
4744 temperaturförhöjning och för bördigheten i våra jordar. För att nå bästa effekt krävs alltid god lokal
4745 kunskap och hänsyn.

4746 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4747

4748 att Miljöbalken och Plan och Bygglagen moderniseras så att goda initiativ, som gynnar ett hållbart
4749 brukande av resurser, kan förverkligas

4750

4751 att Länsstyrelsernas uppdrag ändras så att tillsynsmyndigheter kan ges större utrymme att genomföra
4752 lättnader/undantag där lösningar och tekniker ses gynna målet. Målet och nyttan ska vara i fokus

4753
4754 att Centerpartiet både på nationell och regional nivå stöttar och bidrar till utveckling av såväl
4755 nationella som lokala forskningsmiljöer

4756
4757

4758 **Distriktets yttrande:**

4759 Distriktsstyrelsens yttrande

4760

4761 Distriktsstyrelsen bedömer, liksom motionärerna, att nuvarande lagstiftning och därmed även
4762 myndighetsutövningen är gammalmodig. Lagstiftningen har inte kunnat följa de senaste årens
4763 utveckling, vilket i sin tur begränsar möjligheterna till nya innovativa lösningar. En modernisering av
4764 berörda lagstiftningar och ett förändrat tillsynsuppdrag för länsstyrelserna, tror vi därför är nödvändigt
4765 för en god utveckling.

4766

4767 **DISTRIKTSSTYRELSEN FÖRESLÅR STÄMMAN BESLUTA**

4768

4769 att bifalla motionen

4770

4771 Distriktsstämmans beslut

4772

4773 **BESLUTAS**

4774 att bifalla motionen

4775

4776

4777 **[5.50: Vatten och VA](#)**

4778 *Lars-Ove Johansson, Ljungby, Kronoberg*

4779

4780 Dricksvatten och grundvatten är för oss en självklarhet. Vrida på kranen, spola ett antal minuter för att
4781 få tillräckligt kallt vatten, i duschen gör du inget om det tar kanske tio minuter. Tvättmaskinen, ja den
4782 kan gå ett par tre gånger i veckan, för att inte tala om diskmaskinen, den behöver du inte vara full när
4783 man trycker på knappen, det diskas ju ändå.

4784 Vattnet finns alltid i kranen. Så smidigt och vi behöver inte ens fundera! Möjligen att någon ledning
4785 brustit, pumpen havererat, men det kan ju rörmockaren laga.

4786 I en del länder får man köpa dricksvatten i plastflaska. I andra länder får man gå miltals med en
4787 lerkruka på huvudet, och hoppas man får några droppar med sig hem att dricka och använda i

- 4788 matlagningen. I tredje land får man vara glad om man får lite regnvatten att dricka för att inte kroppen
4789 ska torka ut! Tvätta sig? Ja det får man göra om man hittar någon brunfärgad kanal eller vattendrag.
- 4790 Vi börjar få begränsad tillgång på grundvatten, dricksvatten i Kronoberg, ja i stort sett hela Sverige.
- 4791 Är det inte dags att fundera över den situation vi lever i?
- 4792 Ja ni ser vad jag skrev ovan. Men det är bara en del av vad vi använder vårt dricksvatten till. I Sverige
4793 använder vi dricksvatten, som i många länder är en bristvara, och till och med en omöjlighet att få
4794 fram, till att spola ner vår avföring?? Är det ok? Vad kommer våra barnbarn att säga om 30 år när det
4795 blir brist på dricksvatten även i Sverige och vi kommer att exportera mängder av dricksvatten till andra
4796 länder på grund av att där finns INGET dricksvatten??
- 4797 Nej mina Centervänner. Nu är det hög tid att ta tag i denna i-lands fråga!
- 4798 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4799
- 4800 att Centerpartiet tar taten i frågan om att vid nybyggnation krävs flexibla lösningar vad gäller VA
4801 lösningar för att minska förbrukning av dricksvatten i VA systemen
4802
4803
- 4804 **Distriktets yttrande:**
- 4805 Svar på motion från Lars-Ove Johansson, Ljungby angående vatten
- 4806 Lars-Ove Johansson, Ljungby har motionerat till distriktsstämman angående vatten och framtiden.
4807 Johansson vill att Centerpartiet tar taten i frågan om att vid nybyggnation krävs flexibla lösningar vad
4808 gäller VA-lösningar för att minska förbrukning av dricksvatten i VA-systemen, och att motionen går
4809 vidare till Centerpartiets riksstämma.
- 4810 Distriktsstyrelsen uppskattar Johanssons motion i en angelägen fråga, men vill samtidigt påminna om
4811 partiets tidigare stämmobeslut.
- 4812 Stämmobeslut 2019
- 4813 • Vatten ska användas mer hållbart, med nya vanor och med vattensnål teknik
4814 • Kommunernas planering för vattenförsörjningen förbättras
4815 • Kommunerna samordnar mer, både mellan sig och med nationella myndigheter
- 4816
- 4817 Distriktsstämman beslutar att instämma i motionens intentioner.

4818 [5.51: Vatten och VA](#)

4819 *Anders Agnemar, Vadstena, Östergötland*

4820

4821 Motion som yrkar att Centerpartiet snarast tar initiativ till att en särskild lagstiftning för att värna
4822 Vätterns vatten kommer till stånd.

4823 Ren luft och rent vatten är de viktigaste förutsättningarna för ett bra liv för både människor och djur.
4824 Vilken vattenkvalitet vi har och kommer att få i Sverige har vi mycket stora möjligheter att styra över
4825 genom egna nationella beslut.

4826 Tillgången till rent vatten minskar nu hela tiden.

4827 Vi måste naturligtvis omsorgsfullt sköta de viktiga vattentillgångarna i vårt land. Några måste vi vara
4828 extra noggranna med och ha ett speciellt lagskydd för.

4829 En sådan är Vätterns vatten. Vätternvattnet är unikt genom sin renhet (har varit ännu renare), låga
4830 omsättningshastighet, stora volym, lokalisering centralt i södra Sverige och att det redan används av så
4831 många människor.

4832 Vätternvatten används i många kommuner från Skara och Falköping i väster till Linköping i öster.
4833 Från Jönköping i söder och snart upp till Örebro.

4834 Det är högst sannolikt att fler kommuner kommer att behöva få tillgång till Vätternvatten. Kanske på
4835 lite sikt också Stockholms- och/eller Köpenhamnsområdet.

4836 Det är nu mycket hög tid att en lagstiftning kommer till stånd som innebär att inga nya föroreningar av
4837 Vätterns vatten tillåts och att pågående föroreningar inom hela Vätterns upprinningsområde kartläggs
4838 för att därefter avvecklas enligt ambitiösa tidsplaner.

4839 Detta kommer naturligtvis att medföra avsevärda kostnader, men dessa kommer sannolikt att vara små
4840 jämfört med det värde ett rent Vätternvatten kommer att ha i en nära framtid.

4841 Vätternvattnet är av så stor betydelse att det motiverar ett pilotprojekt vars erfarenheter senare kan
4842 användas när andra viktiga vattentillgångar skall skyddas.

4843 Centerpartiet som är ett mycket miljöaktivt parti måste snarast ta initiativ för att få ett sådant
4844 pilotprojekt för värnandet av Vätterns vatten till stånd.

4845 Det är viktigt att Centerpartiet bevakar, så att frågan inte grävs ner i någon mer allmän utredning om
4846 vattentillgångar, utan att fokus helt ligger på Vätterns vatten.

4847 Med hänvisning till vad som ovan anförts föreslås partistämman besluta:

4848 Att Centerpartiet snarast tar initiativ till ett pilotprojekt innebärande att en lagstiftning kommer till
4849 stånd, som medför att inga nya föroreningar av vatten inom Vättern och dess upprinningsområde tillåts
4850 och att pågående föroreningar kartläggs för att därefter avvecklas enligt ambitiösa tidsplaner.

4851

4852 För Centerpartiet i Vadstena

4853 Anders Agnemar

4854 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4855

4856 Att Centerpartiet snarast tar initiativ till ett pilotprojekt innebärande att en lagstiftning kommer till
4857 stånd, som medför att inga nya föreningar av vatten inom Vättern och dess upprinningsområde tillåts
4858 och att pågående föreningar kartläggs för att därefter avvecklas enligt ambitiösa tidsplaner.

4859

4860

4861 **Distriktets yttrande:**

4862 Distriktsstämman för Centerpartiet i Östergötland har många gånger tidigare uttalat vikten av att värna
4863 Vättern, såväl för dess betydelse som vattentäkt som för dess betydelse som varande en mycket
4864 värdefull men sårbar naturmiljö. Ur det perspektivet har vi också uttalat oss om vikten av att sanera
4865 gamla miljösynder, som PFAS-förorenade flygfält i Försvarmaktens drift. Vi har också ställt oss
4866 tveksamma till nya verksamheter som i grunden hotar vattenkvaliteten och livsmiljöerna i Vättern, som
4867 förslaget till ny gruva i Norra Kärr. Vi delar även fortsatt motionärens syn på vikten av att värna
4868 Vättern.

4869

4870 Motionärens förslag är dock ställda på ett sätt som gör att vi inte ser att vi kan bifalla motionen. Det är
4871 högst oklart hur pilotprojektet motionären efterfrågar ska utformas och av vem. Vidare blir det i
4872 praktiken omöjligt att säga att inga nya föreningar ska tillåtas, eftersom en uppsjö verksamheter kan
4873 tänkas ha en påverkan på vattenkvaliteten. Som vi vet är Vätterbygden en i allra högsta grad levande
4874 bygd, där människor lever och verkar. Säger vi att inga nya föreningar ska tillåtas i Vättern och dess
4875 avrinningsområde är risken att vi inte bara säger nej till kraftigt förorenande verksamhet, utan
4876 förbjuder eller försvårar i princip all ny eller ändrad verksamhet. En liknande problematik ser vi
4877 gällande motionärens förslag om pågående föreningar. Pågående verksamhet som kan ha en negativ
4878 effekt på vattenkvaliteten innefattar ett mycket brett spektrum, och också verksamheter som vi inte vill
4879 se ska avvecklas. Det kan också vara hanterbar påverkan. Det som bör göras är att få kontroll på gamla
4880 föreningar som kan ha en kraftigt negativ påverkan på Vättern och kan saneras. Detta ligger dock i
4881 linje med befintlig politik såväl för Centerpartiet i Östergötland som nationellt.

4882 Distriktsstämman föreslår partistämman att avslå motionen.

4883

4884

4885 [5.52: Vatten och VA](#)

4886 *Margit Silvheden, Vadstena, Östergötland*

4887

4888 Bedömning och översyn av läget för svensk vattenvård.

4889 1. Den svenska nationen stupar på att det inte går att bedöma läget om vi skall rädda dricksvattnet
4890 för framtiden. Lantmäteriet, SGU, SMHI har gått samman och arbetat fram en kartdatabas kallad
4891 Hydrografi i nätverk om hur allt vatten rinner i Sverige, även grundvattnet. Myndigheterna har byggt
4892 skelettet men vet inte vad det ska användas till. Med politisk styrning kan man fylla deras databas med

- 4893 igenlagda soptippar som läcker lakvatten, alla avloppsreningsverk, alla industriutsläpp samt dumpat
4894 krigsmaterial i över 100 sjöar däribland Vättern som är dricksvattentäkt för flera kommuner.
- 4895 2. Pengar och kunskap finns men behöver omstruktureras och nationen behöver komma ikapp med
4896 provtagningar som måste utökas. Provtagning måste komma ikapp kemikalieanvändandet och
4897 utsläppen.
- 4898 Man har sett ett dött ekosystem med algblooming med giftiga cyanobakterier i de kemiska
4899 utsläppen. Cyanobakterier är idag länkade till sjukdomar som ALS, Alzheimers och Parkinsons.
4900 Provtagningen måste komma ikapp kemikalieanvändningen och utsläppen. Forskning måste tillsättas
4901 så testerna kan utökas. Vi vet inte hur många gifter som finns i dricksvattnet eller i maten som vi äter.
- 4902 3. Problemet är att de flesta länderna i västvärlden inte har en fungerande vattenvård. Det finns inga
4903 heltidsanställda dykande miljöinspektörer som granskar ekosystemet under ytan och det finns ingen
4904 fältpersonal.
- 4905 Appelby Vadstena 2020 02 28
- 4906
- 4907 Margit Berggren Silvheden
- 4908 Centerpartiet i Vadstena
- 4909 Jag/vi föreslår partistämman besluta
4910
- 4911 att verka för att Hydrografi i nätverk används så att man har kontroll på var vattnet rinner i Sverige
4912
4913 att det nationellt anställs utbildade dykande miljöinspektörer med tekniskt kunnande kring
4914 bottenkartering
4915
4916 att vad gäller Vättern som är en stor dricksvattentäkt för många kommuner så ska det lämpligen
4917 uppdras åt Sjöfartsverket/Försvaret att kartera botten för att se hur mycket krigsmaterial det har
4918 dumpats
4919
4920
- 4921 **Distriktets yttrande:**
- 4922 Distriktsstyrelsen delar motionärens syn på vikten av ett ambitiöst vattenvårdsarbete, såväl för att klara
4923 miljömålen som för att värna rekreativvärde och dricksvattentäkter. Som motionären själv anför är
4924 hydrografiska data en del av de geodatatjänster som Lantmäteriet tillhandahåller. Distriktsstyrelsens
4925 bedömning är dock snarare att det är data som är värdefulla när man bedömer effekten av
4926 verksamheter och potentiella föroreningar, snarare än att det är en tjänst som ska fyllas med en
4927 kartläggning av den typ motionären efterfrågar. Vi delar dock motionärens bild av att det är värdefullt
4928 att få en mer klar bild över föroreningar och gamla miljösynder, samt att sanera eller på andra vis
4929 hantera dem så att de inte har en kraftigt negativ inverkan på miljö och vattenkvalitet.
- 4930 Vad gäller motionärens andra att-sats vill inte låsa sig vid att just dykare behöver anställas, och ser inte
4931 heller att vi kan bedöma vilken myndighet som i så fall skulle anställa dem, men ser liksom

4932 motionären att det är av vikt att det finns kompetens och tekniska förutsättningar att kunna bedöma
4933 och motverka föroreningar och andra miljöhot.

4934 Vad gäller den tredje att satsen så är det i distriktsstyrelsens mening inte säkert att en kartering som
4935 behövs för att uppskatta vidden av dumpningen av krigsmateriel, men som redan fastslagits ser vi ett
4936 stort värde i att kartlägga gamla föroreningar och miljöhot för att kunna ta itu med dem.

4937 Distriktsstämman föreslår partistämman att instämma i motionens intentioner.

4938

4939 [5.53: Vatten och VA](#)

4940 *Adam Slottnér, Kristinehamn, Värmland*

4941

4942 Vi måste börja ta reda på de resurser som finns. Idag får inte avloppsslam användas på åkrar som är
4943 avsedda för att odla växter för humankonsumtion. Med all rätt, då det alltför ofta innehåller syntetiska
4944 hormoner, medicinrester, tungmetaller, mm. Det har gjort att istället för att våra avlopp ingår i ett
4945 cirkulerande system, måste vårt avloppsslam förvaras på deponi- eller användas för odling av t ex
4946 energiskog- istället för att kunna använda det som gödselmedel på våra åkrar, och avloppsvattnet
4947 släpps ut i olika vattendrag där de tar med sig mycket av sitt miljöskadliga innehåll.

4948 Därför borde vi i Centerpartiet satsa mycket mer på forskning och utveckling, och på alla andra sätt
4949 underlätta och stötta forskning satsningar på rening av avloppsvatten och slam från miljöskadliga
4950 ämnen. Det ger miljövinster i form av mindre utsläpp av kemikalier och tungmetaller, och mindre
4951 övergödning av våra vattendrag. Samtidigt ger det högvärdiga gödselmedel vi kan använda för att göra
4952 oss mindre beroende av importerade, fossila insatsmedel i jordbruket, och det i sin tur ger Sverige en
4953 märkbart högre självförsörjningsgrad.

4954 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4955

4956 att Centerpartiet snarast tar nödvändiga initiativ som gör att rening av avloppsvatten och - slam blir
4957 tillräcklig och kan användas i stor skala praktiskt, så att användning av desamma på åkermark till
4958 grödor för humankonsumtion kan ske.

4959

4960

4961 **Distriktets yttrande:**

4962 Centerpartiet i Värmland instämmer i motionens yrkande och lämnar den vidare till partistämman utan
4963 ytterligare kommentarer.

4964 **Klimat och energi**

4965

4966 **5.54: Hållbart byggande**

4967 *Anders Haggren, Växjö, Kronoberg*

4968 *Gunnar Petersson*

4969

4970 Centerpartiet i Växjö har motionerat om byggande av en stadsdel enligt ett koncept som vi benämner
4971 Grön Stadsby. En Grön Stadsby byggs hållbart med minsta möjliga klimatavtryck både under
4972 byggprocessen och under byggnadernas drifttid. Lokal elproduktion och lagring av el med vätgas eller
4973 i batterier, användning av regnvatten, lokal matproduktion m.m. är exempel på tekniker för lågt
4974 klimatavtryck. En Grön Stadsby byggs dessutom för att motstå framtida förändringar i klimatet, t ex
4975 höjd temperatur, mer nederbörd, höjd havsvattennivå m.m.

4976

4977 Under 2020 har vi sett hur snabbt en kris kan komma och förändra våra levnadsförhållanden. Vi vet att
4978 vi måste göra allt vi kan för att hejda framtida klimatförändringar, men samtidigt vara beredda på att
4979 förändringar i klimatet kommer att ske. En snabb omställning till ett fossilfritt samhälle är därför
4980 nödvändigt. Att bygga bostadsområden enligt konceptet Grön Stadsby är ett sätt att skynda på
4981 övergången till ett fossilfritt samhälle. En Grön Stadsby har faciliteter som gör det lätt att leva med
4982 små klimatavtryck, t ex genom att åka kollektivt eller cykla till/från arbete och fritidsaktiviteter.

4983

4984 Gröna Stadsbyar främjar utvecklingen av grön teknik på många områden. Samarbete mellan
4985 kommuner, företag och universitet behövs för att snabba på utvecklingen av hållbar teknik som kan
4986 användas i Gröna Stadsbyar. Vi menar att Grön Stadsby är ett koncept där stad och land kan gå hand i
4987 hand med företag och universitet för att uppnå ett fossilfritt samhälle.

4988 Jag/vi föreslår partistämman besluta

4989

4990 att aktivt för att snabba på Sveriges utveckling till ett fossilfritt samhälle

4991

4992 att prioritera arbetet med långsiktigt hållbart byggande

4993

4994 att anamma begreppet Grön Stadsby och verkar för byggande av bostadsområden enligt det konceptet i
4995 hela landet

4996

4997

4998 **Distriktets yttrande:**

4999 Centerpartiet har länge varit det drivande partiet för att skapa hållbar utveckling i Sverige. En viktig
5000 del i detta har varit vår politik för att skapa ett samhälle baserat på förnyelsebar energi. Så sent som i
5001 februari presenterade Annie Lööf fem nya förslag för en ”grön omstart” med inriktning på ny teknik
5002 för ett hållbart samhälle. Även hållbart byggande och samhällsplanering är något Centerpartiet lyft
5003 fram, bl.a. genom att ta initiativ för forskning på energieffektivt byggande och arbeta för regelverk
5004 som gör att det blir lätt att bygga på ett klimatsmart sätt.

5005 Motionärerna lyfter fram ett lokalt gott exempel på hållbart samhällsbyggande. Centerpartiet är ett
5006 liberalt parti, vi är måna om det lokala självbestämmandet och vi ser att Sverige är ett stort land med
5007 olikheter och skilda förutsättningar. Vi ser därför fortsatt ett behov av att kommuner och regioner
5008 själva ska kunna välja de modeller för hållbart byggande som passar dem och deras lokala variationer.

5009 Distriktsstämman beslutar

5010 Att instämma i motionens intentioner.

5011

5012 [5.55: Fotosyntes](#)

5013 *Anders Vigelsbo, Sala, Västmanland*

5014 *Christer Gustafsson*

5015 I hela världen arbetar forskare och politiska ledare med reformer för att lösa klimatkrisen, och arbetet
5016 blir mer och mer brådskade för varje rekordvarmt år som läggs till statistiken. Men kan det vara så
5017 enkelt att vi suttit på lösningen hela tiden?

5018 Stefan Hellstrand är filosofie doktor i energi- och miljöteknik samt licentiat i naturresurshantering.
5019 Hans forskning visar tydligt att fotosyntesen är den grund som hållbar tillväxt vilar på. Genom att
5020 räkna på vad lokala ekosystemtjänster tillför, framförallt via växande träd, har Stefan Hellstrand visat
5021 att träfibern är nyckeln till hållbarhet på riktigt.

5022 Att växande biomassa binder in koldioxid är ett välkänt faktum, liksom att förbränning av fossila
5023 bränslen under de senaste 150 åren frigjort koldioxid som bands in för miljontals år sedan och har varit
5024 lagrad sedan dess.

5025 Enligt Hellstrand binder ett kilo ved cirka 2 kg koldioxid, och innehåller cirka 5 kWh energi. Träfibern
5026 kan ersätta i stort sett allt som idag görs med olja, den kan i stor utsträckning ersätta betong som
5027 byggnadsmaterial, och den kan återanvändas flera gånger – och hålla koldioxiden bunden under hela
5028 livstiden, och på så vis vara en aktiv koldioxidsänka. När träfibern inte längre kan återanvändas, kan
5029 den med fördel användas för energiutvinning – och på så vis bidra till att helt fasa ut fossila
5030 energikällor.

5031 Nyckeln till klimatutmaningen är alltså att förlänga den tid som biomassan, alltså veden, agerar
5032 koldioxidsänka. Det kan bara göras om samhällsplaneringen tydligt tar ställning för förnyelsebara
5033 material, och offentliga upphandlare ställer relevanta krav för att skapa ekonomiska incitament.

5034 Idag prissätter Trafikverket koldioxidutsläpp till sju kronor per kilo i sina infrastrukturkalkyler. Med
5035 den beräkningen har alltså torr ved ett värde om cirka tretton kronor per kilo. De ekonomiska
5036 incitamenten för att utveckla den svenska skogsråvaran är alltså minst sagt goda.

5037 De globala utmaningarna måste vi lösa tillsammans, men en hållbar utveckling börjar och slutar med
5038 vad man själv gör. Den svenska landsbygden sitter på lösningen till klimatutmaningarna inte bara
5039 lokalt, utan i förlängningen globalt. Det gäller bara att vi tar vara på den!

5040 Centerpartiet har ett gyllene läge att forma och driva en politik som inte bara ger förutsättningar för en
5041 utveckling som både är hållbar på riktigt och samtidigt medger tillväxt, utan också en politik som
5042 sätter rätt värde på de tillgångar den svenska landsbygden besitter. En politik som kort sagt verkligen
5043 bidrar till att hela landet kan leva, men för att nå dit krävs investeringar.

5044 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5045

5046 att Centerpartiets klimatpolitik ska grundas på fotosyntesen

5047

5048 att hårdare krav ska ställas på koldioxidinlagring i samhällsplaneringen

5049

5050 att forskningsanslagen för att utveckla användningen av ved som råvara kraftigt utökas

5051

5052

5053 **Distriktets yttrande:**

5054 Distriktsstämman beslutar att bifalla motionen i enlighet med följande yttrande:

5055

5056 Anders Wigelsbo och Christer Gustafsson föreslår i en motion att:

5057

5058 Centerpartiets klimatpolitik ska grundas på fotosyntesen

5059 hårdare krav ska ställas på koldioxidinlagring i samhällsplaneringen

5060 forskningsanslagen för att utveckla användningen av ved som råvara kraftigt utökas

5061

5062 Motionärerna lyfter en viktig och aktuell fråga över hur vi ska kunna ta klimathänsyn samtidigt som vi
5063 styr mot fortsatt tillväxt.

5064

5065 Förnyelsebara material och ekonomiska incitament för att göra gröna alternativ förmånliga är och har
5066 länge varit tydlig centerpolitik. Många av Centerpartiets förslag har och kommer också genomföras i
5067 och med januariavtalet. Det är inte bara en vinst för Centerpartiet utan för hela samhället och klimatet.

5068

5069 Att partiets förslag genomförs får inte bidra till stagnerande av vår politik på området. Tvärtom
5070 behöver fullt fokus vara på att ständigt utveckla och förbättra Centerpartiets gröna politik för ett bättre
5071 klimat. Motionens ansatser om koldioxidinlagring och framför allt ökade forskningsanslag är därför en
5072 välkommen utveckling av partiets politik, anser distriktsstyrelsen.

5073

5074

5075 [5.56: Torv som fossilt bränsle](#)

5076 *Henrik Juhlin, Huddinge, Stockholms län*

5077

5078 Torv är växtdelar i mossar och kärr, som på grund av brist på syre endast delvis förmultnat. Den
5079 ofullständiga nedbrytningen gör att en stor del av energiinnehållet i det biologiska materialet finns
5080 kvar, varför torv kan användas som bränsle och går energimässigt att jämföra med brunkol.

5081 Naturvårdsverket benämner dock torv som fossilt bränsle och när man ska rapportera till EU så räknas
5082 torv som ett fossilt bränsle som kräver utsläppsrätter.

5083 Men i Sverige så klassar vi i stället torv som ett långsamt förnyelsebart energislag vilket gör att torv är
5084 med i Elcertifikatsystemet. Elcertifikatsystemet är ett stödssystem för att öka produktionen och

5085 användningen av förnybar el. Producenter av förnybar el får ett elcertifikat av staten för varje MWh
5086 som producerats.

5087 Så EU klassar torv som ett fossilt bränsle som kräver utsläppsrätter, medan vi i Sverige subventionerar
5088 torv som ett förnybart bränsle

5089 Förbränning av torv ger upphov till utsläpp av koldioxid och luftföroreningar. Torv innehåller kemiska
5090 beståndsdelar som vid förbränning är korrosiva och skadliga för miljön. Förbränningen av torv i
5091 Sverige leder till utsläpp av ca 400 ton Svaveldioxid (SO₂) och ca 400 ton kväveoxider (Nox) per år.

5092 Bränslen behöver beskattas utifrån sin klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Det är dags att ta
5093 bort undantaget från energi- och koldioxidskatt när torv används för värmeproduktion. Vi måste sluta
5094 att subventionera fossila bränslen, och där är utfasning av torv ett steg på vägen.

5095 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5096

5097 att Centerpartiet verkar för att torv ska klassas som ett fossilt bränsle.

5098

5099

5100 **Distriktets yttrande:**

5101 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
5102 intentioner.

5103 [5.57: Konvertering av bilar](#)

5104 *Johan Tunberg, Håbo, Uppsala*

5105

5106 Det saknas idag ett klart regelverk för att konvertera från förbränningsmotordrivet fordon till el. Gamla
5107 regler gäller som inte tar hänsyn till den miljöfördel som eldrift ger. För att få konvertera har man då
5108 behövt klassa vanligen "bilen" som ett amatörbyggt fordon och för att få göra detta har man beroende
5109 på när och vem som godkänt ibland varit tvungen att bygga om mer än nödvändigt för att klassningen
5110 ska gå igenom. På senare tid har en tolkning gjorts att det räcker med att konvertera till el. Men det är
5111 endast en tolkning ingen tydlighet i detta.

5112

5113 I Sverige finns ett stort intresse för bilar som hobby eller för att hålla liv i den egna bilen. Detta är
5114 något som ska gynnas särskilt vid konvertering till el då miljöfördelarna är så stora särskilt vid
5115 konvertering av äldre bilar.

5116

5117 I organisationer som SFRO - Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation är även lämpliga att
5118 kontakta för synpunkter. Men vi bör även tänka på att även företag bör kunna erhålla behörighet att
5119 bygga om till el.

5120 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5121

5122 att regelverket för att konvertera till el eller elhybrid förnyas och förenklas.

5123

5124 att även alla fordon oavsett ålder ska kunna konverteras till el/elhybrid.

5125

5126 att konverterade fordon får behålla sin årsmodell, särskilt viktigt vid veteranfordon.

5127 att det ska räcka med ny registreringsbesiktning om ombyggnad har gjorts med godkänd
5128 konverteringssats eller godkänd byggbeskrivning.
5129
5130 att alla fordon oavsett årsmodell får konverteras till el eller el-hybriddrift
5131
5132 att grönt avdrag även får ges för konvertering av förbränningsmotordrivet fordon till el/el hybrid.
5133
5134 att grönt avdrag kan ges för inköp av konverteringkit till el eller elhybriddrift.
5135
5136

5137 **Distriktets yttrande:**

5138 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman besluta:

5139 att motionen därmed är besvarad

5140

5141 Motionen lyfter en rad specialfrågor kring konvertering av fordon till eldrift. Generellt bör åtgärder
5142 som stimulerar till användning av icke-fossila bränslen underlättas och gynnas, motionens förslag ger
5143 flera bra inspel i den riktningen.

5144 Distriktsstyrelsen har inte tillgång till den expertkunskap som krävs för att direkt föreslå bifall på
5145 samtliga att-satser, en mer grundläggande utredning behövs.

5146

5147 [5.58: Konvertering av bilar](#)

5148 *Johan Tunberg, Håbo, Uppsala*

5149

5150 En förändring av tillåten effekt i amatörbyggt eller ombyggt fordon (bil) skulle göra det möjligt för
5151 fler att använda motorer som ger bättre miljöprestanda utan synbara negativa effekter.
5152 Idag finns en begränsning som gör att man inte får överskrida en bestämd effekt viktförhållande
5153 satt till 15kW/100kg tjänstevikt. Detta gör att man många gånger inte kan använda sig av motorer från
5154 nyare bilar då de ofta är starkare då utvecklingen av miljövänligare motorer även gjort de starkare.
5155 Även färdiga moduler/motorpaket som är miljöklassade tillsammans med motorstyrning från usa är
5156 oftast för starka för att kunna användas. Än värre blir det om man samtidigt vill konvertera till etanol
5157 E85. Vid en korrekt konvertering som blir även effekten högre. Samma sak om man vill använda
5158 färdiga elektriska drivlinor från tex en begagnad elbil som en Tesla.

5159

5160 Från årsmodell 93 är det även striktare regler för att få göra motorbyten även om det är för att
5161 konvertera till för att kunna köra på förnybart bränsle som etanol eller biodiesel eller ren eldrift med
5162 batteri.

5163 Förändringarna berör i storleksordningen 0,02–0,04% av den totala körstäckan för bilar i Sverige. Och
5164 då det ändå handlar om bilarna ska bli miljövänligare finns det bara positiva sidor av detta.

5165 Det sänder även en tydlig signal till bilintresserade i Sverige att vi står upp för de som vill konvertera
5166 till miljövänligare motorer även för de med en entusiastbil.

5167 Den idella organisationen SFRO - Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation vet mer om detta.

5168 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5169

5170 att effektbegränsningen 10kW/100kg tjänstevikt tas bort.
5171
5172 att det alltid ska vara tillåtet att konvertera till nyare motorer (även annan typ av motor) med bättre
5173 miljöprestanda oavsett årsmodell om konverteringen möjliggör att biodrivmedel används i stället för
5174 fossilbränsle.
5175
5176 att det alltid ska vara tillåtet att konvertera till nyare motorer (även motor med annan typ av drivmedel)
5177 med bättre miljöprestanda för veteranfordon.
5178
5179

5180 **Distriktets yttrande:**

5181 Distriktsstyrelsens föreslår att distriktsstämman beslutar

5182 Att motionen avslås.

5183 Det är idag möjligt att byta motor och det som krävs är att bilen efter bytet genomgår en besiktning
5184 med ett utsläppsprov. Effektbegränsningen som nu finns i regelverket har en utgångspunkt i
5185 trafiksäkerhet.

5186

5187

5188 [5.59: Övergivna bilar](#)

5189 *Inga-Lill Andersson, Karlskoga, Örebro*

5190

5191 Vi ser ständigt övergivna bilar utefter våra vägar. De flesta allmänna vägar är statliga och det är
5192 Trafikverket som ansvarar för att bilvrak forslas bort, förutsatt att de står på det närmaste vägområdet.
5193 Hamnar vraket längre bort från vägen är det markägarens sak. Trafikverket ska först försöka få tag på
5194 ägaren men om inte det går sker bärgningen till en uppställningsplats, men bara om det innebär
5195 trafikfara eller hinder för snöröjning eller liknande – förutsatt att bilen inte är i så dåligt skick att den
5196 måste skrotas direkt. Detta är förstås de idealiska rutinerna. De fungerar sällan, som man ju ofta
5197 märker utefter vägarna.

5198 En hel del av dessa bilar kan från början se relativt användbara ut och kan därför inte betraktas som
5199 vrak. Allt eftersom tiden går blir de emellertid många gånger allt mer demolerade av personer som av
5200 en eller annan anledning tycker sig ha skäl att "slakta" bilarna och de eldhärjas ofta. De fordon som i
5201 oförstört skick blir stående mycket länge utefter väggkant eller på annan plats är betydligt svårare att få
5202 bortforslade med hänvisning till lagen. Anledningen är att så länge fordonet inte kan betraktas som
5203 vrak har polis eller kommunal myndighet små möjligheter att se till att det försvinner från platsen.
5204 Först sedan fordonet demolerats till vrak kan hänvisning till naturskyddsaspekten göras. Detta är inte
5205 miljövänligt.

5206 Det är naturligtvis inte alls tillfredsställande med det ovan beskrivna sättet att göra sig av med sin
5207 gamla bil, det är också i många fall omöjligt att få tag på bilens ägare. För att minska problemen med
5208 övergivna bilar, minska miljöpåverkan och stärka äganderätten för markägare finns det skäl att se över
5209 dagens regelverk.

5210

5211 Jag anser, inte minst ur miljösynpunkt, att revidera och förtydliga lagen om flyttning av fordon utefter
5212 vägarna innan de bränns upp.

5213 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5214

5215 att revidering och förtydligande av lagen om hantering och flyttning av fordon utefter vägar och
5216 allmänna platser ska vara enklare och snabbare
5217
5218

5219 **Distriktets yttrande:**

5220 Motionären beskriver i sin motion på ett tydligt sätt hur hanteringen av övergivna bilar utmed våra
5221 vägar hanteras idag. Och föreslår att lagen revideras för en snabbare hantering och bortforsling av
5222 fordon.

5223 Distriktstyrelsen delar motionärens synpunkter med dom problem som dessa fordon medför med det
5224 otydliga ansvaret, men också hur kostnadsansvaret skall lösas. Det naturliga vore att bilägaren påföres
5225 kostnader för hanteringen på ett mycket kraftfullare sätt än dagens regelverk.

5226

5227

5228 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta

5229 - Att bifalla motionen

5230 - Att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma.

5231

5232 Distriktsstämman beslutar:

5233 Att Bifalla motionen

5234 Att Vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma

5235

5236

5237 **5.60: Övergivna bilar**

5238 *Johan Gröhn, Boden, Norrbotten*

5239

5240 I många av landets kommuner utgör en gammal fordons flotta samt övergivna fordon en stor påverkan
5241 på miljön.

5242 För att stimulera till en övergång till modernare fordon samt säkerställa att inte fordon överges och blir
5243 en så kallad skrotbil bör omedelbara åtgärder vidtas.

5244 Kommuner får lägga mycket resurser på att omhänderta övergivna bilar så att de inte ska förorena tex
5245 grundvattnet. Samtidigt finns ett värde i de uttjänta fordonen som skulle kunna omhändertas på ett
5246 hållbart sätt och bidra till en mindre miljöpåverkan och skapandet av nya arbetstillfällen.

5247 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5248

5249 att ett nationellt system som stimulerar till omhändertagande av äldre fordon i syfte att motverka
5250 övergivna skrotbilar utarbetas.

5251
5252

5253 **Distriktets yttrande:**

5254 Distriktsstyrelsen föreslår stämman att bifalla motionen.

5255 att ett nationellt system som stimulerar till omhändertagande av äldre fordon i syfte att motverka
5256 överblivna skrotbilar utarbetas.

5257

5258 Distriktsstämman bifaller distriktsstyrelsen förslag och föreslår partistämman:

5259 att ett nationellt system som stimulerar till omhändertagande av äldre fordon i syfte att motverka
5260 överblivna skrotbilar utarbetas.

5261

5262

5263 [5.61: Övergivna bilar](#)

5264 *Ulf Eriksson, Vännäs, Västerbotten*

5265

5266 Problemet med skrotade och övergivna fordon har motionerats och behandlats och stämmobeslut finns
5267 från 2017 och 2019. Det hänvisade då till gällande producentansvar vilket innebär att den som
5268 producerat bilen är skyldig att ta emot den när den ska skrotas. Som ett intressant förslag att jobba
5269 vidare med hänvisades det också till Naturvårdsverkets bedömning i utredningen "Omhändertagandet
5270 av övergivna, uttjänta fordon samt flyttning av fordon i vissa fall" om ett producentfinansierat
5271 ersättningssystem är mest samhällsekonomiskt lönsamt och skulle kunna öka incitamenten för
5272 producenterna att styra mot ökad resurseffektivitet och återvinning inom industrin. Tyvärr har inget
5273 hänt som gör det möjligt för markägare, fastighetsägare eller kommuner att hantera problematiken
5274 med skrotade och övergivna fordon. Fortfarande är producentansvaret det enda alternativet med
5275 bilägarens ansvar att bekosta transporten till en bilskrot eller uppsamlingsplats.

5276 Problemet kvarstår därmed med lämnade skrotade och övergivna bilar i skogspartier, vägrenar, gator
5277 och på annan mark. Dessutom är bilar uppställda i tätorter ett hinder för både renhållning och
5278 snöröjning. Övergivna och skrotade bilar förfular samhälls- och landsbygdsbilden vilket minskar
5279 attraktiviteten och dessutom blir dessa ett problem för närboendes trivsel. Dessa fordon kan dessutom
5280 vara ett miljöproblem då den betraktas som ett farligt avfall så länge den innehåller vätskor eller
5281 komponenter som är skadliga för miljön.

5282 Det saknas fortfarande utrymme i äganderätten för markägare att kunna agera och det saknas
5283 tillräckligt utrymme i gällande regelverk för kommunerna att hantera och flytta övergivna fordon. När
5284 det äntligen, efter ett omfattande administrativt arbete ges tillstånd, belastar kostnaden ofta
5285 skattebetalarna då bilägaren saknar ekonomi eller motsätter sig att betala kostnaderna.

5286

5287 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5288

5289 att det skapas ett nationellt regelverk som möjliggör för markägare och kommuner att hantera
5290 problemet med skrotade och övergivna fordon

5291
5292 att privata markägare och kommunerna kan erhålla ersättning då bilägaren inte står för kostnaderna

5293
5294 att en nationell skrotningspremie införs för gamla bilar

5295
5296

5297 **Distriktets yttrande:**

5298 Det kan vara krångligt att få till en flytt av en övergiven bil på privat mark. Det finns en möjlighet att
5299 göra en anmälan om miljöbrott under förutsättning att bilen har skadlig inverkan på naturen runt
5300 omkring. På privat mark är det markägarens ansvar att frakta bort dem, men ofta uppstår
5301 komplikationer. Om bilägaren inte ger sig till känna får markägaren betala kostnaden i de fall den
5302 övergivna bilen till slut måste fraktas bort av kommunen.

5303 Ofta drar beslut om en bilflytt ut på tiden och därför är det många skrotbilar står kvar på samma plats
5304 under en lång period. Detta är givetvis inte bra.

5305 Men regelverket som det ser ut och är beskaffat är faktiskt tydligt och förutsägbart, och tydliggör vem
5306 som har ansvaret i det enskilda fallet.

5307 Och är det så att någon har dumpat en bil så är denne ersättningsskyldig. Det stämmer att kostnaden
5308 kan landa på markägaren eller kommunen initialt, men i slutändan landar den på bilägaren.

5309 Centerpartiet gav, när vi satt i regeringsställning Naturvårdsverket i uppdrag att se över hur ett
5310 ersättningsystem kan utformas för omhändertagande av uttjänta fordon. Syftet var bland annat att
5311 minska den illegala hanteringen av skrotbilar. Dagens hantering av övergivna bilar där ägaren inte går
5312 att hitta kostar stat och kommun omkring 10-20 miljoner kronor per år och innebär dessutom stora
5313 problem för markägaren. Alliansregeringen ville därför ta reda på hur ett ersättningsystem för
5314 omhändertagande av uttjänta fordon skulle kunna utformas och finansieras så att det inte belastar
5315 kommuner och staten finansiellt och för att minska dumpning och illegal skrotning av bilar.

5316 Tyvärr har detta inte slutförts.

5317 Skrotningspremien som vi minns den är ersatt av lagen om producentansvar vilket gör att ansvaret att
5318 bilar tas om hand ligger på de som tillverkar och säljer bilar och inte längre på den enskilde bilägaren,
5319 här borde mer göras.

5320

5321 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen.

5322

5323 Distriktsstämmans behandling av motionen:

5324 Mattias Larsson, distriktsstyrelsen, meddelar att han inte deltar i beslutet.

5325

5326 Förslag som lämnas under distriktsstämman

5327 • Petra Svedin, Lycksele, yrkar bifall till motionen.

- 5328 • Jan Axelsson, Sorsele, föreslår som en tredje att-sats med att en nationell
5329 skrotningspremie införs för uttjänta fordon.
- 5330 • Erland Robertsson, Robertsfors och Pierre Danielsson, Dorotea föreslår som en tredje
5331 att-sats, att en nationell skrotningspremie införs för uttjänta fordon med registreringsbevis.
- 5332
- 5333 Beslutsordning
- 5334 Ordföranden föreslår en beslutsordning där stämman prövar motionens två första att-satser först, för
5335 att därefter pröva de förslag som finns om en tredje att-sats i motionen.
- 5336 Distriktsstämman godkänner beslutsordningen.
- 5337
- 5338 Ordföranden ställer fråga om distriktsstämman bifaller motionens två första att-satser, och finner att
5339 distriktsstämman beslutar bifalla motionens två första att-satser.
- 5340
- 5341 Ordföranden prövar därefter förslagen till en tredje att-sats.
- 5342 Omröstning genomförs enligt nedan där respektive förslag prövas genom alternativen bifall, avslag
5343 respektive avstå:
- 5344 - Förslag: att en nationell skrotningspremie införs för gamla bilar
- 5345 - Förslag: att en nationell skrotningspremie införs för uttjänta fordon med
5346 registreringsbevis
- 5347 - Förslag: att en nationell skrotningspremie införs för uttjänta fordon
- 5348
- 5349 Omröstning genomförs.
- 5350 72 av 89 ombud har röstat.
- 5351
- 5352 Omröstningsresultatet redovisas nedan:
- 5353 Förslag: En nationell skrotningspremie införs för uttjänta fordon med registreringsbevis
- 5354 Bifall: 30 ombud
- 5355 Avslag: 35 ombud
- 5356 Avstå: 7 ombud
- 5357 Förslag: Att en nationell skrotningspremie införs för uttjänta fordon
- 5358 Bifall: 37 ombud
- 5359 Avslag: 29 ombud
- 5360 Avstå: 6 ombud
- 5361 Förslag: Att en nationell skrotningspremie införs för gamla bilar

- 5362 Bifall: 10 ombud
- 5363 Avslag: 49 ombud
- 5364 Avstå: 13 ombud
- 5365
- 5366 Distriktsstämman beslutar att bifalla motionens två första att-satser, samt att lägga till en tredje att-sats
5367 som lyder;
- 5368 Att en nationell skrotningsspremie införs för uttjänta fordon.
- 5369 Reservationer
- 5370 Mattias Larsson, distriktsstyrelsen, reserverar sig mot beslutet.
- 5371
- 5372
- 5373 [5.62: Matsvinn](#)
- 5374 *Nada Quttaineh-Alami, Stockholm, Stockholms stad*
5375
- 5376 Våren 2017 lämnade motionären en motion angående det gigantiska mat slöseriet som sker i den
5377 offentliga sektorn.
- 5378 Motionen antogs och skickades till partistämman i Malmö. Hitintills har inte mycket skett, och den
5379 enorma svinnet fortsätter med oförminskad styrka.
- 5380 Mer än 60 ton mat och livsmedel kastas dagligen direkt i soptunnorna!
- 5381 17/1 2020 och "I en kartläggning från Livsmedelsverket har matsvinnet inom kommunala skolor och
5382 förskolor samt äldreomsorgen lagts under lupp. Och det är stora mängder mat som slängs dagligen –
5383 över 60 ton, enligt Livsmedelsverkets"
- 5384 Alltså sker det fortfarande ett gigantiskt slöseri av livsmedelsprodukter i den offentliga sektorn, dagis,
5385 skolor, sjukhus mm slänger mat för hundratals miljoner kronor!
- 5386 Studier visar att mer än hälften av den maten som slängs är i själva verket fullt ätbar. Andra studier
5387 visar att en tredjedel av den maten som inhandlas slängs direkt i soptunnorna.
- 5388 Är det klokt att hantera föda på detta sätt?
- 5389 Och Även om matresterna (också den färska maten) görs till biogas är det ett måste att se över att
5390 minska detta gigantiska svinn. Livsmedelsproduktion har också stor negativ påverkan inte bara på
5391 ekonomi utan också på vår miljö. Matproduktionen står för 50% av övergödningen i hav och sjöar.
5392 Detta innebär också 20-25% belastning på miljön (växthuseffekten mm).
- 5393 De statliga, kommunala och landstings institutionerna ska inte bidra till denna inverkan på den
5394 gemensamma ekonomin och på vår miljö.
- 5395 Och Maten som slängs i Sverige ger ett totalt utsläpp av 1 900 000 ton koldioxid årligen. Inte att
5396 förglömma att jordens jordbruk behöver 70% av allt färsk vatten för att näras.

5397 Livsmedel som inhandlas till skolor sjukhus och övriga statliga, kommunala och landsting institutioner
5398 kostar skattebetalarna oerhörda summor. Det är hög tid för politiken att ha insyn i hur man hanterar
5399 skatte medeln som slängs direkt i soptunnorna..

5400 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5401

5402 att Centerpartiets riksdags landsting och kommun grupperna verkar och påverka med de tillgängliga
5403 medel att statliga, kommunala och landsings institutioner upphör med denna form av svinn.

5404

5405 att motionen antas i sin helhet.

5406

5407 att åtgärder vidtagas för att minska denna form av slöseri på de gemensamma skattemedeln och på
5408 miljön.

5409

5410

5411 **Distriktets yttrande:**

5412 Motionären påpekar mycket riktigt att tidigare motion (§57 / 2017) behandlades i Stockholm och
5413 skickades vidare till partistämman 2017. Samma fråga har tagits upp på partistämman 2019 och
5414 begränsning av matsvinn står nu med i ”Program antaget av Centerpartiets partistämman 2019” enligt
5415 följande:

5416 ”Målen för matinsamling och energiåtervinning av biologiskt avfall skärps och fler vägar att minska
5417 matsvinnet bör prövas, exempelvis genom en avgift på matavfall som slängs från större
5418 näringsverksamheter. Möjligheten att ta till vara överblivna livsmedel inom kommunala/regionala
5419 verksamheter bör också prövas. Livsmedel ska också omfattas av en obligatorisk klimatmärkning som
5420 på ett enkelt sätt visar produktens klimatavtryck. ”

5421 Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket har tagit fram ett handlingsprogram med ett
5422 40-tal punkter för hur man ska reducera matavfall. Det handlar om allt från märkning till
5423 förpackningar och förvaring. Därtill finns det ett antal privata aktörer som har tagit fram olika möjliga
5424 lösningar.

5425 Såväl i Stockholm stad som i region Stockholm har Centerpartiet under många år drivit den här frågan
5426 och båda organisationerna jobbar idag strategiskt med den här frågan.

5427 Med andra ord pågår det ett arbete och Centerpartiet är i högsta grad med och driver på arbetet
5428 politiskt.

5429

5430 Därför föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman:

5431 - att instämna i motionens intentioner

5432

5433 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

5434 - att instämna i motionens intentioner

5435

5436

- 5437 [5.63: Matsvinn](#)
- 5438 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*
- 5439
- 5440 I Frankrike är det förbjudet för butiker att slänga ätbar mat. Det måste ge det till behövande istället.
- 5441 Nedan artikel är hämtad på [https://www.svt.se/nyheter/utrikes/nu-blir-det-forbjudet-for-franska-](https://www.svt.se/nyheter/utrikes/nu-blir-det-forbjudet-for-franska-butiker-att-kasta-bort-mat)
- 5442 [butiker-att-kasta-bort-mat](https://www.svt.se/nyheter/utrikes/nu-blir-det-forbjudet-for-franska-butiker-att-kasta-bort-mat).
- 5443 Nu blir det förbjudet för franska butiker att kasta bort mat
- 5444 UPPDATERAD 5 FEBRUARI 2016PUBLICERAD 5 FEBRUARI 2016
- 5445 Det franska parlamentet har som första i världen enhälligt beslutat att införa ett förbud för matbutiker
- 5446 att slänga livsmedel. Den osålda maten ska i stället ges till behövande, som nu kan räkna med att få
- 5447 upp till tio miljoner fler måltider per år.
- 5448 Den revolutionerande lagen innebär att från onsdagen kommer inte butiker tillåtas att slänga mat innan
- 5449 den passerat sitt bäst före-datum. Butikerna får heller inte avsiktligt förstöra mat för att hindra folk
- 5450 från att till exempel plundra containrar.
- 5451 Butiker som bryter mot lagen riskerar böter på upp till 700.000 kronor.
- 5452 Mötts av stor entusiasm
- 5453 Beslutet har mötts av stor entusiasm, både för dess betydelse för hemlösa och andra utsatta grupper,
- 5454 och dess betydelse för miljön.
- 5455 Matbanker och välgörenhetsorganisationer är förpliktigade att hämta ut maten från butikerna, och dela
- 5456 ut den ”på ett värdigt vis”.
- 5457 Ökar på både kvaliteten och variationen
- 5458 Jacques Bailet, som är chef för Banques Alimentaires, ett nätverk av franska matbanker, välkomnar
- 5459 den nya lagen.
- 5460 – Det har ett oerhört stort symbolvärde, och än viktigare; eftersom livsmedelsbutiker nu tvingas att ha
- 5461 ett donationsavtal med välgörenhetsorganisationer så kan vi öka kvaliteten och variationen på den mat
- 5462 som vi distribuerar ut, säger han.
- 5463 Carrefour, Frankrikes största livsmedelskedja, sade att de var glada över den nya lagen, som skulle
- 5464 tillåta dem att öka på och förbättra de matdonationer de redan gör, enligt The Guardian.
- 5465 7.1 miljoner ton kastas bort
- 5466 Över 7.1 miljoner ton mat kastas bort i Frankrike varje år – 67 procent av konsumenter, 15 procent av
- 5467 restauranger och 11 procent av butiker.
- 5468 Även Sverige har problem med matsvinn, något som SVT Nyheter tidigare skrivit om.

5469 Enligt Naturvårdsverket utgörs en stor del av matavfallet från just restauranger och butiker fortfarande
5470 av matsvinn, alltså livsmedel som skulle kunna ätas.

5471 Hos restauranger är det frukt och grönsaker som står för den största andelen (39 procent) av den mat
5472 som kastas. För livsmedelsbutiker står kött, fisk och ägg för de största avfallsmängderna (omkring 35
5473 procent) följt av frukt och grönsaker (25 procent).

5474 – För att ytterligare minska mängderna mat som slängs i onödan behöver medvetenheten om
5475 matsvinnets betydelse för miljön öka, inte minst i hushållen, säger Christina Jonsson, handläggare på
5476 Naturvårdsverket.

5477 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5478

5479 att matbutiker i Sverige förbjuds att slänga ätbar mat och ge den istället till behövande. Lagstiftningen
5480 ska göras med gällande lagstiftning i Frankrike som förebild.

5481
5482

5483 **Distriktets yttrande:**

5484 Motionären har identifierat en viktig fråga. Matsvinn är ett stort problem i vårt moderna samhälle och
5485 uppstår i flera led: där den produceras, när den distribueras och när den hanteras i restauranger och
5486 skolkök samt givetvis även hemma hos oss själva. Totalt slängs en tredjedel av all mat, och det mesta
5487 slängs av konsumenten vilket ger en onödigt stor klimatpåverkan

5488 Något behöver alltså göras, men det finns flera sätt att komma till rätta med problemet. Centerpartiet
5489 vill därför komplettera det nationella målet om insamling av matavfall till biologisk behandling med
5490 ett mål om minskning av matavfall och svinn för lägre miljöpåverkan och resursslöseri.

5491 Distriktsstyrelsen anser dock att lagstiftning inte är den effektivaste åtgärden för att minska
5492 matsvinnet. Dessutom finns inte samma system av välgörenhetsorganisationer i Sverige som i
5493 Frankrike. I Storbritannien har exempelvis överenskommelser mellan aktörerna visat sig ge gott
5494 resultat för att minska svinn. Förutom att det vilar ett ansvar hos oss konsumenter så är det många
5495 företag och butiker som redan arbetar redan med hållbara lösningar för minskat svinn. Det finns
5496 exempel där exempelvis äpplen som istället för att slängas istället återanvänds och saluförs i butiken,
5497 men då som äppelmust.

5498 En grundbult i Centerpartiets ideologi är också tilltro till individens ansvar och vilja att göra rätt för
5499 sig. Samhället bör undvika att lagstifta och reglera sådant som går att lösa genom incitament och
5500 företagens egna lösningar.

5501

5502 Med hänvisning till ovanstående föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman besluta:

5503

5504 Att avstyrka motionen.

5505 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

5506 [5.64: Kryptovalutor](#)

5507 *Eva Koch, Stockholm, Stockholms stad*

5508 *Per Lagerstedt*

5509

5510 Skapande av kryptovalutor, som bitcoin, orsakar miljöproblem, då stora mängder energi krävs för
5511 produktionen.

5512 För att utvinna nya bitcoin kopplar du upp en dator mot nätverket och löser komplicerade matematiska
5513 problem. Att skapa bitcoin kallas för "mining", som i gruvdrift. I bitcoins underliggande mjukvara
5514 finns en funktion som gör de matematiska problemen, algoritmen, allt svårare att lösa. De första
5515 bitcoins kunde använda en hemdator för att lösa det matematiska problemet. I dag krävs det i regel
5516 specialbyggda processorer i stora datahallar för att beräkna dem (1). Därmed krävs ständigt mer
5517 datorkraft och därmed energi, för att "gräva fram" nya digitala pengar. För förtydligande: Denna
5518 energianvändning kan idag jämföras med energiåtgången/klimatavtrycket hos ett land i västvärlden (2,
5519 3).

5520 En så hög energiåtgång försvårar kraftig möjligheterna att nå nollutsläpp.

5521 Vi föreslår därför att vi verkar för en energiklassificering i likhet med andra produkter som exempelvis
5522 glödlampor, med gränsvärden, så att de kryptovalutor som har orimligt hög energikonsumtion kan
5523 stoppas.

- 5524 1. Ny Teknik, 2017- Hashvärde, proof-of-work och blockkedja – så fungerar bitcoin
5525 2. Ny Teknik, 2018- Miljöboven bitcoin – kryptovalutorna konsumerar allt mer energi
5526 3. The Guardian, 2021- Electricity needed to mine bitcoin is more than used by entire countries

5527 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5528

5529 att vi verkar för en energiklassificering av Kryptovalutor så att gränsvärden kan sättas

5530

5531 att vi verkar mot Kryptovalutors allt för höga energianvändning

5532

5533

5534 **Distriktets yttrande:**

5535 Distriktsstyrelsens svar:

5536

5537 Motionärerna pekar på en företeelse som är okänd för många, dvs den enorma energimängd som krävs
5538 för att skapa/utvinna kryptovaluta såsom bitcoin.

5539 I takt med att värdet på bitcoin stiger ökar också efterfrågan på ännu mer tillverkning av valutan.
5540 Större datorhallar och mer energitillgång krävs. Ofta förläggs datorhallarna där det finns tillgång till
5541 billig kolkraft. Det här är ett internationellt energiproblem och Sverige kan inte ensamt reglera en hel
5542 global marknad men vi kan initiera och påverka.

5543 Distriktsstyrelsen anser att det viktiga är att få ned energiförbrukningen (och därmed intresset av att
5544 använda billig kolkraft) och det som motionärerna föreslår är ett exempel på hur man genom
5545 energiklassificering kan reglera användningen. Den tekniska utvecklingen kan också bidra till bättre
5546 och mer effektiv energianvändning (t.ex genom bättre designade chip).

5547 Därför föreslår distriktsstyrelsen stämman:

5548

5549 - Att avslå motionens att-sats 1

5550 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2

5551 - Att Centerpartiet verkar mot Kryptovalutors alltför höga energianvändning, t.ex. genom att införa en
5552 energiklassificering på EU-nivå så att gränsvärden kan sättas.

5553 - Att Centerpartiet verkar för att energiskatteundantaget för serverhallar avskaffas

5554

5555 Centerpartiet i Stockholms stads distriktsstämma beslutade:

5556

5557 - Att avslå motionens att-sats 1

5558 - Att instämma i intentionen i motionens att-sats 2

5559 - Att Centerpartiet verkar mot Kryptovalutors alltför höga energianvändning, t.ex. genom att införa en
5560 energiklassificering på EU-nivå så att gränsvärden kan sättas.

5561 - Att Centerpartiet verkar för att energiskatteundantaget för serverhallar avskaffas

5562

5563

5564 [5.65: Kryptovalutor](#)

5565 *Andersson Håkan, Skellefteå, Västerbotten*

5566

5567 Kryptovalutor är en grupp valutor som inte säkras av någon stat utan istället av ett ”matematiskt
5568 krypto”. Bitcoin är den största kryptovalutan. För att skapa bitcoins krävs enorma mängder datorkraft,
5569 vilket i sin tur kräver enorma mängder energi och ger stora klimatavtryck. Det finns beräkningar som
5570 uppskattar att produktionen av nya bitcoins årligen förbrukar drygt 120 terawattimmar elkraft. Det
5571 ligger i nivå med länder som Norge eller Finland.

5572 I en värld som ställer om från fossil energi till elektrifiering skulle man kunna tycka att det vore bra
5573 om elkraften användes på ett bättre sätt. Man kan fundera på vilken nytta eller skada som vi har av
5574 kryptovalutor. Finansinspektionen, FI, har varnat för risker med att handla med kryptovalutor. De har
5575 inte samma typ av skydd som andra valutor. FI pekar dessutom på att kryptovalutor är frekvent
5576 förekommande i penningtvätts- och terroristfinansieringssyfte.

5577 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5578

5579 att verka för att (till exempel via beskattning) minska förbrukningen av elkraft för att producera
5580 kryptovalutor

5581

5582

5583

5584 **Distriktets yttrande:**

5585 Motionären pekar på ett område, i detta fall en kryptovaluta, som genererar en hög energiförbrukning.

5586 Vi delar motionärens problembeskrivning kopplat till omställningen från fossil energi till elektrifiering
5587 och att elkraften borde användas på ett bättre sätt. Detta gäller ju fler områden och verksamheter i
5588 samhället. Om vi ska börja ifrågasätta och styra näringslivets elförbrukning genom t.ex. skatter uppstår
5589 ett problem och det är gränsdragningen. Vilka företag och verksamheter ska ifrågasättas och
5590 beskattas? Som parti värnar vi näringslivets frihet i sina val och ska därmed inte ifrågasätta eller
5591 bestämma vad företag som abonnerar på el, använder sin el till. En inställning som bör gälla politiken
5592 överlag.

5593

5594 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att avslå motionen.

5595 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

5596

5597 **5.66: Solenergi**

5598 *Gunnel Lindby, Gotland, Gotland*

5599

5600 För att komma ifrån den fossila energin behövs alternativ. Ett sådant alternativ är solel. Som reglerna
5601 är utformade idag får en privatperson sätta upp så många solpaneler som producerar energi motsvarande
5602 den egna förbrukningen. Ibland finns det förutsättningar för att sätta upp betydligt flera solpaneler som
5603 kan producera betydligt mer energi än till den egna förbrukningen. Det är inte försvarbart att inte
5604 kunna ta vara på den solenergi som faktiskt går att plocka ut och som kan säljas till andra
5605 konsumenter. Därför föreslår jag

5606 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5607

5608 att privatpersoner ska få producera mer solenergi än vad som går åt till den egna konsumtionen och
5609 som kan säljas till andra konsumenter

5610

5611

5612 **Distriktets yttrande:**

5613 Motionären lyfter en viktig problematik i sin motion. Idag kan alla producera mera el än vad de
5614 förbrukar själva, men då påförs elskatt, det är alltså inte förbudet. Framöver så anser vi det orimligt att
5615 förnybar energi inte tas vara på i den grad det är möjligt. För att snabbt nå klimatmålen behövs tydliga
5616 incitament för privatpersoner och företag för att ställa om till en mer klimatvänlig verksamhet och
5617 elproduktion. Det kan ske genom att göra det attraktivt genom skattebefrielse att installera solceller
5618 vars kapacitet räcker för mer än till den egna konsumtionen. På så sätt ges möjlighet att sälja
5619 överkapaciteten och få tillbaka de ekonomiska investeringar som gjorts. Det behöver bli enklare och
5620 ekonomisk attraktivt att göra rätt för sig, att vara miljövänlig. Staten bör därför uppmana och skapa
5621 tydliga ekonomiska incitament i stället för att försvåra omställningen genom onödig byråkrati och
5622 regelverk.

5623 Distriktsstyrelsen på Gotland föreslår att motionen bifalls.

5624

5625 [5.67: Solenergi](#)

5626 *Magnus Persson, Solna, Stockholms län*

5627

5628 Region Stockholm har stora ambitioner för utbyggnad av solceller, så stora att de övergår gränsen på
5629 500 kW på totalt installerad effekt per organisation. Trots energiskatten bedöms satsningen fortsatt
5630 lämpligt. Skatteverket sätter dock käppar i hjulet - då de behöver redovisning av elanvändningen för
5631 organisationens samtliga elanvändning. Rent administrativt blir detta ogörligt, då en region
5632 naturligtvis har ett mycket stort antal elnätanslutningar. De allra flesta av dessa är rena
5633 konsumtionsabbonemang och torde knappast i någon större grad påverka storleken på energiskatten,
5634 men krav från Skatteverket kvarstår om att redovisa även dessa. Kraven framförs även i det fall
5635 solcellsanläggningarna separeras organisatoriskt, då modellen med att placera dem i ett särskilt
5636 dotterbolag provats. Administrationen vore så omfattande att den i flera år varit huvudsakligt hinder
5637 för ytterligare utbyggnad av solceller på regionens fastigheter.

5638

5639 Samma problembild borde dyka upp för andra större organisationer med många olika fastigheter över
5640 hela landet, som Coop, större allmännyttiga bolag mm. Krånglet borde med andra ord avskaffas då det
5641 både är onödigt och medför såväl ekonomiska som miljömässiga onödiga kostnader.

5642 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5643

5644 att Skatteverket förenklar sitt redovisningskrav till att endast gälla redovisning för organisationens
5645 elproduktionsabbonemang vid beräkning av energiskatt för lokalt producerad elektricitet, så länge
5646 kravet på redovisning av energiskatt för egenproducerad el kvarstår.

5647

5648

5649 **Distriktets yttrande:**

5650 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att bifalla motionen.

5651

5652

5653 [5.68: Solenergi](#)

5654 *Johan Tunberg, Håbo, Uppsala*

5655

5656 Idag motverkar regelsystemet att solelsanläggningar byggs där det är mest fördelaktigt. Om
5657 anläggningen byggs så den ger mer el än vad som produceras bakom den mätaren kan kunden få
5658 trafavgift från nätägaren. Om man säljer för mer än 30 000kr är man heller inte microproducent.
5659 Anläggningne måste även vara mindre än 5.29kw för att undvika energiskatt. Det är lika orimligt som
5660 att beskatta luft. Där emot rimligt med skatt och avgifter på ev överförning.

5661 Kunder som lägger engergianvändning och effektiviserar kan bli straffade för det med dagens system
5662 om de inte gör slut på all el. Vi måste även öppna för att det inte passar för solel överallt men den som
5663 bor i lägehet kanske har fritidshus eller en bekant har möjlighet.

5664 Företag, näringar, kommuner, regioner och privat personer kan även ha flera fastigheter eller skapa
5665 samarbeten för att lösa sin elförbrukning. Här ska staten inte förstöra möjligheten för solel. Vi
5666 behöver solen.

5667 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5668

5669 att microproducent tas bort. Ingen energiskatt på solel.
5670

5671 att skatt istället läggs på överföring. Högre skatt om det är till andra, lägre om det är till egen
5672 förbrukning bakom annan elmätare.

5673
5674 att företag enskilda och ab, kommuner, regioner kan summera ihop sin förbrukning till en pott oavsett
5675 om förbrukningen sker bakom olika mätare på olika fastigheter

5676
5677 att det skapas möjlighet till solekonomiska föreningar "solekoförning" tex mellan företag i koncern,
5678 näring och privat bostad, grannar, partner med lgh den andra med hus osv. Admin via enkelportal hos
5679 skatteverk för ev förmånsbesk.
5680

5681 **Distriktets yttrande:**

5682 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

5683 Att bifalla motionen

5684 Distriktet sympatiserar med motionärens intention. Dagens regelverk verkar hämmande på en
5685 snabbare omställning till alternativ elproduktion.

5686

5687

5688 [5.69: Solenergi](#)

5689 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

5690

5691 Avvikande takfärg. Inte ska inte vara skäl att avvisa solanläggning. Exempel Familj i Uppsala hotas av
5692 vite för att enligt kommunen skall taken vara röda. De hade förut hört sig för med kommunen om de
5693 hövde bygglov och fick beskedet att det inte behövdes.

5694 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5695

5696 att avvikande takfärg ska inte vara skäl att avvisa solanläggning.

5697

5698

5699 **Distriktets yttrande:**

5700 Motionen belyser problemet att montage av solceller på ett tak kan göra att taket byter färg och då kan
5701 bli bygglovspliktigt för att det bryter mot områdesbestämmelserna i detaljplanen.

5702 Distriktsstyrelsen delar motionärens positiva syn på solceller och att uppförandet av sådana bör
5703 underlättas. Utformandet av detaljplaner är dock en viktig del av det kommunala självbestämmandet
5704 och möjligheterna för kommunerna att utforma dessa bör inte begränsas ytterligare, även om syftet i
5705 detta fallet är vällovt. Kommunerna har alla möjligheter att själva utforma och anpassa sina
5706 detaljplaner så att montage av solceller är förenligt med områdesbestämmelserna. Det ser
5707 distriktsstyrelsen positivt på att kommunerna gör.

5708 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

5709

5710 Att avstyrka motionen.

5711 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)

5712

5713

5714 [5.70: Solenergi](#)

5715 *KENNETH Gustavsson, Dals-ed, Fyrbodol*

5716

5717 **Kravet om nettokonsumtion av el hindrar utvecklingen för solceller**

5718 Trenden är att småhusägare bygger större anläggningar än för några år sedan då solcellsanläggningar
5719 har blivit billigare och medvetenhet om solceller ökat. Man kan exempelvis vilja fylla sitt hustak för
5720 att få en snygg installation. Om man har en låg elanvändning är det troligt att man blir nettoproducent
5721 och man riskerar att få betala en årlig avgift för inmatningsabonnemanget. Valet kan då bli att man
5722 installerar en mindre anläggning och på så vis hindras utvecklingen för solceller.

5723 Idag gäller att en elanvändare som har ett säkringsabonnemang om högst 63 ampere, och som
5724 producerar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt inte ska betala någon
5725 avgift för inmatningen. Detta gäller dock bara om elanvändaren under ett kalenderår har tagit ut mer el
5726 från elsystemet än han har matat in på systemet. Det vill säga man är en nettokonsument av el.

5727 Kraven som idag finns för att vara microproducent begränsar den utveckling av förnyelsebar el som
5728 behövs. Det som man direkt skall göra är att slopa kravet på att man måste förbruka mer el än man
5729 producerar för att vara kvalificerad som microproducent. Detta krav är kontraproduktivt nu när vi vill
5730 se mer förnyelsebart i eluttaget. Vi kommer att ha behov av mer lokal elproduktion i Sverige för att
5731 kunna fasa ut Kärnkraften, och då måste vi ge incitament som gör att lantbrukare och husägare vågar
5732 satsa eget kapital i det förnyelsebara.

5733 Lagstiftningen går för långsamt och Centerpartiet borde ligga på för att få en förändring till stånd
5734 omedelbart. Motionären vill därför att Centerpartiet i riksdagen aktivt och kraftfullt ska verka för
5735 nedan åtgärder genomförs, för att ge en extra kraft att investera för framtiden.

5736 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5737

5738 att ta bort kravet på att vara nettokonsument för microproducenter.

5739

5740 att skattereduktionen inte slopas, utan minskas till 30 öre per producerad kWh över det som
5741 nettoförbrukas hos en microproducent upp till sammanlagt 30 000 kWh/år.

5742

5743 att produktionssäkringar upp till 63A installeras fritt av nätägaren och är avgiftsfria för
5744 microproducenter.

5745

5746 att tillskapa en utvecklingsfond för utveckling av teknik för energilagring.

5747

5748 att man som microproducent kan ha anläggningar motsvarande 69 kilowatt inmatning utan att betala
5749 inmatningsavgift

5750

5751 **Distriktets yttrande:**

5752 Kretsstämans utlåtande:

5753

5754 Denna motion har varit uppe i Dals-Eds Kretsårsmöte och fått gillande på alla att-satser samt stöds i
5755 sin helhet.

5756

5757 Kenneth Gustavsson yrkade bifall till motionen.

5758

5759 Distriktets utlåtande:

5760

5761 Vi kommer att behöva mycket mer förnybar el, inte bara för att ställa om den befintliga elproduktionen
5762 utan också för att vi kommer att använda mer el.

5763 Vi kan därför inte se någon anledning till varför en mikroproducent ska behöva konsumera mer el än
5764 vad denne producerar.

5765 Det är också rimligt att elnätet utformas så att det gynnar många mindre producenter då det inte bara
5766 gynnar en större elproduktion utan också gör elförsörjningen mindre sårbar och minskar behovet av att
5767 transportera större mängder el längre sträckor när produktionen kan ske mer lokalt närmare
5768 konsumenten.

5769 Staten måste också ta ansvar för att medel finns för utveckling av nödvändig teknik för att lagra energi
5770 när mycket av den förnybara energin är beroende av väder, vind och årstider.

5771 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman

5772 att bifalla motionen i sin helhet.

5773

5774 Beslöts att

5775 bifalla motionen i sin helhet.

5776

5777 [5.71: Vattenkraft](#)

5778 *Ulrik Hansson Mild, Vallentuna, Stockholms län*

5779 *Per-Everth Staff*

5780

5781 Det finns en stor mängd gamla kvarn- och kraftverksdammar i Sverige. Många av dessa har blivit
5782 föremål för en form av kulturförstörelse där länsstyrelserna påhejade av naturvårdsverket vill riva
5783 dem, för att ”återskapa” det tidigare landskapet. Dessa utrivningar skapar större skada än nytta då stora
5784 kulturvärden försvinner samt bekymmer för intilliggande fastigheter.

5785 Det är bättre att renovera dammarna samt uppmuntra till förbättringar då den småskaliga
5786 energiframställningen är mycket viktig.

5787

5788 Anmärkning: Denna motion har behandlats vid Centerpartiets Vallentunakrets årsstämma 2021-02-21
5789 där det beslutats att bifalla motionen och tillsända den till distriktsstämman. /Styrelsen

5790 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5791

5792 att Centerpartiet i riksdagen verkar för att utrivningarna stoppas och att det istället skapas
5793 förutsättningar för upprustning istället och om så krävs laxtrappor m.m. byggs vid sidan av.
5794

5795 **Distriktets yttrande:**

5796 **BESLUTADES** att bifalla distriktsstyrelsens förslag och därmed, att instämma i motionens
5797 intentioner.

5798

5799

5800 [5.72: Effektreserver](#)

5801 *Jarl Folkesson, Storuman, Västerbotten*
5802

5803 Midvintern 2021 fick södra halvan av Sverige känna ”in på bara skinnet” att det behövs grön elektrisk
5804 reserveffekt tillgänglig att koppla in när belastningen på elsystemet är större än produktionseffekten!
5805 Centerpartiet bör ta ledningen i processen för att skapa framtidens gröna utvecklingsprogram som
5806 tryggar en tillräcklig och klimatvänlig effektreserv i vårt elsystem.

5807 Vi har tillräckligt mycket el-energi i landet men en effektbrist i södra halvan av landet under kalla
5808 vinterdagar när vindkraft och sol-el ej ger tillräckligt. Vi måste ha en tillräcklig effektreserv som vid
5809 behov snabbt och lätt kan kopplas in - och den får inte vara fossileldad eftersom det är
5810 kontraproduktivt för klimatet! Det enda som uppfyller kraven är en stor vattenkraftseffekt där
5811 turbinernas plötsliga vattenflöde går direkt ut i havet och inte äventyrar en älvdal. Sverige har en
5812 speciell, unik möjlighet i form av Vänerns enorma vattenmagasin där man genom en stor tunnel snabbt
5813 kan koppla på en stor vattenström genom många effektskapande el-turbiner och rätt ut i havet i
5814 närheten av Uddevalla. Detta riktigt stora projekt skulle ge ett avgörande bidrag till
5815 effektbalanseringen av vår nya gröna el - så att denna avgörande gröna omställning inte drabbas av
5816 vanrykte. En sådan kraftverkstunnel har dessutom fler fördelar. Man kan producera el så man tappar ut
5817 tillräckligt med vatten för att förhindra klimatförändringens översvämningar av Vänern. Man slipper
5818 då också nödtappa stora mängder vatten genom Göta älvdal som är riskområde för erosionsskador,
5819 jordskred etc. Översvämningar av Vänern skadar infrastruktur och många fastigheter - man anar till
5820 och med framtida svårigheter att försäkra lågt belägen egendom kring Vänern.

5821 Detta projekt stöder effektutjämningen i Nordeuropa och skapar sysselsättning som motiverar EU-
5822 stöd. Det kunde drivas i partnerskap med ett flertal stora svensk-rotade bolag som är specialiserade på
5823 utbyggnad av vattenkraft, tunneldrivning samt produktion av stora turbiner och kraftöverförings-
5824 utrustningar.

5825 Elektrisk fordonsdrift med hjälp av kraftiga batterier är en miljöriktig framtidsutveckling, men den
5826 måste kompletteras med utveckling av ett energilagrande vätgassystem för tunga fordon, flygplan o
5827 dyl. Jordens resurser, speciellt sällsynta metaller, räcker inte för att producera batterier till alla fordon
5828 på vår planet - och där speciellt stor och uthållig kraft erfordras är batterier inte lämpliga och blir för
5829 tunga.

5830 Centerpartiets klart uttalade stöd för utveckling av vätgas som kompletterande bas för effektgenerering
5831 är därför mycket viktigt.

5832 Centerpartiets utvecklingsprogram för trygg försörjning med el-effekt skall inkludera en grundlig
5833 utredning av alla fördelar med ovan redovisade effektutbyggnad av elproduktionen från Vänern samt
5834 inkludera vätgasens framtida möjligheter för vår energiförsörjning.

5835 Jag/vi föreslår partistämman besluta
5836

5837 att Centerpartiet initierar och tar ledningen i processen för att skapa framtidens gröna el-
5838 utvecklingsprogram som, i enlighet med ovanstående beskrivning, tryggar en tillräcklig och
5839 klimatvänlig effektreserv i vårt elsystem.
5840

5841 **Distriktets yttrande:**

5842 Motionären lyfter behovet av en effektreserv som vid behov snabbt och lätt kan kopplas in.
5843 Motionären har några förslag till lösning, ett av dem är en effektreserv av vattenkraft i Vänern. Ett
5844 förslag som Centerpartiet i Västerbotten inte tar ställning till eftersom vi inte har tillräckligt med
5845 kunskaper om vattenkraft i Vänern utan överlåter förslaget till partistyrelsen och partistämman för
5846 bedömning. Ett annat förslag är energilagrande vätgassystem för tunga fordon, flygplan och dylikt.
5847 Här är utveckling av vätgas som kompletterade bas för effektgenerering mycket intressant och viktig.

5848

5849 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att instämma i motionens intentioner.

5850

5851 Distriktsstämman beslutar enligt distriktsstyrelsens förslag.

5852

5853 [5.73: Ersätt alla blanka elledningar med inplastade](#)

5854 *Anders Danielsson, Oskarshamn, Kalmar*

5855

5856 Alla vet vi att nätavgifter står för en stor del av elräkningen. Jag anser att nätavgifterna ska gå till
5857 elnätets kostnader och inte att berika elbolagen. Jag ser på flera håll så har man inte ersatt
5858 blankledningarna med inplastade vilket ofta orsakar strömavbrott när det blåser eller kommer blötsnö.
5859 Därför bör alla kvarvarande blanka elledningar ersättas med inplastade.

5860

5861 Jag/vi föreslår partistämman besluta

5862 att lagstifta om att tvinga elnätsägarna att ersätta blanka elledningar med inplastade.

5863

5864

5865 **Distriktets yttrande:**

5866 Distriktsstyrelsen inser och delar vikten av ett stabilt och robust elsystem, med tillhörande
5867 verksamheter och tjänster. Erfarenheterna från bland annat stormarna Gudrun och Per innebar ett
5868 regelverk och ersättningsystem som ger elnätsägaren starka incitament till hög tillgänglighet i elnätet.
5869 Men vi anser att motionärens anspråk på en specifik ledningsteknologi därmed ligger i respektive
5870 elnätsbolags uppdrag och ansvar.

5871

5872 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:

5873

5874 Att avstyrka motionen.

5875 (Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag)